

ნატურა 2000 და ტყეები

სარჩევი

დოკუმენტის მიზანი	5
რატომ შემუშავდა ახალი დოკუმენტი ნატურა 2000-ის და ტყეების შესახებ?	5
რატომ არის საჭირო კონსტრუქციული დიალოგი?	6
რა არის ამ დოკუმენტის მიზანი? ვისთვის არის განკუთვნილი?	10
რას ვიპოვით დოკუმენტში?	11
1. ტყეები და ევროკავშირის პოლიტიკის კონტექსტი	12
1.1 ევროკავშირის ტყეების მდგომარეობა	12
1.1.1 ევროპის ტყის ჰაბიტატების ეკოლოგიური ფონი	13
1.1.2 მრავალფუნქციური სატყეო მეურნეობა - ევროკავშირის ტყეების ძირითადი პრინციპი ..	13
1.1.3 ეკოსისტემური მომსახურებები, რომლებსაც ევროკავშირის ტყეები უზრუნველყოფს საზოგადოებისთვის	14
1.1.4 ტყეზე საკუთრება	15
1.1.5 ძირითადი საფრთხეები და ზემოქმედება	16
1.1.6 ტყის მდგრადი მართვა ევროპაში	17
1.2 ევროკავშირის პოლიტიკის კონტექსტი ტყეებთან მიმართებაში	19
1.2.1 ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგია	19
1.2.2 ევროკავშირის ფინანსური მხარდაჭერა ტყეებისთვის	20
1.2.3 LIFE	23
2. ევროკავშირის ფრინველებსა და ჰაბიტატების დირექტივები	27
2.1 ევროკავშირის ვალდებულება ევროპის ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებაში... 27	
2.2 ფრინველების და ჰაბიტატების დირექტივები.....	28
2.3 ევროკავშირის დაცული სახეობების და ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსები... 29	
2.4 ევროკავშირის მნიშვნელოვან ტყის ჰაბიტატებთან და სახეობებთან დაკავშირებული ძირითადი ზემოქმედება და საფრთხეები	32
2.5 ნატურა 2000-ის ქსელი.....	35
2.6 ნატურა 2000-ის საიტების დაცვა და მართვა	39
2.6.1 საკონსერვაციო მიზნების დასახვა	41
2.6.2 საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელება	42
2.6.3 ნატურა 2000-ის მართვის დაგეგმვის ინსტრუმენტები	42
2.6.4 გაუარესების და და უარყოფითი ზემოქმედების პრევენცია	43
2.6.5 ნატურა 2000-ის ქსელის დაკავშირებულობის გაუმჯობესება	44
2.7 ნატურა 2000-ის საიტების მართვის დაფინანსება	45
2.8 სახეობების დაცვა ევროკავშირის ტერიტორიაზე.....	46
2.9 ევროკავშირის მასშტაბით არაადგილობრივი სახეობების პრობლემაზე მუშაობა... 46	
3. ტყეები ნატურა 2000-ში: მიმოხილვა	48
3.1 ევროპის ტყეები და მათი მნიშვნელობა ბიომრავალფეროვნების კუთხით.....	48
3.2 ნატურა 2000-ისთვის დებიგნირებული ტყეები	49

4. ხშირად დასმული კითხვები.....	52
4.1 შესავალი	52
4.2 ნატურა 2000-ის დებიგნირებული საიტები	53
4.3 ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მიზნების დასახვა	57
4.4 ტყის ჰაბიტატებისა და სახეობების საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელება ნატურა 2000-ის საიტებში	60
4.5 ნატურა 2000-ის საიტების მდგომარეობის გაუარესების პრევენცია	75
4.6 ტყის მართვის პრაქტიკა და ნატურა 2000-ის მოთხოვნები	80
4.7 ნატურა 2000-ის საიტების კონსერვაციისა და მართვის დაფინანსება	95
4.8 ახალი აქტივობები ნატურა 2000-ის საიტებზე	105
4.9 მონიტორინგი და შეფასება	113
4.10 დაინტერესებული მხარეების კომუნიკაცია, თანამშრომლობა და აქტიური ჩართულობა	116
4.11 ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა მათი გავრცელების არეალში, ნატურა 2000-ის საიტების გარეთ	120
დანართები	122
დანართი 1: განმარტებითი ლექსიკონი და აკრონიმები	122
დანართი 2: საზოგადოებრივი ინტერესის იმ ტყის ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების ნუსხა, რომლებიც საჭიროებენ სპეციალური საკონსერვაციო ტერიტორიების დაარსებას ან / და მკაცრ დაცვას ჰაბიტატების დირექტივის თანახმად; ასევე ფრინველთა იმ სახეობების ნუსხა, რომლებიც სპეციალურ საკონსერვაციო ზომებს უნდა დაექვემდებარონ ფრინველების დირექტივების თანახმად	132
დანართი 3: ძირითადი ზემოქმედებები და საფრთხეები ევროკავშირის ტყეებისთვის	143

დოკუმენტის მიზანი

რატომ შემუშავდა ახალი დოკუმენტი ნატურა 2000-ის და ტყეების შესახებ?

წინამდებარე დოკუმენტი შეიქმნა ნატურა 2000-ის საიტებში ტყის მართვასთან დაკავშირებით, ტყის მესაკუთრეების/მმართველების და ბუნების კონსერვაციონისტების მიერ წამოჭრილი პრობლემების საპასუხოდ, ასევე ახალი საფრთხეებისა და შესაძლებლობების განსახილველად, რომლებიც აშკარა გახდა მას შემდეგ, რაც გამოქვეყნდა ბოლო სახელმძღვანელო¹. ამ წამოჭრილი პრობლემების საპასუხოდ, გარემოს გენერალური დირექტორატის და სასოფლო მეურნეობის გენერალური დირექტორატის (DG Environment and DG Agriculture) კომისიის სამსახურებმა 2012 წელს დააფუძნეს სპეციალური სამუშაო ჯგუფი, რათა თავი მოეყარათ სხვადასხვა დაინტერესებული ჯგუფებისთვის და ამომწურავი და გულწრფელი დისკუსიების შესაძლებლობა შეექმნათ, ნატურა 2000-ის მიზნების შესახებ, და თუ როგორ ეხება ისინი ნატურა 2000-ში შეტანილი ტყეების მესაკუთრეებს და მმართველებს.

აღნიშნულმა განაპირობა წინამდებარე დოკუმენტის შემუშავება. მისი მიზანია, ადვილად გასაგები ენით გადმოსცეს ნატურა 2000-ის ძირითადი დებულებები, ევროკავშირის სატყეო პოლიტიკისა და ინიციატივების კონტექსტში (კერძოდ, ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგია და საერთო სასოფლო-სამეურნეო პოლიტიკა, თავისი ახალი სასოფლო განვითარების რეგულაციით 2014-2020 წლებისთვის); და რომ პასუხი გაეცეს მთელ რიგ კითხვებსა და პრობლემებს ნატურა 2000-ის ტყეების მართვასთან დაკავშირებით, რომლებიც ხშირად წამოიჭრება დაინტერესებული ჯგუფების მიერ. დოკუმენტი ასევე მიზნად ისახავს ხელი შეუწყოს ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნების ინტეგრირებას ნატურა 2000-ის ტყეების მართვაში, და ხაზს უსვამს ნატურა 2000-ის ტყეების მართვაში ჩართულ ყველა მხარეს შორის ინფორმაციის გაცვლის, საერთო გაგების მიღწევის და თანამშრომლობის მნიშვნელობას.

ამრიგად, დოკუმენტმა ხელი უნდა შეუწყოს, ნატურა 2000-ში შემავალი ტყესთან დაკავშირებული ჰაბიტატებისა და სახეობების სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევისთვის, ნატურა 2000-ის ტყეების მართვის გაუმჯობესებას. რაც ერთ-ერთი მთავარი წინ გადადგმული ნაბიჯი იქნება, ევროკავშირის ტერიტორიაზე ბიომრავალფეროვნების შემცირების შეჩერებასა და ტენდენციის შემობრუნებასთან დაკავშირებული ევროკავშირის 2020 წლის მიზნების მიღწევის გზაზე.

არ იქნება ზედმეტი იმის გამეორება, თუ რაოდენ დიდი მნიშვნელობა აქვს ევროპის მრავალფეროვან ტყის ეკოსისტემებს, ევროკავშირის მდიდარი, მაგრამ სულ უფრო მეტ საფრთხეს დაქვემდებარებული ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის თვალსაზრისით. აღნიშნულს ასახავს ის ფაქტიც, რომ ტყეები ნატურა 2000-ის ქსელის დაახლოებით ნახევარს იკავებს და რომ ეს ტყეები

1. http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/nat2000/n2kforest_en.pdf

ზოგადად უკეთეს საკონსერვაციო მდგომარეობაშია, ვიდრე სხვა ძირითადი ჰაბიტატის ჯგუფები, როგორცაა მდელოები და ქარბტენიანი ტერიტორიები.

ბევრი გაუგებრობა არსებობდა და კვლავაც არსებობს ნატურა 2000-ის ბუნებასა და მიზანთან დაკავშირებით, როცა საქმე ეხება სხვადასხვა ჩართული სუბიექტების მოტივაციას, ამბიციებს და მიზნებს. აღნიშნულმა განაპირობა ბევრი არასწორი აღქმისა და „მითის“ გავრცელება, რაც გადაფარავდა სხვადასხვა მხარეების მიერ ძალიან ლეგიტიმურად წამოჭრილ პრობლემებს. შედეგად, ბევრი მათგანი დარჩა უპასუხოდ, სხვადასხვა ინტერესთა ჯგუფებს შორის სათანადო დიალოგის არარსებობის გამო.

ტყეების და ნატურა 2000-ის სპეციალურმა სამუშაო ჯგუფმა დაბალანსებული და პრაგმატული გზით, შექმნა შესაძლებლობა ამ განსხვავებული მოსაზრებების გამოსახატვისა და გარკვეული არასწორი წარმოდგენების გასაქარწყლებლად. ამ ნაბიჯების წყალობით, მოსალოდნელია, რომ ეს დოკუმენტი ყველა ჩართული სუბიექტის თანამშრომლობით, ხელს შეუწყობს უკეთესი გაგების მიღწევას იმასთან დაკავშირებით, თუ რას ისახავს მიზნად ნატურა 2000. დოკუმენტი ასახავს სამუშაო ჯგუფის განხილვების უმეტეს ნაწილს და ხაზს უსვამს, რომ ყველა ჩართულ სუბიექტს შეუძლია განავითაროს ახალი სინერგია, ნდობის განვითარების, ურთიერთგაგების და თანამშრომლობის მეშვეობით. აზრთა გაცვლა იმაზე, თუ როგორ იქნება უმჯობესი ნატურა 2000-ის განხორციელება ტყიან ტერიტორიებზე, გაგრძელება სპეციალური სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში, რის შედეგადაც, დოკუმენტში შეიძლება შესწორებები შევიდეს მოვლენების განვითარებისა და დაგროვილი გამოცდილების შესაბამისად.

ნატურა 2000 ეხება ბუნებასა და ადამიანებს, და არა ბუნებას ადამიანის გარეშე. მხოლოდ ერთობლივი მუშაობით თუ შევძლებთ სრულად ვისარგებლოთ იმ მრავალი ფუნქციითა და მომსახურებით, რომელსაც ნატურა 2000-ის ტყეები სთავაზობს საზოგადოებასა, და ვუზრუნველყოფთ, რომ დავიცავთ - საჭიროების შემთხვევაში აღვადგინოთ, ევროპის მდიდარ ბიომრავალფეროვნებას და უნიკალურ ბუნებრივ მემკვიდრეობას.

ავტორებს სურთ მადლობა გადაუხადონ ყველას, ვინც მონაწილეობა მიიღო ამ დოკუმენტის შემუშავებაში, მათი მნიშვნელოვანი წვლილისა და გამოთქმული მოსაზრებებისთვის.

რატომ არის საჭირო კონსტრუქციული დიალოგი?

იმისთვის, რომ შესაძლებელი იყოს ნატურა 2000-ის მიზნების სრულად მიღწევა, საჭიროა პარტნიორობის და სინერგიის შემდგომი განვითარება სხვადასხვა ინტერესთა ჯგუფებს შორის, როგორცაა მაგალითად სატყეო მეურნეობისა და ბუნების კონსერვაციის საზოგადოებები. არსებობს მონაწილე მხარეების მრავალფეროვანი ჯგუფი, რომლის წევრებსაც შეუძლიათ გააერთიანონ ძალები და გააუმჯობესონ ნატურა 2000-ის ტყეების მიერ ევროკავშირის ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის და აღდგენის მიზნების მიღწევაში შეტანილი წვლილი.

ნატურა 2000-ის ტყეების უმეტეს ნაწილს მესაკუთრეები დიდი ხნის განმავლობაში იყენებდნენ მრავალი (მათ შორის საზოგადოებრივი

მნიშვნელობის) სარგებლის მისაღებად. ის ფაქტი, რომ ეს ტყეები შეტანილია ნატურა 2000-ის ქსელში, როგორც ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით მაღალი ღირებულების/პოტენციალის მქონე ტერიტორიები, აჩვენებს, რომ უმეტეს შემთხვევებში ტრადიციული სატყეო მეურნეობა არა მხოლოდ თავსებადია ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციასთან, არამედ, ასევე აქტიურად შეუძლია ამ მიზნის ხელშეწყობა. მეორეს მხრივ, ბუნების კონსერვაციის საზოგადოებამ მნიშვნელოვანი ცოდნა დააგროვა სახეობათა და ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსებთან და ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსის შენარჩუნებისა და აღდგენის გზებთან დაკავშირებით.

არ არსებობს ტიპური ტყის მესაკუთრე ან ბუნების დამცველი. ორივე საზოგადოებას წევრებისა და ინტერესების დიდი მრავალფეროვნება გააჩნია. ევროკავშირის მასშტაბით, ტყის საკუთრების განაწილება განსხვავებულია; ზოგან ბევრი ძალიან მცირე და ფრაგმენტირებული კერძო ტყე გვხვდება, სხვაგან კი - დიდი ფართობის კერძო ტყეები; ზოგან ხშირია მცირე, ოჯახების საკუთრებაში არსებული ტყეები, ზოგან კი დიდი ტერიტორიები, რომლებსაც კერძო კომპანიები განაგებენ. ევროკავშირის 10 წევრ სახელმწიფოში ახლახან ჩატარებული ერთ-ერთი კვლევა მიზნად ისახავდა ტყის მესაკუთრეების და მმართველების უკეთესად დახასიათებას ევროკავშირში. შედეგად, ევროპაში ტყის მესაკუთრეების და მმართველების მკვეთრად განსხვავებული ტიპები გამოვლინდა, რომლებსაც სხვადასხვა მიზნები ამოძრავებთ და სხვადასხვა სოციალურ-ეკონომიკური მახასიათებლები აქვთ. მაგალითად, მესაკუთრების ნაწილი პირველ რიგში დაინტერესებულია სატყეო მეურნეობის ეკონომიკური ასპექტებით, ამტობინებს რა უფრო ინტენსიურ, მერქნის გადამუშავებაზე ორიენტირებულ ტყის მართვას, ხოლო სხვები „ბუნებასთან მიახლოებული“ ეკოლოგიური ტყის მართვის პრაქტიკას მისდევენ. ტყის სხვა მესაკუთრეები და მმართველები აქცენტს რეკრეაციულ ასპექტებზე აკეთებენ. ბუნების კონსერვაციის საზოგადოებაც მნიშვნელოვანწილად შედგენილია განსხვავებული ინტერესების, ცოდნის, ორგანიზაციული დონის და მიზნების მქონე წევრებისგან (Sotirov et al. 2014²).

საკონსერვაციო და აღდგენითი ღონისძიებები ნატურა 2000-ის ტყეებში წარმატებული მხოლოდ მაშინ იქნება, თუ კი სხვადასხვა ჩართული მხარეები გააერთიანებენ მათ ცოდნას, ნოუ-ჰაუსს და გამოცდილებას, როდესაც ისეთ კომპლექსურ ეკოსისტემებზე მიმდინარეობს მუშაობა, როგორც ტყეა. ამის მისაღწევად საჭიროა, რომ ყველა ჩართულ მხარეს ერთიანი გაგება ჰქონდეს, მათ მიდგომებსა და პრიორიტეტებთან დაკავშირებით. რაც მუდმივ და კონსტრუქციულ დიალოგს მოითხოვს.

სხვადასხვა შეხედულებების წარმოჩენისა და სხვადასხვა მხარეების პრობლემების უკეთ გაგების მიზნით, ამ მხარეების წარმომადგენელ ზოგიერ ექსპერტს და სპეციალური ჯგუფის ყველა წევრს ვთხოვეთ გამოეხატათ მათი მოლოდინები წინამდებარე დოკუმენტთან დაკავშირებით.

2. Sotirov, S. Storch, L. Cappelmann, M. Sotomayor, M., A. Sergent, P. Deuffic; D. Kleinschmit, P. Edwards; A. Dhuhain; M. Favero, D. Pettenella; B. Arts, M. Hoogstra-Klein; A. Riemer, C. McDermott (2014): Synthesis report on barriers and drivers of integrated forest management in Europe. A report delivered to DG Research, European Commission on 30th April 2014. Freiburg: University of Freiburg. www.integral-project.eu

ზოგიერთი ექსპერტის მოსაზრება და მოლოდინები წინამდებარე დოკუმენტთან დაკავშირებით

„დაინტერესებულ მხარეებს შორის ამ დოკუმენტის შემუშავება დიალოგის სავარჯიშო იყო, რომლებმაც გააცნობიერეს, რომ არსებობს ბევრი კონვერგენტული სიმართლე. ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციასა და ტყის მდგრად მართვას შორის სინერგიის უკეთესი ახსნის და ხელშეწყობის მიზნის მიღწევა ძალიან დაბალანსებულად განხორციელდა. ეს ხელსაყრელ მექანიზმს ქმნის დამგეგმავებისთვის, მმართველების და ტყის მესაკუთრეებისთვის ნატურა 2000-ის საიტებში.“

Enrique Valero Gutiérrez del Olmo, Chair of the Copa-Cogeca Working Party on Forestry, Brussels, Belgium

ენრიკე ვალერო გუტიერეს დელ ოლმო, ბრიუსელი, ბელგია

„ამ პუბლიკაციაზე მუშაობისას ჩვენ ვიმედოვნებდით, რომ ის ხელს შეუწყობდა დირექტივის მოთხოვნების უკეთ გაგებას და ნატურა 2000-ის ტყიან ტერიტორიებზე საკონსერვაციო ქმედებების გაძლიერების და ბიომრავალფეროვნების ხელშეწყობის საჭიროების გაცნობიერებას. ჩვენ ასევე იმედი გვქონდა რომ, ის წარმოაჩინდა იმ სტრუქტურებისა და ფუნქციების ხელშეწყობის საჭიროებას, რომლებიც ფუნდამენტურია დანართი II-ისთვის ან წითელ ნუსხაში შეტანილი ტყის სახეობებისთვის, მაგ., ხნოვანი [ბუნებრივთან მიახლოებული] ტყეები, გამხმარი მერქანი და დაბერებული ხეები.“

Anna Lindhagen and Erik Hellberg, Swedish Environmental Protection Agency, Stockholm, Sweden

ანა ლინდჰაგენი და ერიკ ჰელბერგი, შვედეთის გარემოს დაცვის სააგენტო, სტოკჰოლმი, შვედეთი

„მე ტყეებს განვიხილავ როგორც გრძელვადიან, დინამიკურ მოცემულობას, სადაც მართვისა და კონსერვაციის საკითხები ნამდვილად ერთიმედლის ორი მხარეა. ასე რომ, ამ დოკუმენტისთვის მოქნილი და გონივრული მიდგომის მოლოდინი მქონდა და ვფიქრობ, რომ ეს შესრულდა. სხვადასხვა ინტერესთა ჯგუფებს შორის დიალოგი გაძლიერდა, რაც მომავალშიც უნდა გაგრძელდეს. ეს დოკუმენტი კარგ ჩარჩოს წარმოადგენს ამისთვის.“

Francisco Javier Ezquerro Boticario, Forest Management Service, Junta de Castilla y León, Valladolid, Spain

ფრანცისკო ხავიერ ეზკუერა ბოტიკარიო, ტყის მართვის სამსახური, ვალადოლიდი, ესპანეთი

„ევროპელი ტყის მესაკუთრეების კონფედერაცია (The Confederation of European Forest Owners - CEF) მიესალმება ნატურა 2000-ისა და ტყეების შესახებ ახალი დოკუმენტის შემუშავების ამ პროცესს. კომპლექსური და ზოგიერთ შემთხვევაში - საკამათო კონტექსტი სამუშაო ჯგუფისთვის რთული გამოწვევა იყო. ევროპელი ტყის მესაკუთრეები ხელს უწყობენ ნატურა 2000-ის წარმატებულ მუშაობას და ძირითად პარტნიორებად რჩებიან ნატურა 2000-ის ტყეების მართვაში.“

Clemens v. Doderer, Confederation of European Forest Owners, Brussels, Belgium

კლემენს ვ. დოდერერი, ევროპის ტყის მესაკუთრეების კონფედერაცია, ბრიუსელი, ბელგია

„ნატურა 2000-ის და ტყეების შესახებ ახალი დოკუმენტის შემუშავების კარგად დაგეგმილი ინტერაქტიული პროცესის წყალობით, ჩვენ შესაძლებლობა მოგვეცა გვესწავლა სხვა ინტერესთა ჯგუფებისგან და ჩვენი მხრიდან ხელი შეგვეწყო ჩვენი საკუთარი ანალიზის შედეგების გაზიარებით, ჩამოგვეყალიბებინა კონკრეტული პრობლემები და საჭიროებები ნატურა 2000-ის ტყეების მართვის თვალსაზრისით და ასევე წარმოგვედგინა აღნიშნული პრობლემების გადაჭრის შესაძლო გზები. ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ ეს პროცესი ხელს შეუწყობს ყველა დაინტერესებულ მხარეს შორის შემდგომი კომუნიკაციის გაძლიერებას, ჩვენი ტყის რესურსების - როგორც ბიომრავალფეროვანი გარემოს და სიცოცხლისუნარიანი მწვანე ეკონომიკის საფუძველის - მართვისა და დაცვის მიზნით.“

Roland Kautz, European State Forest Association, Brussels, Belgium

როლანდ კრატცი, ევროპის სახელმწიფო ტყეების ასოციაცია, ბრიუსელი, ბელგია

„ნატურა 2000-სა და ტყეებზე ამ დოკუმენტის გამოცემოცემა ევროკომისიის მხრიდან დროულია. ტყის მესაკუთრეები და მმართველები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ნატურა 2000-ის საიტებში ბუნების დაცვის მიზნების პრაქტიკულ განხორციელებაში და კარგი პრაქტიკის შესახებ ინფორმაციის გაზიარება მისასაღებელია. იმის ფონზე, რომ ნატურა 2000-ის მიზნების მიღწევისთვის, მართვა მოიცავს განსაკუთრებულ მიდგომებს ან სხვა პირობებს, აღიარებული და დაფასებული უნდა იქნას ტყის მესაკუთრეებისა და მმართველების წვლილი, სადაც ეს შესაძლებელია, ამ მნიშვნელოვანი ეკოსისტემური მომსახურებების უზრუნველყოფაში“.

Pat Neville, Coillte Forest, Newtownmountkennedy, Co Wicklow, Ireland Ireland

პატ ნევილი, ირლანდია

„ტყეები ჩვენი ბიომრავალფეროვნების დიდი და მნიშვნელოვანი ნაწილის ჰაბიტატს წარმოადგენს, სადაც ბევრი იშვიათი, სპეციალიზებული და საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობაა წარმოდგენილი. ტყე ასევე მდგრადად გამოყენებადი რესურსია, რომელიც უზრუნველყოფს ხე-ტყეს და მრავალ მნიშვნელოვან ეკოსისტემურ მომსახურებას. სატყეო მეურნეობას და ბუნების კონსერვაციას განსხვავებული შეხედულებები და ტერმინოლოგია გააჩნიათ და მიმდინარე ღია, გაცვლითი პროცესები ყველა დაინტერესებულ მხარის ჩართულობით, სახელმძღვანელო მაგალითია საერთო გაგების მისაღწევად და ნატურა 2000-ის ტყეების მომავალი მდგრადი მართვისთვის, როგორც წარმოების, ისე ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით.“

Axel Ssymank, Federal Nature Conservation Agency, Bonn, Germany

ალექს სიმანკი, ბუნების კონსერვაციის ფედერალური სააგენტო, ბონი, გერმანია

რა არის ამ დოკუმენტის მიზანი? ვისთვის არის განკუთვნილი?

წინამდებარე დოკუმენტმა ხელი უნდა შეუწყოს კომპეტენტურ ორგანოებს და ტყის მართვასა და ბუნების დაცვაზე პასუხისმგებელ ძირითად დაინტერესებულ მხარეებს, მართვის სისტემებისა და პრაქტიკის განვითარებასა და ხელშეწყობაში, განსაკუთრებით ნატურა 2000-ის ტერიტორიებზე, რაც ხელს შეუწყობს ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატებსა და სახეობების ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსის შენარჩუნებასა და საჭიროების შემთხვევაში, აღდგენას. დოკუმენტი შეიძლება ასევე დაეხმაროს წევრ ქვეყნებსა და რეგიონებს ნატურა 2000-თან დაკავშირებული ღონისძიებების შემუშავებაში, სოფლის მეურნეობის საერთო პოლიტიკისა და პროგრამა „LIFE-ის“ ფარგლებში, 2014-2020 წლების საპროგრამო პერიოდში.

კერძოდ, დოკუმენტი მზანად ისახავს შემდეგს:

- ბუნების დაცვის დირექტივების **პრაქტიკული განხორციელების ხელშეწყობა** ნატურა 2000-ის ტყეების მართვისა და კონსერვაციის შესახებ ხშირად დასმულ კითხვებზე პასუხის გაცემით;
- სატყეო მეურნეობის/სილვიკულტურის ზოგად პოლიტიკასა და პრაქტიკაში **ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნების ინტეგრირების ხელშეწყობა**;
- ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნების დადგენასა და განხორციელებაში ჩართულ/მასთან დაკავშირებულ ყველა მხარეს შორის, განსაკუთრებით, სხვადასხვა კომპეტენტურ ორგანოებს, მიწის მესაკუთრეებს / მმართველებს, და ბუნების კონსერვაციის საზოგადოებას შორის, **საერთო ინფორმაციის, გაგების და თანამშრომლობის მნიშვნელობის ხაზგასმა**;
- **იმ მრავალი სარგებელის წარმოჩენა**, რომელსაც ტყეები, განსაკუთრებით ნატურა 2000-ის ტყეები, საზოგადოებისთვის უზრუნველყოფს.

ფრინველების და ჰაბიტატების დირექტივები ხორციელდება სუბსიდირების პრინციპით და წევრი სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ თავიანთი ნატურა 2000-ის საიტების სამართავად შესაბამისი ღონისძიებების განსაზღვრას, ამ დირექტივების შესაბამისად. დოკუმენტი მიმოიხილავს, თუ როგორ შეიძლება ტყეებში ბუნების დირექტივების საუკეთესოდ განხორციელება და გთავაზობს სხვადასხვა პრაქტიკულ იდეებსა და მაგალითებს, რომლებიც ეფუძნება გამოცდილებას ევროკავშირის მასშტაბით. დოკუმენტის ძირითადი თემაა ნატურა 2000 და ტყეები, და ფრინველებისა და ჰაბიტატების დირექტივების შესაბამისი დებულებები.

ეს დოკუმენტი მხოლოდ საინფორმაციო მიზნებს ემსახურება და იურიდიულად სავალდებულო არ არის. ის მომზადდა ძირითად დაინტერესებულ მხარეებთან (სატყეო და გარემოსდაცვითი უწყებები, ტყის მესაკუთრეთა ასოციაციები, ტყის მართვის ორგანიზაციები, გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციები, მეცნიერები და ა.შ.) აქტიური დიალოგით. დოკუმენტის მიზანია შეასრულოს სასარგებლო საინფორმაციო წყარო ფუნქცია უწყებებისთვის, საიტების მმართველებისთვის და სამოქალაქო საზოგადოებისთვის, ჰაბიტატებისა და ფრინველთა დირექტივების დებულებების უკეთ განსახორციელებლად. მომავალში შეიძლება მისი განახლება, ახალი გამოცდილებისა და საუკეთესო პრაქტიკის საფუძველზე.

რას ვიპოვით დოკუმენტში?

დოკუმენტი წარმოდგენილია სამ ნაწილად.

- I ნაწილში (თავები 1, 2, 3) მოცემულია ნატურა 2000-ის მიმოხილვა ტყეების კონტექსტში. ახსნილია, თუ რა არის ნატურა 2000-ის ქსელი, როგორ მიმდინარეობს ტერიტორიების შერჩევა ნატურა 2000-ის საიტების დებიგნირებისთვის და როგორ ხორციელდება ამ საიტების მართვა ევროკავშირის ბუნებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის მიხედვით. ასევე, წარმოდგენილია ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგიის მიზნები და ევროკავშირის ტყეებისთვის გათვალისწინებული დაფინანსება, როგორცაა „LIFE+“ და სოფლის განვითარების ახალი რეგულაცია (2104-2020).
- II ნაწილში (თავი 4), რომელიც დოკუმენტის ცენტრალური ნაწილია, მოცემულია უფრო მიზნობრივი განმარტებები, ნატურა 2000-ის ტყეების შესახებ ყველაზე ხშირად დასმულ კითხვებზე. მაგალითად, ის მიზნად ისახავს ახსნას, თუ რას შეიძლება ნიშნავდეს ნატურა 2000-ის სამართლებრივი დებულებები პრაქტიკაში ტყის მესაკუთრეებისა და მმართველებისთვის, და როგორ უნდა მოიძიონ მათ მხარდაჭერა სხვა დაინტერესებული მხარეებისგან – იქნება ეს შესაბამისი უწყებები, არასამთავრობო ორგანიზაციები თუ საზოგადოება – მათი ტყეების მართვისთვის, მათ შორის, ნატურა 2000-ის სასარგებლოდ.
- III ნაწილი: წარმოდგენილია ცალკე თანდართული დოკუმენტის სახით, რომელშიც მოცემულია ნატურა 2000-ის ტყეების მართვის კარგი პრაქტიკის მაგალითები და გამოცდილებები სხვადასხვა წევრი სახელმწიფოებიდან ევროკავშირის მასშტაბით.

დოკუმენტზე დართულია შემდეგი დანართები:

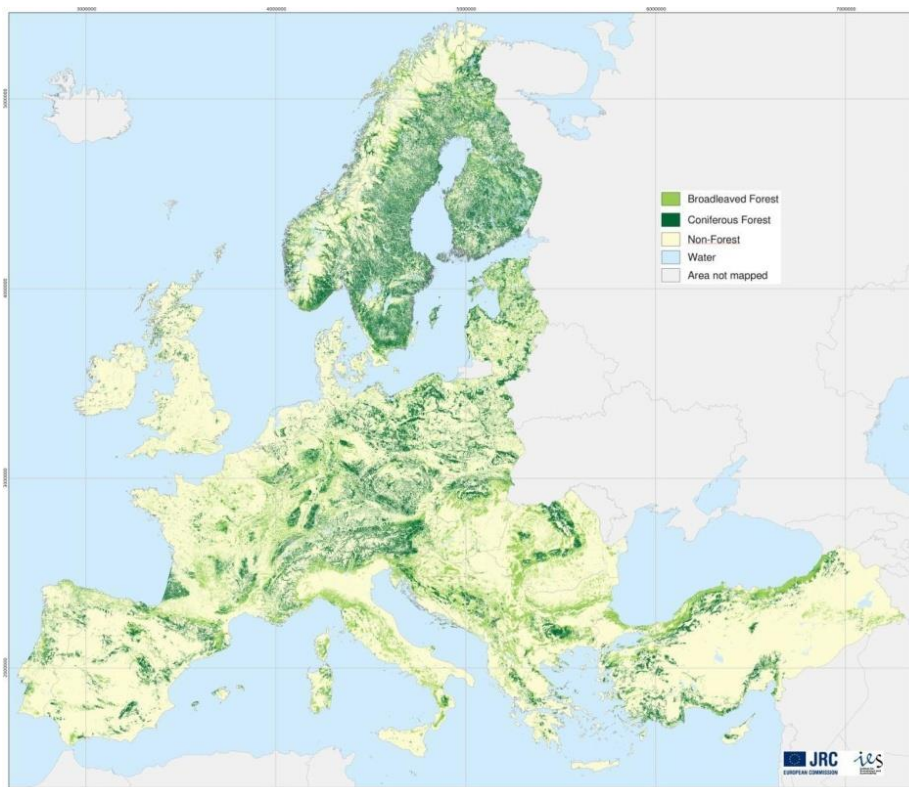
- დანართი 1: ძირითადი ტერმინები და აკრონიმები.
- დანართი 2: მოცემულია ევროკავშირის მნ შვნელოვანი ტყის ჰაბიტატის ტიპების და სახეობების ნუსხა, რომელთათვისაც უნდა მოხდეს ნატურა 2000-ის საიტების დებიგნირება და/ან რომლებიც მოითხოვენ მკაცრ დაცვას ჰაბიტატებისა და ფრინველების დირექტივების მიხედვით.
- დანართი 3: ახსნილია ძირითად საფრთხეებსა და ზემოქმედებებს ევროკავშირის ტყეებში.

1. ტყეები და ევროკავშირის პოლიტიკის კონტექსტი

1.1 ევროკავშირის ტყეების მდგომარეობა³

ევროკავშირის (EU-28) ფარგლებში არსებული ტყეები და მერქნიანი მცენარეებით დაფარული სხვა ტერიტორიები, არსებული მდგომარეობით 176 მილიონ ჰექტარს შეადგენს, რაც ევროკავშირის ტერიტორიის დაახლოებით 42%-ია. ტყიანობის მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად განსხვავდება ევროპის სხვადასხვა ნაწილში. წვერი ქვეყნებიდან, მთლიან ტერიტორიაში ტყის ყველაზე დიდი წილით ფინეთი და შვედეთი ხასიათდება, სადაც ხმელეთის ფართობის დაახლოებით სამი მეოთხედი წარმოადგენს ტყეს ან მერქნიანი მცენარეებით დაფარულ სხვა ტერიტორიას. წვერი ქვეყნებიდან ტყიანობის ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი აქვთ მალტას, ნიდერლანდებს, ირლანდიასა და დიდ ბრიტანეთს.

1990-იანი წლებიდან ევროპის ტყის ფართობი სტაბილურად იზრდება, ტყის აღდგენის პროგრამების და სასოფლო მეურნეობის ან ძოვების შეწყვეტის შემდეგ, მცენარეულობის ბუნებრივი განვითარების შედეგად. ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით, ევროკავშირის ტყეების მნიშვნელობა არსებითად განსხვავდება მათი მართვის, ისტორიის, ხნოვანების, სტრუქტურის, შემადგენლობის და ა.შ. მიხედვით.

სურათი 1. ევროპის ტყის რუკა, 2006: JRC – EFDAC.
(<http://forest.jrc.ec.europa.eu/activities/forest-mapping>)

3. წყარო: Commission Staff Working Document: A new EU Forest Strategy: for forests and the forest based sector SWD (2013) 342 final. 20.9.2013

1.1.1 ევროპის ტყის ჰაბიტატების ეკოლოგიური ფონი

ბუნებრივ პირობებში, ზოგი რეგიონული გამონაკლისის გარდა, ტყე მცენარეულობის გაბატონებული ტიპი იქნებოდა ევროპაში. ევროპის ბევრი ტყის ეკოსისტემა არ არის მართვაზე დამოკიდებული და მხოლოდ ბუნებრივი დინამიკითაა შეუძლია ფუნქციონირება, მათ შორის ბუნებრივი განახლებით და განვითარების ფაზებით, ასევე ხანძრებით, ქარიშხლებით თუ მწერების შემოსევით განპირობებული ფართომასშტაბიანი შეშფოთებების [/დაზიანებების] დინამიკით. მეორეს მხრივ, ტყის ჰაბიტატების ბევრი ტიპი შექმნილია ყოფილი მართვის სისტემებით და კვლავ დამოკიდებულია მართვაზე (მაგ. ხმელთაშუაზღვიური „დეჰესა“ და ფენოსკანდინავიური ტყიანი საძოვრები).

ევროპის პირველადი ბუნებრივი ტყეები ბუნებრივი დინამიკის სხვადასხვა სქემებით ხასიათდებოდა. მცირემასშტაბიანი საბურველის ფანჯრების დინამიკა და განვითარების ფაზების საშუალო დონის მოზაიკურობა ტიპური იყო ფოთოლმცვენი ტყეების უმრავლესობისთვის, ხოლო ფართომასშტაბიანი ბუნებრივი მოვლენების უარყოფითი გავლენა სავარაუდოდ წინვოვანი ტყეებისთვის იყო დამახასიათებელი. ჩვეულებრივ, ბუნებრივი დინამიკის პროცესი აყალიბებდა ტყეს, როგორც სხვადასხვა მიკროჰაბიტატების მონაცვლეობას/მოზაიკას, რომელთანაც ასოცირებული იყო ტყის მდიდარი ბიომრავალფეროვნება.

1.1.2 მრავალფუნქციური სატყეო მეურნეობა - ევროკავშირის ტყეების ძირითადი პრინციპი

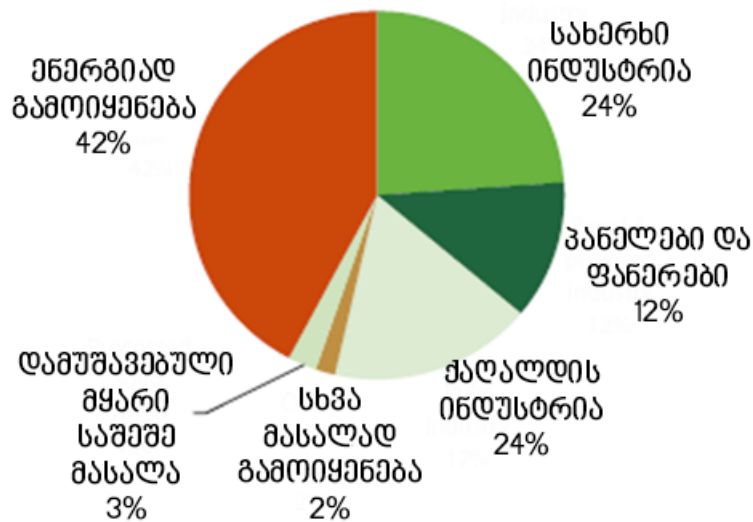
დიდი ხნის განმავლობაში, ტყეები მრავალი ფუნქციით გამოიყენებოდა ევროპაში, სხვადასხვა ეკონომიკური, ეკოლოგიური და კულტურული სარგებლის მიღების მიზნით. ტყეები უზრუნველყოფენ განახლებად და ეკოლოგიურად სუფთა ნედლეულს და მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ევროპის, განსაკუთრებით მისი სასოფლო ტერიტორიების ეკონომიკურ განვითარებაში, დასაქმებასა და კეთილდღეობაში. ამ ტყეებს ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით დიდი ღირებულება აქვს, ან მინიმუმ ბიომრავალფეროვნების აღდგენის მაღალი პოტენციალი გააჩნია, არსებული ზეწოლის დაძლევის პირობებში (იხ. თავი 2).

ტყეები ასევე მონაწილეობენ ადამიანის ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესებაში, ქმნიან რა სასიამოვნო საცხოვრებელ გარემოს, რეკრეაციისა და გატანსაღების შესაძლებლობებს, ამავდროულად აუმჯობესებენ გარემოს პირობებს და მის ეკოლოგიურ ღირებულებას. გარდა ამისა, ტყეები ინარჩუნებენ ევროპის სულიერი და კულტურული მემკვიდრეობის დიდ ნაწილს.

ტყის მდგრადი მართვა ერთდროულად ეკონომიკურ, ეკოლოგიურ და სოციალურ მიზნებს ემსახურება. მდგრადად მართული ტყეები შეიძლება გამოყენებული იქნას მერქნული და არამერქნული პროდუქტების წარმოებისთვის, რეკრეაციისთვის, ნადირობისთვის და ა.შ. ისე, რომ ამავდროულად წვლილი შეჰქონდეს საერთო კეთილდღეობაში და ეკოლოგიური მიზნების მიღწევაში, როგორცაა ტყის სიჭანსაღის, ბიომრავალფეროვნების, კლიმატის ცვლილებისადმი მდგრადობის გაუმჯობესება, წყლისა და ნიადაგის დაცვა.

ტყეების პროდუქტიულობა, მერქნის წარმოების თვალსაზრისით, მნიშვნელოვნად განსხვავდება წევრ ქვეყნებში. საშუალოდ, ხე-ტყის წლიური შემატების 60-70%-ის დამზადება ხდება, რაც იმას ნიშნავს, რომ ტყის ზეზემგდომი მარაგი მუდმივად იზრდება. თუმცა, წმინდა წლიური შემატება ტყის პროდუქტიულობის მხოლოდ ერთი ინდიკატორია. მერქნის მარაგის ცვლილების პროგნოზირებისთვის გათვალისწინებული უნდა იყოს სხვა ფაქტორებიც, როგორცაა ხნოვანების კლასების განაწილება ან ტყეების მისადგომობა.

ევროპის ტყეები, განსაკუთრებით ხმელთაშუაზღვის რეგიონში, მნიშვნელოვანია არამერქნული პროდუქტების, მაგალითად კორპის წარმოების თვალსაზრისითაც. გარდა ამისა, ეს ტყეები ბიომასის უმთავრესი წყაროს წარმოადგენენ სახლების გათბობასა და ელექტროენერჯის წარმოებაში. ბოლოდროინდელი გათვლებების თანახმად, მოსალოდნელია, რომ 2020 წლისთვის მათი წილი განახლებადი ენერჯის სახით ხელმისაწვდომ ბიომასაში 66%-მდე გაიზარდება. ეს ასევე აისახება ენერჯიად გამოყენებული მერქნული რესურსების მნიშვნელოვან წილში (42% - იხილეთ გრაფიკი).

სურათი 2. ევროკავშირის (EU27) ხე-ტყის რესურსები 2010 წელს; წყარო: EUwood, 2010

1.1.3 ეკოსისტემური მომსახურებები, რომლებსაც ევროკავშირის ტყეები უზრუნველყოფს საზოგადოებისთვის

ტყეები, გარდა იმისა, რომ ხე-ტყით და სხვა პროდუქტებით (საკვები, შეშა, ნადირობა, კორპი და ა.შ.) მიღებული პირდაპირი შემოსავლის წყაროა, და მასთან ასოცირებულია ევროპის მდიდარი ბიომრავალფეროვნების მნიშვნელოვანი ნაწილი, ეკოსისტემური მომსახურების გაწევით უზრუნველყოფენ ბევრ სხვა მნიშვნელოვან ფუნქციას საზოგადოებრივი და ეკონომიკური კეთილდღეობის თვალსაზრისით.

მაგალითად, ისინი იცავენ ნიადაგს ეროზიისგან და არეგულირებენ წყალშემკრებებსა, ადგილობრივ ჰიდროლოგიურ სისტემებს წყლის ნაკადების

შენარჩუნებით. ისინი არეგულირებენ ადგილობრივ, რეგიონულ და გლობალურ კლიმატს, იმარაგებენ ნახშირბადის, იცავენ მოწყვლად პოპულაციებს, წმენდენ ჰაერსა და მტკნარ წყალს, ზოგადად გვიცავენ ბუნებრივი კატასტროფებისგან, როგორცაა ზვავი, მეწყერი, გვალვა და წყალდიდობა. ისინი ასევე ხელს უწყობენ დასვენებას, ტურიზმსა და განათლებას.

გარდა იმისა, რომ ტყის ზოგიერთ ფუნქციას, პროდუქტსა და მომსახურებას პირდაპირი მონეტარული ღირებულება აქვს (მაგ., ხე-ტყე), არსებობს სხვა ეკოსისტემური მომსახურებები, რომლებიც ჯერ კიდევ სათანადოდ არ არის "ფასდადებული" და ზოგჯერ ანაზღაურებული (მაგალითად რეკრეაცია, კულტურული მემკვიდრეობა, წყლისა და ნიადაგის ხარისხი და რაოდენობა). ამჟამად ხორციელდება რიგი ეკონომიკური კვლევები ეკოსისტემური მომსახურებების ღირებულებების განსაზღვრის მიზნით.

ევროპის ჯანსაღი ეკოსისტემების მნიშვნელოვანი ნაწილი შეტანილია ნატურა 2000-ში. კომისიის ბოლოდროინდელი კვლევების თანახმად, ნატურა 2000-ის ქსელის ტერიტორიებიდან მიღებული სარგებელის ღირებულება ფასდება დაახლოებით 200-დან 300 მილიარდ ევრომდე. მხოლოდ ნახშირბადის თვალსაზრისით, ნატურა 2000-ის ჰაბიტატების ღირებულება მნიშვნელოვნად მაღალია, საიდანაც ყველაზე მაღალია ნატურა 2000-ის ტყის ჰაბიტატების ღირებულება, რომელიც 318.3 - 610.1 მილიარდ ევროს შეადგენდა 2010 წლისთვის (წყარო IEEP)⁴.

1.1.4 ტყეზე საკუთრება

ევროკავშირის ტყიანი ტერიტორიების დაახლოებით 40% საჯარო საკუთრებაშია. საჯარო საკუთრება (სათემო, რეგიონის/პროვინციის, სახელმწიფო და სხვ.) დომინირებს აღმოსავლეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ევროკავშირის წევრი ქვეყნების უმრავლესობაში. ევროკავშირში საჯარო ტყეების საშუალო ფართობი 1000 ჰექტარზე მეტია, თუმცა ეს მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად განსხვავდება ქვეყნებს შორის.

ევროკავშირის ტყეების დაახლოებით 60% კერძო საკუთრებაშია, კერძო ტყის მესაკუთრეთა რაოდენობა კი დაახლოებით 16 მილიონს აღწევს. კერძო ტყეების საშუალო ფართობი 13 ჰექტარია, თუმცა კერძო საკუთრებაში არსებული ტყეების უმრავლესობა ზომით 5 ჰა-ზე ნაკლებია⁵. კერძო საკუთრებაში არსებული ტყის საშუალო ზომა მნიშვნელოვნად განსხვავდება წევრ ქვეყნებს შორის; ყველაზე დაბალია ბულგარეთში - 0.7 ჰა და ყველაზე მაღალი სლოვაკეთში - 130 ჰა⁶.

მნიშვნელოვანია გაცნობიერებული გვქონდეს ეს განსხვავებები ევროკავშირის მასშტაბით ტყეების პროდუქტიულობისა და საკუთრების საკითხებში, რადგან ისინი აისახება ნატურა 2000-ის ქსელისთვის განსაზღვრულ ტყეებზე, და პრაქტიკაში მათ მართვაზე.

4. Factsheet on Natura 2000: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm

5. წყარო: The EU Forest Action Plan 2007-2011

6. State of Europe's Forests 201. ხელმისაწვდომია შემდეგ მისამართზე: http://www.foresteuropa.org/full_SoEF

1.1.5 ძირითადი საფრთხეები და ზემოქმედება

ტყეები ექვემდებარება მრავალგვარ ბუნებრივ და ანთროპოგენულ ზემოქმედებას, ბიოტური და აბიოტური წყაროებით მიყენებულ დაზიანებებს. ევროკავშირის ტყეების ძირითადი საფრთხეები და ზემოქმედება მნიშვნელოვნად განსხვავდება სხვადასხვა რეგიონებში და სხვადასხვა პერსპექტივიდან (სატყეოსამეურნეო საქმიანობა თუ ტყის ეკოლოგია და ბუნების კონსერვაცია), მაგრამ, როგორც წესი, ერთ-ერთს ან რამდენიმეს მოიცავს შემდეგიდან: ტყის ხანძრები, ქარიშხლები, წყლის ან ჰაერის დაბინძურება, გვალვა, ინვაზიური უცხო სახეობები, მავნებლები, დაავადებები, ჰაბიტატების ფრაგმენტაცია, მიწათსარგებლობის სხვა ტიპის განვითარება, სტრუქტურული და სახეობრივი მრავალფეროვნების ნაკლებობა, არამდგრადი მართვა, მართვის უკმარისობა და ა.შ. დამატებითი ინფორმაცია ევროკავშირის ტყეების ძირითადი საფრთხეებისა და ზემოქმედებების შესახებ ხელმისაწვდომია დანართში 3.

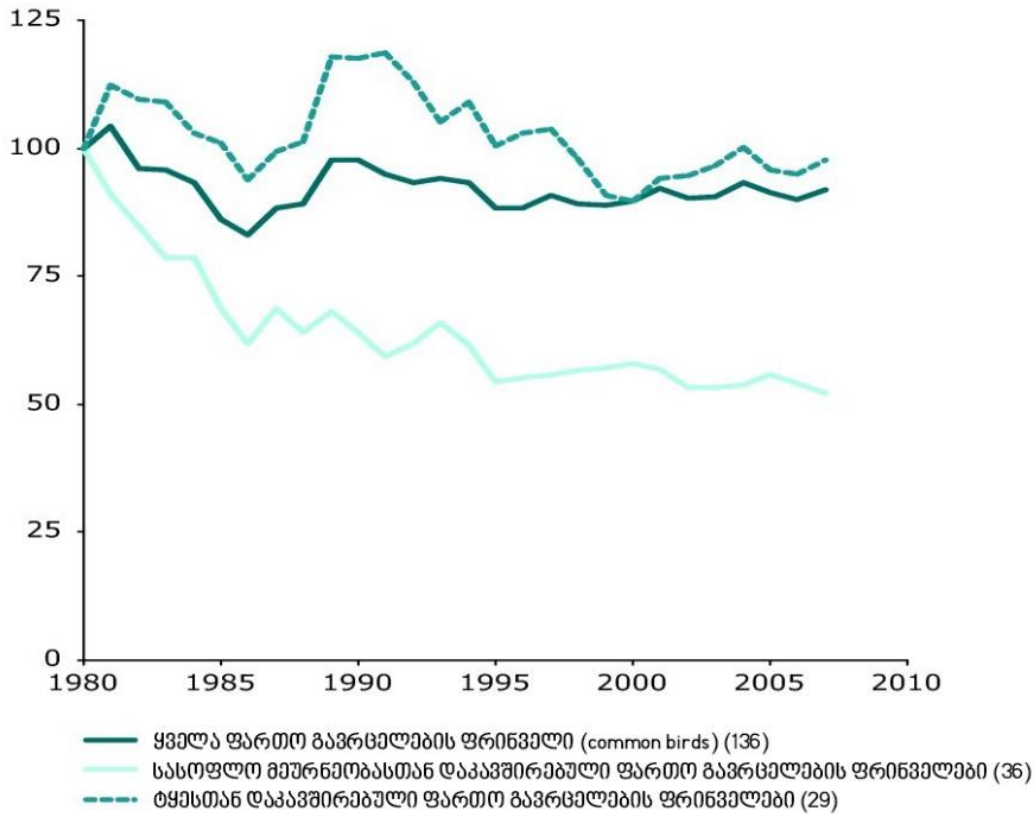
ეს საფრთხეები, ხშირ შემთხვევაში, გავლენას ახდენს ტყის ბიომრავალფეროვნებაზე. IUCN-ის შეფასებით, ამ დროისთვის ტყეებთან დაკავშირებული ძუძუმწოვრების 27%, საპროქსილური ხოჭოების 27%, ქვეწარმავლების 10% და ამფიბიების 8% გადაშენების საფრთხის წინაშე დგას ევროკავშირის მასშტაბით (ETC / BD, IUCN, 2010).

მიუხედავად ამისა, ტყის ჰაბიტატების ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობა მაინც უკეთესია სხვა ძირითად ჰაბიტატებთან შედარებით, როგორცაა მდელოები და ჭარბტენიანი ტერიტორიები ევროპაში, რაც ვლინდება ევროპაში გავრცელებული ფრინველების სახეობების ტენდენციებით (იხ. სურათი 3).

კლიმატის ცვლილების ეფექტი, რომელსაც მკვეთრი გავლენა ექნება სიგრძივ გრადიენტზე ტემპერატურის ზრდითა და გვალვებით სამხრეთ ევროპაში (უკვე შესამჩნევია სიმალღებრივ გრადიენტზე). ევროპაში მთის ქვედა სართყლის სახეობები უკვე განიცდიან ზემოქმედებას შემცირებული ნალექიანობისა და გაზრდილი ტემპერატურის გამო⁷.

ამ ცვლილებებმა შეიძლება შეამციროს ტყის ეკოსისტემების გამძლეობა და სიტანსაღე და გამოიწვიოს ბიოტური შემწოთებების მატება, როგორცაა მავნებლები ან ინვაზიური სახეობები. ტყეები ასევე შეიძლება უფრო მეტად მგრძობიარე გახდეს აბიოტური შემწოთებების მიმართ, რაც გამოწვეულია გახშირებული ქარიშხლებით, გვალვებით და ტყის ხანძრებით.

7. წყარო: MOTIVE and Trees4Future FP7 projects

გრაფ. 3. ევროპის ფრინველები – პოპულაციის ინდექსი (1980 = 100)

1.1.6 ტყის მდგრადი მართვა ევროპაში

ამჟამად ევროპის ტყეების დაახლოებით 87% ექვემდებარება ადამიანის ჩარევას (EEA, 2008). ტყეების უმრავლესობა იმართება ტყის მდგრადი მართვის პრინციპების საფუძველზე, როგორც ეს განისაზღვრა და შემუშავდა „ევროპის ტყის“ (Forest Europe) პროცესით (ყოფილი მინისტრთა კონფერენცია ევროპის ტყეების დაცვის შესახებ - MCPFE), რომლებსაც უმეტეს შემთხვევაში ემატება ეროვნული ან რეგიონული სატყეო პოლიტიკა თუ პროგრამები.

ტყის მდგრადი მართვა განისაზღვრება, როგორც ტყეებისა და სატყეო მიწების მართვა და გამოყენება ისეთი გზითა და მოცულობით, რომ შენარჩუნდეს მათი ბიომრავალფეროვნება, პროდუქტიულობა, განახლების უნარი, სიცოცხლისუნარიანობა და მათი პოტენციალი, რათა ახლაც და მომავალშიც შესრულდეს ტყის შესაბამისი ეკოლოგიური, ეკონომიკური და სოციალური ფუნქციები ადგილობრივ, ეროვნულ და გლობალურ დონეებზე და არ გამოიწვიოს სხვა ეკოსისტემების დაზიანება⁸.

ევროკავშირში ტყის მდგრადი მართვის ხელშეწყობისა და შეფასებისთვის რამდენიმე ინიციატივა განვითარდა. ასევე, „ევროპის ტყის“ მიერ შემუშავდა პან-ევროპული რეგიონის კრიტერიუმები და ინდიკატორები ტყის მდგრადი მართვის განხორციელების შესახებ ქვეყნების მიერ ანგარიშგებისთვის.

8. წყარო: Second Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe, 16-17 June 1993, "Resolution H1 - General Guidelines for the Sustainable Management of Forests in Europe"

ტყის მდგრადი მართვის ანგარიშგების ექვსი პან-ევროპული კრიტერიუმი:

- ტყის რესურსების და ნახშირბადის გლობალურ ციკლებში მათი წვლილის შენარჩუნება და სათანადო გაუმჯობესება;
- ტყის ეკოსისტემის სიჭანსალისა და სიცოცხლისუნარიანობის შენარჩუნება;
- ტყის მწარმოებლური ფუნქციების შენარჩუნება და ხელშეწყობა (მერქნული და არამერქნული);
- ტყის ეკოსისტემებში ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნება, კონსერვაცია და სათანადო გაუმჯობესება;
- დაცვითი ფუნქციების შენარჩუნება, კონსერვაცია და სათანადო გაუმჯობესება ტყის მართვაში (განსაკუთრებით ნიადაგი და წყალი); და
- სხვა სოციალურ-ეკონომიკური ფუნქციებისა და პირობების შენარჩუნება.

ზოგადად, ტყის მართვის პოლიტიკა ან პროგრამები ორიენტირებულია საფრთხეების შემცირებაზე, დაცვაზე და აღდგენის ღონისძიებებზე, გენეტიკური რესურსების მდგრადი გამოყენების და მართვის ხელშეწყობაზე. ამ თვალსაზრისით, საოპერაციო დონეზე ტყის მდგრადი მართვის დანერგვის მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი ტყის მართვის გეგმები ან მათი ექვივალენტი. ტყის მართვის გეგმები შეიცავს პერიოდული ტყის ინვენტარიზაციების დროს შეგროვებულ ინფორმაციას (ტექსტი, რუკები, ცხრილები და გრაფიკები ...) ტყის საოპერაციო ერთეულის (კორომი, კვარტალი) დონეზე და ცალკეული კორომის თუ კვარტალისთვის დაგეგმილ ღონისძიებებს მართვის მიზნების მისაღწევად. შესაბამისად, კერძო ტყის დონეზე ტყის მართვის გეგმები ტყის მესაკუთრეებისა და მმართველების სტრატეგიული და ოპერაციული ინსტრუმენტი.

ტყის სერტიფიცირება ტყის მართვის მდგრადობის დოკუმენტირების ერთ-ერთი საშუალებაა. ის ეყრდნობა გარკვეულ ტერიტორიებზე ტყის მდგრადი მართვის პრინციპების გატარების ნებაყოფლობით აღებულ ვალდებულებებს. თუ შევხედავთ სერტიფიცირებული ფართობების და სერტიფიცირების ლოგოს მქონე პროდუქტების რაოდენობას, ნათელია, რომ წლიდან წლამდე სერტიფიცირების მნიშვნელობა იზრდება. ევროკავშირში ტყის და მერქნიანი მცენარეებით დაფარული სხვა ტერიტორიის დაახლოებით 50% სერტიფიცირებულია FSC⁹-ის ან PEFC¹⁰ მიერ, თუმცა ამ მხრივ დიდი სხვაობაა ქვეყნებს შორის.

9. Forest Stewardship Council: <https://ic.fsc.org/>

10. Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes: <http://www.pefc.org/>

1.2 ევროკავშირის პოლიტიკის კონტექსტი ტყეებთან მიმართებაში

1.2.1 ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგია

მიუხედავად საერთო სატყეო პოლიტიკის არარსებობისა, ევროკავშირის პოლიტიკა სხვა სფეროებში, როგორცაა სოფლის განვითარება, დასაქმება, კლიმატის ცვლილება, ენერჯია, წყალი და ბიომრავალფეროვნება, გავლენას ახდენს წევრ სახელმწიფოთა გადაწყვეტილებებზე ტყეების შესახებ. ამიტომაც მიიღეს ევროკავშირის პირველი სატყეო სტრატეგია 1998 წელს¹¹. სუბსიდირების პრინციპსა და საერთო პასუხისმგებლობის კონცეფციებზე დაყრდნობით, ჩამოყალიბდა ტყეებთან დაკავშირებული ქმედებების ჩარჩო ტყის მდგრადი მართვის ხელშეწყობად. პირველი სამოქმედო გეგმა¹², რომელიც მოიცავდა 2007-2011 წლების პერიოდს, იყო მისი განხორციელების მთავარი ინსტრუმენტი.

15 წლის წინ მისი მიღების შემდეგ, ტყეებზე გავლენას ახდენდა მნიშვნელოვანი სოციალური და პოლიტიკური ცვლილებები, ასევე იზრდებოდა ტყეებთან დაკავშირებით მიღებული პოლიტიკური ინსტრუმენტების რაოდენობა, რამაც ერთობლიობაში განაპირობა უფრო კომპლექსური სატყეო პოლიტიკის გარემოს შექმნა. ამ ახალი გამოწვევების საპასუხოდ, ევროკომისიამ 2012 წლის 20 სექტემბერს მიიღო ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგია¹³.

ევროკავშირის სატყეო სტრატეგიის პრიორიტეტული მიმართულებებია:

ტყის მდგრადი მართვა ხელს უწყობს ძირითად სოციალურ მიზნებს.

1. სოფლსა და ურბანულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობის ხელშეწყობა.
2. ევროკავშირის ტყესთან დაკავშირებული ინდუსტრიების, ბიოენერჯის და მწვანე ეკონომიკის კონკურენტუნარიანობის ხელშეწყობა.
3. ტყეების სიჭანსადის შენარჩუნება ცვალებადი კლიმატის ფონზე.
4. ტყეების დაცვა და ეკოსისტემური მომსახურებების გაუმჯობესება.

ცოდნის ბაზის გაუმჯობესება

5. ტყეების მდგომარეობა და მათი სახეცვლილებების დაკვირვება?
6. ახალი და ინოვაციური სატყეო პროდუქტები და მათი დამატებითი ღირებულების შესწავლა.

კოორდინაციისა და კომუნიკაციის ხელშეწყობა

7. ერთიანი მუშაობა ტყეების სათანადო მართვისთვის და უკეთ გაგებისთვის.
8. სატყეო მეურნეობა გლობალური პერსპექტივით.

პრიორიტეტი 4: "ტყის დაცვა და ეკოსისტემური მომსახურებების გაუმჯობესება" ეხება ნატურა 2000-ს და ხაზს უსვამს, რომ წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა მიაღწიონ მნიშვნელოვან და გაზომვად გაუმჯობესებას ტყის სახეობების და ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსის თვალსაზრისით, ევროკავშირის

11. Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes: <http://www.pefc.org/>

12. http://ec.europa.eu/agriculture/fore/action_plan/com_en.pdf

13. Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes: <http://www.pefc.org/>

ბუნებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის სრულყოფილად განხორციელებით და იმის უზრუნველყოფით, რომ ეროვნული სატყეო გეგმებით ხელი შეეწყობა ნატურა 2000-ის ქსელის სათანადო მართვას 2020 წლისთვის. გათვალისწინებულია, რომ წინამდებარე დოკუმენტი გამოყენებული იქნას ამ მიზნის მიღწევაში.

1.2.2 ევროკავშირის ფინანსური მხარდაჭერა ტყეებისთვის

ევროკავშირის დონის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი გავლენა ტყეებზე და ტყის მართვაზე, მოდის სოფლის განვითარების პოლიტიკიდან. ტყეები და სატყეო სექტორი ამჟამად მნიშვნელოვან დაფინანსებას იღებს ევროკავშირიდან, სხვადასხვა მასშტაბებისა და საკუთრების სხვადასხვა ტიპისთვის. სოფლის განვითარების რეგულაციის ფარგლებში განხორციელებული სატყეო სამეურნეო ღონისძიებები სატყეო სტრატეგიის რესურსების ხერხემალია (სატყეო მეურნეობისთვის ევროკავშირის მიერ გამოყოფილი დაფინანსების 90%) და ევროკავშირის ძირითადი რესურსი ტყეებისა და სატყეო მეურნეობისთვის. უახლესი მონაცემების თანახმად, ევროპის სოფლის განვითარების ფონდის (European Agricultural Fund for Rural Development - EAFRD) მიერ 5.4 მილიარდი ევრო გამოიყო 2007-2013 წლებში სატყეო მეურნეობის ღონისძიებებისთვის.

ანალოგიური ხარჯებია მოსალოდნელი 2014-2020 წლებისთვის, თუმცა ეს დამოკიდებული იქნება წევრ სახელმწიფოთა სოფლის განვითარების პროგრამებზე. ეს ხარჯები გათვალისწინებული უნდა იქნას ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგიის მიზნების ხელშესაწყობად და კერძოდ ევროკავშირის ტყეების ტყის მდგრადი მართვის პრინციპების მიხედვით მართვის უზრუნველსაყოფად.

1.2.2.1 წარსული გამოცდილება EAFRD-ის ფარგლებში ევროკავშირის მიერ ტყეების დაფინანსებაში

EAFRD-ის წინა დაფინანსება 2007-2013 წლების პერიოდისთვის წევრ ქვეყნებს სთავაზობდა 8 ღონისძიებას კონკრეტულად ტყეებისთვის და კიდევ 7 სხვა ღონისძიებას, რისი გამოყენებაც შეიძლებოდა, მათ შორის, სატყეო მეურნეობასთან დაკავშირებულ საქმიანობაში. დაფინანსება რომელიც თავდაპირველად გამოიყო EAFRD-ის ფარგლებში კონკრეტულად ტყეებისთვის (6 მილიარდი ევრო) და სატყეო მეურნეობასთან დაკავშირებული საქმიანობისთვის (1-2 მილიარდი ევრო) შეადგენდა 8 მილიარდ ევროს. თუმცა, სატყეო მეურნეობის ღონისძიებების განხორციელება ნელა დაიწყო და ბოლო მონაცემებით, აღნიშნული 8 სატყეო სპეციფიკის ღონისძიებისთვის გამოყოფილი თანხა 5.4 მილიარდი ევრომდე დავიდა.

ბოლო მონაცემებით, გარემოს დაცვაზე ორიენტირებული ორი ღონისძიება საშუალოზე დაბალი მაჩვენებლით განხორციელდა; კერძოდ, ტყე/გარემოსა და ნატურა2000-ის ღონისძიებებისთვის განახლებულ გეგმაში (2011) მითითებული თანხის 14%-ზე ნაკლები დაიხარჯა. ყველაზე უკეთ განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო მიწების გატყეება (40%). სატყეო მეურნეობის პოტენციალის აღდგენისა და ხანძრების და ბუნებრივი კატასტროფების პრევენციის ღონისძიებებმა ასევე 40%-იან განხორციელების დონეს მიაღწია.

სატყეო მეურნეობის ღონისძიებების დაფინანსების მიმოხილვისას, წევრმა სახელმწიფოებმა და დაინტერესებულმა მხარეებმა აღნიშნეს, რომ მათ პრობლემები შეექმნათ გარკვეული მოთხოვნების ინტერპრეტაციაში და მიიჩნევდნენ, რომ თანხების მოხმარების დაბალი დონის ძირითადი მიზეზები იყო მაღალი ადმინისტრაციული ხარჯი (მათ შორის დამატებითი მოთხოვნები ეროვნულ თუ რეგიონალურ დონეზე) და დაბალი ფინანსური კონტრიბუცია.

მაგალითები, თუ როგორ გამოიყენებოდა სოფლის განვითარების პროგრამა ნატურა 2000-ის ტყეების მართვის ღონისძიებების დაფინანსებისთვის, მოცემულია მე-3 ნაწილში.

1.2.2.2. 2014-2020 წლების პერიოდისთვის გათვალისწინებული ფინანსური მხარდაჭერა

2014-2020 წლების მიმდინარე ფინანსურ პერიოდში, EAFRD14 დაყოფილია ევროკავშირის 2020 წლის სტრატეგიასთან დაკავშირებულ ექვს პრიორიტეტად. სოფლის განვითარების რეგულაცია ფარავს ტყეებსა და სატყეო მეურნეობას ამ ექვსი პრიორიტეტული მიმართულების უმრავლესობაში, რაც მოიცავს:

- ცოდნის გადაცემა და ინოვაცია სატყეო მეურნეობაში (პრიორიტეტი 1)
- ტყეების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა (პრიორიტეტი 2)
- სოფლის მეურნეობასა და სატყეო მეურნეობასთან დაკავშირებული ეკოსისტემების აღდგენა, შენარჩუნება და გაუმჯობესება, ძირითადი აქცენტით ნატურა 2000-ის ტერიტორიებზე (პრიორიტეტი 4) და
- ასევე სოფლის მეურნეობის, საკვების და სატყეო სექტორებში რესურსების ეფექტურობის, ნახშირბადის დაბალი მაჩვენებლების / კლიმატის ცვლილების მიმართ გამძლე ეკონომიკის ხელშეწყობა, (პრიორიტეტი 5).

არსებობს ასევე ზოგადი მოთხოვნა, რომ გარკვეულ ზომაზე დიდი საკუთრების (უნდა განისაზღვროს წევრი სახელმწიფოების მიერ მათი სოფლის განვითარების პროგრამებში) მხარდაჭერა პირობითია ტყის მდგრადი მართვის პრინციპებთან შესაბამისობის თვალსაზრისით (რაც დასტურდება შესაბამისი ინფორმაციის წარდგენით ტყის მართვის გეგმიდან ან მისი ექვივალენტიდან). ეს მოთხოვნა წევრ სახელმწიფოებს შესაძლებლობას აძლევს დააწესონ სათანადო ზღვარი ტყის მართვის გეგმებისთვის, რომლებიც ასახავს მათ სოციალურ-ბიო-გეოგრაფიულ სპეციფიკას, ხოლო ამავე დროს დრო, აღიარებს ამ სფეროში სათანადო დაგეგმვისა და მიღწეული შედეგების მნიშვნელობას.

ახალი რეგულაციის ფარგლებში სატყეო მეურნეობასთან დაკავშირებული ძირითადი ღონისძიებებია:

- **მუხლი 21:** ინვესტიციები ტყიანი ტერიტორიების განვითარებასა და ტყის სიცოცხლისუნარიანობის გაუმჯობესებაში, მათ შორის:
 - ტყის გაშენება (მუხლი 22)
 - აგრო-სატყეო სისტემების შექმნა (მუხლი 23)

- ტყის ხანძრებისა და ბუნებრივი კატასტროფებისგან (მათ შორის მავნებლები და დაავადებები, კატასტროფული მოვლენები და კლიმატთან დაკავშირებული საფრთხეები) მიყენებული ზიანის თავიდან აცილება და აღდგენა (მუხლი 24)
- ინვესტიციები ტყის ეკოსისტემების მდგრადობის და გარემოსდაცვითი ღირებულების გაუმჯობესებაში და ასევე შემარბილებელი პოტენციალის გაუმჯობესებაში (მუხლი 25)
- ინვესტიციების განხორციელება სატყეო ტექნოლოგიებში, ტყის პროდუქტების გადამუშავებაში, მობილიზაციასა და მარკეტინგში (მუხლი 26)
- მუხლი 30: ნატურა 2000 და წყლის ჩარჩო დირექტივის გადასახადები.
- მუხლი 34: ტყის ეკოლოგიური და კლიმატური მომსახურებები და ტყის კონსერვაცია.
- მუხლი 35: თანამშრომლობა.

1.2.2.3. ევროკავშირის ერთიანი პოლიტიკური მხარდაჭერა სატყეო სექტორისთვის

გარდა EAFRD-ისა, წევრი სახელმწიფოები და მათი რეგიონები ასევე სარგებლობენ ევროპის რეგიონული განვითარების ფონდის (European Regional Development Fund - ERDF) და ევროპის სოციალური ფონდის (European Social Fund - ESF) მხარდაჭერით. ERDF¹⁵ თანადაფინანსებას უწევს პროგრამებსა და პროექტებს, რომლებიც შეიძლება პირდაპირ ან ირიბად დაკავშირებული იყოს ტყეებსა და სატყეო მეურნეობის სექტორთან, ტერიტორიული განვითარების კვანძში მდებარე ღონისძიებების ფარგლებში. ტყეებსა და სატყეო მეურნეობასთან დაკავშირებული ზოგიერთი მაგალითია: ERDF-ის ინვესტიციები ნატურა 2000-ში და ბიომრავალფეროვნებისა და ეკოსისტემური მოსმასახურებების ხელშეწყობაში და მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერასა და ინოვაციაში.

ERDF ასევე თანადაფინანსებას უწევს ტრანსსასაზღვრო, ტრანსნაციონალურ და რეგიონთაშორისი თანამშრომლობის პროგრამებს¹⁶ (INTERREG), რომლებიც თავის მხრივ ხელს შეუწყობენ პროექტებს, რომლებიც ეხება ტყეებსა და სატყეო მეურნეობას. პროექტები შეიძლება მოიცავდეს ინტერვენციის შემდეგ სფეროებს: მონიტორინგისა და საინფორმაციო სისტემები, აგრეთვე ტყის ხანძრებთან დაკავშირებული ქსელები, მიწის მდგრადი მართვა, კლიმატის ცვლილების ადაპტაციაზე ინფორმაციის გაზიარება, ნახშირბადის ჩაჭიდება და რისკების შემცირება, ბიომრავალფეროვნება, პოლიტიკა მთიანი რეგიონების მოსახლეობისგან დაცლის წინააღმდეგ, ბიო-ენერჯის გამოყენების ხელშეწყობა, თანამშრომლობა განახლებადი ენერჯის გამოყენებასა და ენერგოეფექტურობაში და მცირე და საშუალო ბიზნესის მეშვეობით რეგიონების მდგრადი განვითარება.

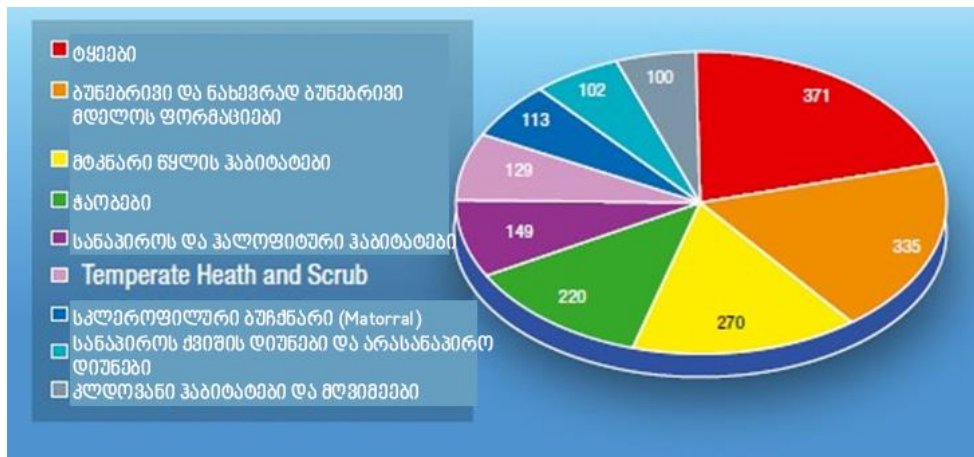
15. იხ. EU Regulation N° 1301/2013: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1301>

16. იხ. EU Regulation N° 1299/2013: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1299>

1.2.3 LIFE

ტყეების დაფინანსების კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი წყაროა ევროკავშირის „LIFE“-ის ინსტრუმენტი, რომელიც დღემდე ევროკავშირის ერთადერთ ინსტრუმენტად რჩება, რომელიც ექსკლუზიურად გარემოსა და კლიმატთან დაკავშირებული პროექტების დაფინანსებას ეძღვნება. ბიუჯეტის დაახლოებით 50% სპეციალურად ბუნებისა და ბიომრავალფეროვნებისთვის არის განკუთვნილი. მას შემდეგ, რაც პროგრამა დაიწყო 1992 წელს, მან დააფინანსა დაახლოებით 300 პროექტი ნატურა 2000-ის ტყის ჰაბიტატებისა და სახეობების მართვისა და აღდგენისთვის, მთლიანი ბიუჯეტი რამდენიმე ათეულ მილიონ ევროს შეადგენდა. „LIFE“-ის ბროშურა სპეციალურად ტყეებს ეძღვნება¹⁷.

„LIFE+“-ის მიმდინარე ბუნებისა და ბიომრავალფეროვნების პროექტების ტიპური საქმიანობა მოიცავს: ინვაზიური უცხო სახეობების მოცილებას, მართვის გეგმების შედგენას და ტყის ჰაბიტატების შესაბამის მართვის რეჟიმებზე შეთანხმებას ადგილობრივ დაინტერესებულ მხარეებთან, აღდგენითი პროექტების დაფინანსებას ტყეების სტრუქტურული მრავალფეროვნების გასაუმჯობესებლად, ტყე/გარემოს სქემების დაწყებას RDP-ის ფარგლებში, სადემონსტრაციო და საუკეთესო პრაქტიკის პროექტების საშუალებით. „LIFE“-მა უზრუნველყო მხარდაჭერა ასევე ბიომრავალფეროვნების ხელშემწყობი სატყეო მეურნეობის ხელშესაწყობად სახელმძღვანელო პრინციპებისა და ინსტრუმენტების შემუშავებაში.

სურათი 4. ჰაბიტატის ტიპები, რომლებზეც ორიენტირებულია „LIFE“ პროექტი (რიგი პროექტებისა 1992-2008 წლების პერიოდში)
წყარო: „Life“პროექტის მონაცემთა ბაზა

17. დაწვრილებითი ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ ევროკომისიის პუბლიკაციაში: „LIFE and European forests“ , რომელიც ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე:
http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/lifefocus/documents/forest_lr.pdf

„LIFE“ პროექტი ნატურა 2000-ის მართვისთვის ფინეთის კერძო ტყეებში

ფინეთის ცენტრალური ნაწილი ქვეყნის მერქნის ინდუსტრიის ცხელი წერტილია. აქ ტყეების უმეტესობა კერძო საკუთრებაშია. თითოეული ტყის მესაკუთრე შედარებით მცირე ფართობის ტყეს ფლობს. იმ ეჭვების გასაფანტად, რომ ნატურა 2000-ის საიტების დაარსებით შეიზღუდებოდა ყველა საქმიანობა, ადგილობრივმა საკონსერვაციო ორგანომ დაიწყო პროექტი „LIFE - Nature“ ცნობიერების ასამაღლებლად ნატურა 2000-ის შესახებ და თუ რას ნიშნიშნავს ის პრაქტიკაში კერძო მესაკუთრეებისთვის. პროექტის ერთ-ერთი ძირითადი ქმედება იყო თითოეული მესაკუთრისთვის, მათ ტერიტორიაზე საპილოტე ფართობის ფარგლებში ტყის მართვის გეგმის შემუშავების შეთავაზება.

აღნიშნული გეგმებით შესწავლილი იყო როგორც ტყის ეკონომიკური პოტენციალი, ისე მისი საკონსერვაციო მოთხოვნები. ამ გზით, მესაკუთრეებს შეეძინათ მკაფიო წარმოდგენა, თუ რა შედეგს მოუტანდა ნატურა 2000-ის დაარსება მათ ტყეებს; ამას გარდა, მათ მიიღეს შემოთავაზებები, თუ როგორ შეუძლიათ შემოსავლის მიღება მათი ტყეებიდან მდგრადი მეთოდით, რომელიც თავსებადი იქნება ნატურა 2000-ის მიზნებთან. ეს სქემა ძალიან პოპულარული აღმოჩნდა. სხვა შემთხვევაში, ცოტა მესაკუთრე თუ მოახდენდა ინვენსტირებას ასეთ გეგმის შემუშავებაში.

„LIFE“-ის პროექტი სტეპის მუხნარების აღსადგენად უნგრეთში¹⁸

სტეპის მუხნარები უნიკალური ჰაბიტატებია უნგრეთში, რომლებიც საუკუნეების განმავლობაში გამოიყენებოდა საქონლის ძოვებისთვის და ხე-ტყის კომერციული დამზადებისთვის. ამ ჰაბიტატების უმეტესობა დაფარული იყო უხეო საძოვრებით ან სახნავი სავარგულებით. შემდეგ, უნგრეთის დიდი ვაკის გატყეების დროს, ჩამოყალიბდა არაადგილობრივი ტყის პლანტაციები. დღეისთვის, პირვანდელი ტყის საფარისგან შემორჩენილია მხოლოდ მცირე ფრაგმენტები, მათ შორის ფართობით ერთ-ერთი ყველაზე დიდია ქალაქ ნაგკიოროშის სტეპის მუხნარი.

ნაგკიოროშის მუნიციპალიტეტმა, დანიუბ-იპოლის ეროვნული პარკის დირექტორატთან და WWF-თან ერთად, შეიმუშავა პროექტი „LIFE-Nature“, სტეპის მუხის მუხნარის ჰაბიტატის აღსადგენად საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში, რაც მოიცავდა არაადგილობრივი ინვაზიური მცენარეების განადგურებას და ადგილობრივი ტყის სახეობების გაშენებას. წარსულში ხე-ტყის წარმოებისთვის გამოყენებული, კერძო საკუთრებაში არსებული ტყეებით სარგებლობის უფლებები იჭარით გაიცა ეროვნული პარკის მიერ 90 წლით, ინოვაციური კონტრაქტის საფუძველზე, იმ ტერიტორიებზე რომლებიც მოიცავს კერძო საკუთრებაში არსებულ მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების სტეპის მუხის ფრაგმენტებს, სადაც დაინერგა კონსერვაციაზე ორიენტირებული მართვა. მესაკუთრეებს აუნაზრადათ კომერციული ხე-ტყის ქრის შეწყვეტით

18. <http://www.pusztaitolgyesek.hu/index.php?page=home>

მიყენებული დანაკარგი და ინვაზიური სახეობების მოქრით მიღებული მერქანი (მაგ., Locust ან Black Cherry) გადაეცათ ტყის მმართველებს.

პროექტის განახორციელების პროცესში, ასევე, შემუშავდა გრძელვადიანი ტყის მართვის გეგმა ნატურა 2000-ის საიტისთვის და ტყის მესაკუთრებთან განვითარდა ძლიერი პარტნიორობა.

„LIFE“-ის ახალი ინსტრუმენტი¹⁹ ამოქმედდა 2014 წლის იანვარში. ის იყოფა ორ სხვადასხვა ქვე-პროგრამად: ერთი გარემოს (დაახლოებით 2.1 მილიარდი ევრო სამოქმედო გრანტებისთვის) და ერთი კლიმატთან დაკავშირებული მოქმედებისთვის (დაახლოებით 700 მილიონი ევრო). გარემოს ქვე-პროგრამის სამოქმედო გრანტების მხოლოდ დაახლოებით ნახევარია განკუთვნილი ბუნების დაცვისა და ბიომრავალფეროვნების სამოქმედო გრანტებისთვის, და განსაკუთრებული აქცენტი კეთდება ნატურა 2000-ზე. ეს ნიშნავს, რომ საერთო ჯამში 1.22 მილიარდი ევრო დაიხარჯება ბუნების დაცვასა და ბიომრავალფეროვნებაზე შვიდწლიან პერიოდში.

გარდა თანადაფინანსებული „ტრადიციული“ პროექტებისა, შეიქმნა ინტერვენციის ახალი ტიპი: „ინტეგრირებული“ პროექტი. ეს განკუთვნილია უფრო სტრატეგიული პროგრამული მიდგომების წასახალისებლად ევროკავშირის გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის განხორციელებაში. კერძოდ, ამ პროექტებმა ხელი უნდა შეუწყოს წვერი სახელმწიფოების პრიორიტეტული სამოქმედო ჩარჩოების (PAFs) სრულ განხორციელებას, ნატურა 2000-ის ქსელში მათი წილისთვის, მაგ., ნატურა 2000-ის საიტების მართვისა და აღდგენის ხელშეწყობით ფართო გეოგრაფიულ არეალზე, როგორცაა მთლიანი რეგიონი ან ქვეყანა (პრიორიტეტული სამოქმედო ჩარჩოების შესახებ დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ თავი 2).

პირველი მრავალწლიანი სამუშაო პროგრამა²⁰ მიღებულია 2014 წლის მარტში. აქ იდენტიფიცირებულია დაფინანსების გარკვეული პრიორიტეტული სფეროები შემდეგი ოთხი წლისთვისთვის, ყოველი თემატური პრიორიტეტისთვის. ქვემოთ მოცემულია პროექტის ზოგიერთი საკთხი, რომლებიც განსაკუთრებით რელევანტურია ტყეებისთვის:

- „ბუნების“ პრიორიტეტის ფარგლებში:
- პროექტები, რომლებიც მიზანდ ისახავს საზოგადოებრივი ინტერესის ჰაბიტატის ტიპების ან სახეობების საკონსერვაციო სტატუსების გაუმჯობესებას (მათ შორის ფრინველების სახეობები), და ორიენტირებულია ნატურა 2000-ის იმ საიტებზე, რომლებიც აღნიშნული ჰაბიტატის ტიპებისა თუ სახეობების ინტერესებისთვის დაარსდა.
- პროექტები, რომლებიც ახორციელებენ ერთ ან რამდენიმე ქმედებას, შესაბამის პრიორიტეტულ სამოქმედო ჩარჩოში (PAF), რომლებიც

19. Regulation (EU) No 1293/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on the establishment of a Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)

20. http://ec.europa.eu/environment/life/about/documents/mawp_annex.pdf

შემუშავებულია წევრი ქვეყნების მიერ ან კონკრეტული ქმედებებია იდენტიფიცირებული, რეკომენდირებული, ან შეთანხმებული ნატურა 2000-ის ბიოგეოგრაფიული სემინარების ფარგლებში.

- პროექტები, რომლებიც ორიენტირებულია ინვაზიურ უცხო სახეობებზე, როდესაც მოსალოდნელია საზოგადოებრივი მნიშვნელობის სახეობების (ფრინველების ჩათვლით) ან ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსის გაუარესება ნატურა 2000-ის ქსელის ხელშესაწყობად.

„რესურსის ეფექტურობის“ პრიორიტეტის ფარგლებში:

- ტყის მონიტორინგისა და საინფორმაციო სისტემასთან, და ტყის ხანძრების პრევენციასთან დაკავშირებული ქმედებები. ამ სათაურის ქვეშ გაერთიანებული პროექტებით შესაძლებელია თანამედროვე მეთოდოლოგიების დანერგვა, ტყის მდგრადი მართვის დემონსტრირებისთვის, რეგიონულ, ეროვნულ ან ქვეყანათშორის დონეზე, შეთანხმებული („ევროპის ტყე“) კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების მიხედვით, ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგიისა და ევროკავშირის 2020 წლის ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიის მიზნების მიხედვით. ის ასევე მოიცავს პროექტებს, რომლებიც იყენებენ ახალ ინფორმაციას, ტყეების მდგრადობის გასაზრდელად, ურთიერთდახმავების და დაკავშირებული პოპულაციის ცვლილების, მიწის მიტოვების ან ტრადიციული ტყის მართვის უნარების დაკარგვით გამოწვეულ საფრთხეებთან მიმართებაში.

„გარემოსდაცვითი მმართველობის და ინფორმაციის“ პრიორიტეტის ფარგლებში:

- კომპეტენციის ამაღლების კამპანიები, რამაც ხელი უნდა შეუწყოს ევროკავშირის ტიპური ტყეების და ტყის ხანძრების შესახებ ინფორმაციის კოორდინაციასა და მართვას.
- პროექტები, რომლებიც ხელს უწყობს საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლას და ნატურა 2000-ის საიტების მართვის უნარების განვითარებას, ნატურა 2000-ის ახალი ბიო-გეოგრაფიული სემინარების რეკომენდაციების მიხედვით.

2. ევროკავშირის ფრინველებსა და ჰაბიტატების დირექტივა

2.1 ევროკავშირის ვალდებულება ევროპის ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებაში

როგორც წინა თავში აღინიშნა, ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგიის ერთ-ერთი პრიორიტეტია „ტყის დაცვა და ეკოსისტემური მომსახურებების გაუმჯობესება“, სადაც ნათქვამია, რომ წევრმა სახელმწიფოებმა „უნდა მიაღწიონ მნიშვნელოვან და გაზომვად გაუმჯობესებას ტყის სახეობებისა და ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსში, ევროკავშირის ბუნებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის სრულყოფილად განხორციელების გზით და უზრუნველყონ რომ ეროვნული სატყეო გეგმები ხელს უწყობს ნატურა 2000-ის ქსელის სათანადო მართვას 2020 წლისთვის“.

ეს პირდაპირ შეესაბამება 2010 წელს ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მიერ აღებულ ვალდებულებებს, „შეაჩერონ ბიომრავალფეროვნების კარგვა და ეკოსისტემური მომსახურებების დეგრადაცია ევროკავშირში 2020 წლისთვის, და აღადგინონ ისინი რამდენადაც შესაძლებელია, ხელი შეუწყონ ევროკავშირის წვლილს გლობალური ბიომრავალფეროვნების განადგურების შეჩერებაში“²¹.

ევროკავშირის ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია²², რომელიც მიღებულია 2011 წლის მაისში, ადგენს პოლიტიკის ჩარჩოებს ამ საერთო მიზნის მისაღწევად. სტრატეგიის რამდენიმე მიზანი პირდაპირ დაკავშირებულია ტყეებთან, მათ შორის მიზანი 1, რომელიც წევრ სახელმწიფოებს მოუწოდებენ 'სრულად განახორციელონ ფრინველებისა და ჰაბიტატების დირექტივები და, კერძოდ, შეაჩერონ ევროკავშირის ბუნებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობით გათვალისწინებული ყველა სახეობის და ჰაბიტატის სტატუსის გაუარესება და 2020 წლისთვის მიაღწიონ სტატუსის მნიშვნელოვან და გაზომვად გაუმჯობესება, მიმდინარე შეფასებებთან შედარებით’.

ევროკავშირის ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია ისახავს შემდეგ ამბიციურ მიზანს:

ევროკავშირის ბუნებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობით გათვალისწინებული ყველა სახეობის და ჰაბიტატის სტატუსის გაუარესების შეჩერება და 2020 წლისთვის მათი სტატუსის მნიშვნელოვანი და გაზომვადი გაუმჯობესების მიღწევა, მიმდინარე შეფასებებთან შედარებით:

- I. 100%-ით მეტი ჰაბიტატის და 50%-ით მეტი სახეობის გაუმჯობესებული საკონსერვაციო სტატუსი ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში; და
- II. ფრინველთა დირექტივის ფარგლებში 50%-ით მეტი სახეობის უსაფრთხო ან გაუმჯობესებული სტატუსი.

ტყეებს განსაკუთრებული როლი აქვს ამ მიზნის მიღწევაში. ისინი თავშესაფარს ქმნიან ევროპის საფრთხის ქვეშ მყოფი ბიომრავალფეროვნების

21. Environment Council Conclusions of 15 March 2020. Available at:

<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%207536%202010%20INIT>

22. Our life insurance, our natural capital: an EU biodiversity strategy to 2020 (COM(2011) 244), 3.5.2011.

ძალიან მნიშვნელოვანი ნაწილისთვის, და მოიცავენ ევროპის ნატურა 2000-ის ქსელის საერთო ფართობის დაახლოებით ნახევარს. აქედან გამომდინარე მნიშვნელოვანია, ტყის მესაკუთრეები და მმართველები კარგად იცნობდნენ ჰაბიტატების და ფრინველები დირექტივების მიზნებსა და სამართლებრივ მოთხოვნებს, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც საქმე ეხება ნატურა 2000-ის საიტების დაცვას და მართვას, რათა დადებითი წვლილის შეტანა შეძლონ მათ მიღწევაში.

როგორც ამ თავშია განმარტებული, აღნიშნული მოითხოვს უფრო მეტს, ვიდრე მხოლოდ ტყის მდგრადი მართვის ზოგადი პრინციპების გამოყენებაა. შესაძლოა საჭირო იქნას დამატებითი ზომების მიღება ცალკეული საიტის დონეზე, რათა ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობებისა და ჰაბიტატების კონკრეტული საკონსერვაციო მოთხოვნების გათვალისწინება მოხდეს.

ქვემოთ მოცემულია ევროკავშირის ფრინველებისა და ჰაბიტატების დირექტივების კონკრეტული სამართლებრივი დებულებები და ასევე დირექტივების და ევროკავშირის ბიომრავალფეროვნების პოლიტიკის სხვა ასპექტები, რომლებიც პირდაპირ არის დაკავშირებული ტყის მესაკუთრეებთან და მმართველებთან. აღნიშნულის მიზანია საჭირო ფონური ინფორმაციის მიწოდება და სამართლებრივი კონტექსტის გაცნობა მე-2 ნაწილში მოცემული უფრო დეტალური კითხვა-პასუხის ნაწილისთვის.

2.2 ფრინველების და ჰაბიტატების დირექტივები

ფრინველების²³ და ჰაბიტატების²⁴ დირექტივები ევროკავშირის ბიომრავალფეროვნების პოლიტიკის ქვაკუთხედაა. მათი მეშვეობით ევროკავშირის 28-ვე წევრ სახელმწიფოს შეუძლია ერთობლივი მუშაობა, საერთო საკანონმდებლო ჩარჩოში, ევროპის ყველაზე საფრთხის ქვეშ მყოფი და მაღალი ღირებულების სახეობების და ჰაბიტატების შესანარჩუნებლად ევროკავშირის ფარგლებში მათი ბუნებრივი გავრცელების არეალში.

ფრინველების დირექტივა მოიცავს ფრინველის ყველა სახეობას, რომელიც ევროკავშირის ტერიტორიაზე ველურ ბუნებაში გვხვდება (დაახლ. 500 სახეობა), ხოლო ჰაბიტატების დირექტივა ითვალისწინებს დაახლოებით 2000 სახეობას, რომლებიც საჭიროებენ განადგურებისგან დაცვას, ან ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატების წარმომადგენლები არიან. ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში ასევე დაცულია დაახლოებით 230 ჰაბიტატის ტიპი. აღნიშნულ სახეობებს და ჰაბიტატებს ხშირად მოიხსენებენ როგორც საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობებს ან ჰაბიტატებს (დამატებითი ინფორმაციისთვის იხ. თავი 3 და დანართი 2)

23. Directive 2009/147/EC Council (codified version of Council Directive 79/409/EEC on the conservation of wild birds, as amended) – see <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147&from=EN>

24. Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, consolidated version 01.01.2007 - http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/index_en.htm

აღნიშნული ორი დირექტივის ზოგადი მიზანია მათი სამიზნე სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის²⁵ შენარჩუნების ან აღდგენის უზრუნველყოფა, ევროკავშირის ფარგლებში მათი ბუნებრივი გავრცელების არეალში. წევრი სახელმწიფოები ვალდებული არიან მიიღონ შესაბამისი ზომები ამ მიზნის მისაღწევად, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული მოთხოვნების და რეგიონული და ადგილობრივი მახასიათებლების გათვალისწინებით.

აღნიშნული მიზანი ორიენტირებულია ხელსაყრელი მდგომარეობის მიღწევასა და შენარჩუნებაზე. ამიტომ, ეს უფრო მეტია, ვიდრე უბრალოდ მდგომარეობის გაუარესების პრევენცია.

უფრო კონკრეტულად, ევროკავშირის ეს დირექტივები წევრი სახელმწიფოების განმოითხოვს:

დააარსონ, შეინარჩუნონ და საჭიროების შემთხვევაში, აღადგინონ, ძირითადი საიტები ჰაბიტატების დირექტივის I და II დანართებში და ფრინველების დირექტივის I დანართში ჩამოთვლილი სახეობებისა და ჰაბიტატების ტიპების, ასევე მიგრირებადი ფრინველების დასაცავად. ერთობლიობაში ეს საიტები ევროკავშირის მასშტაბით ნატურა 2000 ქსელის ნაწილს ქმნის.

ევროპის ყველა ველური ფრინველის სახეობის და ჰაბიტატების დირექტივის IV და V დანართებში ჩამოთვლილი სხვა საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობების დაცვის რეჟიმის ჩამოყალიბება. ეს დაცვის რეჟიმი ვრცელდება სახეობის გავრცელების მთელს არეალზე ევროკავშირის მასშტაბით, როგორც ნატურა 2000-ის საიტების შიგნით, ისე მათ გარეთ.

2.3 ევროკავშირის დაცული სახეობების და ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსები

წევრი ქვეყნები ყოველ 6 წელიწადში ერთხელ კომისიას წარუდგენენ ანგარიშს მათ ტერიტორიაზე (არა მხოლოდ მათ ნატურა 2000-ის საიტებში) არსებული ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების საკონსერვაციო სტატუსების შესახებ. ეს ხორციელდება სტანდარტული მეთოდოლოგიის²⁶ გამოყენებით, რომელიც კომისიას საშუალებას აძლევს მონაცემთა დაჯგუფება მოახდინოს როგორც ბიოგეოგრაფიულ, ისე ევროკავშირის დონეზე.

ორი დირექტივით დაცული სახეობების და ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსებთან დაკავშირებული უკანასკნელი ანგარიში 2015 წლის მაისში გამოქვეყნდა და ეხება 2007-2012 წლების პერიოდს. ეს ინფორმაცია ძალიან სასარგებლოა არა მხოლოდ იმის შესაფასებლად, ხდება თუ არა დირექტივების მიზნების მიღწევა, არამედ ასევე ახალი საკონსერვაციო მიზნების და პრიორიტეტების დასახვისთვის და არსებულის დახვეწისთვის, განახლებული მონაცემების საფუძველზე. 2015 წლის შეფასება მიუთითებს იმაზე, რომ ზოგადად

25. „სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის“ ცნება არ არის ნახსენები ფრინველების დირექტივაში, მაგრამ სპეციალური საკონსერვაციო ტერიტორიებისთვის არსებობს ანალოგიური მოთხოვნები.

26. ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე: http://bd.eionet.europa.eu/activities/Reporting/Article_17/reference_portal

ტყის ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსი კარგი არ არის და ჯერ კიდევ ბევრია გასაკეთებელი ევროკავშირის ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიით და ევროკავშირის ახალი სატყეო სტრატეგიით დასახული მიზნების მისაღწევად 2020 წლისთვის.

რას ნიშნავს ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსი (ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 1)

ბუნებრივი ჰაბიტატის საკონსერვაციო სტატუსი "ხელსაყრელი" იქნება, როდესაც:

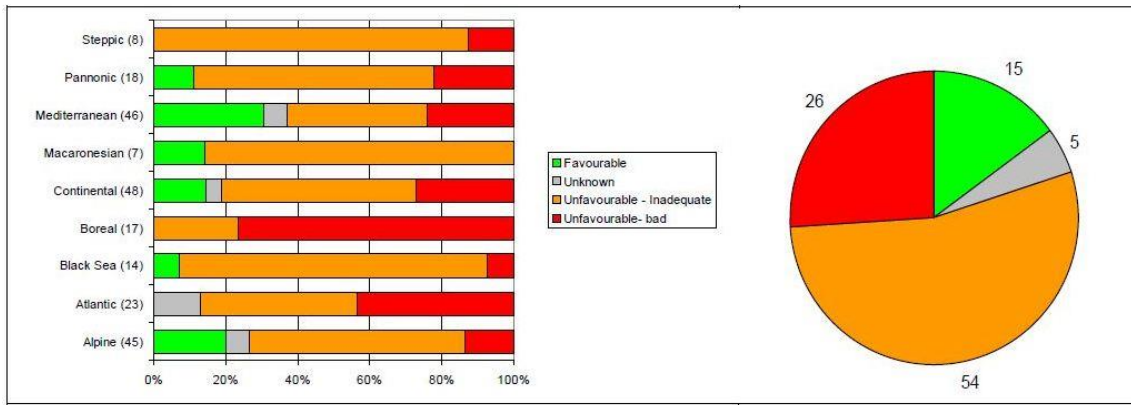
- მისი ბუნებრივი გავრცელების არეალი და ტერიტორია სტაბილურია ან იზრდება
- არსებობს და სავარაუდოდ უახლოეს მომავალში კვლავ იარსებებს კონკრეტული სტრუქტურა და ფუნქციები, რომლებიც აუცილებელია მისი გრძელვადიანი შენარჩუნებისათვის და
- ტიპური სახეობების საკონსერვაციო სტატუსი ხელსაყრელია.

სახეობის საკონსერვაციო სტატუსი "ხელსაყრელი" იქნება, როდესაც:

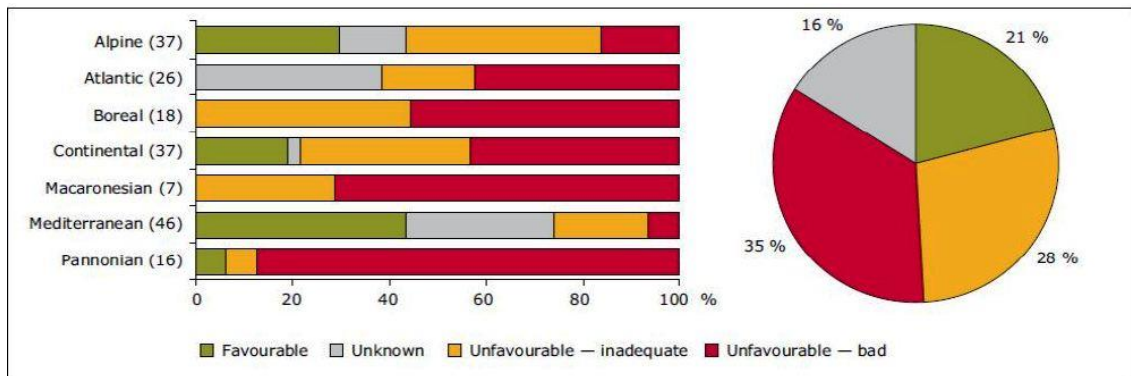
- სამიზნე სახეობის პოპულაციის დინამიკის მონაცემები მიუთითებს იმაზე, რომ ის შენარჩუნდება გრძელვადიან პერსპექტივაში, როგორც მისი ბუნებრივი ჰაბიტატების სიცოცხლისუნარიანი კომპონენტი, და
- სახეობის ბუნებრივი გავრცელების არეალი არ მცირდება და სავარაუდოდ არც შემცირდება უახლოეს მომავალში, და
- არსებობს და სავარაუდოდ მომავალშიც იარსებებს პოპულაციის შესანარჩუნებლად საკმარისად დიდი ჰაბიტატი.

ტყის ყველა ჰაბიტატის ტიპის საკონსერვაციო სტატუსი შეფასდა 9 ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში 2007-2012 წლების პერიოდისთვის და შედეგების თანახმად მხოლოდ 15% აჩვენებდა ხელსაყრელ საკონსერვაციო სტატუსს, ხოლო 80% იყო "არასასურველი" (სურათი 5).

თუ ამ შედეგებს შევადარებთ 2001-2006 წლების პერიოდის შეფასებას (იხ. სურათი 6), თავდაპირველად შევამჩნევთ გარკვეულ გაუმჯობესებას საკონსერვაციო სტატუსის ცოდნასთან დაკავშირებით. ტყის ჰაბიტატის ტიპების ცუდი სტატუსის შესახებ შეფასებების რაოდენობა შემცირდა, მაგრამ საერთო ჯამში, "არასასურველი" სტატუსის შეფასების პროცენტული მაჩვენებელი უფრო მაღალია (80%), ვიდრე წინა პერიოდში (63%). თუმცა, ამ ორი პერიოდის შედეგების შედარებას ფრთხილად უნდა მოვეკიდოთ, რადგან მოხდა ცოდნისა და შეფასების მეთოდოლოგიის გაუმჯობესება.

სურათი 5. ტყის ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსები 2007-2012 წლების პერიოდში
 შენიშვნა: შეფასებული ჰაბიტატების რაოდენობა მოცემულია ფრჩხილებში
 წყარო: EIONET – მუხლი 17-ის პორტალზე ხელმისაწვდომი შედეგების საკუთარი
 დამუშავება²⁷

სურათი 6. ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსები 2001-2006 წლების პერიოდში
 შენიშვნა: შეფასებული ჰაბიტატების რაოდენობა მოცემულია ფრჩხილებში.
 გეოგრაფიული დაფარვაა EU-25 (არ მოიცავს ბულგარეთს და რუმინეთს).
 წყარო: ETC/BD, 2008

27. ეს გრაფიკი ეფუძნება ჰაბიტატების დირექტივაში (მე-9 ჯგუფი - ტყეები) შეტანილი 81 ტყის ჰაბიტატის ტიპის შეფასებას. შეფასებების შედეგები ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე:
<http://bd.eionet.europa.eu/articleñ17/reports2012/habitat/progress/?period=3&group=Forests&conclusion=overall+assessment>

2.4 ევროკავშირის მნიშვნელოვან ტყის ჰაბიტატებთან და სახეობებთან დაკავშირებული ძირითადი ზემოქმედება და საფრთხეები

ქვემოთ მოცემულია წევრი ქვეყნების მიერ მუხლი 17-ის მიხედვით 2007-2012 წლებისთვის მომზადებულ ანგარიშებში აღნიშნული საჯარო ინტერესის ტყის ჰაბიტატების ტიპებთან დაკავშირებული ძირითადი ზემოქმედება და საფრთხეები. აღნიშნული ეფუძნება მუხლი 17-ის მონაცემთა პორტალზე განთავსებული ეროვნული ანგარიშების წინასწარ ანალიზს²⁸. ამ საანგარიში პერიოდისთვის მითითებული საფრთხეებისა და ზემოქმედებები ნუსხა ხელმისაწვდომია ამავე პორტალზე.

წევრი ქვეყნების მიერ თითოეული ჰაბიტატის ტიპისთვის დასახელდა ძირითადი საფრთხეები და ზემოქმედება ყველა იმ ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში²⁹, სადაც ეს ჰაბიტატები გვხვდება და განსხვავება რეგიონების მიხედვით. ეს ინფორმაცია, თითოეული ბიოგეოგრაფიული რეგიონისთვის მოცემულია ქვემოთ.

ალპური რეგიონი

ძირითადი საფრთხეები, რომლებიც დასახელდა ამ რეგიონის ტყის ჰაბიტატების ტიპებისთვის, დაკავშირებულია სილვიკულტურასა და სატყეო მეურნეობასთან, და განპირობებულია ძირითადად ტყის მართვითა და ტყისარგებლობით (მათ შორის გამხმარი და ხმობადი ხეების გამოტანა, ტყის აღდგენა არაადგილობრივი სახეობებით, ტყის გაჩეხვა და ა.შ.), ასევე ტყის ექსპლუატაციით, მისი აღდგენის ან ბუნებრივი განახლების გარეშე. ამ რეგიონის ძირითად საფრთხეებს შორის, ანგარიშებში ასევე ხშირად იყო აღნიშნული ანთროპოგენული ზემოქმედება (შეშფოთებები), რომელიც ძირითად დაკავშირებულია სათხილამურო კომპლექსების მშენებლობასთან.

სხვა მნიშვნელოვან საფრთხეებს შორისაა გზების მშენებლობა, სანადირო ცხოველების მიერ გამოწვეული დაზიანება (პოპულაციის ზედმეტი სიმჭიდროვე), ჰაერის დაბინძურება (ატმოსფერული დამაბინძურებლები), ტყის ხანძრები, სახეობრივი შემადგენლობის ცვლილება (სუქცესია) და ჰაბიტატების გადანაცვლება და მოდიფიკაცია.

ატლანტიკური რეგიონი

მართვის ზოგიერთი მეთოდი, რომელიც დაკავშირებულია სილვიკულტურასთან და სატყეო მეურნეობასთან, ატლანტიკური რეგიონის ტყეების ერთ-ერთ ძირითად საფრთხედაა მოხსენებული ანგარიშებში; აღნიშნულს შორისაა გამხმარი და ხმობადი ხეების ქარბი რაოდენობით გამოტანა ტყიდან. მნიშვნელოვან ზემოქმედებას განეკუთვნება ასევე ინვაზიური არაადგილობრივი სახეობების არსებობა და ჰაბიტატების დაკავშირებულობის შემცირება ანთროპოგენული მიზეზებით, რაც ანგარიშების თანახმად, ბევრი ტყის ჰაბიტატისთვისაა დამახასიათებელი ამ რეგიონში.

28. იხილეთ: http://bd.eionet.europa.eu/activities/Reporting/Article_17/Reports_2013

29. ევროკავშირში ცხრა ბიოგეოგრაფიული რეგიონია, ყოველ მათგანს საკუთარი დამახასიათებელი მცენარეულობა, კლიმატი და გეოლოგია გააჩნია. იხილეთ: http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/chapter1

რაც შეეხება ქალის და ალუვიურ ტყეებს, ძირითად საფრთხეებად მიჩნეულია ზედაპირის წყლების დაბინძურება (limnic & terrestrial), დატბორვით განპირობებული მოდიფიკაცია, და მიწისქვეშა წყლებიდან წყლის მოპოვება.

ბორეალური რეგიონი

ანგარიშების თანახმად ამ რეგიონში ძირითად საფრთხეებს წარმოადგენს ტყის მართვა პირწმინდა ჭრებით და ტყის საფარის გამეჩხერებით, ასევე ჰაბიტატების დაკავშირებულობის და ბიოცენოზული ევოლუციის (სუქცესიის) შემცირება ანთროპოგენული ზემოქმედების შედეგად. მნიშვნელოვანია ასევე ის საფრთხეები, რომლებიც უკავშირდება ბუნებრივი სისტემების გარდაქმნას, როგორცაა ანთროპოგენული ფაქტორებით გამოწვეული ცვლილებები ჰიდროლოგიურ პირობებში (კანალიზაცია და წყლის დონის ცვილება, დატბორვების ნაკლებობა...). ეს ასპექტები შეეხება არა მხოლოდ ალუვიურ ნიადაგებზე განფენილ თუ ქალის ტყეებს, არამედ ასევე ბორეალური ტყეების სხვა ტიპებსაც, როგორცაა დაჭაობებული ტყეები და ტაიგა.

და ბოლოს, ასევე ბალახისმჭამელებით გამოწვეული დაზიანება (მათ შორის სანადირო ცხოველების სახეობები) უნდა იქნას გათვალისწინებული, როგორც ტყის ჰაბიტატების მნიშვნელოვანი საფრთხე ამ რეგიონში.

კონტინენტური რეგიონი

კონტინენტური რეგიონის ტყის ჰაბიტატებისთვის მითითებულ ძირითად საფრთხეებს შორისაა ატმოსფერული დაბინძურება, ინვაზიური არაადგილობრივი სახეობები, ჰაბიტატების ურთიერთკავშირის სიმცირე ანთროპოგენული ზემოქმედების შედეგად, სახეობრივი შემადგენლობის ცვლილება (სუქცესია), ბალახისმჭამელების მიერ მიყენებული ზიანი (მათ შორის სანადირო სახეობები) და გზების მშენებლობა. რაც შეეხება ტყის მართვას, რეგიონის ტყის ჰაბიტატების ძირითად საფრთხეებად მოხსენებულია ტყის აღდგენა არაადგილობრივი სახეობებით, ქვეტყის მოცილება და გამხმარი და ხმობადი ხეების ჭარბი რაოდენობით გამოტანა. პრობლემას წარმოადგენს ასევე ტყის საფარის განადგურება.

ანგარიშებში დასახელებულ საფრთხეებს შორისაა აგრეთვე საკონსერვაციო ღონისძიებების ნაკლებობა ან მათი არასათანადო განხორციელება, ტყის ხანძრები, ბუნებრივი ეუტროფიკაცია, დაავადებები (მიკრობული პათოგენები), გვალვები ან შემცირებული ნალექიანობა, ჰაბიტატების გადანაცვლება და მოდიფიკაცია და ანთროპოგენული ზემოქმედებით განპირობებული ცვლილებები ჰიდროლოგიურ პირობებში (ძირითადად ალუვიური ნიადაგებზე განფენილ და ქალის ტყეების შემთხვევაში).

მაკარონეზის რეგიონი

მაკარონეზის რეგიონში ტყის ჰაბიტატების ძირითადი საფრთხეები დაკავშირებულია ძოვებასთან, ცხოველების მოშენებასთან და ბალახისმჭამელების (მათ შორის სანადირო სახეობების) მიერ მიყენებულ ზიანთან. ერთ-ერთ ძირითად საფრთხედ მიჩნეულია ასევე ინვაზიური არაადგილობრივი სახეობები.

მნიშვნელოვან ფაქტორებს შორისაა ასევე სპორტული და გასართობი აქტივობები, რეკრეაციული აქტივობები, ჰიდროლოგიური პირობების მოდიფიკაცია, სახეობათშორისი კონკურენცია (ფლორა), ბუნებრივი კატასტროფები (ქარიშხლები) და ტემპერატურის ცვლილებები (მაგ., ტემპერატურის მატება და ექსტრემალური ტემპერატურები).

ხმელთაშუა ზღვის რეგიონი

ხმელთაშუა ზღვის რეგიონის ტყეებისთვის ერთ-ერთი ძირითადი საფრთხე ხანძრებია. სხვა მნიშვნელოვან საფრთხეებს წარმოადგენს არამდგრადი ძოვება (როგორც საქონლის, ისე სანადირო სახეობების), ინვაზიური უცხო სახეობები, ეგზოტიკური ინვაზიური მავნებლები და დაავადებები. სხვა მნიშვნელოვანი პრობლემებია ტყის საფარის განადგურება მიწათსარგებლობის ტიპის ცვლილების გამო (ურბანიზაცია, ინდუსტრიული საქმიანობა, გზების მშენებლობა, სპორტული და გასართობი ინფასტრუქტურა და ა.შ.) და ბუნებრივი სისტემების მოდიფიკაცია (ანთროპოგენული ზემოქმედებით განპირობებული ცვლილებები ჰიდრაგლიკურ პირობებში). გარკვეული საფრთხეები დაკავშირებულია ტყის მართვასთან (მაგ., ტყის ექსპლუატაცია ტყის აღდგენის ან ბუნებრივი განახლების გარეშე და ა.შ.).

პანონის რეგიონი

ძირითადი საფრთხეები დაკავშირებულია სილვიკულტურასა და სატყეო მეურნეობასთან, უმეტესად ტყის მართვისა და ტყითსარგებლობის შედეგად (ტყის აღდგენა, პირწმინდა ქრა, გამხმარი და ხმობადი ხეების ქარბად გამოტანა და ა.შ.). ასევე პრობლემაა ტყის საფარის განადგურება. ამ რეგიონში წარმოდგენილი ტყის ჰაბიტატების ზოგიერთი ტიპისთვის მნიშვნელოვან საფრთხეებად მიჩნეულია სანადირო ცხოველებით მიყენებული ზიანი (პოპულაციის ზედმეტი სიმჭიდროვე) და ინვაზიური, არაადგილობრივი სახეობები.

და ბოლოს, ჰიდროგრაფიული პირობების მოდიფიკაცია მიჩნეულია ძირითად საფრთხედ ალუვიური ნიადაგებზე განფენილი და ქალის ტყეებისთვის და მუხითა და რცხილით გაბატონებული სხვა პანონიური ტყეებისთვის.

შავი ზღვის რეგიონი

ამ რეგიონის ტყეების ძირითად საფრთხეებს შორისაა მართვის ზოგიერთი მეთოდი, რომელიც დაკავშირებულია სილვიკულტურასთან და სატყეო მეურნეობასთან (ტყის აღდგენა არაადგილობრივი სახეობებით, გამხმარი და ხმობადი ხეების გამოტანა და ა.შ.). სხვა საფრთხეებიდან, გასათვალისწინებელია ტყის საფარის განადგურება, ძოვება ტყეში / მერქნიანი მცენარეებით დაფარულ სხვა ტერიტორიებზე, სოკოს, კენკრის და ა.შ. შეგროვება და სახეობრივი შემადგენლობის ცვლილება (სუქცესია).

სტეპის რეგიონი

ამ რეგიონის ტყის ჰაბიტატებისთვის ძირითად საფრთხედ მიჩნეულია ძოვება ტყესა და მერქნიანი მცენარეებით დაფარულ ტერიტორიებზე; ასევე გვალვა და შემცირებული ნალექიანობა. წვერი ქვეყნების ანგარიშების თანახმად, სხვა მნიშვნელოვან საფრთხეებს წარმოადგენს ჰაბიტატების გადანაცვლება და

მოდუფიკაცია, სახეობრივი შემადგენლობის ცვლილება (სუქცესია), პარაზიტობი (ფაუნა) და კონკურენცია (ფლორა).

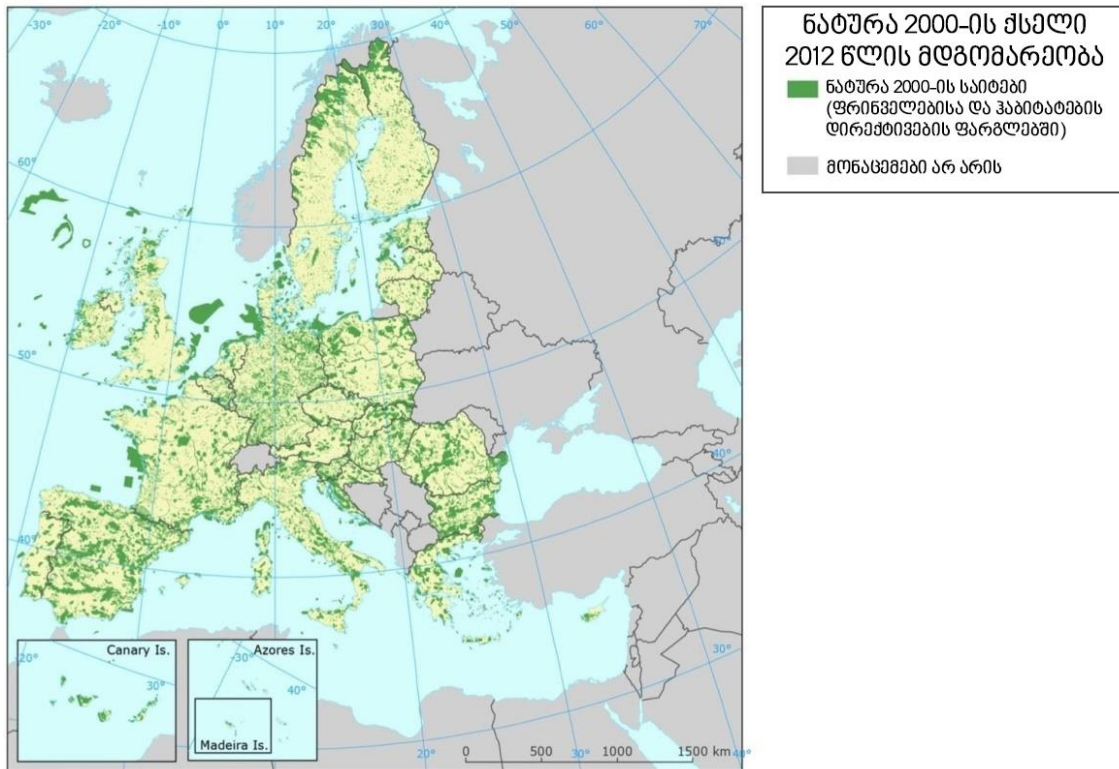
2.5 ნატურა 2000-ის ქსელი

ამ დროისთვის, ნატურა 2000-ის ქსელში შეტანილია 27,000 საიტი. მთლიანობაში ეს მოიცავს ევროპის ხმელეთის ტერიტორიის დაახლოებით 18%-ს და ასევე მნიშვნელოვან საზღვაო ტერიტორიებს.

ნატურა 2000-ის ცალკეული საიტები ზომით განსხვავდება და მერყეობს 1 ჰა-დან 5000 კმ²-მდე. საიტის ზომა დამოკიდებულია იმ სახეობასა თუ ჰაბიტატზე, რომლის კონსერვაციის მიზნითაც არის ის დაარსებული. საიტების გარკვეული ნაწილი მდებარეობს დისტანცირებულ ტერიტორიებზე, თუმცა მათი უმრავლესობა სასოფლო დასახელებების ტერიტორიების ინტეგრირებული ნაწილია, და გარკვეულ მართვას ან მიწათსარგებლობას ექვემდებარება.

ნატურა 2000-ის ქსელში დაახლოებით 375,000 კმ² ტყე შედის. ეს ნატურა 2000-ის მთლიანი ტერიტორიის დაახლოებით 50% და ევროკავშირის ტყის რესურსების 21%-ია (იხ. ცხრილი 1).

ნატურა 2000-ში ტყეების დიდი პროცენტული წილი ასახავს არა მხოლოდ ტყეების ფართო გავრცელებას ევროპის მაშტაბით, არამედ მათ მნიშვნელობას ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით. ბევრი ტყის ღირებულება განსაკუთრებით მაღალია იმ მართვის ტიპის გამო, რომელიც იქ გამოიყენებოდა, ან სწორედ იმიტომ, რომ მართვა არ ხდებოდა, და მნიშვნელოვანი იქნება სტატუს-კვოს შენარჩუნება მომავალშიც, რათა ამ ტყეებში შენარჩუნდეს ის იშვიათი და საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობები და ჰაბიტატები, რომელთა დასაცავადაც იქნა შეტანილი ეს ტერიტორიები ნატურა 2000-ში. ნატურა 2000-ის სხვა ტყეებს მაღალი ღირებულება გააჩნიათ ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით, რადგან ისინი ახლოს დგანან პირველად ტყეებთან (ხნოვანი ტყეები) ან იქ ადამიანის ჩარევის კვალი ძალიან მცირეა (ხნოვანი ტყეები). ასეთი ტყეების შედარებით დიდი ფართობით გამოირჩევა ბორეალური ბიოგეოგრაფიული რეგიონი.

სურათი 7: ნატურა 2000-ის ქსელი (2012)

ცხრილი 1. ნატურა 2000-ის ტყის ფართობი

წევრი ქვეყანა	ნატურა 2000-ის მთლიანი სახმელეთო ფართობი (კმ ²)(1)	ნატურა 2000-ის ტყეების* მთლიანი ფართობი (კმ ²) (2)	ნატურა 2000-ში ტყეების* %	ტყე და მერქნაინი მცენარეებით დაფარული სხვა ფართობი (კმ ²) (3)	ტყის* მთლიანი ფართობი ნატურა 2000-ში (%)
AT	12.559	4.790	38	40.060	12
BE	3.883	2.130	55	7.060	30
BG	38.066	22.220	58	39.270	57
CY	1.628	880	54	3.870	23
CZ	11.062	7.510	68	26.570	28
DE	55.142	26.550	48	110.760	24
DK	3.584	760	21	5.910	13
EE	8.076	4.670	58	23.500	20
ES	137.365	79.780	58	277.470	29
FI	48.851	28.910	59	232.690	12
FR	69.127	30.090	44	175.720	17
GR	35.761	15.550	43	65.390	24

წვერი ქვეყანა	ნატურა 2000-ის მთლიანი სახმელეთო ფართობი (კმ2)(1)	ნატურა 2000-ის ტყეების* მთლიანი ფართობი (კმ2) (2)	ნატურა 2000-ში ტყეების* %	ტყე და მერქნაინი მცენარეებით დაფარული სხვა ფართობი (კმ2) (3)	ტყის* მთლიანი ფართობი ნატურა 2000-ში (%)
HR	20.675	9.172	44	24.740	37
HU	19.950	8.080	41	20.290	40
IE	9.222	410	4	7.890	5
IT	57.137	29.300	51	109.160	27
LT	7.890	4.910	62	22.400	22
LU	469	280	60	880	32
LV	7.449	4.030	54	34.670	12
MT	41	20	49	0	-
NL	5.563	1.210	22	3.650	33
PL	61.059	33.470	55	93.370	36
PT	19.010	7.460	39	36.110	21
RO	53.788	22.390	42	67.330	33
SE	57.410	23.530	41	312.470	8
SI	7.673	4.990	65	12.740	39
SK	14.442	9.460	66	19.330	49
UK	20.884	1.290	6	29.010	4
ჯამი	787.766	383.842	49	1.802.310	21

წყაროები:

- 1) ნატურა 2000-ის ბარომეტრი, წვერი ქვეყნების მიერ 2013 წლის დეკემბრამდე ევროკავშირისთვის მოწოდებული უახლესი მონაცემების საფუძველზე.
- 2) ევროპის ტყეების მდგომარეობა, 2011. Forest Europe, UNECE & FAO. DG Environment-ის მიერ მოწოდებული მონაცემები ხორვატიის გამოკლებით (სახელმწიფო უწყებების მიერ მოწოდებული მონაცემები).
- 3) ევროსტატი. სოფლის მეურნეობის, სატყეო მეურნეობის და თევზის მეურნეობის სტატისტიკა. 2013 წლის გამოცემა

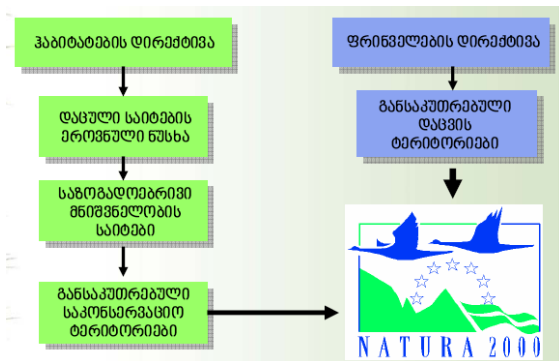
შენიშვნა: ტყის ფართობების კალკულაცია ჩატარდა Corine Land Cover 2006-ის და დიდი ბრიტანეთის Corine LandCover 2000-ის მონაცემებით. CLC კლასები დაჯგუფებული იყო როგორც ტყეები: 311 ფართოფოთლოვანი ტყე; 312 წიწვოვანი ტყე; 313 შერეული ტყე; 323 სკლეროფილური მცენარეულობა; 324 ტყისა და ბუჩქნარის გარდამავალი ზონა.

როგორ ხდება საიტების შერჩევა ნატურა 2000-ისთვის?

ტერიტორიის ნატურა 2000-ის ქსელში შეტანა ხდება, როცა მასთან ასოცირებულია ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატის ტიპები და სახეობები, რომლებიც დაცულია ჰაბიტატების და ფრინველების დირექტივებით (იხ. დანართები 3 და 4).

ჰაბიტატების დირექტივის შემთხვევაში, შერჩევა ხდება სამეცნიერო კრიტერიუმების საფუძველზე, რომლებიც განერილია ჰაბიტატების დირექტივის დანართში 3 და მიჰყვება გარკვეულ ეტაპებს – ჯერ ეროვნულ დონეზე, შემდეგ ბიოგეოგრაფიულ და ევროპის დონეზე – რათა უზრუნველყოფილი იყოს, რომ შერჩეული საიტებით ერთობლიობაში შესაძლებელია თითოეული ჰაბიტატის ტიპისა და სახეობის სათანადოდ დაფარვა ევროპის მასშტაბით.

ფრინველების დირექტივის შემთხვევაში, წევრი სახელმწიფოების მიერ ხდება საიტების კლასიფიკაცირება და შეფასების შემდეგ, მათი პირდაპირ შეტანა ნატურა 2000-ში.

NATURA 2000 VIEWER

„Natura 2000 viewer“ არის ონლაინ GIS დარუკების სისტემა, რომელიც Natura 2000-ის თითოეული საიტის ზუსტი მდებარეობის იდენტიფიკაციას ახდენს ევროკავშირის ქსელში. საიტების დათვალიერება შეიძლება ძალიან წვრილი მასშტაბით, რაც საშუალებას იძლევა მაღალი რეზოლუციით დავინახოთ მისი საზღვრები და ძირითადი ლანდშაფტური მახასიათებლები.

თითოეული საიტისთვის ხელმისაწვდომია ასევე სტანდარტული მონაცემთა ფორმა (Standard Data Form (SDF)). აქ მითითებულია ევროკავშირის ის მნიშვნელოვანი სახეობები და ჰაბიტატის ტიპები, რომლებსაც დაარსდა კონკრეტული საიტები, ასევე, მათი პოპულაციის ზომა და საკონსერვაციო მდგომარეობა საიტის ფარგლებში, ასევე საიტის ზოგადი მნიშვნელობა ევროკავშირის სახეობების ან ჰაბიტატების ტიპების თვალსაზრისით.

(<http://natura2000.eea.europa.eu/#>)

2.6 ნატურა 2000-ის საიტების დაცვა და მართვა

რომელიმე დირექტივის ფარგლებში დაარსებული ნატურა 2000-ის საიტების დაცვა და მართვა მიმდინარეობს ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6-ის³⁰ მიხედვით. მუხლი 6-ის სამი ძირითადი დებულების თანახმად, წევრ ქვეყნებს ევალებათ:

- თითოეულ საიტზე საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების გატარება, რომლებიც შეესაბამება ევროკავშირის მნიშვნელოვანი დაცული ჰაბიტატის ტიპების და სახეობების ეკოლოგიურ მოთხოვნილებებს (მუხლი 6.1);
- ზომების მიღება, რომ თავიდან იქნას აცილებული ჰაბიტატების მდგომარეობის გაუარესება, ან ნებისმიერი არსებითი ზემოქმედება სახეობებზე, რომელთა დასაცავად დაარსდა საიტი (მუხლი 6.2);
- შეფასების პროცედურის შემოღება იმ გეგმებისა თუ პროექტებისთვის, რომლებისგანაც მოსალოდნელია არსებითი უარყოფითი ზემოქმედება ნატურა 2000-ის საიტზე (მუხლი 6.3 და 6.4).

ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 2.3-ის მიხედვით, დირექტივის შესაბამისად განხორციელებული ღონისძიებები უნდა ითვალისწინებდეს ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ მოთხოვნილებებს და რეგიონულ და ადგილობრივ მახასიათებლებს. დირექტივა სრულად აღიარებს, რომ ადამიანი ბუნების განუყოფელი ნაწილია და რომ ბუნების კონსერვაციის ღონისძიებები და სოციალურ-ეკონომიკური საქმიანობა ყველაზე უკეთ პარტონიორობის ფარგლებში ხორციელდება. ნატურა 2000-ის მიზანი არ არის ეკონომიკურ საქმიანობაზე უარის თქმა, არამედ პარამეტრების დადგენა, რომელთა მიხედვითაც აღნიშნული განხორციელდება ისე, რომ დაცული იქნება ევროპის ყველაზე მოწყვლადი სახეობები და ჰაბიტატის ტიპები.

ამონარიდი ჰაბიტატების დირექტივიდან:

მუხლი 2:

1. დირექტივის მიზანია ბიომრავალფეროვნების ხელშეწყობა, შეთანხმების წევრი ევროპის ქვეყნების ტერიტორიაზე ბუნებრივი ჰაბიტატების და ველური ფაუნისა და ფლორის კონსერვაციით.
2. ამ დირექტივის მიხედვით განხორციელებული ღონისძიებები უნდა დაიგეგმოს ისე, რომ ინარჩუნებდეს ან აღადგენდეს სახარბიელო საკონსერვაციო სტატუსს, საზოგადოებრივი ინტერესის ბუნებრივ ჰაბიტატებს და ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობებს.
3. ამ დირექტივის მიხედვით განხორციელებული ღონისძიებები უნდა ითვალისწინებდეს ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ მოთხოვნილებებს და რეგიონულ და ადგილობრივ მახასიათებლებს.

30. იხილეთ ევროკომისიის სახელმძღვანელო დოკუმენტი:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/provision_of_art6_en.pdf

მუხლი 6:

1. სპეციალური საკონსერვაციო ტერიტორიებისთვის, წევრმა ქვეყნებმა უნდა განახორცილონ საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებები, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში, შეიმუშაონ შესაბამისი მართვის გეგმები, რომლებიც სპეციალურად საიტებისთვის იქნება შექმნილი, ან ინტეგრირებული იქნება სხვა განვითარების გეგმებში და სათანადო საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ ან საკონტრაქტო ღონისძიებებში, რომლებიც შეესაბამება საიტზე წარმოდგენილი დანართი I-ით გათვალისწინებული ბუნებრივი ჰაბიტატის ტიპების და დანართი II-ით გათვალისწინებული სახეობების ეკოლოგიურ მოთხოვნილებებს.
2. წევრმა ქვეყნებმა სათანადო ზომები უნდა მიიღონ, რათა თავიდან აიცილონ სპეციალურ საკონსერვაციო ტერიტორიებზე, ბუნებრივი ჰაბიტატების და სახეობათა ჰაბიტატების გაუარესება, ასევე იმ სახეობების შეშფოთება, რომელთა დასაცავადაც დაარსდა ტერიტორიები, იმდენად, რამდენადაც აღნიშნული შეშფოთება შეიძლება არსებითი იყოს დირექტივის მიზნების თვალსაზრისით.
3. ნებისმიერი გეგმა ან პროექტი, რომელიც პირდაპირ არ არის დაკავშირებული საიტის მართვასთან, მაგრამ სავარაუდოდ არსებითი ზემოქმედება ექნება მასზე, ინდივიდუალურად, ან სხვა გეგმებთან თუ პროექტებთან კომბინაციაში, უნდა დაექვემდებაროს სათანადო შეფასებას საიტზე მისი ზემოქმედების თვალსაზრისით, საიტის საკონსერვაციო მიზნების გათვალისწინებით. ამ შეფასების დასკვნების შესაბამისად, და პუნქტი 4-ის დებულებების მიხედვით, კომპეტენტურმა ეროვნულმა უწყებებმა უნდა გასცენ თანხმობა გეგმაზე ან პროექტზე, მხოლოდ მას შემდეგ, რაც დადგინდება რომ ეს უარყოფით ზემოქმედებას არ მოახდენს შესაბამისი საიტის ინტეგრირებულობაზე და თუ ეს რელევანტურია, საზოგადოების აზრის გაგების შემდეგ.
4. თუკი უარყოფითი შეფასების მიუხედავად, ალტერნატიული გზის არარსებობის ფონზე, გეგმა ან პროექტი მაინც უნდა განხორციელდეს, საჭარო ინტერესის, მათ შორის სოციალური და ეკონომიკური მნიშვნელობის უპირატესი მიზეზების გამო, სახელმწიფომ უნდა გაატაროს საკომპენსაციო ზომები, რითაც უზრუნველყოფილი უნდა იქნას ნატურა 2000-თან შესაბამისობის დაცვა. განსაზღვრული საკონსერვაციო ღონისძიებების შესახებ გაფრთხილებული უნდა იქნას კომისია. როდესაც შესაბამის საიტთან ასოცირებულია ბუნებრივი ჰაბიტატის პრიორიტეტული ტიპი და/ან პრიორიტეტული სახეობა, მხოლოდ შემდეგი საკითხები შეიძლება იქნას მხედველობაში მიღებული: ადამიანის ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება, გარემოსთვის უპირველესი მნიშვნელობის შედეგები, შემდეგ კომისიის დასკვნა, და საჭარო ინტერესის სხვა უპირატესი მიზეზები.

2.6.1 საკონსერვაციო მიზნების დასახვა

მუხლი 6.1-ის მიხედვით საკონსერვაციო ღონისძიებების გასატარებლად, პირველ რიგში მნიშვნელოვანია მკაფიო საკონსერვაციო მიზნების დასახვა ნატურა 2000-ის თითოეული საიტისთვის³¹. ეს მიზნები აღწერს სასურველ პირობებს ევროკავშირის თითოეული მნიშვნელოვანი სახეობის თუ ჰაბიტატის ტიპისთვის (რაოდენობრივი ან/და ხარისხობრივი თვალსაზრისით)³², მათი ეკოლოგიური მოთხოვნილებების, და არსებული საფრთხეების და ზემოქმედების გათვალისწინებით, შესაბამისი საიტის ფარგლებში, ასევე, საიტის პოტენციურ წვლილს სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევაში ეროვნულ ან ბიოგეოგრაფიულ დონეზე.

საკონსერვაციო მიზნები სხვადასხვა საიტებისთვის განსხვავებულია, მაშინაც კი, როდესაც საიტებთან ერთდაიგივე სახეობა ან ჰაბიტატი ასოცირებული. აღნიშნულს განაპირობებს ადგილობრივი ეკოლოგიური პირობები (საკონსერვაციო სტატუსი, საფრთხეები და ა.შ.). საიტის სტრატეგიული მნიშვნელობა, მასზე წარმოდგენილი ჰაბიტატებისა და სახეობებისთვის, შეიძლება ასევე მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს საიტებს შორის. გარდა ამისა, ყოველ საიტს თავისი სოციალურ-ეკონომიკური ფონი გააჩნია, რაც შეიძლება გავლენას ახდენდეს კონკრეტული საკონსერვაციო მიზნების და ღონისძიებების განხორციელებადობაზე. ამიტომ, სასურველია შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების ინფორმირება, კონსულტაციის გაწევა და პროცესში ჩართვა, არა მხოლოდ საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებისას, არამედ ასევე საკონსერვაციო მიზნების დასახვისას.

მოსალოდნელია, რომ საკონსერვაციო მიზნები დროში სტაბილური იქნება. უმეტეს შემთხვევებში ისინი გრძელვადიან მიზნებს უნდა ეფუძნებოდეს (მაგ. შავი კოდალას პოპულაციის გაზრდა საიტზე 10%-ით 20 წელიწადში; პერიოდი შეიძლება გაცილებით ხანგრძლივიც იყოს, მაგალითად იქ, სადაც გათვალისწინებულია ტყის ჰაბიტატის აღდგენა). მეორე მხრივ, საკონსერვაციო ღონისძიებები დაკავშირებულია ამ მიზნების მისაღწევად საჭირო პრაქტიკულ ქმედებებთან. ეს ღონისძიებები შეიძლება შეიცვალოს საფრთხეებისა და ზემოქმედების ცვლილების, ადგილობრივი ინტერესების და დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის, ან უკვე გატარებული საკონსერვაციო ზომების შედეგად მიღებული დადებითი შედეგების ფონზე.

აქედან გამომდინარე, ნატურა 2000-ის საიტისთვის საკონსერვაციო მიზნების დასახვის შემდეგ, არის შესაძლებლობა, რომ ამ მიზნების მისაღწევად საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებაში გარკვეულ დონეზე ცვლილებები

31. სასურველია, რომ თითოეულმა წევრმა სახელმწიფომ / რეგიონმა ჯერ განსაზღვროს საკონსერვაციო მიზნები ეროვნულ ან რეგიონულ დონეზე საზოგადოებრივი ინტერესის ყველა ჰაბიტატის ტიპისა და სახეობისთვის თავის ტერიტორიაზე, მათი საკონსერვაციო სტატუსის გათვალისწინებით, როგორც შეფასებულია ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 17-ის ფარგლებში და ყოველ ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში თითოეული ჰაბიტატის და სახეობის სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევაში წვლილის შეტანის საჭიროება. ეს კარგ საფუძველს ქმნის საიტის დონეზე საკონსერვაციო მიზნების დასახვისთვის, ისე რომ გათვალისწინებული იქნას, თუ რა როლის შესრულება შეუძლია თითოეულ საიტს სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევაში (იხ. მაგალითები დანართში 2).

32. კომისიის სამსახურებმა გამოაქვეყნეს განმარტებითი ბარათი ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მიზნების დადგენასთან დაკავშირებით. იხილეთ:

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/commission_note2.pdf.

მოხდეს, საიტის ფარგლებში სოციალურ-ეკონომიკური აქტივობების და ინტერესების მთელი სპექტრის გათვალისწინებით.

2.6.2 საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელება

როგორც ზემოთ აღინიშნა, საკონსერვაციო ღონისძიებები წარმოადგენს რეალურ მექანიზმს და პრაქტიკულ ქმედებებს, რომლებიც უნდა განხორციელდეს საიტის საკონსერვაციო მიზნების მისაღწევად. თუმცა ეს ღონისძიებები არ არის ნებაყოფლობითი. მუხლი 6.1-ის მიხედვით, უნდა განხორციელდეს ის საკონსერვაციო ღონისძიებები, რომლებიც შეესაბამება საიტზე წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატების ეკოლოგიურ მოთხოვნილებებს. საკონსერვაციო ღონისძიებები შეიძლება მოიცავდეს აქტიური მართვის და აღდგენის სამუშაოებს, ან უბრალოდ იმის უზრუნველყოფას, რომ არსებული მართვის პრაქტიკა გრძელდება, სადაც ეს საჭიროა, არსებული დაცული ჰაბიტატისა თუ სახეობის დასაცავად, ასევე პასიურ მართვას („არაფრის გაკეთება“)³³.

შემდეგ როგორ განხორციელდება საკონსერვაციო ღონისძიებების პრაქტიკაში, დამოკიდებულია საიტზე და მასზე არსებულ კონკრეტულ პირობებზე (ეკოლოგიური ფაქტორები, სოციალური-ეკონომიკური ფონი, ტრადიციული მართვა და ა.შ.). მუხლი 6.1 ამგვარი მოქნილობის კარგ საშუალებას იძლევა და წევრ ქვეყნებს შესაძლებლობას უტოვებს, შეიმუშაონ და დანერგონ საკონსერვაციო ღონისძიებები თავიანთი ნატურა 2000-ის საიტებისთვის. წევრ ქვეყნებს შეუძლიათ გამოიყენონ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული ან/და კონტრაქტით გათვალისწინებული ღონისძიებები, იმის მიხედვით თუ რას მიიჩნევენ ყველაზე ხელსაყრელად.

2.6.3 ნატურა 2000-ის მართვის დაგეგმვის ინსტრუმენტები

საიტის ეფექტური და გამჭვირვალე მართვის უზრუნველსაყოფად, საიტის მართვაზე პასუხისმგებელ პირების ნახალისება ხდება, რომ ადგილობრივ დაინტერესებულ პირებთან თანამშრომლობით შეიმუშაონ ნატურა 2000-ის მართვის გეგმები. საიტების დონეზე შემუშავებული გეგმები (ცალკეული საიტისთვის ან საიტების ჯგუფისთვის) შეიძლება გამოყენებული იქნას საიტის საკონსერვაციო მიზნების და ამ მიზნების მისაღწევად საჭირო ღონისძიებების ფორმულირებისთვის. მათი გამოყენება ასევე შეიძლება სხვადასხვა სუბიექტების (კომპეტენტური უწყებები, მიწის მესაკუთრეები და მმართველები, სხვა დაინტერესებული პირები, მათ შორის არასამთავრობო ორგანიზაციები) შესაბამისი როლებისა და პასუხისმგებლობების გასაწერად, საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებაში.

ნატურა 2000-ის მართვის გეგმები შეიძლება სპეციალურად იყოს გაწერილი კონკრეტული საიტისთვის ან ინტეგრირებული იყოს სხვა განვითარების გეგმებში, როგორცაა ტყის მართვის გეგმები, იმ შემთხვევაში, თუ ნატურა 2000-ის

33. იხ. განმარტებითი ბარათი ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებასთან დაკავშირებით:

<http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/comNote%20conservation%20measures.pdf> და სახელმძღვანელო ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებასთან დაკავშირებით: <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/conservation%20measures.pdf>

საკონსერვაციო მიზნები მკაფიოდ იქნება შეტანილი ასეთ გეგმებში. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ერთი დოკუმენტი პრინციპში შეიძლება მოიცავდეს როგორც ტყის მართვის ზოგად დებულებებს, მოცემული ტერიტორიისთვის, ასევე საიტზე განსახორციელებელ ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნებს და ღონისძიებებს.

ნატურა 2000-ის მართვის გეგმები ჩვეულებრივ ასევე შეიცავენ დეტალურ განმარტებას, თუ რატომ დაარსდა საიტი, როგორია საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების მიმდინარე საკონსერვაციო სტატუსი, ასევე მათი ძირითადი საფრთხეები და ზემოქმედებები. დოკუმენტი ასევე შესაძლებლობას იძლევა გაანალიზდეს საიტზე არსებული მიწათსარგებლობა და სოციალურ-ეკონომიკური ღონისძიებები, და ამ აქტივობებისა და საიტის საკონსერვაციო მიზნების ურთიერთ-დამოკიდებულება (პოტენციური სინერჯის ჩათვლით).

2.6.4 გაუარესების და და უარყოფითი ზემოქმედების პრევენცია

ნატურა 2000-ის საიტებისთვის საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების გატარებასთან ერთად, წევრ სახელმწიფოებს ასევე მოეთხოვებათ სათანადო ნაბიჯების გადადგმა ბუნებრივი ჰაბიტატების და სახეობათა ჰაბიტატების გაუარესების თავიდან ასაცილებლად, და საიტის სამიზნე სახეობების ნებისმიერი არსებითი შეშფოთების თავიდან ასაცილებლად (მუხლი 6.2, ჰაბიტატების დირექტივა) საკონსერვაციო მიზნები, გვეხმარება იმის შეფასებაში, მოსალოდნელია თუ არა, რომ კონკრეტულმა საქმიანობამ გამოიწვიოს საიტის მდგომარეობის გაუარესება.

ახალი საქმიანობის განხორციელების შემთხვევაში, ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.3 ადგენს შეფასების პროცედურას, რათა უზრუნველყოს ნატურა 2000-ის საიტების დაცვა ნებისმიერი არსებითი ზიანის მომტანი გეგმისა თუ პროექტისგან. აქედან გამომდინარე, ნებისმიერმა გეგმამ თუ პროექტმა, რომელიც პირდაპირ არ უკავშირდება ან საჭირო არ არის საიტის მართვისთვის, მაგრამ სავარაუდოდ არსებით ზემოქმედებას მოახდენს მასზე, უნდა გაიაროს შეფასება (ე.წ. შესაბამისობის შეფასება *Appropriate Assessment*), რათა დადგინდეს, რა ზეგავლენა ექნება პროექტს საიტზე, საიტის საკონსერვაციო მიზნების თვალსაზრისით.

კომპეტენტურ უწყებებს მხოლოდ მას შემდეგ შეუძლიათ გეგმასა თუ პროექტზე შეთანხმება, რაც დადგინდება, რომ ეს უარყოფით გავლენას არ მოახდენს კონკრეტული საიტის ინტეგრირებულობაზე. ზოგჯერ შეიძლება საჭირო გახდეს შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება, ნებისმიერი პოტენციური უარყოფითი ზემოქმედების არმოსაფხვრელად ან შესამცირებლად ისეთ დონემდე, რომ არსებით ზემოქმედებას ვეღარ ახდენდეს.

ერთობლივი მუშაობა ნატურა 2000-ში – ნატურა 2000-ის ბიოგეოგრაფიული პროცესი

2011 წლიდან, კომისიამ შემოიღო პროცესი, ქსელურობის და თანამშრომლობის წასახალისებლად ნატურა 2000-ის საიტების მართვაში ჩართულ ყველა სუბიექტს შორის. აღნიშნულის მიზანია თანმიმდევრულობის მიღწევა ქსელის მართვაში ბიოგეოგრაფიულ დონეზე და ევროკავშირის მასშტაბით. პროცესი ასევე ხელს შეუწყობს ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობას, საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარებას, საკონსერვაციო სტატუსის, მიზნების და ღონისძიებების გარშემო საერთო გაგების გაუმჯობესებას, დეტალურად ეს მოცემულია ნატურა 2000-ის საკომუნიკაციო პლატფორმაში:

http://ec.europa.eu/environment/nature/ნატურა2000/platform/index_en.htm

2.6.5 ნატურა 2000-ის ქსელის დაკავშირებულობის გაუმჯობესება

ევროპის ბევრი ჰაბიტატი, მათ შორის ტყეები, ძლიერ ფრაგმენტირებულია ტყის განადგურების შედეგად, და სხვა წარსული და მიმდინარე პროცესების, მიწათსარგებლობის და მიწის საფარის ცვლილების შედეგად. ეს მნიშვნელოვნად ამცირებს მათ უნარს, უზრუნველყონ ღირებული ეკოსისტემური მომსახურებები საზოგადოებისთვის. ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 10 ითვალისწინებს, რომ წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა წახალისონ ველური ფაუნისა და ფლორისთვის მნიშვნელოვანი ლანდშაფტის ელემენტების მართვა, კერძოდ ნატურა 2000-ის ქსელის ეკოლოგიური კავშირების გასაუმჯობესებლად.

2013 წლის მაისში ევროკომისიამ მიიღო ახალი სტრატეგია, ევროპის მასშტაბით მწვანე ინფრასტრუქტურის ხელშესაწყობად³⁴, რაც სხვა დანარჩენთან ერთად, ხელს შეუწყობს აღნიშნულ მიზანს. სტრატეგია ქმნის ჩარჩოს მწვანე ინფრასტრუქტურის პროექტების ხელშესაწყობად, ევროკავშირის არსებულ სამართლებრივი, პოლიტიკური და ფინანსური ინსტრუმენტების ფარგლებში.

ტყის ჰაბიტატების ურთიერთკავშირის გაუმჯობესება, ძალიან რელევანტური მიზანია, იმის გათვალისწინებით, რომ ფრაგმენტაცია ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი საფრთხეა ტყის ჰაბიტატებისთვის. ეს შეიძლება განხორციელდეს, მაგალითად, ზოგიერთი ტყის ჰაბიტატის ფართობის გაზრდით, ხელსაყრელ ადგილებში, ტყის აღდგენით ან არსებული ტყის ჰაბიტატების ეკოლოგიური ხარისხის გაუმჯობესებით.

34. Communication from the Commission: Green Infrastructure (GI) (COM(2013) 249 final) <http://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0249&from=EN>

2.7 ნატურა 2000-ის საიტების მართვის დაფინანსება

თუმცა ნატურა 2000-ის დაფინანსების ძირითადი პასუხისმგებლობა წევრ სახელმწიფოებზე მოდის, ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 8 აკავშირებს საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებას - ევროკავშირის თანადაფინანსებასთან. თავში 1.2.2 უკვე მოცემულია ევროკავშირის მიერ ტყისა და ნატურა 2000-ის დაფინანსებისთვის გამოყოფილი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფინანსების მიმოხილვა.

ეს დაფინანსება აღწერილია ნატურა 2000-ის დაფინანსების სახელმძღვანელოში, რომელიც მიზნად ისახავს დაეხმაროს სხვადასხვა უწყებებს, ტყის მმართველებს და მესაკუთრეებს, გამოიყენონ მიმდინარე დაფინანსების პერიოდში (2014-2020) არსებული შესაძლებლობები, ნატურა 2000-ის საიტებში მართვის ღონისძიებების განსახორციელებლად, მათ შორის ნატურა 2000-ის ტყეებში³⁵.

ევროკავშირის ხელმისაწვდომი დაფინანსების საუკეთესოდ გამოსაყენებლად, ევროკომისიამ წაახალისა წევრი სახელმწიფოები, რომ დაენერგათ უფრო სტრატეგიული, მრავალწლიანი დაგეგმვის მიდგომა ნატურა 2000-ის დაფინანსებისთვის. ამას პრიორიტეტული სამოქმედო ჩარჩოს (PAFs) ფორმა აქვს, რაც განსაზღვრავს დაფინანსების საჭიროებებს და სტრატეგიულ პრიორიტეტებს ნატურა 2000-ისთვის ეროვნულ ან რეგიონულ დონეზე 2014-2020 წლების პერიოდში. პრიორიტეტული სამოქმედო ჩარჩოები სპეციალურად შემუშავებულია რათა ხელი შეუწყოს, მდგრადი საკონსერვაციო ღონისძიებების ინტეგრირებას ახალ სამოქმედო პროგრამებში ევროკავშირის დაფინანსების სხვადასხვა ინსტრუმენტებისთვის³⁶. ახალი „LIFE“ პროგრამა 2014-2020 წლებისთვის შესაძლებლობას იძლევა, რომ დაფინანსდეს ინტეგრირებული პროექტები, რომლებიც შემუშავებული პრიორიტეტული სამოქმედო ჩარჩოს დანარგვის ხელშესაწყობად გრძელვადიან პერსპექტივაში.

ცალკეული საიტის დონეზე, საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების იდენტიფიცირებას (მაგ., მართვის გეგმები და სხვა ინსტრუმენტები), ასევე თან უნდა ერთვოდეს მათი განხორციელებისთვის ფინანსური რესურსების საჭიროების შეფასება. ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ამ ღონისძიებების ღირებულების გათვალისწინება, არამედ მათი განხორციელების შედეგები, განსაკუთრებით, როდესაც შემოთავაზებულია არსებული ტყის მართვის პრაქტიკის შეზღუდვა ან ადაპტირება, რაც ზოგ შემთხვევაში შეიძლება გულისხმობდეს შემოსავლის დაკარგვას³⁷.

35. იხილეთ: New Guidance handbook on financing Natura 2000: <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing>

36. SEC(2011) 1573 final. იხილეთ შემდეგ ბმულზე:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf

37. შემოსავლის ყველა პოტენციური დანაკარგის ანაზღაურება არ არის საჭირო ან აუცილებელი, მაგალითად, სადაც შემოსავლის დაკარგვა განპირობებულია სამართლებრივი მოთხოვნით, რომელიც მიმართულია მართვის ახალი ტიპით მდგომარეობის გაუარესების თავიდან აცილებისკენ (მუხლინ.2) (მაგ., კომპენსაცია არ გაიცემა როდესაც არსებობს ვალდებულება რომ დატოვებული იქნას არსებული ნიფლის კორომი და არ ჩანაცვლდეს ნიწვოვანი კორომით).

2.8 სახეობების დაცვა ევროკავშირის ტერიტორიაზე

ევროკავშირის ბუნების ორი დირექტივის ძირითადი დებულებების მეორე ნაკრები შეეხება გარკვეული სახეობების დაცვას ევროკავშირის ფარგლებში, როგორც ნატურა 2000-ის შიგნით, ისე მის გარეთ. სახეობების დაცვის დებულებები მოიცავს ყველა ბუნებრივად გავრცელებულ ველური ფრინველის სახეობას ევროკავშირის მასშტაბით, ისევე როგორც სხვა სახეობებს, რომლებიც ჩამოთვლილია ჰაბიტატების დირექტივის IV და V დანართებში.

რომ შევაჯამოთ, ამ დებულებების თანახმად წევრ სახელმწიფოებს მოეთხოვებათ შემდეგის აკრძალვა³⁸:

- დაცული სახეობის განზრახ მოკვლა ან დატყვევება ნებისმიერი მეთოდით;
- ბუდეების განზრახ განადგურება / კვერცხების ამოღება ბუდიდან, ან დაცული მცენარეების მოწყვეტა, შეგროვება, მოჭრა, მოთხრა ან განადგურება;
- საბინადრო ან მოსასვენებელი ადგილების გაუარესება ან განადგურება;
- სახეობების განზრახ შეშფოთება, განსაკუთრებით გამრავლების, გამომზამთრების (ზამთრის ძილი) და მიგრაციის პერიოდებში;
- ველური ბუნებიდან ამოღებული ინდივიდების შენახვა, ტრანსპორტირება და მათით ვაჭრობა.

ამ დებულებების ნაწილობრივი შეუსრულებლობა დაშვებულია გარკვეულ გარემოებებში (მაგ. სასოფლო-სამეურნეო კულტურების, საქონელის, ტყეების, თევზის მეურნეობების და წყლის, სერიოზული დაზიანების თავიდან ასაცილებლად) იმის გათვალისწინებით, რომ არ არსებობს სხვა დამაკმაყოფილებელი ალტერნატივა (მაგ. დაგეგმილი სამუშაოების გადადება) და დებულებების შეუსრულებლობა ხელს არ შეუშლის დირექტივების ზოგად მიზნებს. ამ დებულებების შეუსრულებლობის პირობები განწერილია ფრინველების ჰაბიტატების მუხლში 9 და ჰაბიტატების დირექტივის მუხლში 16.

2.9 ევროკავშირის მასშტაბით არაადგილობრივი სახეობების პრობლემაზე მუშაობა

ჰაბიტატების დირექტივის მუხლში 22 (ბ) ნათქვამია, რომ წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ ნებისმიერი სახეობის ბუნებაში მიზანმიმართული შეყვანის რეგულირება ისე, რომ ზიანი არ მიადგეს ბუნებრივ ჰაბიტატებს მათი ბუნებრივი გავრცელების ფარგლებში, ან ადგილობრივ ველურ ფლორასა და ფაუნას, ან მათ (სახელმწიფოებს) თუ მიაჩნიათ აუცილებლად, აკრძალონ ასეთი ინტროდუქცია (შეყვანა).

მნიშვნელოვანია ვახსენოთ, ინვაზიური უცხო სახეობების მუდმივად მზარდი პრობლემა, რადგანაც ეს წარმოადგენს ძირითად საფრთხეს ადგილობრივი

38. ზუსტი პირობები მოცემულია ფრინველების დირექტივის მუხლში 5 (ფრინველებისთვის) და ჰაბიტატების დირექტივის მუხლში 12 (ცხოველებისთვის) და მუხლში 13 (მცენარეებისთვის) -იხილეთ სახელმძღვანელო დოკუმენტი საზოგადოებრივი ინტერესის ცხოველების სახეობების მკაცრ დაცვაზე ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/guidance/index_en.htm

ველური ბუნებისა და ჰაბიტატებისთვის ევროპაში, და იწვევს მილიონობით ევროს ღირებულების დანაკარგს ყოველწლიურად.

2014 წელს ევროპარლამენტმა და ევროკავშირის საბჭომ მიიღეს ევროკავშირის ახალი რეგულაცია ინვაზიურ უცხო სახეობებზე³⁹, რომელიც მიზნად ისახავს ევროკავშირის მასშტაბის კოორდინირებული საკანონმდებლო ჩარჩოს დანერგვას, რათა თავიდან იქნას აცილებული, მინიმუმამდე დაყვანილი და შერბილებული ინვაზიური უცხო სახეობების ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე და ეკოსისტემურ მომსახურებებზე, ასევე განხორციელდეს მათ მიერ მიყენებული ზიანის ლიმიტირება ეკონომიკაზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე.

რეგულაცია მოიცავს სამი განსხვავებული ტიპის მოქმედებას, რომელიც მიჰყვება საეთაშორისოდ აღიარებულ იერარქიულ მიდგომას, ინვაზიურ უცხო სახეობებთან საბრძოლველად:

- პრევენცია: რიგი ქმედებები, რომლებიც მიმართულია ევროკავშირში ახალი ინვაზიური უცხო სახეობების შემოტანის პრევენციისკენ, საერთაშორისო ან ლოკალური მასშტაბით.
- ადრეული შეტყობუნება და სწრაფი რეაგირება: წევრმა ქვეყნებმა უნდა განავითარონ ადრეული შეტყობინების სისტემები, ინვაზიური უცხო სახეობების არსებობის რაც შეიძლება ადრეულ ეტაპზე იდენტიფიცირებისთვის, მათი გავრცელების თავიდან ასაცილებლად ზომების სწრაფად მისაღებად.
- უკვე დამკვიდრებული ინვაზიური უცხო სახეობების მართვა: ზოგიერთი ინვაზიური უცხო სახეობა, უკვე კარგად დამკვიდრებულია ევროკავშირის ტერიტორიაზე; საჭიროა შეთანხმებული მოქმედება მათ სამართავად, ისე რომ ისინი არ გავრცელდნენ უფრო შორს და მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი მათ მიერ გამოწვეული ზიანი.

ბოლო დონისძიებაა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ტყის ეკოსისტემებისთვის, სადაც ინვაზიური უცხო სახეობების მიერ გამოწვეული ეკონომიკური, სოციალური და ასევე ეკოლოგიური ზემოქმედებები შეიძლება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყოს.

39. http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

3. ტყეები ნატურა 2000-ში: მიმოხილვა

3.1 ევროპის ტყეები და მათი მნიშვნელობა ბიომრავალფეროვნების კუთხით

ევროპის ტყეები ბიომრავალფეროვნებით ყველაზე მდიდარ ხმელეთის ჰაბიტატებს წარმოადგენენ ევროკავშირში. სტრუქტურული კომპლექსურობის, მრავალფეროვნების და დინამიკური ბუნების წყალობით, ისინი საუკუნეების განმავლობაში ევროპის ბიომრავალფეროვნების უდიდეს ნაწილს მასპინძლობდნენ. ეს ეხება არა მხოლოდ იმ სახეობებს, რომლებიც მხოლოდ „შეკრულ“ ტყის საფარში არსებობენ, არამედ სხვა სახეობებსაც, რომლებსაც სჭირდებათ ჰეტეროგენული ჰაბიტატი, რომელიც მოიცავს როგორც შეკრულ ტყის საფარს, ისე მერქნიანი მცენარეებით დაფარულ სხვა ტერიტორიებსაც, მათ შორის ბუჩქნარებს და საბურველში არსებულ ღია სივრცეებს.

ევროპის სხვადასხვა რეგიონში განვითარდა ტყის ინდივიდუალური ტიპები, რომლებიც ადაპტირებულია ადგილობრივ გარემოს პირობებთან. ევროპის ცენტრალურ ნაწილში წიფლის ტყეები დომინირებს, ხოლო მთიან ტერიტორიებზე და ევროპის ჩრდილოეთში - წიწვოვანი ტყეები. ხმელთაშუა ზღვის რეგიონში უფრო მეტად გავრცელებულია შერეული მუხნარ-წიწვოვანი ტყეები. შეფასების თანახმად, ევროკავშირის ტერიტორიაზე ჯამში 14 კატეგორიის და 79 ტიპის ტყის ჰაბიტატი წარმოდგენილი (Barbati et al. 2014)⁴⁰.

საუკუნეების მანძილზე, ტყის ბუნებრივ მცენარეულობას ევროპის უმეტეს რეგიონებში ანაცვლებდა ტყის ეკოსისტემების სხვა სახე, ან ნახევრად ბუნებრივი ტყეები, რომლებიც იმართებოდა და გამოიყენებოდა მეტნაკლები ინტენსივობით სხვადასხვა მიზნებისთვის, როგორცაა მერქნის წარმოება, ძოვება და ა.შ. მსოფლიოს სხვა ნაწილებთან შედარებით, ევროპაში ცოტა ხელუხელებელი ტყეა შემორჩენილი (დაახლოებით 5%) (EEA 2010)⁴¹. უფრო ფართოდ გავრცელებულ ნახევრად ბუნებრივ ტყეებში, მიუხედავად რომ მართვის პროცესში გარკვეული ბუნებრივი მახასიათებლების იმიტირება ხდება, თაობების ჩანაცვლების ციკლი შემცირებულია დაახლოებით ნახევრით, რაც აგრეთვე ამცირებს ხნოვანი ხეების, კორომების და შესაბამისი მიკროჰაბიტატების არსებობას და ზემოქმედებას ახდენს ბიომრავალფეროვნების გარკვეულ ელემენტებზე. მიუხედავად ამისა, ტყეების ნაწილი კვლევაც სასიცოცხლო მნიშვნელობას ატარებს ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით, ხშირად სწორედ მართვის იმ ტიპის გამო, რაც იქ წარსულში გამოიყენებოდა. ევროპის სატყეო მეურნეობაში ბიომრავალფეროვნების ინტეგრირებული კონსერვაციის დიდი გამოცდილება არსებობს⁴².

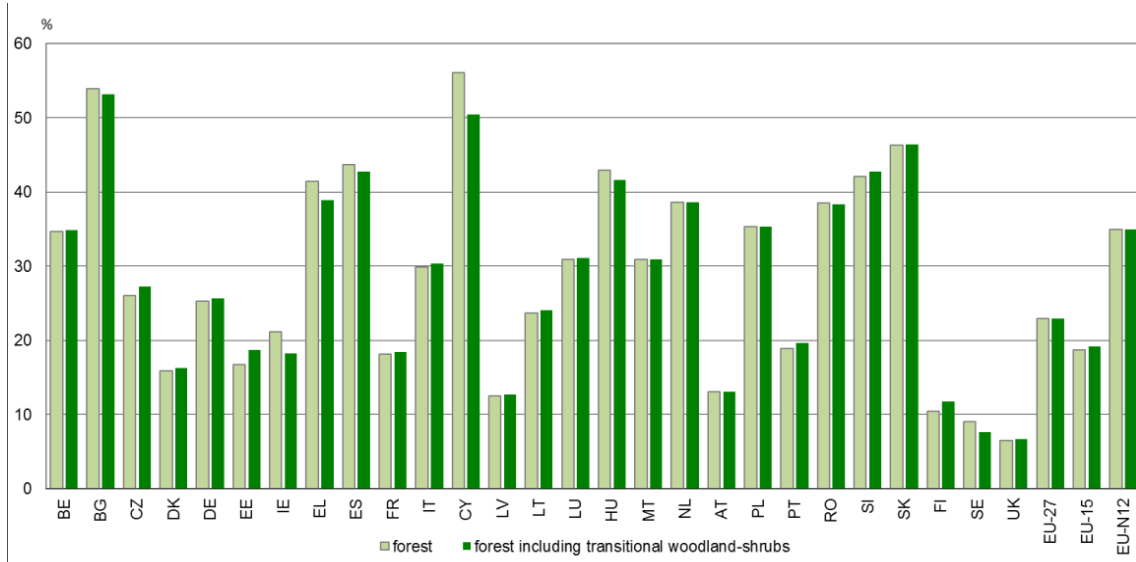
40. ევროპის ტყის ტიპები - ტყის მდგრადი მართვის ანგარიშგების და პოლიტიკის კატეგორიები და ტიპები. EEA ტექნიკური ანგარიში 09/2006, რომელიც შემოწმებული იყო Barbati et al. მიერ. ევროპის ტყის ტიპები და „ევროპის ტყის“ ტყის მდგრადი მართვის ინდიკატორები: ტყის ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის პროგრესის მონიტორინგის მექანიზმი. ტყის ეკოლოგია და მართვა, ტომი 321, 1 ივნისი, 2014 წ.

41. 10 მესიჯი 2010 წ ტყის ეკოსისტემებისთვის. ევროპის გარემოს სააგენტო, 2010. ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე: <http://www.eea.europa.eu/publications/10-messages-for-2010-2014-3>

42. იხილეთ: Kraus D. & Krumm F. (eds.) 2013. Integrative approaches as an opportunity for the conservation of forest biodiversity. European Forest Institute. 284 pp.

3.2 ნატურა 2000-ისთვის დეზიგნირებული ტყეები

ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე, გასაკვირი არ არის, რომ ნატურა 2000-ის ქსელის დიდ ნაწილს ტყეები შეადგენს, თუმცა ქვეყნებისა და რეგიონების მიხედვით ეს მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად განსხვავდება. ნატურა 2000-ის ქსელს მიკუთვნებული ტყის ფართობი ქვეყნების მიხედვით მერყეობს დიდი ბრიტანეთის 6.4%-დან ბულგარეთის 53.1%-მდე.

სურათი 8. ტყეების პროცენტული მაჩვენებლები ნატურა 2000-ში, წვერი ქვეყნების მიხედვით (2012)

შენიშვნა: ნატურა 2000-ში ტყეების პროცენტული მაჩვენებლები გამოთვლილია Corine Land Cover-ის კლასების მიხედვით. ტყის ყველა ფართობი არ შეესაბამება დანართი 1-ის ჰაბიტატის ტიპებს.

წყარო: Rural Development in the EU – Statistical and economic information, Report 2013.

არსებობს სამი ძირითადი მიზეზი, თუ რატომ შეიძლება ტყე შეტანილი იყოს ნატურა 2000-ში:

- საიტი შეიცავს მნიშვნელოვან ფართობს ევროპის ინტერესის ერთი ან ორი ტყის ჰაბიტატის ტიპისთვის, რომლებიც ჩამოთვლილია ჰაბიტატების დირექტივის დანართში 1. დანართში 1⁴³ მთლიანობაში 85 ტყის ჰაბიტატის ტიპია შეტანილი, მათ შორის 29 პრიორიტეტული ჰაბიტატის ტიპია⁴⁴ (დეტალური ინფორმაციისთვის იხ. დანართი 2). დირექტივის მიხედვით, დანართი 1-ის ტყის ჰაბიტატის ტიპები განსაზღვრულია როგორც: (სუბ-) ბუნებრივი ტყის მცენარეულობა, რომელიც შედგება ადგილობრივი სახეობებისგან, რომლებიც ქმნიან მაღალი ხეებით დაკომპლექტებულ ტყეს, თავისი ტიპური ქვეტყით და შემდეგ კრიტერიუმებს აკმაყოფილებენ: არიან

43. ჰაბიტატების დირექტივის დანართ 1-ში მოცემული მე-9 ჯგუფის (ტყეები) 81 ჰაბიტატის ტიპის ჩათვლით და ამ დოკუმენტში გათვალისწინებული კიდევ 4 ჰაბიტატის ტიპის ჩათვლით (მათ შორის ტყის მდელოები და დიუნები).

44. პრიორიტეტული ნიშნავს, რომ ბუნებრივი ჰაბიტატის ტიპი გაქრობის საფრთხის ქვეშაა, რაზეც საზოგადოებას კონკრეტული პასუხისმგებლობა აკისრია; ეს პრიორიტეტული ბუნებრივი ჰაბიტატები მითითებულია ვარსკვლავით (*) დანართში I.

იშვიათი ან შემორჩენილი, ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის სახეობებს მასპინძლობენ.

- საზოგადოებრივი მნიშვნელობის ტყის ჰაბიტატების დიდი ნაწილი აუცილებლად რესურსებით მდიდარი არ არის. პირიქით, ბევრი ჰაბიტატი იშვიათია, მათგან დაახლოებით ნახევარი შეზღუდულია შედარებით მცირე გავრცელების არეალამდე ერთ ან ორ ქვეყანაში, როგორც აპენინების წიფლის ტყეები (9210*, 9220*), ფენიქსის პალმის კორომები (9370*) კალედონიის ტყე (91C0*) და მაკარონეზიის დაფნის ტყეები (9360*). არსებობს უფრო ფართო გავრცელების ტყეებიც, როგორცაა დასავლეთის ტაიგა (*9010), წიფლნარი ტყეები ჩისტისთვალათი (*Asperulo Fagetum*) (9130) და *Quercus ilex*-ის და *Quercus rotundifolia*-ს ტყეები (9340).
- საიტი შეიცავს ერთ ან რამდენიმე მნიშვნელოვან ჰაბიტატს (მაგ., გასამრავლებელ, მოსასვენებელ, ან საკვებ ჰაბიტატს) ევროპისთვის მნიშვნელოვანი ერთი ან რამდენიმე სახეობისთვის, რომლებიც შეტანილია ჰაბიტატების დირექტივის დანართში II ან ფრინველების დირექტივის დანართში I (ჰაბიტატების დირექტივის დანართში II დაახლოებით 121 სახეობა დაკავშირებულია ტყესთან, მათ შორის: 11 ამფიბია, 23 ძუძუმწოვარი, 44 უხერხემლო და 43 მცენარე)⁴⁵. ფრინველების დირექტივის დანართ I-ში მოცემული 63 სახეობა მჭირდოდ უკავშირდება ტყეებს – დაწვრილებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ ამ დოკუმენტის დანართი II); ამ სახეობებიდან ბევრს შეზღუდული გავრცელება ახასიათებს, საფრთხის ქვეშ მყოფის სტატუსის ან ჰაბიტატის შეზღუდული არეალის გამო.
- თვითონ ტყე არ არის ევროკავშირის დაცული სახეობის ძირითადი ჰაბიტატი, ან დაცული ჰაბიტატის ტიპი, მაგრამ ის მნიშვნელოვანია ნატურა 2000-ის საიტების ურთიერთკავშირისთვის (მაგ. ეკოლოგიური დერეფანია, რომელიც აკავშირებს დაცული სახეობების ძირითად ჰაბიტატებს, ბუფერული ზონაა მნიშვნელოვანი ტერიტორიის გარშემო და ა.შ.)

მნიშვნელოვანია გავიხსენოთ, რომ ნატურა 2000-ის საიტში ტყის შეტანის მოტივაცია პირდაპირ აისახება საკონსერვაციო ღონისძიებების ტიპზე, რომლებიც შეიძლება საჭირო გახდეს ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.1-ის ფარგლებში.

45. EU 2010 Biodiversity Baseline (EEA, 2010). დანართი III – თითოეული ეკოსისტემისთვის სახეობების გამოყოფა. მოყვანილი ციფრები არ მოიცავს სახეობებს, რომლებიც მოგვიანებით დაემატა ბლგარეთის, რუმინეთის და ხორვატიის მიღების შემდეგ.

დანართი I-ის ჰაბიტატების ტიპების მაგალითები

ფენოსკანდინავიის ტყის საძოვრები (9070)
შვედეთის სამხრეთში

წიფლნარი ტყეების სურათი (9110)
შოღერასენის ეროვნული პარკი (შვედეთი)

მაკარონეზიული დაფნის ტყეები (9360*)
ბარანკო ღე ნიეტო, ტენერიფე (ესპანეთი)

სუბ-ხმელთაშუაზღვიური ფიჭვნარი ტყეები,
ენდემური შავი ფიჭვით (9530*), ალპები (იტალია)

4. ხშირად დასმული კითხვები

4.1 შესავალი

ეს თავი მიზნად ისახავს პასუხი გასცეს ნატურა 2000-ის ტყეების შესახებ ხშირად დასმულ კითხვებს. აღნიშნული კითხვები იდენტიფიცირდა სპეციალური სამუშაო ჯგუფის დახმარებით, რომელიც შეიქმნა კომისიის მიერ ამ დოკუმენტის მომზადების მიზნით. მათთვის, ვინც კარგად არ იცნობს ნატურა 2000-ს, რეკომენდირებულია ჯერ დოკუმენტის პირველი ნაწილის წაკითხვა, რათა ნათელი წარმოდგენა შეიქმნან ჰაბიტატებისა და ფრინველების დირექტივების მიზნებისა და სამართლებრივი ვალდებულებების, და ნატურა 2000-ის საიტების დაცვის შესახებ.

დოკუმენტის გამოყენების გასამართლებლად, ხშირად დასმული კითხვები დაჯგუფებულია შემდეგ ძირითად საკითხებად:

- ნატურა 2000-ის დებიგნირებული საიტები;
- ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მიზნების დასახვა;
- ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მიზნების განხორციელება;
- ნატურა 2000-ის ტყეების გაუარესების პრევენციის უზრუნველყოფა;
- ტყის მართვის სხვადასხვა პრაქტიკა და ნატურა 2000-ის მოთხოვნები;
- დაფინანსების შესაძლებლობები ნატურა 2000-ში სატყეო ღონისძიებების ხელშესაწყობად;
- ახალი საქმიანობის განხორციელება ნატურა 2000-ში: ნებართვის აღების პროცედურა;
- საკონსერვაციო ღონისძიებების პროგრესის მონიტორინგი და შეფასება;
- კომუნიკაცია, თანამშრომლობა, და დაინტერესებული მხარეების აქტიური ჩართულობა;
- ღონისძიებები ნატურა 2000-ის გარეთ;

ყოველი კითხვის დასაწყისში მითითებულია:

- შეკითხვა მოიცავს სამართლებრივ ვალდებულებას (ჰაბიტატების და ფრინველების დირექტივების მიხედვით), რეკომენდაციას თუ ინფორმაციას;
- ძირითადი სამიზნე პუბლიკა (მაგ., ტყის მესაკუთრეები, ტყის მმართველები, უწყებები, ფართო საზოგადოება - მათ შორის არასამთავრობო ორგანიზაციები);
- III ნაწილში მოცემული შესაბამისი სიტუაციური ანალიზის ნომრები.

სამართლებრივი ვალდებულება (ვ) შეესაბამება კონკრეტულ ვალდებულებას დირექტივების ფარგლებში. ეს შეიძლება იყოს უწყებების და/ან ტყის მესაკუთრეების ან მმართველობის ვალდებულება. წევრ ქვეყნებს მოეთხოვებათ დირექტივებით გათვალისწინებული დებულებები თავიანთ სამართლებრივ სისტემაში შეიტანონ. ამ დებულებების ნაწილი შემდეგ შესაბამისი მხარეების (მაგ. ტყის მმართველები ან მესაკუთრეები) მიერ უნდა განხორციელდეს. ტექსტი მიზნად ისახავს ახსნას სამართლებრივი ვალდებულებების არსი, და მიუთითოს შესაბამისი რეგულაცია, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

რეკომენდაციები (რ) მიზნად ისახავს მიუთითოს პოტენციური გზები, თუ როგორ უნდა გადაწყდეს დირექტივების გარკვეული ასპექტების. აღნიშნული მხოლოდ ინფორმაციის მიწოდების მიზნით არის მოყვანილი და არ გულისხმობს რაიმე ვალდებულებას.

ტექსტი, რომელზეც მითითებულია ინფორმაცია (ი), მოყვანილია ნატურა 2000-ის, და ფრინველებისა და ჰაბიტატების დირექტივების უკეთესად გასაგებად. ტექსტში ნახსენები ყველა მაგალითი ამ კატეგორიას მიეკუთვნება.

4.2 ნატურა 2000-ის დეზიგნირებული საიტები

კითხვები:

1. რატომ შედგება ნატურა 2000-ის ქსელის თითქმის ნახევარი ტყეებისგან?
2. რა ტიპის ტყეებია შეტანილი ნატურა 2000-ში?
3. როგორ უნდა გავიგოთ მეტი ნატურა 2000-ის ფარგლებში დეზიგნირებული საიტების შესახებ?

1. რატომ შედგება ნატურა 2000-ის ქსელის თითქმის ნახევარი ტყეებისგან?		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფები: ფართო საზოგადოება, ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№)
<p>ტყეები ევროპის ბიომრავალფეროვნების ძალიან მნიშვნელოვანი ნაწილის თავშესაფარია. ეს მოიცავს ჰაბიტატების და ფრინველების დირექტივებში მითითებულ ბევრ იშვიათ და საფრთხის ქვეშ მყოფ სახეობას და ჰაბიტატის ტიპს. ნატურა 2000-ის ფარგლებში განხორციელდა ყველაზე ხელსაყრელი ადგილების დეზიგნირება, რათა გრძელვადიან პერსპექტივაში უზრუნველყოფილი იქნას მათი გადარჩენა ევროკავშირის ტერიტორიაზე. შედეგად, დღეისათვის 375 000 კმ² ტყეა შეტანილი ნატურა 2000-ის ქსელში, რომელიც 28 ქვეყანას მოიცავს. ნატურა 2000-ში შეტანილი ტყის ყველაზე დიდი ფართობის მქონე ქვეყნებია ესპანეთი (დაახლოებით 79,800 კმ²), პოლონეთი (დაახლ. 33,500 კმ²) და საფრანგეთი (30,090 კმ²).</p> <p>ნატურა 2000-ში ტყეების დიდი წილი ასევე ასახავს იმ ფაქტს, რომ ტყეები მოიცავს ევროკავშირის ტერიტორიის დაახლოებით 42%-ს და ევროპის ხმელეთის საფარის მნიშვნელოვან ნაწილს შეადგენს. ტყეების უმრავლესობა იმართებოდა ისე, რომ ბევრი ის ჰაბიტატი და სახეობა შენარჩუნდა, რომლებიც დაცულია ფრინველების ან ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში, რითაც აიხსნება მათი შედარებით მაღალი ღირებულება ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით, მიწათსარგებლობის სხვა ტიპის მქონე ტერიტორიებთან შედარებით. ამგვარად მართული ტყეების გარდა, ნატურა 2000-ის ქსელი მოიცავს ასევე ხნოვანი (ბუნებრივთან მიახლოებული) ტყეების მნიშვნელოვან ფართობებს. ნატურა 2000-ის საიტის სახით ტყის დეზიგნირება ითვალისწინებს ამ ტყის მაღალი ღირებულების აღიარებას ფრინველების ან ჰაბიტატების დირექტივების მიზნების თვალსაზრისით. თუმცა ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ ყველა ჰაბიტატის ტიპი ან სახეობა, რომლისთვისაც ტერიტორიის შერჩევა მოხდა, უკვე კარგ მდგომარეობაშია მოცემულ საიტზე. ზოგჯერ შეიძლება საწინააღმდეგო შემთხვევას ჰქონდეს ადგილი და</p>		

შესაბამისად, მდგომარეობის გამოსასწორებლად საჭირო იქნება კონკრეტული საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელება. ეს ღონისძიებები შეიძლება მოიცავდეს როგორც მკაცრ დაცვას, ისე აქტიურ მართვას, როგორცაა ძოვება, ხნოვანი ხეების შენარჩუნება, არასასურველი ხის სახეობების ამოღება და ა.შ.

2. რა ტიპის ტყეებია შეტანილი ნატურა 2000-ში?

ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფები: ფართო საზოგადოება, ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№)
------------	---	-------------------------------------

ტყის ფართობები ნატურა 2000-ში იმიტომაა შეტანილი, რომ ისინი ევროკავშირის ფარგლებში საუკეთესო ადგილებს წარმოადგენს ევროკავშირის ბუნების ორი დირექტივით დაცული სახეობებისა და ტყის ჰაბიტატის ტიპებისთვის. საიტების შერჩევა სამეცნიერო საფუძვლებზე დაყრდნობით ხდება.

ჰაბიტატების დირექტივის შემთხვევაში, შერჩევის პროცესი მოიცავს რამდენიმე ნაბიჯს, და იწყება ეროვნულ დონეზე ყველაზე შესაფერისი ადგილების იდენტიფიცირებით, როგორც ეს აღწერილია დირექტივის III დანართში. ეროვნული სიები შემდგომში განიხილება კომისიის მიერ, წევრ სახელმწიფოებსა და სამეცნიერო ექსპერტებთან თანამშრომლობით, რათა უზრუნველყოფილი იყოს, რომ ერთობლიობაში ეს საიტები სათანადოდ ფარავს თითოეულ ჰაბიტატის ტიპსა და სახეობას, ევროკავშირის მასშტაბით მათი ბუნებრივი გავრცელების მთლიან არეალში და ქმნის შეთანხმებულ ქსელს. ფრინველების დირექტივის შემთხვევაში საიტები, სამეცნიერო შეფასებაზე დაყრდნობით კლასიფიცირდება წევრი სახელმწიფოების მიერ, რის შემდეგაც მათი პირდაპირ შეტანა ხდება ნატურა 2000-ის ქსელში.

ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში დაცული 85 ტყის ჰაბიტატის ტიპისთვის⁴⁶ ნატურა 2000-ის საიტების შერჩევისას წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა გამოიყენონ დირექტივის III დანართში მოცემული კრიტერიუმები. ამ კრიტერიუმების მიხედვით, საიტი შეირჩევა ასევე იმიტომ, რომ ტერიტორია შესაბამისი ჰაბიტატის ტიპის კარგ მაგალითს მოიცავს და ხასიათდება კარგად შენარჩუნებული ჰაბიტატის ტიპის სტრუქტურით და ფუნქციებით, ან აღდგენის კარგი შესაძლებლობებით. ჰაბიტატის ტიპების დიდი რაოდენობა მიუთითებს ტყეების მრავალფეროვან ბუნებაზე ევროკავშირის მასშტაბით.

ტყეების ნატურა 2000-ის ქსელში შეტანა ხდება ასევე მაშინ, როცა ისინი მოიცავენ მნიშვნელოვან გასამრავლებელ, მოსასვენებელ ან საკვებ ჰაბიტატებს, ჰაბიტატების დირექტივის II დანართში ან ფრინველების დირექტივის I დანართში ჩამოთვლილი ევროკავშირის დონეზე მნიშვნელოვანი სახეობებიდან ერთის ან მეტისთვის, ან რეგულარულად მობინადრე მიგრირებადი ფრინველების სახეობებისთვის, რომლებიც არ არის შეტანილი I დანართში. პირველი მათგანი მოიცავს ტყესთან დაკავშირებულ შემდეგ სახეობებს: 43 მცენარეს, 44 უხერხემლოს, 23 ძუძუმწოვარს და 11 ამფიბიას, ხოლო მეორე მოიცავს 63 ფრინველის სახეობას, რომლებიც მჭიდროდ დაკავშირებულია ტყეებთან. კვლავაც აღსანიშნავია, რომ ამ სახეობებიდან ბევრი შეზღუდული

46. მათ შორის ტყის ჰაბიტატის ტიპები, მერქნიანი მცენარეებით დაფარული მდელოები, ტყეები სადაც მიმდინარეობს ძოვება (dehesa) და მერქნიანი მცენარეებით დაფარული დიუნები. ბულგარეთისა და რუმინეთის მიერთების შედეგად, 9 ახალი ტყის ჰაბიტატის ტიპი იქნა შეტანილი ჰაბიტატების დირექტივის I დანართში (მე-9 კატეგორია - ტყეები). ხორვატიის მიერთების შედეგად, ჰაბიტატების დირექტივაში არ მომხდარა ახალი ტყის ჰაბიტატის ტიპების შეტანა.

გავრცელებით ხასიათდება, მაღალი საფრთხის ან მათი ჰაბიტატის შეზღუდული დიაპაზონის გამო.

კონკრეტული საიტი შეიძლება ასევე შეირჩეს იქ წარმოდგენილი სახეობების პოპულაციების ზომისა და სიმჭიდროვის, და ჰაბიტატის ტიპის ან შესაბამისი სახეობების კონსერვაციის თვალსაზრისით ტერიტორიის ზოგადი ღირებულების გამო. ფრინველების დირექტივის ფარგლებში საიტები შეირჩევა, როგორც ყველაზე შესაფერისი ტერიტორიები, დირექტივის I დანართში ჩამოთვლილი სახეობების კონსერვაციისთვის ან ტერიტორიაზე რეგულარულად წარმოდგენილი მიგრირებადი სახეობებისთვის.

და ბოლოს, ტყე შეიძლება შეტანილი იქნას ნატურა 2000-ში, მიუხედავად იმისა, რომ ის არ წარმოადგენდეს ძირითად ჰაბიტატს ევროკავშირის დაცული სახეობების ან ჰაბიტატის ტიპებისთვის, რადგან იგი მაინც სასიცოცხლო მნიშვნელობის იყოს საიტის ან ქსელის ზოგადი ეკოლოგიური ერთიანობისთვის (მაგ. ეკოლოგიური დერეფანი, რომელიც აკავშირებს ძირითად ჰაბიტატებს დაცული სახეობებისთვის, ბუფერული ზონა გასამრავლებელი ტერიტორიის გარშემო და ა.შ.).

ნატურა 2000-ში არ არის შეტანილი ყველა საიტი, რომელიც წარმოდგენილია ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატის ტიპი ან სახეობა. მიზანი ის არის, რომ მათი კონსერვაციის უზრუნველსაყოფად მხოლოდ ყველაზე ხელსაყრელი და მნიშვნელოვანი საიტების დეზიგნირება მოხდეს. აქედან გამომდინარე, ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში დაცული ზოგიერთი უფრო ფართოდ გავრცელებული ტყის ჰაბიტატისთვის, როგორცაა დასავლეთის ტაიგა (ჰაბიტატის კოდი 9010) *Asperulo Fagetum* წიფლნარი ტყეები (9130), ან ქვამუხის-ისა (*Quercus ilex*) და *Quercus rotundifolia*-ის ტყეები (9340), მთლიანი ტყის ჰაბიტატის მხოლოდ ნაწილია შეტანილი ნატურა 2000-ში. მსგავსი მდგომარეობაა მთელი რიგი ტყის სახეობებისთვის, როგორცაა შავი კოდალა (*Dryocopus Martius*) ან როჭო (*Bonasia Bonasia*⁴⁷). მიუხედავად ამისა, არის შემთხვევები, როდესაც საჭიროა მთელი დარჩენილი ტერიტორიის დეზიგნირება, კონკრეტული სახეობის ან ჰაბიტატის ტიპის გადარჩენის უზრუნველსაყოფად. ეს განსაკუთრებით ეხება ძალიან იშვიათი ან შეზღუდული გავრცელების არეალის სახეობებს ან ჰაბიტატის ტიპებს, მაგალითად, მეზიის ევროპული სოჭის [*Moesian silver fir*] ტყეები 91BA (18 საიტი, რომელიც მოიცავს დაახლოებით 15,000 კმ²-ს).

მნიშვნელოვანია ვიცოდეთ ტერიტორიის ნატურა 2000-ში შეტანის მოტივაცია, რადგან ეს პირდაპირ აისახება საკონსერვაციო მიზნებსა და საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების ტიპზე, ასევე საიტზე პოტენციური ზემოქმედების მქონე გეგმებისა და პროექტების შეფასებაზე (ჰაბიტატების დირექტივის მე-6 მუხლი).

47. დასავლეთის ტაიგა (9010): 2848 ნატურა 2000-ის საიტები მოიცავს თითქმის 2 მილიონ ჰა-ს, რაც ჰაბიტატის მთლიანი ფართობის 49%-ს წარმოადგენს; *Asperulo Fagetum* წიფლნარი ტყეები (9130): 2236 საიტები მოიცავს დაახლოებით 800,000 ჰა-ს, რაც ჰაბიტატის მთლიანი ფართობის 54%-ს წარმოადგენს; *Quercus ilex*-ის & *Quercus rotundifolia*-ს ტყეები (9340): 1163 საიტები მოიცავს დაახლოებით 1 მილიონ ჰა-ს, რაც ჰაბიტატის მთლიანი ფართობის 64%-ს წარმოადგენს. ციფრები მოყვანილია ევროკავშირის 2010 წლის ბიომრავალფეროვნების ფონური კვლევის ანგარიშიდან, EEA 2010 და არ მოიცავს შემდეგ წლებში რუმინეთის, ბულგარეთის და ხორვატიის მიერთვის შედეგად დამატებულ ჰაბიტატის ტიპებს.

3. როგორ უნდა გავიგოთ მეტი ნატურა 2000-ის ფარგლებში დებიგნირებული საიტების შესახებ?		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფები: ფართო საზოგადოება, ტყის მმართველები/მესაკუთრეები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№)
<p>ნატურა 2000-ის ყოველ საიტს გააჩნია სტანდარტული მონაცემთა ფორმა (Standard Data Form), რომელიც ასახავს ევროკავშირის მნიშვნელოვან სახეობებს და ჰაბიტატის ტიპებს, რომელთა დაცვის მიზნითაც დაარსდა საიტი, აგრეთვე მათი პოპულაციების ზომას და საკონსერვაციო დონეს საიტის ფარგლებში დებიგნირების დროისთვის, ან უფრო გვიან ეტაპზე, როდესაც დაფიქსირდება საიტზე ახალი სახეობის ან ჰაბიტატის ტიპის არსებობა და სტანდარტული მონაცემთა ფორმა შესაბამისად განახლდება. ეს ფორმები საჭაროდ ხელმისაწვდომია. მათი ნახვა შეიძლება „Natura 2000 viewer“-ზე⁴⁸: http://natura2000.eea.europa.eu/.</p> <p>„Natura 2000 viewer“-ი წარმოადგენს GIS დარუკების ონლაინ სისტემას, რომელიც იძლევა ევროკავშირის ქსელში ნატურა 2000-ის თითოეული საიტის ზუსტ ადგილმდებარეობას. მომხმარებელს შეუძლია მოძებნოს და გამოითხოვოს ნებისმიერი საიტი ევროკავშირის ნებისმიერ წერტილში. რუკების დიდი მასშტაბის წყალობით, საიტის საზღვრები და ლანდშაფტის ძირითადი მახასიათებლები ადვილად გარჩევადია.</p> <p>უფრო დეტალური ინფორმაცია ამ საიტის შესახებ ხელმისაწვდომია აგრეთვე ნატურა 2000-ის მართვის გეგმებში, სადაც ასეთი არსებობს ან სხვა შესაბამის დოკუმენტებში (მაგალითად, დოკუმენტები საკონსერვაციო მიზნების, საიტების დებიგნირების შესახებ და ა.შ.).</p> <p>წევრი სახელმწიფოები, როგორც წესი, უზრუნველყოფენ დეტალურ ინფორმაციას თავიანთი ნატურა 2000-ის საიტების შესახებ, მათ შორის დებიგნირების მიზეზების, საკონსერვაციო მიზნების შესახებ, მართვის გეგმებს და საკონსერვაციო ღონისძიებებს, რომლებიც საჭაროდ ხელმისაწვდომია ვებგვერდებითა და სხვა საშუალებებით (მაგ. ადგილობრივი ადმინისტრაციები). ზოგიერთი ქვეყანა ასევე უზრუნველყოფს კონკრეტულ და დეტალურ ინფორმაციას მიწის მესაკუთრეებისა და ძირითადი მიწათმოსარგებლეებისთვის ნატურა 2000-ის ყველა საიტებზე (მაგ. კონკრეტული შეტყობინებები დიდი ბრიტანეთის მსგავსად, ან ადგილობრივი ჯგუფების ან კომიტეტების შექმნა, სადაც ძირითადი დაინტერესებული მხარეები ჩართულები არიან საიტის მართვაში, როგორც საფრანგეთის და ევროკავშირის სხვა წევრი სახელმწიფოების შემთხვევაში). მიწის მესაკუთრეებს და მიწათმოსარგებლეებს შეუძლიათ ასევე მიმართონ ადგილობრივ საკონსერვაციო ორგანოებს და უფრო მეტი გაიგონ ნატურა 2000-ის კონკრეტული საიტების შესახებ.</p>		

48. Public Viewer-ში მოცემული სტანდარტული მონაცემთა ფურცლები შეიძლება არასრული იყოს, რადგან გამოტოვებული იყოს ინფორმაცია ზოგიერთი სენსიტიური სახეობის შესახებ. იმ შემთხვევაში, თუ მიწის მესაკუთრეს ან მმართველს სჭირდება დეტალური ინფორმაცია, უნდა მოხდეს დაკავშირება რეგიონში ან ქვეყანაში ბუნების კონსერვაციის კომპეტენტურ უწყებებთან

4.3 ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მიზნების დასახვა

კითხვები:

4. როგორ და რატომ განისაზღვრება საკონსერვაციო მიზნები ნატურა 2000-ის საიტებისთვის?
5. ვინ არის პასუხისმგებელი საკონსერვაციო მიზნების დასახვაზე, მიმდინარეობს თუ არა კონსულტაციის გავლა მიწის მესაკუთრეებთან / მმართველებთან / სხვა დაინტერესებულ ჯგუფებთან?
6. სად შეიძლება მოცემული საიტის საკონსერვაციო მიზნების შესახებ ინფორმაციის მოძიება?
7. როგორ დავადგინოთ, რომელი საქმიანობაა თავსებადი ნატურა 2000-თან და რომელი არა, თუ საკონსერვაციო მიზნები განსაზღვრული არ არის?

4. როგორ და რატომ განისაზღვრება საკონსერვაციო მიზნები ნატურა 2000-ის საიტებისთვის?		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფები: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 1, 2, 5, 6, 8, 10, 18
<p>6.1 მუხლის მიხედვით, საიტზე წარმოდგენილი ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობებისთვის უნდა განისაზღვროს საკონსერვაციო ღონისძიებები. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია, ყველა შესაბამისი ჰაბიტატის ტიპისა და სახეობისთვის დაისახოს მკაფიო საკონსერვაციო მიზნები. <u>საკონსერვაციო მიზნებმა რაც შეიძლება ზუსტად უნდა განსაზღვროს საიტის სასურველი მდგომარეობა ან საკონსერვაციო დონე.</u></p> <p>ხშირად საკონსერვაციო მიზნები წარმოდგენილია როგორც რაოდენობრივი მიზნები, მაგალითად, x სახეობის პოპულაციის შენარჩუნება ინდივიდების მოცემულ მინიმალურ რაოდენობამდე, ან y ჰაბიტატის საკონსერვაციო დონის გაუმჯობესება 10 წლის განმავლობაში C-დან B-მდე.</p> <p>ნატურა 2000-ისთვის მკაფიო საკონსერვაციო მიზნების დასახვა აუცილებელია, რადგან ქსელში არსებულმა თითოეულმა საიტი მაქსიმალურად ეფექტურად ხელი შეუწყოს ბუნების ორი დირექტივის საერთო მიზანს, რაც გულისხმობს ევროკავშირის მასშტაბით თითოეული დაცული⁴⁹ ჰაბიტატის ტიპისა და სახეობის სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევას.</p> <p>საკონსერვაციო მიზნები სპეციფიკურია თითოეული საიტისთვის, შესაბამისად უნდა ეფუძნებოდეს მყარ ცოდნას საიტის, იქ წარმოდგენილი სახეობების / ჰაბიტატების, მათ ეკოლოგიური მოთხოვნილებების, ასევე საიტზე მათი არსებობის ნებისმიერი საფრთხისა და ზემოქმედების შესახებ. ეს გამომდინარეობს იქიდან, რომ ნატურა 2000-ის ყოველ საიტს გააჩნია ბიოტური, აბიოტური და სოციალურ-ეკონომიკურ პირობების საკუთარი უნიკალური კომპლექტი და ეს პირობები შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს ერთი საიტიდან მეორემდე, მაშინაც კი, როდესაც ისინი მსგავს სახეობებს და ჰაბიტატებს მასპინძლობენ. ასევე მიზანშეწონილია უფრო ფართომასშტაბიანი საკონსერვაციო მიზნების დასახვა საიტების ჯგუფისთვის, ან კონკრეტული რეგიონის ან ქვეყნის ფარგლებში გარკვეული სახეობების ან</p>		

49. ფრინველების დირექტივის მიზანი მცირედ განსხვავებულია ფორმულირებული - მაგრამ ამბიცია იგვეა

ჰაბიტატებისთვის (ეროვნული ან რეგიონული საკონსერვაციო მიზნები). ეს ხელს შეუწყობს არა მხოლოდ ცალკეული საიტის დონეზე საკონსერვაციო მიზნების დასახვას, არამედ ასევე სტრატეგიული საკონსერვაციო პრიორიტეტების განსაზღვრას სხვადასხვა საიტებში და მათ შორის. ამ მიზრივ, პრიორიტეტულია ის ღონისძიებები, რომლებსაც მეტი პოტენციალი აქვს რეგიონის ან ქვეყნის ფარგლებში კონკრეტული სახეობების ან ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსის გაუმჯობესების ან შენარჩუნების თვალსაზრისით.

კომისიამ გამოაქვეყნა დოკუმენტი [ინტერპრეტაციის ნოტა] ნატურა 2000-ის⁵⁰ საკონსერვაციო მიზნების დასახვის გზამკვლევის სახით, რომელშიც მოცემულია დამატებითი განმარტებები.

იხილეთ აგრეთვე პირველი ორი შეკითხვა თავში 4.4.

5. ვინ არის პასუხისმგებელი საკონსერვაციო მიზნების დასახვაზე, მიმდინარეობს თუ არა კონსულტაციის გავლა მიწის მესაკუთრებთან / მმართველებთან / სხვა დაინტერესებულ ჯგუფებთან?

ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფები: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 1, 8, 10
<p>საკონსერვაციო მიზნების დასახვა თითოეული წევრი სახელმწიფოს კომპეტენტური ორგანოების პასუხისმგებლობაა. ბუნების დირექტივები არ განსაზღვრავს, თუ როგორ უნდა განხორციელდეს ეს, და შესაბამისად, წევრ სახელმწიფოებზე დამოკიდებული, გადაწყვიტონ მათი დებულებების განხორციელების ფორმა და მეთოდები. თუმცა, ბუნების დირექტივების მიზანია საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობებისა და ჰაბიტატების ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევა და ამ მიზანს მისაღწევად ნატურა 2000-ის ქსელის გამოყენება.</p> <p>გარდა იმისა, რომ საკონსერვაციო მიზნები დაფუძნებული უნდა იყოს სათანადო ცოდნაზე, მიზანშეწონილია, საკონსერვაციო მიზნების განხორციელებაში ჩართული იყოს ყველა დაინტერესებული მხარე - იქნება ეს ტყის მმართველები თუ მესაკუთრეები ან ბუნების კონსერვაციის არასამთავრობო ორგანიზაციები. ეს ხელს შეუწყობს რეალისტური და მიღწევადი საკონსერვაციო მიზნების განსაზღვრას.</p> <p>ტყის მესაკუთრეებსა და ტყის მმართველებს ძალიან კარგად ესმით ტყის მართვა, რამაც წარსულში კონსერვაციის წარმატებები თუ წარუმატებლობა განაპირობა. მნიშვნელოვანია, რომ კომპეტენტურ ორგანოებსა და ტყის მესაკუთრეებსა და მმართველებს შორის ფართო დისკუსიებს შეეწყოს ხელი, იმის შესახებ თუ როგორ შეიძლება განისაზღვროს საიტის კონკრეტული საკონსერვაციო მიზნები და ღონისძიებები. კონკრეტული საიტის მნიშვნელობის, როლისა და საკონსერვაციო ამოცანების განხილვა და კარგი კომუნიკაცია ხელს შეუწყობს ასევე ყველა ჩართული მხარის ცნობიერების ამაღლებას და ჩართულობას.</p>		

50. http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/commission_note2.pdf

6. სად შეიძლება მოცემული საიტის საკონსერვაციო მიზნების შესახებ ინფორმაციის მოძიება?		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფები: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 1
<p>თითოეულ ქვეყანას საიტების საკონსერვაციო მიზნების გამოქვეყნების საკუთარი მექანიზმი აქვს. ისინი შეიძლება მოცემული იყოს საიტის დებიგნირების საკანონმდებლო ბრძანებებში, აქტებში, ან თანმხლებ დოკუმენტებში. ეს შეიძლება გამოქვეყნდეს ბუნების დაცვის კომპეტენტური უწყებების ვებგვერდზე. მიზნები, ასევე, როგორც წესი, შეტანილია ნატურა 2000-ის საიტის მართვის გეგმებში ან მსგავს ინსტრუმენტებში, სადაც ასეთი არსებობს. მიზანშეწონილია, რომ წევრი სახელმწიფოები უზრუნველყოფდნენ ადვილად ხელმისაწვდომ ინფორმაციას საკონსერვაციო მიზნების შესახებ, ისე, რომ ეს ადვილად გასაგები იყოს ტყის მესაკუთრეებისა და მმართველებისთვის.</p>		

7. როგორ დავადგინოთ, რომელი საქმიანობაა თავსებადი ნატურა 2000-თან და რომელი არა, თუ საკონსერვაციო მიზნები განსაზღვრული არ არის?		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფები: ფართო საზოგადოება, ტყის მმართველები / მესაკუთრეები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№)
<p>ნატურა 2000-ის ყველა საიტისთვის საკონსერვაციო მიზნები უნდა განისაზღვროს კომპეტენტური ორგანოების მიერ. მიუხედავად ამისა, შეიძლება მოხდეს ისე, რომ პროცესი შეფერხდეს და საკონსერვაციო მიზნები დასახული არ იყოს.</p> <p>ასეთ შემთხვევაში, კომპეტენტური ორგანოების პასუხისმგებლობაა მოახდინონ დაინტერესებულ მხარეთა ინფორმირება ნატურა 2000-ის საიტის დაფუძნების შედეგებზე. კერძოდ, საჭირო გახდება თუ არა კონკრეტული სილვიკულტურული ღონისძიებების ან სხვა საქმიანობის ადაპტირება ან შეწყვეტა, საიტის მდგომარეობის გაუარესების თავიდან აცილების მიზნით, ან რა ღონისძიებების ხელშეწყობა უნდა მოხდეს საიტის საკონსერვაციო მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად. მონაცემთა სტანდარტული ფორმა ინფორმაციის კარგი წყაროა კონკრეტული საიტის დაფუძნების მიზეზების გასაგებად. ეს მიზეზები ყოველთვის უნდა იყოს გათვალისწინებული გადაწყვეტილებების მიღებისას (მაგ. მართვის დოკუმენტების შედგენისას ან ახალი ინვესტიციების დაგეგმვისას).</p> <p>წევრი სახელმწიფოების მიმართ მინიმალური მოთხოვნა იქნება, გადადგან შესაბამისი ნაბიჯები, ყველა მნიშვნელოვანი ჰაბიტატისა და სახეობის მდგომარეობის გაუარესების თავიდან ასაცილებლად, მონაცემთა სტანდარტული ფორმის მიხედვით. სამეცნიერო ინფორმაციის ნაკლებობის დროს „სიფრთხილის მიდგომა“ უნდა იყოს გამოყენებული. იხილეთ აგრეთვე კითხვა 3.</p>		

4.4 ტყის ჰაბიტატებისა და სახეობების საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელება ნატურა 2000-ის საიტებში

კითხვები:

8. როგორ განისაზღვრება საკონსერვაციო ღონისძიებები ნატურა 2000-ის საიტებისთვის? რა დროში უნდა მოხდეს მათი მომზადება?
9. რას წარმოადგენს ნატურა 2000-ის მართვის გეგმები და სავალდებულოა თუ ეს გეგმები?
10. არსებობს თუ არა მექანიზმები ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების მომზადების ხელშესაწყობად?
11. როგორ ხდება ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების ეკოლოგიური მოთხოვნილებების იდენტიფიცირება?
12. ნიშნავს თუ არა მხოლოდ ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობის / ჰაბიტატის ტიპის არსებობა საიტზე მართვის ცვლილებას?
13. ტყეები ნატურა 2000-ის საიტებში ხშირად მოიცავს სახეობებს და ჰაბიტატებს, რომლებიც არ არის შეტანილი ფრინველებისა და ჰაბიტატების დირექტივებში. ასეთი სახეობების და ჰაბიტატებისთვის უნდა განისაზღვროს თუ არა სპეციალური საკონსერვაციო ღონისძიებები?
14. საკონსერვაციო ღონისძიებებს ნატურა 2000-ის საიტებზე სავალდებულო ხასიათი აქვს?
15. როგორ ხდება საკონსერვაციო ღონისძიებების ფორმულირება?
16. ვინ წყვეტს რა საკონსერვაციო ღონისძიებები საჭირო? ხდება თუ არა დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაცია?
17. რა სახის საკონსერვაციო ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს ნატურა 2000-ის ტყეებში?
18. როგორ უნდა მოხდეს გადაწყვეტილებების მიღება იმ საკონსერვაციო ღონისძიებებთან დაკავშირებით, რომლებსაც, ერთი მხრივ, სავარაუდოდ დადებითი გავლენა ექნება კონკრეტულ ჰაბიტატზე ან სახეობაზე, მაგრამ მეორე მხრივ, შეიძლება სხვა ჰაბიტატის ან სახეობის მდგომარეობის გაუარესებას შეუწყოს ხელი?
19. შეიძლება თუ არა, საკონსერვაციო ღონისძიებები მსგავსი იყოს ნატურა 2000-ის სხვადასხვა საიტებისთვის?
20. რატომ არის ასეთი მნიშვნელოვანი ნატურა 2000-ისთვის გამხმარი მერქანი და ხნოვანების მრავალფეროვანი სტრუქტურები?
21. არის თუ არა ინტერვენციის/ჩარევის გარეშე მართვა შესაძლო საკონსერვაციო ღონისძიება ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მიზნებს მისაღწევად?
22. როგორ უნდა მოხდეს საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელება და ვინ არის ამაზე პასუხისმგებელი?
23. საკუთრების ტიპი და ფართობი ახდენს თუ არა გავლენას ტყის მართვაზე ნატურა 2000-ის ფარგლებში?
24. როგორ უნდა ჩაერთონ პროცესში / ხელი შეუწყონ პროცესს ტყის მესაკუთრებმა / მმართველებმა?

25. არსებობს თუ არა მექანიზმები რომლებიც ხელს უწყობს საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებას, ცნობიერების ამაღლებას ან დაინტერესებულ მხარეთა შესაძლებლობის გაძლიერებას?

8. როგორ განისაზღვრება საკონსერვაციო ღონისძიებები ნატურა 2000-ის საიტებისთვის? რა დროში უნდა მოხდეს მათი მომზადება?

სამართლებრივი ვალდებულება	სამიზნე ჯგუფი: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 17, 18, 19, 20, 22, 23
---------------------------	-------------------------	--

საკონსერვაციო ღონისძიებები პრაქტიკული ქმედებებია, რომლებიც უნდა განხორციელდეს საიტზე საკონსერვაციო მიზნების მისაღწევად. ისინი უნდა შეესაბამებოდეს წარმოდგენილი ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების ეკოლოგიურ მოთხოვნებს. საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებისას გათვალისწინებული უნდა იქნას ასევე ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული ფონი, ისევე როგორც რეგიონული და ადგილობრივი მახასიათებლები. ეს პრინციპი გათვალისწინებულია ჰაბიტატების დირექტივაში (მუხლი 2).

სათანადო საკონსერვაციო ღონისძიებების განსაზღვრისთვის სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს საიტზე არსებული მდგომარეობის კარგი საინფორმაციო ბაზის არსებობას, მათ შორის ინფორმაციას საკონსერვაციო სტატუსზე, საფრთხეებზე, ზემოქმედებებზე და წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების საჭიროებებზე და ზოგად სოციალურ-ეკონომიკურ ფონზე (მიწათსარგებლობის და საკუთრების არსებული ტიპები, დაინტერესებულ მხარეთა ინტერესები, მიმდინარე ეკონომიკური საქმიანობა და ა.შ.).

საკონსერვაციო ღონისძიებები, ისევე როგორც საკონსერვაციო მიზნები, ზოგადად საიტისთვის სპეციფიკურია და თითოეული საიტისთვის ინდივიდუალურად უნდა შემუშავდეს, რადგან ნატურა 2000-ის ყოველ საიტს ბიოტური, აბიოტური და სოციალურ-ეკონომიკურ პირობების საკუთარი უნიკალური კომპლექტი გააჩნია, რომელიც შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს საიტებს შორის, მაშინაც კი, როდესაც ისინი იგივე სახეობებსა და ჰაბიტატებს მასპინძლობენ.

მას შემდეგ, რაც საიტი აღიარებული იქნება „საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საიტად“, წევრ სახელმწიფოებს 6 წლამდე დრო აქვთ, საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განსაზღვრისთვის და, საიტის „სპეციალურ საკონსერვაციო ტერიტორიად“ (SAC) დეზიგნირებისთვის. ეს 6 წელი გამოყენებული უნდა იქნას საიტის შესახებ ყველა საჭირო ინფორმაციის შეგროვებისთვის, და ყველა ინტერესთა ჯგუფის ინფორმირებისთვის, მათთან განხილვებისა და მოლაპარაკებების ჩატარებისთვის, იმის შესახებ, თუ რომელი ღონისძიებები იქნება ყველაზე ხელსაყრელი საიტის საკონსერვაციო მიზნების მისაღწევად.

9. რას წარმოადგენს ნატურა 2000-ის მართვის გეგმები და სავალდებულოა თუ არა ეს გეგმები?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 10, 17
<p>საიტების მკაფიო და გამჭვირვალე მართვის უზრუნველსაყოფად, წევრი სახელმწიფოების წახალისება ხდება, რომ შეიმუშაონ ნატურა 2000-ის მართვის გეგმები, ადგილობრივ დაინტერესებულ მხარეებთან მჭიდრო თანამშრომლობით. ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების მომზადება შესაბამისი კომპეტენტური უწყებების პასუხისმგებლობაა. მართვის გეგმა წარმოადგენს მყარ და ეფექტურ ჩარჩოს, საკონსერვაციო ღონისძიებების განსაზღვრისა და გატარებისთვის.</p> <p>მიუხედავად იმისა, რომ ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში არ არის სავალდებულო, ნატურა 2000-ის მართვის გეგმა წარმოადგენს ძალიან მოხერხებულ მექანიზმს, ვინაიდან ის:</p> <ul style="list-style-type: none"> • სრულად ასახავს საკონსერვაციო მიზნებს, საიტზე წარმოდგენილი ჰაბიტატებისა და სახეობების ეკოლოგიურ მდგომარეობას და მოთხოვნებს, შესაბამისად მკაფიოდ წარმოაჩენს, თუ რისი კონსერვაცია ხდება და რატომ. • ახდენს ტერიტორიის სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული ფონის, ასევე მიწათსარგებლობის სხვადასხვა ფორმების და წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატების ურთიერთქმედების ანალიზს. • უზრუნველყოფს ჩარჩოს ინტერესთა ჯგუფებს შორის ღია დებატებისთვის და ხელს უწყობს კონსენსუსის მიღწევას საიტის გრძელვადიან მართვასთან დაკავშირებით, ასევე ქმნის განცდას, რომ მიღებული შედეგები ყველას თანამონაწილეობითაა შექმნილი. • ხელს უწყობს მართვაში პრაქტიკული გადაწყვეტების გამონახვას, რომლებიც იქნება მდგრადი და სხვა მიწათსარგებლობის პრაქტიკაში უკეთ ინტეგრირებული. • საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების გატარებაში სხვადასხვა სოციალურ-ეკონომიკური დაინტერესებული მხარეების, უწყებების და არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრების კარგ საშუალებას წარმოადგენს. <p><u>ნატურა 2000-ის მართვის გეგმები შეიძლება სპეციალურად საიტისთვის იყოს შემუშავებული, ან ინტეგრირდეს სხვა განვითარების გეგმებში, როგორცაა ტყის მართვის გეგმები, თუ ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნები მკაფიოდ იქნება შეტანილი ასეთ გეგმებში.</u> სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, შესაძლებელია ერთ დოკუმენტში გაერთიანებული იქნას როგორც მოცემული ტერიტორიის ტყის მართვის ზოგადი დებულებები, ისე ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნები და ღონისძიებები. ეს საკითხი ქვემოთ დაწვრილებით განხილულია 34-ე კითხვის ფარგლებში.</p>		

10. არსებობს თუ არა მექანიზმები ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების მომზადების ხელშესაწყობად?

ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 10, 18, 19
<p>ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების მომზადების სახელმძღვანელო, საკონსერვაციო ღონისძიებების ფორმულირებისთვის, ისევე როგორც ნატურა 2000-ის</p>		

საიტების მართვის დაგეგმვის პროცესის ჩატარებისთვის, ხელმისაწვდომია ევროკომისიის ვებ-გვერდზე⁵¹, ასევე ბევრ ქვეყანაში.

ნატურა 2000-ის საიტების მართვის გეგმების შემუშავებისა და განახლებისთვის ფინანსური მხარდაჭერის მიღება შეიძლება ასევე ევროკავშირის სტრუქტურული ფონდებიდან (ევროპის რეგიონული განვითარების ფონდი, Cohesion Fund) და ევროპის სოფლის განვითარების სასოფლო-სამეურნეო ფონდიდან (EAFRD) (ევროკავშირის რეგულაციის No1305/2013 მუხლი 20), რაც დამოკიდებულია იმპლემენტაციის ეროვნულ პროგრამებზე, ასევე პროგრამა „LIFE“-დან.

აღნიშნული ფონდების გამოყენება ხდებოდა წარსულში ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების შემუშავებაში, მაგ., EAFRD საფრანგეთში, იტალიაში, ესპანეთში, პორტუგალიაში და გერმანიის ზოგიერთ ფედერალურ მიწაზე; ERDF საბერძნეთში, პოლონეთში, უნგრეთში, იტალიაში; Cohesion Fund ლიტვაში და LIFE-ის დაფინანსება კვიპროსში, უნგრეთში, ლიტვაში და ბევრ სხვა ქვეყანაში. სავარაუდოდ, ამ ფონდების გამოყენება გაგრძელდება მართვის გეგმების გადახედვისა და განახლებისთვის (იხ. I ნაწილის თავი 1.2.2 ევროკავშირის პოტენციური დაფინანსებების მიმოხილვისთვის).

11. როგორ ხდება ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების ეკოლოგიური მოთხოვნილებების იდენტიფიცირება?

ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 12, 13
------------	-------------------------	---

ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების ეკოლოგიური მოთხოვნილებები მოიცავს ყველა ეკოლოგიურ საჭიროებას, აბიოტური და ბიოტური ფაქტორების ჩათვლით, რომლებიც საჭიროდ მიიჩნევა საიტზე წარმოდგენილი ჰაბიტატის ტიპების (ჰაბიტატის სპეციფიკური სტრუქტურა და მისი გრძელვადიანი შენარჩუნებისთვის საჭირო ფუნქციები, მისი ტიპური სახეობები და ა.შ.) და სახეობების კონსერვაციის უზრუნველსაყოფად, მათ შორის მათი დამოკიდებულება ფიზიკურ გარემოსთან (ჰაერი, წყალი, ნიადაგი, მცენარეულობა და ა.შ.)

ეს მოთხოვნილებები ეფუძნება სამეცნიერო ცოდნას და ყოველი ცალკეული შემთხვევისთვის ინდივიდუალურად უნდა განისაზღვროს, რაც ნიშნავს, რომ ეკოლოგიური მოთხოვნები შეიძლება განსხვავებული იყოს ერთ საიტზე სხვადასხვა სახეობისა თუ ჰაბიტატის ტიპისთვის, ან ერთი და იგივე სახეობისა თუ ჰაბიტატის ტიპისთვის სხვადასხვა საიტზე. ეს დამოკიდებული არ არის სოციალურ-ეკონომიკურ ასპექტებზე.

ხელმისაწვდომ ეროვნულ და რეგიონულ წყაროებთან შეიძლება კონსულტაციების გამართვა, ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების ეკოლოგიურ მოთხოვნილებებზე სათანადო და დეტალური ინფორმაციის თავმოსაყრელად, მათი მართვის ხელშეწყობის მიზნით. კომისიამ ასევე გამოსცა მართვის სახელმძღვანელოები გარკვეული ჰაბიტატებისა და სახეობებისთვის, რომლებიც სათანადო ინფორმაციას უზრუნველყოფენ ამ თვალსაზრისით (მაგ. შემდეგისთვის: 9070 ფენოსკანდინავიური ტყის საძოვრები, 9110 წიფლნარი ტყეები ისლურათი, 9360* მაკარონეზიული დაფნის ტყეები (Laurus, Ocotea), 9530* (სუბ-)

51. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

ხმელთაშუაზღვიური ფიჭვნარი ტყეები ენდემური შავი ფიჭვით და *Cerambyx cerdo* და *Tetrao urogallus*⁵².

12. ნიშნავს თუ არა მხოლოდ ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობის /ჰაბიტატის ტიპის არსებობა საიტზე მართვის ცვლილებას?

ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: კომპეტენტური უწყებები, ტყის მმართველები / მესაკუთრეები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 8, 9, 19, 20
------------	---	--

ყოველთვის არა, მაგრამ სახეობა ან ჰაბიტატის ტიპი კონკრეტულ საიტზე შეიძლება კარგ საკონსერვაციო მდგომარეობაში იყოს სწორედ არსებული მართვის ტიპის გამო, და ასეთ შემთხვევებში, მნიშვნელოვანი იქნება უზრუნველყოფილი იქნას, რომ მართვის ეს პრაქტიკა შენარჩუნდება მომავალშიც.

თუმცა ხშირად იქნება მდგომარეობა, როდესაც სახეობა ან ჰაბიტატის ტიპი წარმოდგენილია საიტზე, მაგრამ არ არის კარგ საკონსერვაციო მდგომარეობაში. როდესაც საიტის საკონსერვაციო მიზნები ამის გამოსწორებისკენ არის მიმართული, შეიძლება საჭირო გახდეს გარკვეული ცვლილებები მართვაში. მაგალითად, როდესაც აუცილებელია ტყის ჰაბიტატის სტრუქტურისა და ფუნქციების გაუმჯობესება, მათ შორის სახეობრივი შემადგენლობის, ან არასასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მქონე ჰაბიტატის ტიპის არეალის გაზრდა, ან კონკრეტული სახეობის ჰაბიტატის გაუმჯობესება ან არასასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მქონე სახეობის მიერ დაკავებული ფართობის გაზრდა.

ამ მიზნების მისაღწევად შეიძლება საჭირო გახდეს გარკვეული ღონისძიებების გატარება, როგორცაა ტყის ზოგიერთი მნიშვნელოვანი მახასიათებლის შენარჩუნება ან აღდგენა, როგორცაა სახეობრივი მრავალფეროვნება, ნაირხნოვანი კორომები, მიკროჰაბიტატები, ხნოვანი და ლპობადი ხეების საკმარისი რაოდენობა, ასევე გამხმარი მერქნის სათანადო რაოდენობა, დამატებითი ნერგების დარგვა ან ტყის აღდგენა/გაშენება, ღია ადგილების მოვლა/შენარჩუნება ბუნებრივი განახლების ხელშესაწყობად, არაადგილობრივი ხის სახეობების მოცილება, შერჩევითი გამოხშირვა, ნიადაგის მინერალური ფენის დაცვა, პესტიციდების და ბიოციდების გამოყენების აკრძალვა, ხნოვანი და/ან ფუტურო ხეების შენარჩუნება, შენარჩუნება, ტყის პირების დაცვა და ა.შ. განსაკუთრებულ შემთხვევებში შესაძლოა საჭირო გახდეს მკაცრი დაცვა. რომ გავიმეოროთ, ყოველი საიტისთვის შესაბამისი, ინდივიდუალური ღონისძიებები უნდა შემუშავდეს, ისე რომ ისინი შეესაბამებოდეს საიტზე წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების ეკოლოგიურ მოთხოვნილებებს (იხილეთ აგრეთვე მე-8 და მე-11 კითხვები).

52. იხილეთ: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/habitats/models_en.htm; იხილეთ აგრეთვე: <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Cerambyxcerdofactsheet-SWIFI.pdf> და http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Tetrao_urogallus_factsheet-SWIFI.pdf

<p>13. ტყეები ნატურა 2000-ის საიტებში ხშირად მოიცავს სახეობებს და ჰაბიტატის ტიპებს, რომლებიც არ არის შეტანილი ფრინველებისა და ჰაბიტატების დირექტივებში. ასეთი სახეობების და ჰაბიტატებისთვის უნდა განისაზღვროს თუ არა სპეციალური საკონსერვაციო ღონისძიებები?</p>		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები, მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 12
<p>როგორც წესი, არა; ფრინველებისა და ჰაბიტატების დირექტივებთან შესაბამისობის თვალსაზრისით, საკონსერვაციო ღონისძიებების განსაზღვრა აუცილებელია მხოლოდ ამ ორი დირექტივით გათვალისწინებული იმ სახეობებისა და ჰაბიტატების ტიპებისთვის, რომლებიც ნატურა 2000-ის საიტებზეა წარმოდგენილი. თუმცა სახეობა, რომელიც არ არის დაცული ჰაბიტატების დირექტივით, მაგრამ დანართში I შეტანილი ჰაბიტატისთვის ტიპური სახეობაა, ან საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობის დაცვისაა საჭირო (მაგ., ჭიანჭველის ბუდეების დაცვა ფრინველებისთვის), შეიძლება ასევე საჭიროებდეს ყურადღებას. კომპეტენტურ უწყებებს უნდა შეეძლოთ შესაბამისი ინფორმაციის მოწოდება.</p> <p>გარდა ამისა, ტყის მართვაში ასევე შეიძლება გათვალისწინებული იქნას სხვა სახეობები და ჰაბიტატები, რომლებიც არ არის დაცული ევროკავშირის ბუნების დირექტივებით. წვერი სახელმწიფოები და ტყის მესაკუთრეები და მმართველები სრულიად თავისუფალნი არიან შეიმუშაონ საკონსერვაციო მიზნები და/ან ღონისძიებები, ასევე იმ სახეობებისა და ჰაბიტატებისთვის, რომლებიც არ არის შეტანილი ამ ორ დირექტივაში, მაგ., სახეობებისა და ჰაბიტატებისთვის, რომლებიც დაცულია, ან საფრთხის ქვეშ არის ეროვნულ ან რეგიონულ დონეზე.</p>		

<p>14. საკონსერვაციო ღონისძიებებს ნატურა 2000-ის საიტებზე სავალდებულო ხასიათი აქვს?</p>		
სამართლებრივი ვალდებულება / რეკომენდაცია / ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 4, 5, 7
<p>(ვ) ნატურა 2000-ის თითოეული საიტისთვის საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განსაზღვრის პროცესი არ არის ნებაყოფლობითი; ეს სავალდებულოა ყველა წვერი სახელმწიფოსთვის, რაც ნიშნავს, რომ ნატურა 2000-ის თითოეული საიტისთვის უნდა განისაზღვროს და განხორციელდეს სავალდებულო საკონსერვაციო ღონისძიებები (ECJ case C-508/04)⁵³.</p> <p>(რ) თუმცა, საჭიროა განვასხვავოთ საიტზე წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების კონსერვაციისა და აღდგენისთვის აუცილებლად მინეული ღონისძიებები, და ის ღონისძიებები, რომლებიც მინეულია სასურველად და „კარგი იქნება მათი განხორციელება თუ კი არსებობს ამის შესაძლებლობა“. იდეალურ შემთხვევაში ეს უკანასკნელი შეიძლება განისაზღვროს ნატურა 2000-ის მართვის გეგმაში, და გათვალისწინებული იქნას, როგორც საუკეთესო პრაქტიკის ღონისძიებები, რომლებიც მიზნად ისახავს საიტის ბიომრავალფეროვნების საერთო დონის გაუმჯობესებას, და სავალდებულო მოთხოვნების ფარგლებს სცდება.</p>		

53. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=c-508/04>

(ი) საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელება ყოველთვის არ ნიშნავს აქტიურ მართვას ან აღდგენით ღონისძიებებს, როგორცაა ინვაზიური უცხო სახეობების ამოღება ან ტყის კორომების ხნოვანების სტრუქტურის დივერსიფიკაცია. ეს შეიძლება ასევე მოიცავდეს დაცვით ღონისძიებებს, მაგალითად გამრავლების სეზონზე სახეობათა შემოფოთების/შენუხების პრევენცია.

15. როგორ ხდება საკონსერვაციო ღონისძიებების ფორმულირება?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 9, 11, 17, 18
<p>რეკომენდირებულია, საკონსერვაციო ღონისძიებები საკმარისად დეტალურად აღიწეროს, მათი ეფექტური განხორციელების უზრუნველსაყოფად. მიღებული პრაქტიკაა ღონისძიებების ადგილმდებარეობის მითითება, განხორციელებისთვის საჭირო საშუალებების აღწერა, ისევე როგორც ინფორმაციის მითითება სხვადასხვა ჩართული სუბიექტების როლისა და პასუხისმგებლობის შესახებ. საკონსერვაციო ღონისძიებების აღწერისას სასურველია მკაფიო ენის გამოყენება, რათა ყველასთვის გასაგები იყოს.</p> <p>რეკომენდირებულია, საჭიროების შემთხვევაში საკონსერვაციო ღონისძიებების გადახედვა და ადაპტირება. მაგ., უკვე განხორციელებული ღონისძიებების შედეგების საფუძველზე. მნიშვნელოვანია, ასევე შეფასებული ხარჯების და ხელმისაწვდომი დაფინანსების მითითება, და ვადების დაწესება განხორციელებული საკონსერვაციო ღონისძიებების მიმოხილვისთვის, მათი განხორციელების და საკონსერვაციო მიზნების მისაღწევად მათი შესაბამისობის შესაფასებლად.</p>		

16. ვინ წყვეტს რა საკონსერვაციო ღონისძიებები საჭირო? ხდება თუ არა დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაცია?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ფართო საზოგადოება, ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 19, 20, 24
<p>საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების გადაწყვეტა თითოეული ქვეყნის კომპეტენტური უწყებების პასუხისმგებლობაა. ბუნების დირექტივებით არ არის გაწერილი გასათარებელი საკონსერვაციო ღონისძიებების ტიპი, მხოლოდ მითითებულია, რომ ისინი უნდა შეესაბამებოდეს საიტზე წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების ეკოლოგიურ მოთხოვნილებებს. ხოლო ქვეყანამ თვითონ უნდა გადაწყვიტოს ტიპის ღონისძიებების შემუშავება და გატარება იქნება ყველაზე გონივრული და ეფექტური მისი ნატურა 2000-ის საიტებისთვის.</p> <p>რეკომენდირებულია, გარდა იმისა რომ უზრუნველყოფილი იქნას, რომ საკონსერვაციო ღონისძიებები მყარ ცოდნას ეფუძნება. ტყის მმართველები ან მესაკუთრეები, ასევე შესაბამისი დაინტერესებული მხარეები - იქნება ეს ადგილობრივი თემების წარმომადგენლები თუ კონსერვაციასთან დაკავშირებული არასამთავრობო ორგანიზაციები - აქტიურად არიან ჩართული საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განსაზღვრის პროცესში და ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების მომზადებაში.</p> <p>განსაკუთრებით მიზანშეწონილია, რომ ადრეულ ეტაპზე მოხდეს ტყის მესაკუთრეებისა და მმართველების ჩართვა საიტის სპეციფიკური საკონსერვაციო</p>		

ლონისძიებების შემუშავებაში. მათი მონაწილეობა ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო ღონისძიებების დაგეგმვასა და მომზადებაში საშუალებას იძლევა, გამოყენებული იქნას მათი გამოცდილება და შესანიშნავ შესაძლებლობას ქმნის, ასევე აქტიურად მოხდეს მათი ჩართვა ამ საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებაში. არსებული კარგი პრაქტიკა მოიცავს ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის აქტიური მონაწილეობის უზრუნველყოფას, მაგ. ჯგუფების ან კომიტეტების შექმნის გზით.

საწყის ეტაპზე დამყარებული კარგი კომუნიკაცია ასევე ხელს შეუწყობს კომპრომისებისა და სინერჯის მიღწევას იმაში, რაც უკვე გაკეთდა და რა შეიძლება გაუმჯობესდეს. შედეგად ნაკლებად ხარჯიანი და შრომატევადი პროცესი მიიღება. ეს ასევე მნიშვნელოვნად გაზრდის წარმატების ალბათობას, რადგან ხელს შეუწყობს და წაახალისებს სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს, უფრო აქტიურად ჩაერთონ ნატურა 2000 საიტის მართვაში.

მას შემდეგ, რაც საკონსერვაციო ღონისძიებების განსაზღვრა მოხდება, სასურველია მოხდეს მათი გაცნობა საზოგადოებისთვის (მაგ. ვებგვერდებზე, ადგილობრივ პრესაში, ადგილობრივი ხელისუფლების ოფიციალურ რეესტრებში განთავსებით).

17. რა სახის საკონსერვაციო ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს ნატურა 2000-ის ტყეებში?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 15, 19, 20,21, 23
<p>როგორც ზემოთ აღინიშნა, საკონსერვაციო ღონისძიებების ტიპი საკმაოდ სპეციფიკურია და დამოკიდებულია თითოეული საიტის კონკრეტულ მახასიათებლებზე და სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების ეკოლოგიურ მოთხოვნებზე.</p> <p>შესაბამისად, როდესაც საქმე ეხება საჭირო ღონისძიებების ტიპებს, შეუძლებელია განზოგადება. ეს შეიძლება მოიცავდეს „უმოქმედობას“ - როდესაც დამატებითი ღონისძიებების განხორციელება საჭირო არ არის და საიტის მართვა უცვლელად უნდა გაგრძელდეს, „მარტივ“ ღონისძიებებს - როგორცაა გარკვეული ხეების ირგვლივ შეწუხების თავიდან აცილება გამრავლების სეზონზე ან მცირე ფანჯრების გახსნა საბურველში, მზის სინათლის შემოსაღწევად, ან ტყეში გამხმარი მერქნის რაოდენობის გაზრდა, ან „მსხვილ“ აღდგენით ღონისძიებებს, რომლებიც მოიცავს არაადგილობრივი ინვაზიური სახეობების მოცილებას ან ტყის ფართობის სტრუქტურის შეცვლას ხნოვანების სტრუქტურის დივერსიფიკაციის და ფრაგმენტული ჰაბიტატების დაკავშირების მიზნით. გარკვეულ შემთხვევებში საკონსერვაციო ღონისძიებად შეიძლება ჩაითვალოს ხელშეუხებლად დატოვება ან მკაცრი დაცვა, განსაკუთრებით ბუნებრივობის მაღალი დონის მქონე ხნოვანი ტყეების შემთხვევაში (იხ. აგრეთვე კითხვა 21)</p> <p>ამ დოკუმენტის III ნაწილში მოცემულ შემთხვევებში, ისევე როგორც სხვა არსებული მიმოხილვებში⁵⁴ მოცემულია ევროკავშირის მასშტაბით განსხვავებულ სიტუაციებში განხორციელებული სხვადასხვა საკონსერვაციო ღონისძიებების ბევრი მაგალითი.</p>		

54. მაგალითად: Kraus D., Krumm F. (eds) 2013. Integrative approaches as an opportunity for the conservation of forest biodiversity. European Forest Institute. 284 pp.

18. როგორ უნდა მოხდეს გადაწყვეტილებების მიღება იმ საკონსერვაციო ღონისძიებებთან დაკავშირებით, რომლებსაც, ერთის მხრივ, სავარაუდოდ დადებითი გავლენა ექნება კონკრეტულ ჰაბიტატზე ან სახეობაზე, მაგრამ მეორეს მხრივ, შეიძლება სხვა ჰაბიტატის ან სახეობის მდგომარეობის გაუარესებას შეუწყოს ხელი?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>შეიძლება მოხდეს ისე, რომ კონკრეტული საკონსერვაციო ღონისძიება სასარგებლო იყო ერთი სახეობისთვის ან ჰაბიტატისთვის, მაგრამ ამავდროულად გარკვეულ უარყოფით ზემოქმედებას ახდენდეს სხვებზე. მაგალითად, ტყის გარკვეული ნაწილის ცალკე გამოყოფამ შეიძლება ხელი შეუწყოს ინვაზიური სახეობის გავრცელებას, ან მუხნარის ფრაგმენტების განახლებამ შეიძლება უარყოფითი ზეგავლენა იქონიოს ზოგი ფრინველის ჰაბიტატზე. მსგავსი კომპრომისი ხშირია, მაგრამ კარგად გათვლილი საკონსერვაციო მიზნები ხელს შეუწყობს სწორი გადაწყვეტილებების მიღებას. რეკომენდირებულია, საკონსერვაციო მიზნების მიხედვით საიტისთვის სპეციფიკური პრიორიტეტული საკონსერვაციო მიზნების განსაზღვრა და შეფასება, თუ რა სავარაუდო დადებითი და უარყოფითი შედეგები მოჰყვება ამ პრიორიტეტებით გათვალისწინებულ ღონისძიებებს.</p> <p>ხშირად კომპრომისზე წასვლა შეიძლება თავიდან ავიცილოთ ან მინიმუმამდე დავიყვანოთ თუ ღონისძიებებს სწორ დროს განვახორციელებთ, ან თუ მათ საიტის მხოლოდ გარკვეულ ნაწილზე განვახორციელებთ, ან სულაც, თუ საიტის ერთ ნაწილზე განხორციელებული ზემოქმედების კომპენსაციას მოვახდენთ იგივე ჰაბიტატის ან სახეობისთვის საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებით საიტის სხვა ნაწილში.</p>		

19. შეიძლება თუ არა, რომ საკონსერვაციო ღონისძიებები მსგავსი იყოს ნატურა 2000-ის სხვადასხვა საიტებისთვის?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 4, 19, 21
<p>საკონსერვაციო ღონისძიებები თითოეული საიტისთვის განსაზღვრულ საკონსერვაციო მიზნებს შეესაბამება და როგორც წესი, სპეციფიკურია თითოეული საიტისთვის. თუმცა, მსგავსი ღონისძიებები შეიძლება იყოს საჭირო ნატურა 2000-ის საიტებში, რომლებსაც მსგავსი მახასიათებლები და მიზნები გააჩნიათ. ასეთ შემთხვევებში, საკონსერვაციო ღონისძიებები შეიძლება ერთობლივად განხორციელდეს (მაგ., ნატურა 2000-ის მართვის გეგმა მოიცავდეს რამდენიმე საიტს, რომლებზეც მსგავსი ღონისძიებების განხორციელებაა საჭირო).</p>		

<p>20. რატომ არის ასეთი მნიშვნელოვანი ნატურა 2000-ისთვის გამხმარი მერქანი, ხნოვანი ხეები, ხნოვანი ტყეები და მრავალფეროვანი სტრუქტურები?</p>		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ფართო საზოგადოება, ტყის მმართველები / მესაკუთრეები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 15, 17, 19
<p>გამხმარი მერქანი ჰაბიტატია საფრთხის ქვეშ მყოფი ტყის ბევრი სახეობისთვის. გამხმარი მერქანი და ლპობაში მყოფი ხეები განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია საპროქსილური მწერებისთვის (სახეობები, რომლებიც მერქანზე იკვებებიან) და სახეობებისთვის, რომლებიც იყენებენ ამ რესურსს თავშესაფრების ან ან ბუდეების ასაშენებლად (მაგ., კოდალები ან ზოგი მცირე ძუძუმწოვარი). ბევრი საპროქსილური და გამხმარ მერქანსა და ლპობად ხეებზე დამოკიდებული სახეობა დაცულია ჰაბიტატებისა და ფრინველების დირექტივების ფარგლებში, მათ შორის მუხის დიდი ხარაბუზა <i>Cerambyx cerdo</i>, ირემა ხოჭო (<i>Lucanus Cervus</i>), (<i>Osmoderma eremita</i>), ალპური ხარაბუზა (<i>Rosalia alpina</i>), დიდი ქრელი კოდალა (<i>Dendrocopos major</i>), და ა.შ. ამ საკითხზე ხელმისაწვდომია სამეცნიერო შრომები^{55, 56}. გამხმარი მერქნის კონსერვაცია ხშირად ძალიან სწორია, მაგრამ ამ მხრივ ნებისმიერი გადაწყვეტილების მიღებისას გასათვალისწინებელია ხანძარსაშიშროების ფაქტორი სენსიტიურ უბნებზე.</p> <p>ხნოვანი ხეები (იგივე ვეტერანი ხეები, ანუ 160-200 წელზე უფრო ხნოვანი ხეები) ხშირად არ გვხვდება მართულ ტყეებში, რადგან სატყეო როტაცია ჩვეულებრივ უფრო მოკლევადიანია, ვიდრე ხეების სიცოცხლის ბუნებრივი ხანგრძლივობა და ტყის ბუნებრივი ციკლები. ეს ხეები უმნიშვნელოვანეს ჰაბიტატებს უზრუნველყოფენ ზოგიერთი საფრთხეში მყოფი ხოჭოსთვის, ლიქენისთვის, სოკოსთვის და ა.შ. ამიტომაც ასეთი ხეების შენარჩუნებამ ტყეებში, და შესაბამისი ასაკის მისაღწევად სათანადო პირობების შექმნამ, სულ მცირე ცალკეული ხეებისთვის, ან ხეების ჯგუფებისთვის, შეიძლება ხელი შეუწყოს ზემოთ აღნიშნული სახეობების კონსერვაციის გაუმჯობესებას.</p> <p>ტყის მრავალფეროვანი სტრუქტურა, სხვადასხვა ხნოვანების კორომებით, ღია და დახურული ფრაგმენტები, ლპობადი ხეებით, გამხმარი მერქნით და ა.შ. სხვადასხვა ჰაბიტატებს უზრუნველყოფს ბევრი სახეობისთვის.</p> <p>ხნოვანი ტყეების ფართობები ზოგადად განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებენ ნატურა 2000-ში. ისინი მასპინძლობენ ტყის ბევრ ტიპურ სახეობას, რომლებსაც მიგრაციის და ახალი ტყის ფართობების ან ყოფილი სასოფლო-სამეურნეო მიწების რეკოლონიზაციის ნაკლები უნარი აქვთ (მაგ., უხერხემლოთა ბევრი ჯგუფი, ზოგი მცენარე და ხავსი). ევროკავშირის ზოგ ნაწილში ჯერ კიდევ გვხვდება ბუნებრივობის მაღალი ხარისხის მქონე ტყეები (მაგ., ხნოვანი ტაიგა ჩრდილოეთ ევროპაში). თუმცა ევროკავშირის სხვა ნაწილებში ასეთ ტყეებს შეზღუდული ფართობები უკავია მართულ ტყეებში ან სპეციფიკური ეკოლოგიური და სოციალური პირობების ტერიტორიაზე, როგორცაა კარპატის ან ალპების მთიანი რეგიონები. საზოგადოებრივი ინტერესის ტყის ჰაბიტატის ტიპების და სახეობების დაცვისთვის მათ განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვთ. ამიტომაც, უწყებების, ტყის მესაკუთრეების და მმართველების წახალისება ხდება, რომ აქტიურად დაიცვან ეს ადგილები, მათ არამერქნულ სარგებელზე გაამახვილონ ყურადღება და არსებული ფინანსური ინიციატივები საჭიროების შემთხვევაში სათანადოდ გამოიყენონ საიტის დასაცავად. როგორც ნატურა 2000-ის ტყეებთან</p>		

55. მაგ. Stockland J. N., Siitonen J., Jonsson B. G. 2012. Biodiversity in dead wood. Cambridge University Press, 509 pp.
 56. A comprehensive European review of deadwood thresholds is provided in Müller J, Bütler R. 2010. A review of habitat thresholds for dead wood: a baseline for management recommendations in European forests. European Journal of Forest Research 129, 6.

დაკავშირებული ნებისმიერ სხვა გადაწყვეტილების შემთხვევაში, რეკომენდირებულია, რომ მართვის ის გადაწყვეტილებები რომლებიც ზეგავლენას მოახდენს გამხმარი მერქნის, ხნოვანი ხეების და ა.შ. არსებობაზე, ასევე შესაბამისობაში იყოს ნატურა 2000-ის საიტის კარგად განსაზღვრულ და სპეციფიკურ საკონსერვაციო მიზნებთან, და ასახავდეს საიტზე წარმოდგენილი ჰაბიტატებისა და სახეობების ეკოლოგიურ მოთხოვნებს.

21. არის თუ არა ინტერვენციის/ჩარევის გარეშე მართვა შესაძლო საკონსერვაციო ღონისძიება ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მიზნებს მისაღწევად?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ფართო საზოგადოება, ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 4, 5, 7, 12, 16, 18, 19, 22
<p>მართვა ჩარევის გარეშე, როგორც მართვის ერთ-ერთი მეთოდი, შეიძლება სასარგებლო იყოს სპეციფიკურ სიტუაციებში. სპეციალური ტერიტორიების გამოყოფა მხოლოდ ბუნების კონსერვაციის მიზნებისთვის, განხილული უნდა იქნას კონკრეტული შემთხვევების შეფასების საფუძველზე. მაგალითად, სადაც წარმოდგენილია განსაკუთრებით იშვიათი და ღირებული ჰაბიტატები და სერიოზული საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობები, მართვა ჩარევის გარეშე ხელს შეუწყობს მათ კონსერვაციას. ისევე როგორც ნებისმიერი სხვა შესაძლო საკონსერვაციო ღონისძიება ნატურა 2000-ში, ჩარევის გარეშე მართვა შესაბამისობაში უნდა იყოს კარგად გაწერილ და საიტისთვის სპეციფიკურ საკონსერვაციო მიზნებთან.</p> <p>ჩარევის გარეშე მართვისთვის, ხელსაყრელია მხოლოდ ტყის ის ჰაბიტატები, სადაც არსებულ ტყის მცენარეულობას ბუნებრივობის მაღალი მაჩვენებელი გააჩნია და სუქცესიის მაღალ საფეხურზეა. საზოგადოებრივი მნიშვნელობის ტყის ჰაბიტატებში, რომლებიც ისტორიული და თანამედროვე მართვის შედეგად ჩამოყალიბდა, და რომლებიც შესაბამისი მართვის გარეშე გაქრება ან შეიცვლება, საჭირო იქნება აქტიური მართვის გაგრძელება.</p> <p>როდესაც ჩარევის გარეშე მართვა გამოიყენება საკონსერვაციო ღონისძიებად, კარგად უნდა შეფასდეს მისი შედეგები, მათ შორის ეკონომიკური შედეგები.</p>		

22. როგორ უნდა განხორციელდეს საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებები და ვინ არის მასზე პასუხისმგებელი?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 23
<p>კომპეტენტურ უწყებებზე და მოკიდებული გადაწყვეტილებით, როგორც უნდა გაატარონ განსაზღვრული საკონსერვაციო ღონისძიებები ნატურა 2000-ის საიტებისთვის. დირექტივა მხოლოდ იმას ადგენს, რომ ეს შეიძლება მოიცავდეს სათანადო საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ ან საკონტრაქტო ზომებს. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა გააკეთონ არჩევანი მათ შორის, სუბსიდირების პრინციპის საფუძველზე.</p>		

ამ სამი კატეგორიიდან მინიმუმ ერთის ამორჩევით, წევრ სახელმწიფოებს შეუძლიათ უზრუნველყონ, მათი ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მიზნების მიღწევა:

- საკანონმდებლო ღონისძიებები: ისინი ჩვეულებრივ მიჰყვება პროცედურულ კანონში გაწერილ წესებს და შეუძლია სპეციალური მოთხოვნების დაწესება საიტზე დასაშვებ, შესაბამის ან ასაკრძალ საქმიანობებთან დაკავშირებით.
- ადმინისტრაციული ღონისძიებები: რომლითაც შესაძლებელია სათანადო დებულებების განსაზღვრა, საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელების თვალსაზრისით, ან სხვა საქმიანობების ნების დართვა საიტზე.
- საკონტრაქტო ღონისძიებები: მოიცავს კონტრაქტების ან ხელშეკრულებების დადებას, ჩვეულებრივ მართვის ორგანოებსა და მიწის მესაკუთრეებს შორის ან საიტით მოსარგებლებებს შორის.

ამ სამ კატეგორიას შორის იერარქია არ არსებობს. შესაბამისად, წევრ სახელმწიფოებს შეუძლიათ აირჩიონ, მხოლოდ ერთ-ერთ ღონისძიებას გამოიყენებენ ნატურა 2000-ის საიტზე (მაგ., მხოლოდ საკონტრაქტო ღონისძიება), თუ ღონისძიებების კომბინაციას (მაგ., საკანონმდებლო და საკონტრაქტო ღონისძიებების კომბინაცია). ერთადერთი სავალდებულო პირობა ისაა, რომ ღონისძიებები უნდა იყოს ადეკვატური, არ გააუარესოს ჰაბიტატების მდგომარეობა და უარყოფითი ზემოქმედება არ მოახდინოს სახეობებზე, რომელთა დასაცავადაც შეიქმნა საიტი (ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.2-ის მიხედვით), და რომ ისინი შესაბამისობაში უნდა იყოს საიტზე წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატების ეკოლოგიურ მოთხოვნებთან (ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.1-ის მიხედვით). ასეთი ეკოლოგიური მოთხოვნები შეიძლება მოიცავდეს უბრალოდ მდგომარეობის გაუარესებისგან დაცვას, ან სასურველი ეკოსისტემური სტრუქტურების და ფუნქციების აქტიურ აღდგენას, რაც დამოკიდებულია შესაბამისი სახეობების და ჰაბიტატების არსებულ საკონსერვაციო მდგომარეობაზე.

პროაქტიური კონსერვაციის ან აღდგენის ღონისძიებები შეიძლება მიღწეული იქნას საკონტრაქტო შეთანხმებებით ტყის მესაკუთრეებთან ან მმართველებთან, მათ შორის შეთანხმებით იმაზე, თუ როგორ დაიფარება იმ ღონისძიებათა ხარჯები, რომლებიც სამართლებრივ ვალდებულებებს სცდება. კომპენსაციის ხარისხი დამოკიდებული იქნება შემოღებული შეზღუდვების ტიპზე და რეალურ მატერიალურ დანაკარგზე, ასევე ადგილობრივ გარემოებებზე.

ნატურა 2000-ის და ტყესთან/გარემოსთან დაკავშირებული ღონისძიებები სასოფლო განვითარების პოლიტიკის კონტექსტში, კარგ მაგალითს წარმოადგენს, თუ როგორ უნდა მოხდეს კონტრაქტების და ხელშეკრულებების დადება ტყის მესაკუთრეებთან ტყის მართვასთან დაკავშირებით, ჰაბიტატებისა და სახეობების კონსერვაციის უზრუნველყოფის მიზნით. ნატურა 2000-ის ღონისძიებებით შესაძლებელია გადახდილი იქნას დამატებითი ხარჯები და ნატურა 2000-ის ვალდებულებების გამო დაკარგული შემოსავალი, ხოლო ტყესთან/გარემოსთან დაკავშირებული ღონისძიებებით შეიძლება დაიფაროს დამატებითი ვალდებულებების თანმდევნი ხარჯები.

23. საკუთრების ტიპი და ფართობი ახდენს თუ არა გავლენას ტყის მართვაზე ნატურა 2000-ის ფარგლებში?		
ვალდებულება / რეკომენდაცია / ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 20
<p>(ვ) დირექტივებით განსაზღვრული ვალდებულებები არაპირდაპირად ყველა ტიპის ტყის მესაკუთრესა და მმართველზე ვრცელდება, მიუხედავად მათი სტატუსისა და ნატურა 2000-ში მოხვედრილი ტყის საკუთრების ფართობისა, თუ სხვაგვარად არ არის განსაზღვრული ეროვნული კანონმდებლობით.</p> <p>(ი) შესაძლებელია გამოყენებული საკონსერვაციო ღონისძიების ტიპის ადაპტირება, საკუთრების ტიპისა და ზომის გათვალისწინებით. მაგალითად, როდესაც საკონსერვაციო მიზნების მიღწევა შესაძლებელია, წევრმა ქვეყნებმა შეიძლება აირჩიონ საკონტრაქტო შეთანხმებების გამოყენება კერძო მიწის მესაკუთრეების შემთხვევაში და ადმინისტრაციული ან პოლიტიკასთან დაკავშირებული ღონისძიებები საჯარო ტყეების შემთხვევაში.</p> <p>(ი) ნატურა 2000-ში არსებული ტყეების ფართობი ზოგჯერ ასევე შეიძლება გავლენას ახდენდეს საკონსერვაციო მიზნების ტიპსა და ამბიციურობაზე. სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული დიდი ტყეები, მაგალითად, გაცილებით უფრო სავარაუდოა სამართლებრივ ზომებსა და მეთოდებს დაექვემდებაროს, მათი სატყეო მეურნეობის პრაქტიკის შეცვლისთვის უფრო ამბიციური საკონსერვაციო ღონისძიებების განსახორციელებლად. საჯარო უწყებებისთვის, მათი პოლიტიკის შეწყვეტამ, შეიძლება პრიორიტეტული გახადოს სახელმწიფო ტყეების მრავალფუნქციური როლი უფრო მეტად, ვიდრე მცირე ტყეების მესაკუთრეების შემთხვევაში.</p> <p>(ი) დიდი საიტები ასევე ხშირად მეტი მოქნილობის საშუალებას იძლევა საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებაში, რადგან ღონისძიებების განსახორციელებლად კონკრეტული ადგილების და მათი ინტენსივობის დონის არჩევას მანევრირების მეტი საშუალებაა.</p> <p>(რ) მცირე კერძო და საჯარო (მაგ., მუნიციპალიტეტები) მიწის მესაკუთრეებთან მუშაობა, მეორეს მხრივ, სათანადო რესურსების გამოყენებას მოითხოვს მათი ინფორმირებისთვის, ცნობიერების ამაღლებისთვის და სასურველი ღონისძიებების და სატყეო პრაქტიკის განხორციელებაში მათი ჩართვისთვის. მცირე მესაკუთრეების ჯგუფის კოორდინირებული მოქმედებით შეიძლება სინერგიის და ხარჯების დაზოგვის შესაძლებლობის შექმნა.</p>		

24. როგორ უნდა ჩაერთონ პროცესში / ხელი შეუწყონ პროცესს ტყის მესაკუთრეებმა / მმართველებმა?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 14, 20, 21, 23
<p>ტყის მესაკუთრეები და ტყის ადგილობრივი მმართველები საკვანძო როლს ასრულებენ ნატურა 2000-ის განხორციელებაში. ისინი იცნობენ თავიანთ საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიას და აქვთ გამოცდილება ადგილზე პრაქტიკული ღონისძიებების განხორციელებაში. ამიტომაც ისინი უმნიშვნელოვანეს პარტნიორებს წარმოადგენენ ნატურა 2000-ის განვითარებასა და წარმატებით განხორციელებაში.</p> <p>ნატურა 2000 აღიარებს, რომ ადამიანი ბუნების განუყოფელი ნაწილია და რომ პარტნიორობა უმნიშვნელოვანესია საკონსერვაციო მიზნების მიღწევაში. ყველამ უნდა შეასრულოს თავისი როლი ნატურა 2000-ის წარმატებაში - იქნება ეს საჯარო უწყებები, კერძო მიწის მესაკუთრეები და მოსარგებლეები, დეველოპერები, გარემოსდამცველი არასამთავრობო ორგანიზაციები, სამეცნიერო ექსპერტები, ადგილობრივი საზოგადოებები თუ უბრალო მოქალაქეები.</p> <p>მნიშვნელოვანია ასევე პარტნიორობის განვითარება და ადამიანების ერთმანეთთან დაკავშირება. ნატურა 2000-ის ბევრი საიტი უკვე ექვემდებარებოდა რაღაც ტიპის აქტიურ მიწათსარგებლობას დიდი ხნის განმავლობაში, და სასოფლო ტერიტორიების განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს. ბევრი ტერიტორია, ბუნების თვალსაზრისით ღირებულია სწორედ მართვის იმ ტიპის გამო, რაც იქ გამოიყენებოდა და მნიშვნელოვანი იქნება ამ საქმიანობის გაგრძელება მომავალშიც.</p> <p>ამ მხრივ, ჰაბიტატების დირექტივა ხელს უწყობს მდგრადი განვითარების და ინტეგრირებული მართვის პრინციპს. მისი მიზანი არ არის სოციალურ-ეკონომიკური საქმიანობის მოსპობა ნატურა 2000-ის საიტებზე, არამედ იმის უზრუნველყოფა, რომ აღნიშნული საქმიანობა ისეთი გზით განხორციელდება, რომ დაცული და ხელშეწყობილი იქნება იქ წარმოდგენილი მნიშვნელოვანი სახეობები და ჰაბიტატები და შენარჩუნდება ბუნებრივი ეკოსისტემების ზოგადი სიჭანსაღე.</p> <p>თუმცა, აღსანიშნავია რომ ნატურა 2000-ში შეტანილი ტყეების ნაწილი ბუნებრივი პროცესების შედეგად ჩამოყალიბდა, ადამიანის მინიმალური ჩარევით ან ჩარევის გარეშე, და მათი მართვა მიზნად უნდა ისახავდეს ბუნებრივობის მაღალი დონის კონსერვაციას.</p> <p>ჰაბიტატების დირექტივა აყალიბებს ქმედებების ჩარჩოს და განსაზღვრავს ზოგად მისაღწევ მიზნებს, თუმცა როგორ უნდა იმართოს ნატურა 2000-ის ცალკეული საიტები უნდა გადაწყვიტონ თავად სახელმწიფოებმა, ადგილობრივ დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციით. აქცენტი განსაკუთრებით კეთდება იმაზე, რომ გამოინახოს ადგილობრივი პრობლემების ადგილობრივი გადაწყვეტები, ისე რომ ამავდროულად საზოგადოებრივი ინტერესის ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების შენარჩუნების, ან მათი სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევის საერთო მიზანზე ხდებოდეს მუშაობა.</p>		

25. არსებობს თუ არა მექანიზმები რომლებიც ხელს უწყობს საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებას, ცნობიერების ამაღლებას ან დაინტერესებულ მხარეთა შესაძლებლობის გაძლიერებას?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 17, 18, 19, 21, 23, 24
--------------	-------------------------	---

ნატურა 2000-ის ტერიტორიების მართვისთვის ადგილობრივი შესაძლებლობების განვითარების პროცესები მნიშვნელოვანია ნატურა 2000-ის წარმატებული განხორციელებისთვის. რეკომენდირებულია ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების ან საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებაში ჩართული ყველა მხარისთვის ხელმისაწვდომი საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა კომპეტენტური ეროვნული ან რეგიონული უწყებების მიერ. ზოგიერთი წევრი სახელმწიფო უკვე უზრუნველყოფს ასეთ მომსახურებას.

დაგეგმვის განხორციელება სხვადასხვა მხარეების ჩართულობით მოიცავს სათანადო ინფორმაციის უზრუნველყოფას ყველა დაინტერესებული მხარისთვის და მრავალდარგობრივი, ტექნიკურად კარგად აღჭურვილი საქმიანობის უზრუნველყოფას. აღქმა დამოკიდებულია ხელმისაწვდომი ინფორმაციის მოცულობასა და ხარისხზე. ეს მოიცავს სამიზნე ჯგუფების იდენტიფიცირებას და სპეციალურ ინფორმაციულ დაგეგმვას, სხვადასხვა მექანიზმებს და მასალებს, რომლებიც თითოეული ჯგუფისთვის ადეკვატური იქნება. მნიშვნელოვანია სამიზნე ჯგუფებში ნატურა 2000-ის და ტყეების შესახებ არსებული ინფორმაციის აღქმის გათვალისწინება და ნებისმიერი შესაძლო გაუგებრობის აღმოფხვრა.

ნატურა 2000-ის ბიოგეოგრაფიული პროცესი „ერთობლივი მუშაობა ნატურა 2000-ში“, იმ მიზნით დაფუძნდა, რომ ხელი შეუწყოს ინფორმაციის გაცვლას და საუკეთესო პრაქტიკის დანერგვას ნატურა 2000-ის მართვაში და თანამშრომლობის განვითარებას წევრ სახელმწიფოებსა და რეგიონებს შორის⁵⁷. ევროკავშირის ფონდებიდან ხელმისაწვდომია ფინანსური რესურსები სასურველი საკონსერვაციო ღონისძიებების განსახორციელებლად, რომლებიც მოიცავს ძირითადი ადგილობრივი დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობას, როგორცაა ფერმერები და ტყის მესაკუთრეები, კერძოდ EAFRD-ის და ასევე LIFE-ის და სხვა პროგრამების ფარგლებში.

57. აღნიშნული პროცესის შესახებ დამატებითი ინფორმაციისთვის, დაუკავშირდით ნატურა 2000-ის საკომუნიკაციო პლატფორმას: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/index_en.htm

4.5 ნატურა 2000-ის საიტების მდგომარეობის გაუარესების პრევენცია

კითხვები:

26. პრაქტიკაში რას ნიშნავს, რომ საიტის მდგომარეობა არ უნდა გაუარესდეს?
27. არსებული ტყის მართვა უნდა შეესაბამებოდეს თუ არა ნატურა 2000-ის საიტის საკონსერვაციო მიზნებს?
28. ვინ არის პასუხისმგებელი გაუარესების პრევენციის ვალდებულების განხორციელებაზე და უზრუნველყოფაზე?

26. პრაქტიკაში რას ნიშნავს, რომ საიტის მდგომარეობა არ უნდა გაუარესდეს?		
სამართლებრივი ვალდებულება / რეკომენდაცია / ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 7, 13, 17, 19, 20, 22
<p>(ვ) ჰაბიტატების დირექტივა (მუხლი 6.2) წევრ სახელმწიფოებს ავალდებულებს, სათანადო ნაბიჯები გადაადგან ბუნებრივი ჰაბიტატების მდგომარეობის გაუარესების და იმ სახეობებზე უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან ასაცილებლად, რომელთა დასაცავადაც შეიქმნა საიტი. ფრინველების დირექტივა (მუხლი 4.4) მოითხოვს რომ ზოგადად ფრინველების სახეობების ჰაბიტატების გაუარესების პრევენცია მოხდეს.</p> <p>რა თქმა უნდა, ტყის მესაკუთრეებმა და მმართველებმა უნდა შეასრულონ ნებისმიერი სამართლებრივად სავალდებულო დებულება, რომელიც მიღებულია ეროვნულ, რეგიონულ ან ადგილობრივ დონეზე (მაგ., სანებართვო პროცედურები).</p> <ul style="list-style-type: none"> • წევრი სახელმწიფოების მიერ გადადგმული „სათანადო ნაბიჯები“ ყოველთვის არ შემოიფარგლება ნებაყოფლობითი ქმედებებით, არამედ ისინი ჩვეულებრივ ასევე შეეხება ნებისმიერ მოვლენას, რომელიც შეიძლება შემთხვევითად მოხდეს (ხანძარი, წყალდიდობა და ა.შ.), თუ კი ასეთი მოვლენა პროგნოზირებადია და შეიძლება წინასწარი ზომების მიღება საიტზე რისკების მინიმუმამდე შესამცირებლად. დაზიანება, რომელიც ბუნებრივი ეკოსისტემის დინამიკის ნაწილია, არ უნდა იქნას აღქმული, როგორც მდგომარეობის გაუარესება. • წევრი სახელმწიფოების ვალდებულება, რომ გადაადგან „სათანადო ნაბიჯები“ არ შემოიფარგლება მხოლოდ ადამიანის საქმიანობით, არამედ ის ასევე მოიცავს გარკვეულ ბუნებრივ განვითარებას, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს საიტზე არსებული სახეობებისა და ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსის გაუარესება. მაგალითად, იმ შემთხვევაში, როდესაც ბუნებრივი სუქცესია ვითარდება ნახევრად ბუნებრივი ჰაბიტატის ტიპებში, საჭირო იქნება ზომების მიღება პროცესის შესაჩერებლად, თუ კი მოსალოდნელია, რომ ის უარყოფით ზემოქმედებას მოახდენს იმ სახეობებსა და ჰაბიტატის ტიპებზე, რომელთა დასაცავადაც დაარსდა საიტი (ECJ Ruling C-06/04⁵⁸). ეს არ ეხება იმ შემთხვევებს, როდესაც პროცესზე გავლენის მოხდენა შეუძლებელია აქტიური მართვით (მაგ., კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული გაუარესება). • ეს მოთხოვნა ასევე ვრცელდება იმ საქმიანობებზე, რომლებიც საიტზე ხორციელდებოდა ნატურა 2000-ში მის შეტანამდე. ეს ნიშნავს, რომ მიმდინარე 		

58. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-6/04>

ლონისძიებები შეიძლება აიკრძალოს ან მათი დაკორექტირება გახდეს საჭირო, თუ ისინი უარყოფითად მოქმედებენ საიტის მდგომარეობაზე (ECJ Ruling C-404/09⁵⁹)

- წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ღონისძიებები, რომლებიც საჭიროა საიტის მდგომარეობის გაუარესების თავიდან ასაცილებლად, საიტის გარეთაც განხორციელდეს, თუ კი არსებობს რისკი, რომ წინააღმდეგ შემთხვევაში უარყოფითი ზემოქმედება მიადგება საიტზე წარმოდგენილ ჰაბიტატებსა თუ სახეობებს.
- საიტის მდგომარეობის გაუარესების თავიდან ასაცილებლად საჭირო ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს იქამდე, სანამ გამოვლინდება თვალსაჩინო გაუარესების სიმპტომები (ECJ Rulings C-355/90⁶⁰, C-117/00⁶¹).

პრაქტიკაში ეს ნიშნავს, რომ ნატურა 2000-ის ტყეებში თავიდან უნდა იქნას აცილებული ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც უარყოფითად მოქმედებს დაცული ჰაბიტატების ეკოლოგიურ სტრუქტურაზე და ფუნქციებზე ან ჰაბიტატების ვარგისიანობაზე დაცული სახეობებისთვის (მაგ., საკვები, მოსასვენებელი ან გასამრავლებელი ადგილები), ისევე როგორც ნებისმიერ საქმიანობა, რომელიც დაცულ სახეობებზე უარყოფითად იმოქმედებს, განსაკუთრებით გამრავლების, მოსვენების ან კვების პერიოდში.

(ი)/(რ) კონკრეტული საქმიანობა რეალურად გამოიწვევს თუ არა საიტის მდგომარეობის გაუარესებას, დამოკიდებული იქნება ასევე საიტის ზოგად ეკოლოგიურ პირობებზე და იქ წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების საკონსერვაციო მდგომარეობაზე. თუ კი მოსალოდნელია, რომ უარყოფითი ზემოქმედება დადგება, მაშინ პრევენციული ზომები იქნება მისაღები.

(რ) ამიტომ ყოველთვის მიზანშეწონილია კონკრეტული სიტუაციური ანალიზი.

მაგალითად, მუხნარი ტყეების დაცვის მიზნით დაარსებულ ნატურა 2000-ის მცირე საიტზე პირწმინდა ქრების ჩატარება, დიდი ალბათობით მიჩნეული იქნება გაუარესებად, ხოლო იგივე საქმიანობა ნატურა 2000-ის დიდ საიტზე, რომელიც ძირითადად დიდი ფართობის მუხნარი კორომებისგან შედგება, სავარაუდოდ არ გამოიწვევს მნიშვნელოვან ზიანს და შეიძლება ხელსაყრელიც კი იყოს ზოგიერთი იმ სახეობისთვის, რომელთა დასაცავადაც დაარსდა საიტი.

გასათვალისწინებელია ასევე სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების შესაძლო არაპირდაპირი ზემოქმედება. ხე-ტყის ქრამ შეიძლება დადებითად იმოქმედოს ერთ ადგილზე, მაგალითად, მეტი სინათლის გამოთავისუფლებით ან არასასურველი სახეობების მოცილებით, მაგრამ წარმოადგენდეს პრობლემას სხვა ადგილზე, სადაც ამან შეიძლება გამოიწვიოს დაცული ჰაბიტატების სტრუქტურისა და ფუნქციების დეგრადაცია (ასევე ნიადაგის დატკეპნა, ჰიდროლოგიური პირობების, ბუნებრივი განახლების ან ღობის პროცესებს ცვლილება და ა.შ.).

(ი) თავიდან ასაცილებელი ქმედებების მაგალითებია იშხვარის (შავი ყარყატის) ბუდის მქონე ხის მოჭრა, ჭარბტენიანი ტერიტორიის დაშრობა, ხეების ქრა არწივის ბუდის სიახლოვეს გაზაფხულზე, და ა.შ.

(რ) შესაბამისი ღონისძიებები, აკრძალვები და შეზღუდვები შეიძლება შეტანილი იყოს მაგალითად ტყის მართვის გეგმების განხორციელებაში, რათა უზრუნველყოფილი

59. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-404/09>

60. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61990CJ0355>

61. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-117/00>

იქნას რომ სატყეო სამეურნეო ღონისძიებები ტარდება სახეობებზე უარყოფითი ზემოქმედების მოხდენის ან ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატების გაუარესების გარეშე.

(ი) გარდა ამისა, გარკვეული პრევენციული ღონისძიებები შეიძლება საჭირო იყოს გარე ფაქტორებით ან რისკებით გამოწვეული უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან ასაცილებლად, როგორცაა ტყის ხანძრები ან დაავადებები. ზოგ ბორეალურ ტყეში, სადაც ხანძარი კონკრეტულ როლს ასრულებს ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებაში, ეს არ უნდა იქნას განხილული გაუარესებად.

(ი) ევროკავშირის მნიშვნელოვან ჰაბიტატებსა და სახეობებზე სატყეო მეურნეობის ღონისძიებების შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედებების თავიდან აცილების სახელმძღვანელო პრინციპები ხელმისაწვდომია ევროკავშირის ზოგ ქვეყანასა და რეგიონში. ასეთი სახელმძღვანელოები გამოსადეგია ტყეების მართვისთვის როგორც ნატურა 2000-ის შიგნით, ისე მის გარეთ (მაგ., იხილეთ ზოგიერთი ზემოთ აღნიშნული ქეისი).

(რ) კომპეტენტურმა ადგილობრივმა, რეგიონულმა და ეროვნულმა უწყებებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ტყის მესაკუთრეები და მმართველები კარგად იყვნენ ინფორმირებული მოცემულ საიტზე დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ. ნატურა 2000-ის ტყეების მესაკუთრეები და მმართველები უნდა იყვნენ გაფრთხილებული, რომ გარკვეული საქმიანობა რეგულაციას დაექვემდებარება. ისინი უნდა გაეცნონ არსებული ღონისძიებებს და ექვების შემთხვევაში უნდა დაუკავშირდნენ კომპეტენტურ უწყებებს.

27. არსებული ტყის მართვა უნდა შეესაბამებოდეს თუ არა ნატურა 2000-ის საიტის საკონსერვაციო მიზნებს?

სამართლებრივი ვალდებულება / რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 1, 2, 3, 5, 8, 17, 18, 20
<p>(ვ) ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.2-ის მიხედვით, თავიდან უნდა იქნას აცილებული ბუნებრივი ჰაბიტატების მდგომარეობის ნებისმიერი გაუარესება და იმ სახეობების არსებითი შეწუხება, რომელთა დასაცავადაც შეიქმნა საიტი. ეს ეხება ასევე იმ საქმიანობას, რომელიც უკვე მიმდინარეობდა საიტზე მის ნატურა 2000-ში შეტანამდე. თუ კი ასეთი საქმიანობა ნატურა 2000-ის საიტზე იწვევს ბუნებრივი ჰაბიტატების მდგომარეობის გაუარესებას ან იმ სახეობების შეწუხებას, რომელთა დასაცავადაც შეიქმნა საიტი, სათანადო ღონისძიებები უნდა შემუშავდეს გაუარესების შესაჩერებლად ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.2-ის მიხედვით და/ან მუხლი 6.1-ის მიხედვით განხორციელებული პროაქტიური საკონსერვაციო ღონისძიებებით. ეს შესაძლოა მოითხოვდეს უარყოფითი ზემოქმედების აღმოფხვრას საქმიანობის შეჩერებით და ან შემარბილებელი ზომების მიღებას. შეიძლება გათვალისწინებული იყოს გარკვეული ეკონომიკური ინიციატივები ან კომპენსაცია, როდესაც ტყის მესაკუთრეებზე მიყენებული ვალდებულება ცდება ტყის მდგრადი მართვის ჩვეულებრივ პრაქტიკას.</p> <p>მაგალითად, შეიძლება იყოს შემთხვევა, როდესაც ტერიტორიაზე მობინადრე ზოგიერთი ფრინველის სახეობა მოითხოვს სატყეო სამეურნეო ღონისძიებების ჩატარების პერიოდების ადაპტაციას, სენსიტიურ პერიოდში სახეობის შეწუხების თავიდან ასაცილებლად, ან გარკვეული სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების აკრძალვას, განსაკუთრებით სენსიტიურ ტერიტორიებზე, საიტზე წარმოდგენილი სპეციფიკური ჰაბიტატების ან ბუნებრივი მახასიათებლების მდგომარეობის გაუარესების თავიდან ასაცილებლად.</p> <p>(რ) მეორეს მხრივ, სადაც არსებული ტყის მართვა დადებითად აისახება საიტზე, ამას ხელი უნდა შეეწყო, ან უნდა მოხდეს ოპტიმიზაცია, რათა მაქსიმალური იყოს ტყის მართვის წვლილი საკონსერვაციო მიზნების მიღწევაში.</p>		

28. ვინ არის პასუხისმგებელი გაუარესების პრევენციის ვალდებულების განხორციელებაზე და კონტროლზე?

სამართლებრივი ვალდებულება	სამიზნე ჯგუფი: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>წევრი ქვეყნები პასუხისმგებელი არიან სათანადო ზომები მიიღონ ჰაბიტატების ტიპების მდგომარეობის გაუარესების და ნატურა 2000-ის საიტებზე არსებულ სახეობებზე უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან ასაცილებლად, ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.2-ის მიხედვით. მათ მოეთხოვებათ ჩამოაყალიბონ სპეციალური, თანმიმდევრული და სრულყოფილი სამართლებრივი რეჟიმი, რომლითაც შესაძლებელი იქნება საიტების დაცვის უზრუნველყოფა. ამიტომაც, წმინდა ადმინისტრაციული ღონისძიებები და ნებაყოფლობითი ღონისძიებები, შეიძლება საკმარისი არ იყოს ამ მიზნისთვის.</p> <p>ეროვნული და რეგიონული კომპეტენტური უწყებების პასუხისმგებლობაცაა, უზრუნველყონ, რომ ღონისძიებები, რომლებიც მიზნად ისახავს გაუარესების თავიდან აცილებას, ადეკვატურად ხორციელდება. გაუარესების, ან უარყოფითი ზემოქმედების</p>		

შეფასებისას ამოსავალი წერტილია ჰაბიტატების და სახეობების საკონსერვაციო დონე, როდესაც საიტი შემოთავაზებული იყო როგორც „საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საიტი“. ეს უნდა შეფასდეს იმ თავდაპირველი პირობების ფონზე, რომლებიც აღწერილია ნატურა 2000-ის მონაცემების სტანდარტულ ფორმაში. საჭიროების შემთხვევაში, წევრ სახელმწიფოებს შეუძლიათ მოახდინონ ევროკომისიის ინფორმირება კონკრეტული მიზეზების გამო (მაგ., სამეცნიერო ცოდნის გაუმჯობესება ან ბუნებრივი პროცესები) საიტის მონაცემების სტანდარტულ ფორმის განახლების საჭიროებასთან დაკავშირებით. თუ კი კომისია თანახმა იქნება, მონაცემების განახლებულ სტანდარტულ ფორმაში ასახული მდგომარეობა გახდება ახალი საბაზისო მაჩვენებელი, ნებისმიერი შესაძლო გაუარესების ან უარყოფითი ზემოქმედების შესაფასებლად. გაუარესების შემთხვევაში, საჭირო იქნება აღდგენა.

4.6 ტყის მართვის პრაქტიკა და ნატურა 2000-ის მოთხოვნები

კითხვები:

29. ნატურა 2000-ის ტყეების მართვა მხოლოდ ბუნების კონსერვაციის მიზნებით უნდა განხორციელდეს?
30. როდესაც ტყის მართვა ტყის მდგრადი მართვის კრიტერიუმების მიხედვით ხორციელდება, საკმარისია თუ არა ეს ნატურა 2000-ის მოთხოვნების შესასრულებლად?
31. ნატურა 2000-ის საიტის დაფუძნება ყოველთვის გულისხმობს არსებული ტყის მართვის პრაქტიკის შეცვლას?
32. ტყის სერტიფიცირება საკმარისია ნატურა 2000-ის მოთხოვნების შესასრულებლად?
33. შეიძლება თუ არა ნატურა 2000-ის მართვის გეგმაში სილვიკულტურული ღონისძიებების გათვალისწინება?
34. შეიძლება თუ არა ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნების და ღონისძიებების ინტეგრირება არსებულ ტყის მართვის გეგმებში?
35. რა უპირატესობა აქვს ნატურა 2000-ის მართვის გეგმისა და ტყის მართვის გეგმების გაერთიანებას?
36. უნდა მოხდეს თუ არა არსებული ტყის მართვის გეგმების ადაპტირება ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების გასათვალისწინებლად?
37. ყველა ტყეს არ გააჩნია ტყის მართვის გეგმა ან მისი ექვივალენტი ინსტრუმენტი. სავალდებულოა თუ არა დამტკიცებული ტყის მართვის გეგმის ქონა ნატურა 2000-ის საიტისთვის?
38. ტყე დინამიკური ეკოსისტემაა, რომელიც იმართება გრძელვადიან პერიოდში. როგორ შეიძლება ამ კონკრეტული ასპექტის შეთავსება ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნებთან?
39. ტყის მართვა ზოგჯერ ასევე ეყრდნობა არაადგილობრივ სახეობებს. თავსებადია თუ არა ეს ნატურა 2000-ის მოთხოვნებთან?
40. კლიმატის ცვლილება სავარაუდოდ მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენს ტყეებზე. შეიძლება თუ არა ტყის მართვის ღონისძიებების გატარება კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების შესარბილებლად, როდესაც საქმე ეხება ნატურა 2000-ის ჰაბიტატს?
41. როგორ უნდა იქნას გათვალისწინებული „მერქნიანი მცენარეებით დაფარული სხვა მიწების“ (ბუჩქნარები, კლდოვანი ტერიტორიები და ა.შ.) ან ტყით დაუფარავი ჰაბიტატების არსებობა?
42. რა ხდება როცა ერთსა და იმავე საიტზე წარმოდგენილი სხვადასხვა ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატის ტიპებისთვის ან სახეობებისთვის განკუთვნილი საკონსერვაციო ღონისძიებები ერთმანეთთან წინააღმდეგობაშია?
43. როგორ უნდა ვიმოქმედოთ ნატურა 2000-ის საიტზე დაავადების გავრცელებისას, რომელსაც მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ზემოქმედება მოაქვს (მაგ., ქერქიჭამია ხოჭოები, ფიჭვის მერქნის ნემატოდა)?
44. შესაძლებელია თუ არა სატყეო-სამეურნეო გზების მშენებლობა ნატურა 2000-ის საიტზე?
45. ნატურა 2000-ის საიტზე დაშვებულია პირწმინდა ქრები?

- 46. როგორ უნდა მოვიქცეთ ნატურა 2000-ის საიტზე დანართი I-ის ჰაბიტატების არსებობის შემთხვევაში?
- 47. როგორ უნდა მოვიქცეთ დანართი I-ის მეორეული ჰაბიტატების შემთხვევაში, რომელთა ბუნებრივი ჩანაცვლება მოხდა კლიმაქსური პერიოდის მქონდე მცენარეულობასთან უფრო მიახლოებული ტყის ჰაბიტატებით?

29. ნატურა 2000-ის ტყეების მართვა მხოლოდ ბუნების კონსერვაციის მიზნებით უნდა მოხდეს?

ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ფართო პუბლიკა, ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>არა, ბუნების დაცვის გარდა ნატურა 2000-ის ტყეების მართვა შესაძლებელია სხვადასხვა ფუნქციების მისაღწევად, მაგ. ხე-ტყის წარმოება, ნადირობა, რეკრეაცია და ა.შ. თუმცა, ნატურა 2000-ის ტყეების მართვისას ყოველთვის უნდა იყოს გათვალისწინებული საიტის სპეციფიკური მიზნები და აქტიურად შეეწყოს ხელი მათ მიღწევას. როდესაც ნატურა 2000-ის საიტი ემთხვევა ბუნების ნაკრძალს ან ეროვნულ პარკს, ტყეები ძირითადად საკონსერვაციო მიზნებით იმართება შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობის მიხედვით.</p> <p>ნატურა 2000-ის საიტების ეფექტური მართვა გულისხმობს მჭიდრო თანამშრომლობას ბუნების კონსერვაციის და ტყის მართვის კომპეტენტურ ორგანოებს, საჯარო და კერძო ტყის მესაკუთრეებს და სხვა ინტერესთა ჯგუფებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს შორის. ნატურა 2000-ის ტყეების წარმატებული მართვისთვის სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა სათანადო შეთანხმებების მიღწევა, დაინტერესებული მხარეების ლეგიტიმური ინტერესების პატივისცემასა და საკონსერვაციო მიზნების მისაღწევად მათი ნებაყოფლობითი წვლილის დაფასებასთან ერთად.</p>		

30. როდესაც ტყის მართვა ტყის მდგრადი მართვის კრიტერიუმების მიხედვით ხორციელდება, საკმარისია თუ არა ეს ნატურა 2000-ის მოთხოვნების შესასრულებლად?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>ყოველთვის არა. მაშინაც კი, თუ ევროპის ტყის ტყის მდგრადი მართვის ანგარიშგების კრიტერიუმები მოიცავს ტყის ეკოსისტემებში ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებას, კონსერვაციას და სათანადო გაუმჯობესებას, ეს შეიძლება საკმარისად დეტალური არ იყოს, რომ მოიცავს ნატურა 2000-ის კონკრეტული საიტის საკონსერვაციო მიზნები. ასეთ შემთხვევებში, ტყის მდგრადი მართვის ზოგად პრინციპებსა და კრიტერიუმებს უნდა დაემატოს ნატურა 2000-ის კონკრეტული მოთხოვნები და უფრო დეტალურად ჩამოყალიბდეს.</p>		

31. ნატურა 2000-ის საიტის დაფუძნება ყოველთვის გულისხმობს არსებული ტყის მართვის პრაქტიკის შეცვლას?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 8, 9, 19, 20
<p>ყოველთვის არა, ნატურა 2000-ის საიტის დაფუძნება ყოველთვის არ ითვალისწინებს არსებული სატყეო-სამეურნეო საქმიანობის შეცვლას. ეს დამოკიდებულია კონკრეტულ საიტზე.</p> <p>რიგ შემთხვევებში შეიძლება სწორედ არსებული ტყის მართვის პრაქტიკა იყოს იმის მიზეზი, რომ კონკრეტული ჰაბიტატი ან სახეობა კარგ საკონსერვაციო მდგომარეობაშია. ასეთ შემთხვევებში მნიშვნელოვანია უზრუნველყოფილი იქნას, რომ ეს პრაქტიკა გაგრძელდეს მომავალში და, შესაძლოა, სხვა ადგილებშიც მოხდეს მისი გამოყენება. ბევრი ნახევრად ბუნებრივი ტყის ჰაბიტატი, როგორცაა დაჰესა ან სკანდინავიური მერქნიანი მცენარეებით დაფარული საძოვრები, ტრადიციულმა მართვის პრაქტიკის ზემოქმედებით ჩამოყალიბდა და შესაბამისად ეს უნდა შენარჩუნდეს.</p> <p>თუმცა სხვა შემთხვევებში, შეიძლება საჭირო გახდეს მიმდინარე საქმიანობის გარკვეული ადაპტაცია ან შეზღუდვების დაწესება საიტის სპეციფიკური საკონსერვაციო მიზნების მისაღწევად. შეიძლება ცვლილებები გახდეს საჭირო ტყის მართვაში, მაგალითად, ჰაბიტატების ეკოლოგიური ხარისხის გასაუმჯობესებლად (გამხმარი მერქნის რაოდენობა, ხნოვანი ხეების რაოდენობა და ა.შ.) ან მოცემული ჰაბიტატის ტიპით დაფარული ფართობის გაზრდა აღდგენის მეშვეობით (იხილეთ აგრეთვე კითხვები №12 და 27).</p> <p>ბევრი ტყის ჰაბიტატის საკონსერვაციო სტატუსი ამ დროისთვის არადაამაკმაყოფილებელია (იხილეთ დანართი 2), ამიტომაც ტყის მართვის პრაქტიკაში შეიძლება საჭირო გახდეს ცვლილებები მათი სტატუსის გასაუმჯობესებლად. ნატურა 2000-ის საიტები ძირითადი ტერიტორიებია, ევროკავშირის ჰაბიტატის ტიპების და სახეობების სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მისაღწევად, და ძალიან მნიშვნელოვანია მათი მართვა განხორციელდეს ისე, რომ შესაძლებელი გახდეს ამ მიზნის მიღწევა. ამისთვის საჭიროა საიტის სპეციფიკური საკონსერვაციო მიზნები და ღონისძიებები, რათა უზრუნველყოფილი იქნას, რომ თითოეული საიტი მაქსიმალურად შეუწყობს ხელს აღნიშნულის მიღწევას.</p>		

32. ტყის სერტიფიცირება საკმარისია ნატურა 2000-ის მოთხოვნების შესასრულებლად?

ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>ტყის სერტიფიცირების კრიტერიუმები (FSC, PEFC), როგორც ნებაყოფლობითი, ბაზრით განპირობებული მექანიზმი, მოითხოვს ბიომრავალფეროვნების და მაღალი საკონსერვაციო ღირებულებების შენარჩუნებას ან/და გაუმჯობესებას ტყეებში, დაცული სახეობების არსებობის გათვალისწინებით და სათანადო ღონისძიებების განხორციელებას (მაგ., გამხმარი მერქნის და ხნოვანი ხეების დატოვება ტყეში). სხვა მიწათსარგებლობის გეგმების და საკონსერვაციო მექანიზმების და კანონმდებლობის შესრულებამ ასევე შეიძლება ხელი შეუწყოს ნატურა 2000-ის საიტის საკონსერვაციო მიზნებს. თუმცა ასეთი კრიტერიუმები ჩვეულებრივ ძალიან ზოგადად არის</p>		

ფორმულირებული (არ არის საიტისთვის სპეციფიკური). ამიტომაც ისინი სისტემატიურად ვერ უზრუნველყოფენ შესაბამისობას ნატურა 2000-ის საიტის სპეციფიკურ საკონსერვაციო მიზნებთან.

33. შეიძლება თუ არა ნატურა 2000-ის მართვის გეგმაში სილვიკულტურული ღონისძიებების გათვალისწინება?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 8, 10, 11
<p>დიახ, სადაც არ არსებობს ტყის მართვის გეგმა, მაგალითად, ტყის ისეთ ფართობებზე რომლებიც დაყოფილია სხვადასხვა მიზნებისთვის, ნატურა 2000-ის მართვის გეგმა შეიძლება მოიცავდეს გარკვეულ სილვიკულტურულ ღონისძიებებს, ისევე როგორც სხვა ფუნქციებსა და მომსახურებებს, როგორცაა რეკრეაცია, წყლის დაცვა, ლანდშაფტის ასპექტები და ა.შ. ამ შემთხვევაში, ნებისმიერი ღონისძიება, რომელიც მკაცრად აუცილებელი არ არის საიტის საკონსერვაციო მართვისთვის, მაგრამ შეტანილია მართვის გეგმაში, ისე უნდა დაიგეგმოს, რომ რამე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედება არ მოახდინოს საიტზე. იდეალურ შემთხვევაში, უნდა მოხდეს მათი სრულყოფილად შესწავლა ამ თვალსაზრისით და შესწავლის შედეგები ასახული იქნას მართვის გეგმაში.</p> <p>ტყის მართვის გეგმამ შეიძლება შეასრულოს ნატურა 2000-ის მართვის გეგმის ფუნქცია თუ მასში ინტეგრირებული იქნება ნატურა 2000-ის მიზნები (იხილეთ კითხვა 34). ამ შემთხვევაშიც, შესწავლილი უნდა იქნას სატყეო მეურნეობის ის ღონისძიებები, რომლებიც არ ემსახურება საიტის საკონსერვაციო მიზნებს, რათა საიტზე უარყოფითი ზემოქმედების ალბათობა გამოირიცხოს და ამ შესწავლის შედეგების მართვის გეგმაში უნდა აისახოს. ორივე შემთხვევაში, როდესაც ნატურა 2000-ის მართვის გეგმაში ინტეგრირდება „ნორმალური“ ტყის მართვის გეგმა, და როდესაც ტყის მართვის გეგმაში ინტეგრირდება ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო ღონისძიებები, საჭიროა მჭიდრო თანამშრომლობა კომპეტენტურ ბუნების დაცვის და ტყის მართვის უწყებებსა და დაინტერესებულ ტყის მესაკუთრეებსა და მმართველებს შორის.</p>		

34. შეიძლება თუ არა ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნების და ღონისძიებების ინტეგრირება არსებულ ტყის მართვის გეგმებში?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2,4,5,6,8,10,17,19,20
<p>ტყის მართვის გეგმები და ნატურა 2000-ის მართვის გეგმები ყოველთვის ერთსა და იმავე მიზნებს არ ემსახურება და ჩვეულებრივ ისინი ასევე განსხვავდება სამართლებრივი საფუძვლებით. ნატურა 2000-ის მართვის გეგმის შემუშავება კომპეტენტური ბუნების კონსერვაციის უწყებების პასუხისმგებლობას ექვემდებარება, ხოლო ტყის მართვის გეგმების შემუშავება ტყის მესაკუთრის ან მმართველის პასუხისმგებლობაა. შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობის მიხედვით, შეიძლება საჭირო იყოს ტყის მართვის გეგმების ფორმალური დამტკიცება კომპეტენტური უწყებების მიერ. სადაც უკვე არსებობს ტყის მართვის გეგმა, ან ტყის მართვის გეგმა</p>		

საჭიროა ნაწილობრივ ან მთლიანად ნატურა 2000-ის საიტად დეზიგნირებული ტყისთვის, და სადაც ეს სამართლებრივად ან პრაქტიკულად შესაძლებელია, შეიძლება სასარგებლო და ეფექტური იყოს ამ გეგმაში შესაბამისი ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნების და ღონისძიებების ინტეგრირება.

ტყის მართვის გეგმა ზოგადად მოიცავს სტრატეგიულ და ოპერაციულ ნაწილებს და შეიძლება მოიცავდეს ბევრ ასპექტს, დაწყებული ეკონომიკური ასპექტებიდან, როგორცაა მერქნისა და სხვა პროდუქტის წარმოება, რეკრეაციისა და ბუნების კონსერვაციის ჩათვლით. მიზნებისა და ღონისძიებების ეს ფართო და მოქნილი სპექტრის ზოგადად შესაძლებელს ხდის ნატურა 2000-ის მიზნებისა და ღონისძიებების ინტეგრირებას, განსაკუთრებით როცა სახელმწიფო ტყეების დიდ ფართობებზეა საუბარი, ან ერთი პირის საკუთრებაში მყოფ დიდ კერძო ტყეზე.

ტყის მართვის გეგმები შეიძლება ასევე ასრულებდეს ბიზნეს გეგმის ფუნქციას ტყის მფლობელი კომპანიებისა და კერძო (დიდი) მესაკუთრეებისთვის. და შეიძლება შეიცავდეს კერძო ინფორმაციას, რომლის გასაჯაროებაც არ შეიძლება. ასეთ შემთხვევაში, ნატურა 2000-თან დაკავშირებული შესაბამისი ინფორმაცია ტყის მართვის გეგმის ცალკე დანართად შეიძლება გამოიყოს.

ინტეგრაცია უფრო რთული ხდება, როდესაც საქმე გვაქვს (მცირე) კერძო საკუთრებების დიდ რიცხვთან, სადაც სხვადასხვა სახის ტყის საკუთრების ფორმებია წარმოდგენილი (ბევრი მათგანი შეიძლება არ მოითხოვდეს ტყის მართვის გეგმას), ან როდესაც ნატურა 2000-ის საზღვრები და საკუთრების საზღვრების ერთმანეთს არ ემთხვევა. ნებისმიერ შემთხვევაში, საიტის მდგომარეობის გაუარესების თავიდან ასაცილებლად, საჭიროა ტყის მართვა მოხედეს ისეთი გზით, რომელიც შესაბამისობაში იქნება საიტისთვის განსაზღვრულ საკონსერვაციო მიზნებთან და ღონისძიებებთან, რომლებიც შეტანილია ნატურა 2000-ის მართვის გეგმაში, თუ კი ასეთი გეგმა არსებობს.

რიგ წევრ სახელმწიფოებს აქვთ შემუშავებული სახელმძღვანელოები, წესები ან სხვა სახელმძღვანელო მექანიზმები რათა ხელი შეუწყონ ნატურა 2000-ის საჭიროებების ინტეგრაციას ტყის მართვის დაგეგმვაში (იხილეთ აგრეთვე კითხვა №33 და შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები).

35. რა უპირატესობა აქვს ნატურა 2000-ის მართვის გეგმისა და ტყის მართვის გეგმების ინტეგრირებას?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2,4,5,6,8,10,17,19,20
<p>ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნების და ღონისძიებების ინტეგრირებას ტყის მართვის გეგმაში შეიძლება უპირატესობა ჰქონდეს პროცესში ჩართული სუბიექტებისთვის, თუმცა თავიდან ამას შეიძლება დასჭირდეს დამატებითი გამოკვლევა და კონსულტაციები. რაც ყველაზე მთავარია, ამგვარი ინტეგრაცია ტყის მესაკუთრეებსა და მმართველებს საშუალებას მისცემს, მხოლოდ ერთი დოკუმენტით იხელმძღვანელონ მათი ტყეების ყოველდღიურ მართვაში, ვიდრე სჭირდებოდათ როგორც ნატურა 2000-ის მართვის გეგმის ისე ტყის მართვის გეგმის გამოყენება. ამავდროულად, ეს ხელს შეუწყობს უკეთესი დაკავშირებულობის მიღწევას, პოლიტიკის სხვადასხვა მიზნებს შორის, პოტენციური კონფლიქტების თავიდან აცილებას განხორციელების საფეხურზე, ისევე როგორ არასაჭირო ხარჯების თავიდან აცილებას.</p>		

ტყის მართვის გეგმები, რომლებშიც ინტეგრირებულია ნატურა 2000-ის მიზნები, ასევე ძალიან ხელსაყრელი მექანიზმია მათ განსახორციელებლად მეტად საჭირო ფინანსური რესურსების მოსაზიდად, რადგან მათი საშუალებით შესაძლებელი პოლიტიკის რამდენიმე მიზნის მიღწევა მხოლოდ ერთი გეგმით. ეს შეიძლება მოხდეს ევროკავშირის ხელმისაწვდომი დაფინანსების შესაძლებლობების გამოყენებისას, სტრუქტურული ფონდების, სასოფლო განვითარებით ფონდების ან „LIFE“-ის ფარგლებში (ევროკავშირის ხელმისაწვდომი დაფინანსების წყაროების მიმოხილვისთვის იხილეთ დოკუმენტის I ნაწილის თავი 1.2.2).

ინტეგრირებული მართვის გეგმის კიდევ ერთი უპირატესობაა, რომ ის ხელს შეუწყობს ნებისმიერი მოსალოდნელი არსებითი უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებას ნატურა 2000-ის შესაბამის საიტზე. თუ გეგმაში შეტანილი ღონისძიებების ობიექტური ანალიზით ამის ეფექტურად მიღწევა, დემონსტრირება და დოკუმენტირება გახდა შესაძლებელი, მნიშვნელოვანი შედეგი იქნება ის, რომ საჭირო აღარ იქნება გეგმა და გეგმით გათვალისწინებული ნებისმიერი ცალკეული მართვის ღონისძიება დაექვემდებაროს ზემოქმედების შესაბამის სრულ შეფასებას, ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.3-ის მიხედვით.

მაგალითად, თუ კი მერქნის დამზადების პროექტი მკაცრად აუცილებელი არ არის საიტის საკონსერვაციო მართვისთვის, მას სავარაუდოდ მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედება ექნება საიტზე ინდივიდუალურად, ან სხვა გეგმებსა თუ პროექტებთან კომბინაციაში, და თუ ასეთი ზემოქმედების ალბათობის გამორიცხვა ვერ ხერხდება, ის სათანადო შეფასებას უნდა დაექვემდებაროს, ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.3-ის მიხედვით. ინტეგრირებული ტყის მართვის გეგმები ჩვეულებრივ მოიცავს მერქნის დამზადების ღონისძიებებს, რომლებიც შეიძლება საჭირო არ იყოს საიტის საკონსერვაციო მიზნების მისაღწევად, მაგრამ საჭირო იყოს სხვა მიზნების მისაღწევად (მაგ., მერქნის წარმოება, ნადირობის მართვა, რეკრეაცია, ხანძრის პრევენცია, ნიადაგის დაცვა). მოსალოდნელია, რომ ასეთი ღონისძიებები, რომლებიც შეტანილია ინტეგრირებულ ტყის მართვის გეგმაში, ისე იყოს დაგეგმილი, რომ ნებისმიერი შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედება საიტზე თავიდან იქნას აცილებული ან შემცირებული. ასეთი სიფრთხილით, ჩვეულებრივ, ძალიან მცირე ალბათობა იქნება შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედებები ვერ გამოირიცხოს, მათ შორის სხვა გეგმებთან ან პროექტებთან კომბინაციაში, და საჭირო გახდეს შესაბამისი შეფასება მუხლი 6 (3)-ის თვალსაზრისით. ზოგ შემთხვევაში, მერქნის ქრამ ასევე შეიძლება დადებითად იმოქმედოს საიტის საკონსერვაციო მიზნებზე (მაგ., ხელი შეუწყოს საზოგადოებრივი ინტერესის ჰაბიტატის ტიპის ბუნებრივ განახლებას, არასასურვეული ხის სახეობების მოცილებას და ა.შ.).

მნიშვნელოვანია ხაზი გავუსვათ, რომ ნებისმიერი ღონისძიება, რომელიც აუცილებელი არ არის საიტის საკონსერვაციო მართვისთვის, მაგრამ შეტანილია ინტეგრირებულ მართვის გეგმაში, ისე უნდა დაიგეგმოს, რომ არ ახდენდეს რამე უარყოფით ზემოქმედებას საიტზე, ინდივიდუალურად, ან სხვა გეგმებსა თუ პროექტებთან კომბინაციაში, და რომ უნდა მოხდეს მათი სრულად შესწავლა ამ თვალსაზრისით და შესწავლის შედეგები ასახული იქნას მართვის გეგმაში (იხილეთ კითხვები №33 და 34).

მხოლოდ ერთი ინტეგრირებული მართვის გეგმის ქონა, რომელშიც გაერთიანებული იქნება ნატურა 2000-ის და ტყის მართვის გეგმა, იდეალური გადაწყვეტა იქნება. გამონაკლის შემთხვევებში (მაგ., ერთი ტყის მფლობელი კომპანია, რომელიც შეესაბამება ნატურა 2000-ის ერთ საიტს), ნატურა 2000-ის მართვის გეგმა და ტყის მართვის გეგმა შეიძლება მარტივად გაერთიანდეს ერთ დოკუმენტად. ასეთი დოკუმენტი შემდეგ ასრულებს ნატურა 2000-ის მართვის გეგმის ფუნქციას, თუ კი ის დამტკიცებულია კომპეტენტური ბუნების კონსერვაციის უწყების მიერ. თუმცა, უმეტეს შემთხვევებში, ორი სხვადასხვა დოკუმენტი იარსებებს: ერთი მხრივ ნატურა 2000-ის მართვის გეგმა (რომელიც

ნატურა 2000-ის მთელს საიტს მოიცავს), რომელიც მეტწილად რამდენიმე ტყის საკუთრებას მოიცავს და მეორეს მხრივ, რამდენიმე ტყის მართვის გეგმა საკუთრებაში არსებული თითოეული ტყისთვის. ნებისმიერ შემთხვევაში, ტყის მართვის გეგმებით გათვალისწინებული უნდა იყოს ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6(2)-ის მოთხოვნა გაუარესების თავიდან აცილებასთან დაკავშირებით. იდეალურ შემთხვევაში, მათში ასევე ინტეგრირებული უნდა იყოს ნატურა 2000-ის საიტის უფრო პროაქტიური საკონსერვაციო ღონისძიებები (ინტეგრირებული ტყის მართვის გეგმები). ინდივიდუალური მერქნის დამზადების პროექტები ნატურა 2000-ის საიტებზე, ყოველთვის ისე უნდა იქნას დაპროექტებული, რომ საიტზე ნებისმიერი შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედება თავიდან იქნას აცილებული ან შემცირებული. თუ კი ვერ გამოირიცხა საიტზე არსებითი უარყოფითი ზემოქმედება, ყოველთვის საჭირო იქნება სათანადო შეფასება.

36. უნდა მოხდეს თუ არა არსებული ტყის მართვის გეგმების ადაპტირება ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების გასათვალისწინებლად?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 4, 6, 7, 8, 17, 18, 19,20
<p>პრინციპში არ არსებობს არსებული ტყის მართვის გეგმების ადაპტირების ვალდებულება, თუ კი გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებები არ იწვევს ჰაბიტატების ან იმ სახეობათა ჰაბიტატების გაუარესებას, რომელთა დასაცავადაც დაარსდა ნატურა 2000-ის საიტი, ან ასეთი სახეობების შეწუხებას.</p> <p>არსებული გეგმების ადაპტირება შეიძლება ასევე საჭირო გახდეს, როდესაც ისინი მოიცავენ სილვიკულტურულ ან სხვა ღონისძიებებს, რომლებიც თავსებადია არ არის საიტის სპეციფიკურ საკონსერვაციო მიზნებთან. თუ კი არსებული ტყის მართვის გეგმა არ ითვალისწინებს საკონსერვაციო მიზნებს და ღონისძიებებს, რომლებიც მიღებული იქნა ნატურა 2000-ის მართვის გეგმის კონტექსტში, უნდა მოხდეს მისი თავიდან განხილვა. სადაც შესაძლებელია, უნდა მოხდეს სინერჯიის გამოყენება, ისე რომ სილვიკულტურული ღონისძიებები ხელს უწყობდეს ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნებს. ნატურა 2000-ის მიზნების და ღონისძიებების ინტეგრაცია არსებულ ტყის მართვის გეგმაში ასევე შეიძლება განხორციელდეს აღნიშნული გეგმების გეგმიური განახლებისას, იმ შემთხვევაში, თუ არსებული გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებები არ იწვევენ დაცული ჰაბიტატების რაიმე გაუარესებას ან დაცული სახეობების შეწუხებას ნატურა 2000-ის საიტზე.</p> <p>როდესაც ტყის მართვის გეგმაში სრულად არის ინტეგრირებული შესაბამისი საკონსერვაციო მოთხოვნები საიტის საკონსერვაციო მიზნების მიხედვით, ისე, რომ ნებისმიერი შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედება დაცულ სახეობებსა და ჰაბიტატებზე თავიდან იქნას აცილებული და სადაც, შესაძლებლობის შემთხვევაში გეგმით გათვალისწინებული სატყეო სამეურნეო ღონისძიებები პროაქტიურად ხელს უწყობს საიტის საკონსერვაციო მიზნების მიღწევას, ჩვეულებრივ შესაძლებელია დავასკვნათ, რომ გეგმას სავარაუდოდ არ ექნება მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედება საიტზე. ასეთი დასკვნა მხოლოდ ობიექტური არგუმენტების და ნატურა 2000-ის საიტზე გეგმის ყველა შესაძლო ზემოქმედების შესწავლის შედეგების საფუძველზე შეიძლება იქნას გამოტანილი. რეკომენდირებულია ასეთი შესწავლის შედეგების დოკუმენტირება, გეგმის დანართის სახით. ასეთ შემთხვევაში, გეგმის სათანადო შეფასება საჭირო არ იქნება.</p>		

იხილეთ აგრეთვე კითხვა 57, იმაზე, საჭიროა თუ არა ტყის მართვის გეგმა დაექვემდებაროს მუხლი 6.3-ის პროცედურას.

37. ყველა ტყეს არ გააჩნია ტყის მართვის გეგმა ან მისი ექვივალენტი ინსტრუმენტი. სავალდებულოა თუ არა დამტკიცებული ტყის მართვის გეგმის ქონა ნატურა 2000-ის საიტისთვის?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>ევროკავშირის დირექტივების ფარგლებში სავალდებულო არ არის ნატურა 2000-ის ტყისთვის ტყის მართვის გეგმის შედგენა. ტყის მართვის გეგმის მომზადების ვალდებულება მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია კონკრეტულ წევრ სახელმწიფოში არსებულ წესებზე. რამდენიმე წევრ სახელმწიფოში ისინი საჭიროა განსაზღვრულ ზომებზე დიდი ფართობის ტყეებისა და განსაზღვრული ტყის ტიპებისთვის.</p> <p>ევროკავშირის ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია მაინც წაახალისებს წევრ სახელმწიფოებს, რომ 2020 წლამდე ყველა ტყისთვის, რომელიც საჭარო საკუთრებაშია და ასევე გარკვეულ ზომებზე უფრო დიდი ტყის საკუთრებისთვის (უნდა განისაზღვროს წევრი სახელმწიფოს ან რეგიონის მიერ და შეთანხმებული იყოს მათი სოფლის განვითარების პოლიტიკის ფარგლებში) მოამზადონ „ტყის მართვის გეგმები ან ექვივალენტი ინსტრუმენტი, რომელიც შესაბამისობაშია ტყის მდგრად მართვასთან, და აგრეთვე მიიღებენ დაფინანსებას ევროკავშირის სასოფლო განვითარების პოლიტიკის ფარგლებში, რათა გაზომვადი გაუმჯობესება იქნას მიღწეული სახეობებისა და ჰაბიტატების საკონსერვაციო სტატუსი, რომლებიც დამოკიდებულია ან ექვემდებარება სატყეო მეურნეობის ზემოქმედებას ან შესაბამისი ეკოსისტემური მომსახურებების განხორციელებას“.</p> <p>გარდა ამისა, 2014-2020 წლების EAFRD-ის რეგულირების ფარგლებში ზოგიერთი სატყეო ღონისძიების მხარდაჭერა (რეგულირება 1305/2013) პირობითია და დამოკიდებულია ტყის მდგრადი მართვის პრინციპებთან შესაბამისობაში მყოფი ტყის მართვის გეგმის ან ექვივალენტური ინსტრუმენტიდან შესაბამისი ინფორმაციის წარმოდგენაზე, გარკვეულ ფართობს ზემოთ, (როგორც ზემოთ აღინიშნა).</p>		

38. ტყე დინამიკური ეკოსისტემაა, რომელიც იმართება გრძელვადიან პერიოდში. როგორ შეიძლება ამ კონკრეტული ასპექტის შეთავსება ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნებთან?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 22
<p>ზოგადად, ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნები ისეა ჩამოყალიბებული, რომ სათანადოდ ითვალისწინებს ტყის ეკოსისტემების დინამიკური ხასიათს. ხშირად სწორედ ეს დინამიკური ბუნება განაპირობებს ტყესთან დაკავშირებული სხვადასხვა სახეობების ფართო სპექტრის გადარჩენას, განსაკუთრებით ტყის დიდ მასივებზე.</p> <p>ამიტომ, ნატურა 2000-ის საიტის დაფუძნება არ გულისხმობს არსებული მდგომარეობის სისტემატურად შენარჩუნებას მოცემული ტყესა და მოცემულ დროში,</p>		

თუმცა ზოგიერთი ნახევრად ბუნებრივი ტყე დამოკიდებულია აქტიურ მართვაზე, რომ თავიდან იქნას აცილებული ბუნებრივი სუ ქცესია. საკონსერვაციო მიზნები არ ითვალისწინებს მოცემული მდგომარეობის შენარჩუნებას ნებისმიერ ფასად, მისი ბუნებრივი განვითარების მიუხედავად. ასეთი ბუნებრივი განვითარება უნდა იყოს იმ ეკოლოგიური ფაქტორების განუყოფელი ნაწილი, რომელთა საფუძველზეც განისაზღვრა საკონსერვაციო მიზნები და ღონისძიებები. „სილვიკულტურული ციკლი“ (განახლება, გამოხშირვა და მწიფე ხეებისა თუ კორომების ქრა) შეიძლება თავსებადი იყოს ასეთ დინამიკური მიდგომასთან. თუმცა ხშირად სასურველია გარკვეული ადაპტაცია არსებულ პრაქტიკასთან (მაგ., ხნოვანი ხეების ან კორომების შენარჩუნება).

მიუხედავად ამისა, „გაყინვის“ სიტუაცია შეიძლება ზოგჯერ იყოს საჭირო იმისათვის, რომ გრძელვადიანად შენარჩუნდეს ნახევრად ბუნებრივი ჰაბიტატი, კონკრეტული მართვის ღონისძიებების შესაბამისად.

საჭიროების შემთხვევაში, ამ ეკოლოგიური ფაქტორების, აგრეთვე სამიზნე სახეობებისა და ჰაბიტატების საკონსერვაციო ხარისხის რეგულარული მონიტორინგი და შეფასება შესაძლებელს გახდის საიტის საკონსერვაციო მიზნებისა და ღონისძიებების შესაძლო ადაპტირებას.

მართვაში დინამიკური მიდგომა შეიძლება ნატურა 2000-ის დიდ საიტებზე უფრო ადვილად იქნას გამოყენებული, პატარა საიტებთან შედარებით, რომლებიც ხშირად შემოფარგლულია დაცული ჰაბიტატების ტიპის ფართობით. ასევე მნიშვნელოვანია მონიტორინგის სქემის არსებობა ლანდშაფტის დონეზე, რომლითაც შესაძლებელი იქნება პრობლემური ტენდენციების გამოვლენა ბუნებრივ პროცესებში, ნატურა 2000-ის ყველა შესაბამის საიტზე მოცემულ რეგიონში ერთდროულად.

39. ტყის მართვა ზოგჯერ ასევე ეყრდნობა არაადგილობრივ სახეობებს. თავსებადია თუ არა ეს ნატურა 2000-ის მოთხოვნებთან?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 4, 11, 14, 15
--------------	---	--

ნატურა 2000-ის საიტზე ხის სახეობის ან გარკვეული სახეობების სასურველი სიხშირის არჩევა დამოკიდებულია იმ სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების ეკოლოგიურ მოთხოვნებზე, რომელთა დასაცავადაც დაფუძნდა საიტი, ასევე ამ საიტის საკონსერვაციო მიზნებზე. იმ საიტებზე, სადაც კონსერვაციის მიზანია კონკრეტული ჰაბიტატის ტიპების ან სახეობების საკონსერვაციო ხარისხის გაუმჯობესება, შესაძლო საკონსერვაციო ღონისძიება შეიძლება მოიცავდეს არაადგილობრივი სახეობების მიერ დაკავებული ფართობის შემცირებას, მაგალითად, ბუნებრივი ჰაბიტატის უწყვეტობის ან მისი სტრუქტურის აღსადგენად.

მეორე მხრივ, იმ საიტებზე, სადაც მიზანი ტყეების არსებული მდგომარეობისა და გავრცელების შენარჩუნებაა, შეიძლება არსებული არაადგილობრივი სახეობების შენარჩუნება, თუ ეს ხელს არ შეუშლის საიტის საკონსერვაციო მიზნების მიღწევას. მაგალითად, როდესაც დიდი ფართობის ნატურა 2000-ის საიტი მოიცავს ბუნებრივი ტყის ვრცელ საფარს, საკმარისად დინამიკური ბუნებით და სტრუქტურული მრავალფეროვნებით, რათა კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნდეს საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობები ან ჰაბიტატის ტიპები.

თუმცა ზოგადად ნატურა 2000-ის საიტებზე არაადგილობრივი ხის სახეობების შეტანა სიფრთხილით უნდა მოხდეს, უნდა შეფასდეს მათი სავარაუდო ზემოქმედება. კარგი ხარისხის ტყის ჰაბიტატის ჩანაცვლება არაადგილობრივი ხის სახეობის ნარგაობით საიტის საკონსერვაციო მიზნებთან თანხმობაში ვერ იქნება.

40. კლიმატის ცვლილება სავარაუდოდ მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენს ტყეებზე. შეიძლება თუ არა ტყის მართვის ღონისძიებების გატარება კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების შესარბილებლად, როდესაც საქმე ეხება ნატურა 2000-ის ჰაბიტატს?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>ტყის ჰაბიტატების საკონსერვაციო დონის ან სტატუსის გაუმჯობესებას ტყის სათანადო მართვით, პირდაპირი დადებითი გავლენა ექნება ასევე ტყის ეკოსისტემების მდგრადობაზე, და შესაბამისად მათ უნარზე, გაუმკლავდნენ კლიმატის ცვლილების ზემოქმედებას (ადაპტაცია). ამ მიზნით, ადაპტაციური მართვის სტრატეგიები მიზნად ისახავს გაზარდოს ტყის მდგრადობა მომავალი ცვლილებების მიმართ, მაგალითად ტყის სტრუქტურის გაუმჯობესებით, ფრაგმენტაციის აღმოფხვრით და ზოგჯერ ისეთი ხის სახეობების არჩევით, რომლებიც უკეთ მოერგებიან მოსალოდნელ პირობებს. ტყეებმა შეიძლება ხელი შეუწყოს კლიმატის ცვლილების შერბილებას ნახშირბადის დამარაგებით. ამის მიღწევა შეიძლება კორომის მოცულობის გაზრდით, გამხმარი მერქნის არსებობით და ნიადაგში ნახშირბადის რაოდენობის გაზრდით. ტორფიანი ნიადაგების ტყეებში წყლის პირობების დაცვა ან საჭიროების შემთხვევაში გაუმჯობესება ხელს შეუწყობს ტორფის გაუარესების და ტყის ტორფიანი ნიადაგებიდან ნახშირორჟანგის ემისიების თავიდან აცილებას. თუმცა, მართვის ეს სტრატეგიები ყოველთვის სიფრთხილით უნდა იქნას გამოყენებული, რათა არ მოხდეს იმ ბუნებრივი მახასიათებლების და ტყის ჰაბიტატების შემადგენლობის შეცვლა, რომლებიც შესაანარჩუნებელია.</p> <p>კლიმატის ცვლილების შერბილებაზე და ადაპტაციაზე ახალი აქცენტი კეთდება ევროკავშირის ფონდებით, როგორცაა EAFRD და ახალი LIFE პროგრამა გარემოსა და კლიმატისთვის, რომელიც ხელს უწყობს სატყეო ღონისძიებებს ამ მიმართულებით. EAFRD-ის ფარგლებში, წევრმა სახელმწიფოებმა თითოეულ სასოფლო განვითარების პროგრამაში ფონდის მთლიანი დაფინანსებიდან მინიმუმ 30%-ს უნდა დახარჯონ კლიმატის ცვლილების შერბილებასა და ადაპტაციაზე, ისევე როგორც გარემოს საკითხებზე. ასეთი ხარჯვა უნდა განხორციელდეს აგრო-გარემო-კლიმატის და ორგანული ფერმერული მეურნეობის გადასახადებით და გადასახადებით იმ ტერიტორიებისთვის, რომლებიც ბუნებრივი ან სხვა სპეციფიკურ ზემოქმედების ქვეშაა, ტყეების გადასახადებით, ნატურა 2000-ის ტერიტორიების გადასახადებით და კლიმატთან და გარემოსთან დაკავშირებული ინვესტიციების მხარდაჭერით.</p>		

<p>41. როგორ უნდა იქნას გათვალისწინებული „მერქნიანი მცენარეებით დაფარული სხვა მიწები“ (ბურქნარები, კლდოვანი ტერიტორიები და ა.შ.) ან ტყით დაუფარავი ჰაბიტატების არსებობა?</p>		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):4, 18
<p>ნატურა 2000-ის ტყეები ასევე მოიცავს „მერქნიანი მცენარეებით დაფარულ სხვა მიწებს“ (ტყის საძოვრები, ბურქნარები, ველობები და ა.შ.), რომელთაგან ზოგი აგრეთვე დანართი I-ის ჰაბიტატის ტიპებს წარმოადგენს, რომლებიც საჭიროებს ნატურა 2000-ის ტერიტორიების დაარსებას. თუ საიტი დაფუძნდა ასეთი ჰაბიტატის ტიპისთვის ან ის წარმოადგენს ჰაბიტატს ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობისთვის რომელიც ტყესთან არ არის დაკავშირებული, მაშინ მათთვისაც საჭირო იქნება სპეციფიკური საკონსერვაციო მიზნების და ღონისძიებების დასახვა.</p> <p>თუ კი ასეთ შემთხვევას ადგილი არ აქვს, ასეთი ჰაბიტატების მართვა შეიძლება ისე, რომ აუცილებლად აქცენტი არ გაკეთდეს მათი საკონსერვაციო ღონის შენარჩუნებაზე ან გაუმჯობესებაზე საიტის ფარგლებში, იქამდე სანამ მართვა ხელს არ შეუშლის საიტის საკონსერვაციო მიზნების მიღწევას ან ნებისმიერ დაცვით რეჟიმს ეროვნულ, რეგიონულ ან ადგილობრივ დონეზე.</p>		

<p>42. რა ხდება როცა ერთსა და იმავე საიტზე წარმოდგენილი სხვადასხვა ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატის ტიპებისთვის ან სახეობებისთვის განკუთვნილი საკონსერვაციო ღონისძიებები ერთმანეთთან წინააღმდეგობაშია?</p>		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>შეიძლება იყოს მდგომარეობა, როდესაც ერთი ჰაბიტატის ან სახეობის საკონსერვაციო მიზნები წინააღმდეგობაში მოდის სხვა ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატის ან სახეობის არსებობასთან საიტზე. მაგალითად, შეიძლება სასურველი იყოს ტყის ჰაბიტატის ტიპის ფართობის გაზრდა, მაგრამ ამან შეიძლება თავის მხრივ გამოიწვიოს გამომშრალი ნიადაგების (ტყით დაუფარავი) ფართობების კარგვა.</p> <p>საჭირო იქნება ასეთ პოტენციურ კონფლიქტებზე მუშაობა და მათი მოგვარება საიტის საკონსერვაციო მიზნების დასახვისას, საიტზე წარმოდგენილი თითოეული ჰაბიტატის ტიპისა თუ სახეობის მნიშვნელობის შეპირისპირების საფუძველზე, რათა მიღწეული იქნას ზოგადი მიზანი - სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევა ევროკავშირის ფარგლებში და წევრი სახელმწიფოების ბიოგეოგრაფიულ რეგიონებში. განხილული უნდა იყოს ორივე მხარისთვის ხელსაყრელი კომპრომისის გამონახვის ნებისმიერი შესაძლებლობა (იხილეთ კითხვა18).</p>		

<p>43. როგორ უნდა ვიმოქმედოთ ნატურა 2000-ის საიტზე დაავადების გავრცელებისას, რომელსაც მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ზემოქმედება მოაქვს (მაგ., ქერქიჭამია ხოჭოები, ფიჭვის მერქნის ნემატოდა)?</p>		
<p>სამართლებრივი ვალდებულება / რეკომენდაცია / ინფორმაცია</p>	<p>სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები</p>	<p>შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):</p>
<p>(რ) ნატურა 2000-ის საიტებზე ფოტოსანიტარული ღონისძიებების დაგეგმვისას, გასათვალისწინებელია საიტის საკონსერვაციო მიზნები და ღონისძიებები ისე უნდა დაიგეგმოს, რომ უარყოფითი ზემოქმედებები დაცულ სახეობებსა და ჰაბიტატებზე თავიდან იქნას აცილებული, ან შემცირებული უმნიშვნელო დონემდე.</p> <p>(ვ) ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.3-ის ფარგლებში სათანადო შეფასების განხორციელება იქნება საჭირო ნებისმიერი ფიტოსანიტარული ღონისძიებისთვის, რომელიც არ არის აუცილებელი საიტის საკონსერვაციო მართვისთვის, მაგრამ მოსალოდნელია, რომ ექნება მნიშვნელოვანი ზემოქმედება საიტზე (იხილეთ აგრეთვე კითხვა57). უარყოფითი შეფასების შემთხვევაში, ღონისძიების განხორციელებაზე მხოლოდ ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.4-ის დებულებების მიხედვით უნდა გაიცეს ნებართვა (არ არსებობს ალტერნატიული გადაწყვეტა, წარმოდგენილია საჭარო ინტერესის უპირატესი მიზეზები, საკომპენსაციო ღონისძიებები, ინფორმაცია ევროკომისიიდან, კომისიის დასკვნა თუ წარმოდგენილია პრიორიტეტული სახეობები ან ჰაბიტატის ტიპები.)</p> <p>(ი) ბუნებრივ ტყეებში, ზოგიერთი დაავადების ან მწერის გავრცელება შეიძლება მნიშვნელოვანი ეკოლოგიური პროცესის ნაწილი იყოს და უზრუნველყოფდეს ტყის სტრუქტურებსა და ფუნქციებს, რომლებიც უმნიშვნელოვანესია მისი სახეობებისთვის. ასეთი ფაქტორები ყოველთვის არ უნდა იყოს თავიდან აცილებული, განსაკუთრებით ნატურა 2000-ის დიდ საიტებზე, თუ მათი უარყოფითი ეკოლოგიური ან სოციალურ-ეკონომიკური ზემოქმედება აშკარად არ გადაწონის პოტენციურ დადებით ეკოლოგიურ ზემოქმედებას. ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ ბუნებრივი შეწუხება ზოგადად დიდ ფართობებზე მუშაობს და შეიძლება უარყოფითი მოვლენა იყოს ადგილობრივ დონეზე, მაშინაც კი როდესაც მათი არსებობა სასურველია ლანდშაფტის დონეზე.</p> <p>(ვ) როდესაც ნატურა 2000-ის ტყეში გადაუდებელი ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს მცენარეების ან მცენარეთა პროდუქტებისთვის საზიანო ორგანიზმების ევროკავშირში გავრცელების თავიდან ასაცილებლად, საბჭოს 2000 წლის 8 მაისის დირექტივის 2000/29/EC⁶² მიხედვით, და კერძოდ, მუხლი 16-ის (3) მეოთხე წინადადების მიხედვით, რისკების მართვის სათანადო შესაძლებლობები უნდა იქნას გამოყენებული, რომლებიც შეიძლება მოიცავდეს პრობლემური მცენარეების ჭრების შემცირებას. ამ შემთხვევაში, ყოველთვის უზრუნველყოფილი უნდა იყოს შესაბამისი მაგნე ორგანიზმ(ებ)ის გავრცელების რისკების შემცირება, შესაბამისი განსახორციელებელი ღონისძიებით მოსალოდნელ დონესთან შედარებით⁶³.</p> <p>(რ) ფიტოსანიტარული ღონისძიებების პროექტი და შესაძლო საკომპენსაციო ღონისძიებები განხილული უნდა იქნას წინასწარ ეროვნულ კომპეტენტურ უწყებებთან. გამონაკლის შემთხვევებში, როდესაც ფიტოსანიტარული ღონისძიებები უნდა</p>		

62. OJ L 169, 10.7.2000, p. 1.

63. იხილეთ მაგალითად: კომისიის 2012 წლის 26 სექტემბრის გადაწყვეტილება ევროკავშირში Bursaphelenchus xylophilus-ის (Steiner et Buhner) Nickle et al. (ფიჭვის მერქნის ნემატოდა) გავრცელების პრევენციის გადაუდებელ ღონისძიებებთან დაკავშირებით – OJ L266, 02.10.2012, p.42

გამოირიცხოს ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნების გამო, რასაც შედეგად მოჰყვება მნიშვნელოვანი ეკონომიკური დანაკარგი ტყის მესაკუთრისთვის, წევრი სახელმწიფოსთვის რეკომენდირებულია შესაბამისი ფინანსური კომპენსაციის გათვალისწინება, რომლებიც ხელმისაწვდომია ევროკავშირის ან ეროვნული ფონდებიდან.

44. შესაძლებელია თუ არა სატყეო-სამეურნეო გზების მშენებლობა ნატურა 2000-ის საიტზე?

ინფორმაცია/ სამართლებრივი ვალდებულება	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 19
<p>(ი) სატყეო გზები ხშირად უმნიშვნელოვანესი ელემენტია ეკონომიკურად სიცოცხლისუნარიანი ტყეების მართვისთვის. ზოგიერთ შემთხვევაში მათ ასევე შეუძლიათ წვლილის შეტანა საიტის კონსერვაციაში (საკონსერვაციო ზომების განხორციელებაზე წვდომა, დაცვა ხანძრების წინააღმდეგ და ა.შ.). თუმცა, ზოგჯერ მათ შეიძლება ჰქონდეთ მნიშვნელოვანი პირდაპირი ან არაპირდაპირი გავლენა იმ სახეობებზე და / ან ჰაბიტატებზე, რომელთა დასაცავადაც დაარსდა საიტი.</p>		
<p>(ე) სხვა მსგავსი პროექტების მსგავსად, ამოსავალი უნდა იყოს საიტის საკონსერვაციო მიზნები. რეკომენდირებულია ნებისმიერი გზის მშენებლობა თავიდანვე ისე დაიგეგმოს, რომ თავიდან იქნას აცილებული ან შერბილებული ნებისმიერი შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედება ჰაბიტატზე ან სახეობაზე, რომლის დასაცავადაც შეიქმნა საიტი. თუ კი ამ სიფრთხილის ფონზე, არის გონივრული ვარაუდი, რომ გზის მშენებლობა მნიშვნელოვან ზემოქმედებას არ მოახდენს საიტის ინტეგრირებულობაზე, საიტის საკონსერვაციო მიზნებზე, ან სულაც ის დადებით წვლილს შეიტანს ამ მიზნების მიღწევაზე, ამ შემთხვევაში შეიძლება გზის აშენება შესაბამისი სრული შეფასების გარეშე. ასეთი დასკვნა მხოლოდ ობიექტური არგუმენტების და ნატურა 2000-ის საიტზე პროექტის ყველა შესაძლო ზემოქმედების შეფასების საფუძველზე უნდა იქნას გამოტანილი.</p>		
<p>(რ) რეკომენდირებულია, შეფასების შედეგების დოკუმენტირება, ისე რომ ისინი ყოველთვის ხელმისაწვდომი იყოს საჭიროების შემთხვევაში. იგივე სიფრთხილეა საჭირო ნებისმიერი სატყეო გზის მშენებლობის პროექტისთვის, რომელიც ტყის მართვის გეგმის ნაწილს წარმოადგენს (ინტეგრირებული ან არა ინტეგრირებული), რომელიც მთლიანობაში ჯერ არ დაქვემდებარებია სკრინინგს ან შესაბამის შეფასებას, ნატურა 2000-ის საიტზე მისი ზემოქმედების თვალსაზრისით.</p>		
<p>(ვ) სათანადო შეფასება ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.3-ის ფარგლებში ყოველთვის საჭირო იქნება, თუ ვერ გამოირიცხა გზის მშენებლობით გამოწვეული ნებისმიერი მოსალოდნელი მნიშვნელოვანი ზემოქმედება საიტზე (იხილეთ აგრეთვე კითხვა 57).</p>		

45. ნატურა 2000-ის საიტზე დაშვებულია პირწმინდა ქრები?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 4, 19
<p>აქაც ამოსავალი წერტილი უდნა იყოს საიტის საკონსერვაციო მიზნები. პირწმინდა ქრებს შეიძლება გამანადგურებელი შედეგები მოჰყვეს გარკვეულ სპეციფიკურ ჰაბიტატებსა და სახეობებზე, განსაკუთრებით ისეთებზე, რომლებიც უწყვეტ ტყის საფარზე დამოკიდებული, თუმცა ასევე ეს შეიძლება ხელსაყრელი იყოს ფრინველებისა თუ ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში დაცული სხვა სახეობების ან ჰაბიტატებისთვის. საჭიროა ცალკეული შემთხვევების ანალიზი. ეს უნდა ითვალისწინებდეს საიტის სპეციფიკურ საკონსერვაციო მიზნებს, ჰაბიტატებსა და სახეობებს, რომლებიც ექვემდებარებიან დაგეგმილი პირწმინდა ქრების ზემოქმედებას, ახალი ჰაბიტატის ტიპებს, რომლებიც ჩაანაცვლებს განადგურებულ ჰაბიტატს, (მათ შორის არსებული ჰაბიტატ(ებ)ის ნებისმიერი განსხვავებული განვითარების ფაზა ან სტრუქტურა), ტყეკაფის ტერიტორიის შედარებით ღირებულებას და ა.შ. საზოგადოებრივი ინტერესის ჰაბიტატებისთვის, სადაც მუხლი 17-ის მიხედვით, არსებული ფართობი უკვე სასურველ საკონსერვაციო სტატუსზე დაბლაა ეროვნულ ან ბიოგეოგრაფიულ დონეზე, პირწმინდა ქრები სავარაუდოდ წინააღმდეგობაში იქნება საიტის სპეციფიკურ საკონსერვაციო მიზნებთან, რომლებიც ასეთ სიტუაციაში ჩვეულებრივ უნდა ასახავდეს სასურველი საკონსერვაციო სტატუსის მიღწევის უპირატეს ინტერესს უფრო ფართო მასშტაბით.</p> <p>პროცედურული თვალსაზრისით, სხვა გეგმებისა და პროექტების მსგავსად, მუხლი 6.3-ით გათვალისწინებული შესაბამისი შეფასება იქნება საჭირო, თუ კი ვერ იქნა გამორიცხული მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ნატურა 2000-ის საიტზე (იხილეთ კითხვები 44 და 57).</p>		

46. როგორ უნდა მოვიქცეთ ნატურა 2000-ის საიტზე დანართი I-ის ახალი ჰაბიტატების არსებობის შემთხვევაში?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>ტყის მართვა გრძელვადიანი, დინამიკური პროცესია. გარკვეული ტყის მართვის ღონისძიებებს შეიძლება დანართი I-ის ახალი ჰაბიტატის განვითარება მოჰყვეს. მაგალითად, ნატურა 2000-ის საიტზე მუხავ ნიადაგზე ნაძვის კორომის პირწმინდა ქრის შემდეგ შეიძლება განვითარდეს ევროპული გამომშრალი ნიადაგები (ჰაბიტატი 4030). უნდა მოხდეს თუ არა ამ ახალი ჰაბიტატის დაცვა ან შეიძლება თუ არა ის გარდაიქმნას ახალ ტყის კორომად (მაგ., არყის კორომი ან ნაძვის ნარგაობა) რამდენიმე წლის შემდეგ? ამ კითხვაზე პასუხს საიტის საკონსერვაციო მიზნები გასცემს.</p> <p>თუ კი საიტი თავდაპირველად გამომშრალი ნიადაგების კონსერვაციის მიზნითაც დაარსდა, ამ ჰაბიტატის არსებობა გათვალისწინებული უნდა იქნას შესაბამის საკონსერვაციო მიზნების მიხედვით, დინამიკურად, პირწმინდა ქრების სათანადო დაგეგმვით, ისე რომ უზრუნველყოფილი იქნას საიტზე აღნიშნული ჰაბიტატის სათანადო ფართობის შენარჩუნება, ან სტრატეგიულად (სპეციალური ზომების მიღება გატყეების თავიდან ასაცილებლად და გამომშრალი ნიადაგების შესანარჩუნებლად), თუ კი სახეზეა ჰაბიტატის აშკარა სიმცირე. თუ კი ახლად წარმოქმნილი ჰაბიტატის ტიპი ერთ-ერთია მათ</p>		

შორის, რომელთა დასაცავდაც შეიქმნა საიტი (როგორც თვითონ ჰაბიტატი ან სახეობის ჰაბიტატი), მაშინ ის (ან შესაბამისი სახეობა) შეტანილი უნდა იქნას საიტის სტანდარტულ მონაცემთა ფორმაში და ამ ჰაბიტატის ტიპისთვის ან შესაბამისი სახეობისთვის უნდა შემუშავდეს სპეციფიკური საკონსერვაციო მიზნები. სპეციალური საკონსერვაციო ღონისძიებების საჭიროება დამოკიდებული იქნება ამ მიზნების ბუნებაზე. სადაც ახალი ჰაბიტატის ტიპის ან სახეობის ჰაბიტატის არსებობა არის არის მნიშვნელოვანი საიტის ძირითადი მიზნების ან ნატურა 2000-ის ქსელის ერთიანობის თვალსაზრისით, ეს აისახება საიტის საკონსერვაციო მიზნებზე. ასეთ შემთხვევაში, ახალ ჰაბიტატს არ დასჭირდება სპეციალური საკონსერვაციო ღონისძიებები (იხილეთ აგრეთვე კითხვები N18 და 42).

47. როგორ უნდა მოვიქცეთ დანართი I-ის მეორეული ჰაბიტატების შემთხვევაში, რომელებიც ბუნებრივად ჩანაცვლდა მცენარეულობის კლიმაქსური პერიოდის შემდგომ, უფრო მიახლოებული ტყის ჰაბიტატით?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>ნატურა 2000-ის ბევრი ჰაბიტატი დამოკიდებულია ადამიანის ჩარევაზე. ადამიანის ჩარევის გარეშე ასეთი მეორეული ჰაბიტატები სპონტანურად გარდაიქმნება სხვა ჰაბიტატის ტიპად (საზოგადოებრივი ინტერესის ან არა), რომელიც შეიძლება უფრო ახლოს იყოს პოტენციურ ბუნებრივ მცენარეულობასთან, მაგრამ არ შეესაბამებოდეს იმ ჰაბიტატს, რომელიც იქ არსებობდა საიტის დაფუძნების დროს. მაგალითად, დანართი I-ის ზოგიერთი ჰაბიტატი (მაგ., ზოგიერთი მუხნარი ტყე - დანართი I-ის ჰაბიტატები 9160, 9170, 9190) შემდეგ განვითარდა გარკვეული სილვიკულტურული მოვლის შედეგად (მაგ., გადაბეღვა). მართვის პრაქტიკის ცვლილების გამო (მაგ., ნაბელი მეურნეობის შეწყვეტა) შეიძლება მოხდეს ისე, რომ ახალმა ჰაბიტატმა (მაგ., წიფლნარი ტყე) თანდათანობით ჩაანაცვლოს თავდაპირველი მცენარეულობა. ამის მსგავსად, გარკვეული ტყის საძოვრები ძოვების შეწყვეტის შემდეგ შეიძლება თანდათან ტყედ გარდაიქმნას.</p> <p>ასეთი ჰაბიტატების მართვის შესახებ გადაწყვეტილება მიღებული უნდა იქნას შესაბამისი საიტისთვის განსაზღვრული საკონსერვაციო მიზნებიდან გამომდინარე. ეს მიზნები შემდეგ უნდა განისაზღვროს საიტზე რეალურად წარმოდგენილი ჰაბიტატების კონსერვაციისთვის საიტის მნიშვნელობისა და პოტენციალის ანალიზის შედეგად, მათი საკონსერვაციო სტატუსის გათვალისწინებით რეგიონულ, ეროვნულ ან ბიოგეოგრაფიულ დონეზე.</p> <p>თუ კი განისაზღვრა, რომ კონკრეტული ჰაბიტატის ტიპი საჭიროებს შენარჩუნებას ან სულაც აღდგენას საიტზე, მაშინ კომპეტენტურ უწყებაზე იქნება დამოკიდებული საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განსაზღვრა, სხვა ჰაბიტატის განვითარების თავიდან ასაცილებლად.</p> <p>თუ საკონსერვაციო მიზნები მოიცავს სხვა ჰაბიტატის ტიპის განვითარებას, მაგალითად, თუ ეს უკანასკნელი შეესაბამება საიტის ბუნებრივ მცენარეულობას, მაშინ ინტერვენცია საჭირო აღარ იქნება შესაბამისი ჰაბიტატის განვითარების შესაჩერებლად, რომელიც ზოგჯერ შეიძლება დანართი I-ის ჰაბიტატს შეესაბამებოდეს. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, თუ კი ახალი ჰაბიტატის ტიპის განვითარება შესაბამისობაშია საიტის სპეციფიკურ საკონსერვაციო მიზნებთან, ჩვეულებრივ, ეს არ იქნება განხილული მდგომარეობის გაუარესებად ჰაბიტატების დირექტივის 6.2 მუხლის თვალსაზრისით (იხილეთ აგრეთვე კითხვები 18, 26, 42 და 46)</p>		

4.7 ნატურა 2000-ის საიტების კონსერვაციისა და მართვის დაფინანსება

კითხვები:

48. ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო ღონისძიებები ყოველთვის გულისხმობს ხარჯებს?
49. რა ხარჯებს მოიცავს ნატურა 2000-ის ქსელი მთლიანობაში?
50. ვინ არის პასუხისმგებელი ქსელის დაფინანსების უზრუნველყოფაზე? ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მართვისთვის არის თუ არა ხელმისაწვდომი ევროკავშირის რაიმე დაფინანსება?
51. არის თუ არა ევროკავშირის სასოფლო განვითარების რეგულაციაში გათვალისწინებული რაიმე სპეციფიკური ღონისძიებები ნატურა 2000-ის ხელშესაწყობად?
52. არის თუ არა ევროკავშირის სასოფლო განვითარების რეგულაციაში გათვალისწინებული სხვა ღონისძიებები, რომლებითაც ასევე შეიძლება ნატურა 2000-ის დაფინანსების ხელშეწყობა?
53. მხოლოდ ტყის მესაკუთრეების / მმართველების მიერ უნდა მოხდეს დამატებითი ხარჯების ან დაკარგული შემოსავლის ანაზღაურება?
54. ყოველთვის უნდა მოხდეს ნატურა 2000-ის მართვასთან დაკავშირებული ხარჯების ფინანსური კომპენსირება?
55. რა ღონისძიებებია ხელმისაწვდომი ევროკავშირის LIFE ინსტრუმენტის ფარგლებში ნატურა 2000-ის საიტებზე არსებული ტყეების საკონსერვაციო ღონისძიებების დასაფინანსებლად?
56. არსებობს თუ არა სხვა ფინანსური საშუალებები და ინიციატივები ნატურა 2000-ისთვის ეროვნულ ან რეგიონულ დონეზე?

!! გაითვალისწინეთ: გთხოვთ ასევე იხილოთ ამ დოკუმენტის I თავის 1.2.2 ქვეთავი, ნატურა 2000-ის საიტებისთვის ევროკავშირის შესაძლო დაფინანსების შესაძლებლობებთან დაკავშირებით დეტალური ინფორმაციისთვის !!

48. ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო ღონისძიებები ყოველთვის გულისხმობს ხარჯებს?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 3, 4, 5, 8, 10, 11, 14, 18, 20, 21, 22, 23
<p>ყოველთვის არა. ეს მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია ღონისძიებების ტიპზე და კონკრეტულ ტერიტორიაზე, სადაც ხდება ამ ღონისძიებების განხორციელება. არსებობს გარკვეული საკონსერვაციო ღონისძიებები, რომლებიც არ მოიცავს ხარჯებს ან შემოსავლის შემცირებას, ან შეიძლება მარტივად იქნას შეტანილი ყოველდღიურ მართვით ღონისძიებებში რაიმე დამატებითი ხარჯების ან ფინანსური დანაკარგის გარეშე (მაგ., ტყის კორომების სახეობრივი შემადგენლობის შეცვლა, სადაც ასეთი შემადგენლობა ეკონომიკურად და ეკოლოგიურად არამდგრადია, პროდუქტიული ხის სახეობებით ჩანაცვლებით, რომლებიც შეესაბამება ბუნებრივ მცენარეულობას; ან უბრალოდ იმის უზრუნველყოფა, რომ არსებული ტყის მართვის პრაქტიკა გაგრძელდება, სადაც დამტკიცდა მისი დადებითი როლი საიტზე წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპებია კარგი საკონსერვაციო ღონის მიღწევასა და შენარჩუნებაში).</p> <p>ზოგი საკონსერვაციო ღონისძიება შეიძლება პირიქით, გარკვეულ ეკონომიკურ სარგებელს იძლეოდეს გრძელვადიან პერსპექტივაში (მაგ., უკეთესი სანადირო პირობების შექმნა სანადირო სახეობებისთვის, სანადირო სახეობების მიერ მიყენებული ზიანის შემცირება, ანკესით თევზაობისთვის უკეთესი პირობების შექმნა, მაღალი ტურისტული ინტერესი, უფრო ეკოლოგიური და ნაკლებად ხარჯიანი სილვიკულტურული მეთოდები, ნიადაგის ხარისხის გაუმჯობესება და ა.შ.).</p> <p>თუმცა, აუცილებლად იქნება რიგი საკონსერვაციო ღონისძიებები, რომლებიც ხარჯებს მოითხოვს, რადგან მათი განხორციელება საჭიროებს დამატებით ადამიანურ ძალას, ინვესტირებას ახალ ინფრასტრუქტურასა და აღჭურვილობაში, ან იმიტომ რომ ისინი ამცირებენ არსებულ კომერციულ შესაძლებლობებს ტყის მესაკუთრისთვის. ეს კონკრეტული შემთხვევების მიხედვით უნდა შეფასდეს.</p> <p>რეკომენდირებულია, რომ ნატურა 2000-ის მართვის გეგმებში შეტანილი იყოს თითოეული საკონსერვაციო ღონისძიების ხარჯების დაანგარიშება შესაბამისი საიტისთვის და ასევე შესწავლილი იყოს დაფინანსების ყველა შესაძლო წყარო, ადგილობრივ, ეროვნულ და ევროკავშირის დონეზე, როგორც საჯარო, ისე კერძო წყაროებიდან. ასევე სასურველია ინოვაციური თვითდაფინანსების სქემების გამოყენების შესაძლებლობის შესწავლა (მაგ., ნატურა 2000-ის პროდუქტების გაყიდვით, ეკო-ტურიზმით, წყლის ხარისხის შენარჩუნებისთვის გადასახადებით და ა.შ - იხილეთ მაგალითები 49-ე კითხვიდან).</p>		

49. რა ხარჯებს მოიცავს ნატურა 2000-ის ქსელის მართვა მთლიანობაში?		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ფართო საზოგადოება, ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>ნატურა 2000-ის ქსელის საიტების ეფექტური მართვა და აღდგენა მთელი EU-28-ის ფარგლებში მოითხოვს მნიშვნელოვან ფინანსურ ინსტრუმენტებს. 2007 წელს კომისიამ დაადგინა, რომ დაახლოებით 5.8 მილიარდი ევრო იქნებოდა საჭირო წელიწადში EU-27-ისთვის, ქსელის ფარგლებში საიტების მართვისა და აღდგენისთვის. თუმცა, ევროკავშირის სხვადასხვა ინსტრუმენტების გამოყენება ჯერჯერობით მნიშვნელოვნად დაბალია ნატურა 2000-ის ფინანსურ საჭიროებებზე, რაც განისაზღვრა წევრი სახელმწიფოების მიერ, და ამ საჭიროებების მხოლოდ 20%-ს ფარავს⁶⁴.</p> <p>თუმცა ამ ხარჯებს მნიშვნელოვნად გადაწონის ის მრავალი სოციალურ-ეკონომიკური სარგებელი, რასაც ქსელში შეტანილი ტერიტორიები უზრუნველყოფს. გარდა იმისა რომ უდიდეს როლს ასრულებენ ევროპის ბიომრავალფეროვნების დაცვაში, ნატურა 2000-ის საიტების უზრუნველყოფენ სხვა ეკოსისტემური სარგებლისა და მომსახურებების ფართო სპექტრს საზოგადოებისთვის. კომისიის ახალი კვლევების მიხედვით, იმ სარგებლის ღირებულება, რომლებიც მიიღება ნატურა 2000-ის საიტებიდან, შეფასებულია 200-დან 300 მილიონ ევრომდე წელიწადში⁶⁵.</p> <p>მიუხედავად იმისა, რომ ეს ციფრები მხოლოდ საწყის შეფასებას წარმოადგენს, პირველადი შედეგები უკვე აჩვენებს, რომ ნატურა 2000-ის ქსელის მიერ უზრუნველყოფილი ეკონომიკური სარგებელი საზოგადოებისთვის ძალიან ხელსაყრელად შეესაბამება იმ ხარჯებს, რომლებიც ასოცირებულია ამ მნიშვნელოვანი რესურსის მართვასა და დაცვასთან - რომელიც მისგან მიღებული პოტენციური სარგებლის მხოლოდ მცირე ნაწილს წარმოადგენს.</p> <p>ხარჯ-სარგებლის ზუსტი თანაფარდობა, რა თქმა უნდა, დამოკიდებულია რიგ ფაქტორებზე, მათ შორის საიტების ადგილმდებარეობაზე და მიწათსარგებლობაზე, მაგრამ აქამდე ყველაფერი იმაზე მიუთითებს, რომ კარგად მართული ნატურა 2000-ის ქსელი აანაზღაურებს მის მოვლასთან დაკავშირებულ ხარჯებს.</p>		
<p>ნატურა 2000-ისგან მიღებული ეკონომიკური სარგებლის მაგალითები:</p> <p><i>ტურიზმი:</i></p> <p>ნატურა 2000 უკვე ამტკიცებს, რომ მნიშვნელოვანი მამოძრავებელია ბევრი ადგილობრივი ეკონომიკისთვის, ტურისტების მოზიდვით, რომელთაგან მიღებული შემოსავალი ხელს უწყობს ადგილობრივ ეკონომიკებს. შეფასებულია, რომ ნატურა 2000-ის საიტების ვიზიტორების მიერ დახარჯული თანხა დაახლოებით 50-85 მილიარდ ევროს აღწევს წელიწადში (2006 წლის მონაცემები). მხოლოდ იმ ვიზიტორების დანახარჯები რომ იყოს გათვალისწინებული, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან ნატურა 2000-ით (და არა ზოგადად ბუნებრივი ტერიტორიებით) ეს შეადგენს 9-20 მილიარდს წელიწადში (2006 წლისთვის).</p> <p>ტურიზმიდან და რეკრეაციიდან მიღებული მთლიანი შემოსავალი დაახლოებით 4.5-8 მილიონ სრულ განაკვეთიან სამუშაო ადგილს ქმნის. ნატურა 2000-თან დაკავშირებული</p>		

64. კომისიის პერსონალის სამუშაო დოკუმენტი. ნატურა 2000-ის დაფინანსება. ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf

65. დეტალური ინფორმაცია ხელმისაწვდომია: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm

ვიზიტორებიდან მიღებული სარგებელი 800 000-დან 2 მილიონამდე სრულ განაკვეთთან სამუშაო ადგილს შეუწყობს ხელს. ეს შეესაბამება მთლიანობაში დაახლოებით 13 მილიონ სრულ განაკვეთთან სამუშაო ადგილს ტურისმის სექტორში EU27-ის ფარგლებში (2008 წლის მონაცემებით). ამას გარდა, დაცული ტერიტორიებიდან შეიძლება დამატებითი სარგებლის მიღება ადგილობრივი და რეგიონული ეკონომიკისთვის, შიდა ინვესტიციების მოზიდვით და ადგილობრივი მდგომარეობისა და ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებით.

წყალი:

თანხის დაბოვება შეიძლება ბუნებრივ კაპიტალზე მუშაობით, წყლის გაფილტვრის და მიწოდების ხარჯების დაბოვებით. წყლის გაფილტვრა და მიწოდება მნიშვნელოვანი ეკოსისტემური მომსახურებებია, რომლებსაც ბუნებრივი ეკოსისტემების უზრუნველყოფს, მათ შორის დაცული ტერიტორიები, როგორცია ნატურა 2000. ბევრი დიდი ევროპული ქალაქი, მათ შორის მიუნხენი, ბერლინი, ვენა, ოსლო, მადრიდი, სოფია, რომი და ბარსელონა, სარგებლობს ბუნებრივი ფილტრაციით. ამ ქალაქების მუნიციპალიტეტები თანხას ზოგავენ წყლის დამუშავებაზე, რადგან ამას ბუნებრივი ეკოსისტემები აკეთებენ. ეს დანაზოგი შეიძლება გადაიციეს მომხმარებლებზე, რისი შედეგიც იქნება მოხმარების უფრო დაბალი ხარჯები ევროკავშირის მოქალაქეებისთვის.

ინფორმაცია ევროპული ქალაქებიდან, როგორცია ბერლინი, ვენა, ოსლო და მიუნხენი კარგად აჩვენებს დაცული ტერიტორიებიდან მიღებულ სარგებელს წყლის გაფილტვრასა და მიწოდებაში. ამ სარგებლის გადაცემის გამოყენებით, დაანგარიშებულია, რომ წლიური ეკონომიკური სარგებელი წყლის გაფილტვრიდან შეადგენს 7-დან 16 მილიონამდე ევროს და წყლის მიწოდებიდან - 12-დან 91 მილიონამდე ევროს ერთი ქალაქისთვის. ერთდროულად წყლის გაფილტვრის და მიწოდებისთვის ერთ სულ მოსახლეზე საშუალო სარგებელი 15-დან 45 ევრომდეა წელიწადში ევროპის იმ ქალაქებში, რომელთა ანალიზიც განხორციელდა. გერმანიის შემთხვევაშიერთი ოჯახისთვის ეს შეადგენს 200 ევროს ღირებულების წყლის ყოველწლიურ გადასახადს.

50. ვინ არის პასუხისმგებელი ქსელის დაფინანსების უზრუნველყოფაზე? ნატურა 2000-ის საიტების საკონსერვაციო მართვისთვის არის თუ არა ხელმისაწვდომი ევროკავშირის რაიმე დაფინანსება?

ინფორმაცია რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 3, 5, 8, 9, 10, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 23
-------------------------	--	---

(ი) როგორც ევროკავშირის მასშტაბის ქსელი, ნატურა 2000 ეფუძნება წევრ ქვეყნებს შორის სოლიდარობის პრინციპს, ეს წარმოადგენს მნიშვნელოვან საერთო რესურსს, რომელსაც შეუძლია მრავალი სარგებლის უზრუნველყოფა საზოგადოებისთვის და ევროკავშირის ეკონომიკისთვის. მაგრამ ეს ასევე საერთო პასუხისმგებლობაა, რომელიც საკმარის ფინანსურ ინვესტიციას მოითხოვს რათა სრულად იფუნქციონიროს.

მაშინ, როცა ნატურა 2000-ის დაფინანსების ძირითადი პასუხისმგებლობა წევრ სახელმწიფოებს ეკისრება, ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 8 აღიარებს ევროკავშირის დონის მხარდაჭერის საჭიროებას ნატურა 2000-ის განხორციელებისთვის და მკაფიოდ

აკავშირებს საჭირო საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელებას ევროკავშირის თანადაფინანსების უზრუნველყოფასთან.

ნატურა 2000-ის მართვის საჭიროებები ინტეგრირებული იყო ევროკავშირის სხვადასხვა დაფინანსების წყაროებში, მათ შორის სტრუქტურულ ფონდებში (ERDF), სასოფლო განვითარების ფონდებში (EAFRD), ევროპის საზღვაო თევზაობის ფონდი (EMFF) ფონდში, LIFE-ში და სხვ.

ინტეგრირების ეს მიდგომა რამდენიმე მიზეზით იქნა არჩეული:

- ის უზრუნველყოფს, რომ ნატურა 2000-ის საიტების მართვა უფრო ფართომასშტაბიანი მიწის მართვის პოლიტიკის ნაწილია ევროკავშირში;
- ის წევრ სახელმწიფოების საშუალებას აძლევს პრიორიტეტად დაისახონ და განავითარონ ის პოლიტიკა და ღონისძიებები, რომლებიც ასახავს მათ ეროვნულ და რეგიონულ თავისებურებებს;
- ის თავიდან იცილებს დუპლიკაციას და გადაფარვას ევროკავშირის სხვადასხვა დაფინანსების ინსტრუმენტებს შორის და ასეთ დუპლიკაციებთან ასოცირებულ ადმინისტრაციულ გართულებებს.

ნატურა 2000-ის ტყეების შემთხვევაში, არსებობს დაფინანსების რამდენიმე შესაძლებლობა ევროკავშირის ახალი ფონდების ფარგლებში 2014-2020 წლების პერიოდისთვის (იხილეთ დოკუმენტის პირველი ნაწილის ქვეთავი 1.2.2)⁶⁶ რამდენად იქნება ეს შესაძლებლობები ხელმისაწვდომი და რა ფორმით, კონკრეტული ქვეყნისთვის / რეგიონისთვის, უმეტეს შემთხვევებში დამოკიდებულია წევრი ქვეყნების კომპეტენტურ უწყებებზე.

(რ)ევროკავშირის დაფინანსების საუკეთესოდ გამოსაყენებლად, კომისიამ წაახალისა წევრი ქვეყნები, ნატურა 2000-ის დაფინანსებისთვის გამოიყენონ უფრო სტრატეგიული მრავალწლიანი დაგეგმვის მიდგომა. ეს იღებს პრიორიტეტული სამოქმედო ჩარჩოს ფორმას, რომელიც განსაზღვრავს დაფინანსების საჭიროებებს და სტრატეგიულ პრიორიტეტებს ნატურა 2000-ისთვის, როგორც ეროვნულ ის რეგიონულ დონეზე 2014-2020 წლების პერიოდისთვის. ეს პრიორიტეტული სამოქმედო ჩარჩოები სპეციალურად გათვლილია სასურველი საკონსერვაციო ღონისძიებების, მათ შორის ტყეებთან დაკავშირებული ღონისძიებების ინტეგრაციის ხელშესაწყობად, ევროკავშირის დაფინანსების სხვადასხვა ინსტრუმენტებისთვის⁶⁷.

51. არის თუ არა ევროკავშირის სასოფლო განვითარების რეგულაციაში გათვალისწინებული რაიმე სპეციალური ინსტრუმენტი ნატურა 2000-ის ხელშესაწყობად?		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
დიახ, არის სპეციალური ინსტრუმენტი, რომელიც გათვალისწინებულია ნატურა 2000-ისა და წყლის ჩარჩო დირექტივის გადასახადებისთვის. EAFRD-ის ახალი რეგულაციის მიხედვით (13/05/2013), ნატურა 2000-ის გადასახადები ყოველწლიურად		

66. აღნიშნული დაფინანსებები აღწერილია შემდეგ დოკუმენტში: Guidance Handbook on financing Natura 2000, რომელიც მიზნად ისახავს ხელი შეუწყოს შესაბამის უწყებებს ტყის მიწის მესაკუთრეებსა და მმართველებს, რომ გამოიყენონ არსებული დაფინანსების შესაძლებლობები მიმდინარე დაფინანსების პერიოდში (2014-2020) ნატურა 2000-ის საიტებზე მართვის ღონისძიებების განსახორციელებლად. დოკუმენტი ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე: <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/>

67. SEC(2011) 1573 final

უნდა იყოს გაცემული ტყის ერთ ჰექტარზე, რათა მოხდეს ბენეფიციარების კომპენსირება შესაბამის ტერიტორიებზე გაწეული დამატებითი ხარჯებისთვის და დაკარგული შემოსავლისთვის, რომელიც დაკავშირებულია ჰაბიტატებისა და ფრინველების დირექტივების განხორციელებასთან. უნდა მოხდეს ფერმერების და კერძო ტყის მესაკუთრებისა და მათი გაერთიანებების მხარდაჭერა. დასაბუთებულ შემთხვევებში, შეიძლება ასევე მისი გაცემა მიწის მმართველებზე (მუხლი 30).

ნატურა 2000-ის გადასახადები ხელმისაწვდომია ისეთი ღონისძიებისთვის, რომლებიც დაკავშირებულია ნატურა 2000-ის დეზიგნირებული ტერიტორიებით და განსაზღვრული მართვის გეგმებით ან სხვა ექვივალენტური ინსტრუმენტებით განპირობებულ გარკვეულ უარყოფით მხარეებთან და შეზღუდვებთან. ასეთ შეზღუდვებს სავალდებულო ხასიათი უდნა ჰქონდეს, რაც ნიშნავს, რომ უნდა შესრულდეს ყველა მიწის მმართველის მიერ შესაბამის ტერიტორიებზე და დაკავშირებული იყოს ჰაბიტატებისა და სახეობების შენარჩუნებისა და აღდგენის დებულებებთან და გაუარესების და უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებასთან.

აღნიშნული ინსტრუმენტი ხელმისაწვდომი იქნება ტყის ყველა მესაკუთრისთვის, თუ კი ეს შეტანილი იქნება წევრი ქვეყნების მიერ თავიანთ სასოფლო განვითარების პროგრამებში.

52. არის თუ არა ევროკავშირის სასოფლო განვითარების რეგულაციაში გათვალისწინებული სხვა ინსტრუმენტები, რომლებითაც ასევე შეიძლება ნატურა 2000-ის დაფინანსების ხელშეწყობა?

ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 3, 8, 14, 18, 21, 23
------------	---	---

დიახ, არსებობს სხვა ღონისძიებები, რომლებიც ხელმისაწვდომია EAFRD-ის ახალი რეგულაციის ფარგლებში, რომლებმაც ასევე შეიძლება ხელი შეუწყოს ნატურა 2000-ის დაფინანსებას. აქედან ყველაზე რელევანტურია:

მუხლი 21: ინვესტირება ტყიანი ტერიტორიების განვითარებაში და ტყეების სიცოცხლისუნარიანობის გაუმჯობესებაში, მათ შორის:

- ტყის აღდგენა და ტყიანი ტერიტორიების ჩამოყალიბება (მუხლი 22)
- აგრო-სატყეო სისტემების ჩამოყალიბება (მუხლი 23)
- ტყის ხანძრებითა და ბუნებრივი კატასტროფებით, მათ შორის მწერებისა და დაავადებების გავრცელებით, კატასტროფული მოვლენებითა და კლიმატთან დაკავშირებული საფრთხეებით ტყეების დაზიანების პრევენცია და დაზიანებული ტყის აღდგენა (მუხლი 24)
- ინვესტიციები, რომლებიც მიმართულია ტყის ეკოსისტემების გამძლეობისა და გარემოსდაცვითი ღირებულების, ასევე (კლიმატის ცვლილების) შერბილების პოტენციალის გაუმჯობესებისკენ, (მუხლი 25)
- ინვესტიციები სატყეო-სამეურნეო ტექნოლოგიებში და ტყის პროდუქტების გადამამუშავებაში, მობილიზაციაში და მარკეტინგში (მუხლი 26)

მუხლი 34: ტყის გარემოს/კლიმატთან დაკავშირებული მომსახურებები და ტყის კონსერვაცია.

მუხლი 35: თანამშრომლობა.

არსებობს ასევე ზოგადი მოთხოვნები, რომლებიც ეხმარება გარკვეულ ფართობზე დიდი ზომის ტყის საკუთრებებს (ფართობი უნდა განისაზღვროს თავად წევრი სახელმწიფოების მიერ მათი სასოფლო განვითარების პროგრამებში), რაც პირობითია იმის მიხედვით, ტყე იმართება ტყის მდგრადი მართვის პრინციპების შესაბამისად თუ არა (რაც უნდა დადასტურდეს ტყის მართვის გეგმიდან ან ექვივალენტი ინსტრუმენტიდან შესაბამისი ინფორმაციის წარმოდგენით).

ახალი რეგულაცია მოითხოვს, რომ სასოფლო განვითარების პროგრამაში EAFRD-ის მთლიანი წილის სულ მცირე 30% გამოყოფილი იქნას გარემოს საკითხებითვის და კლიმატის ცვლილების შერბილებისა და ადაპტაციისთვის, გარემო / კლიმატთან დაკავშირებული ინვესტიციების ხელშესაწყობად ტყეებში (მუხლები 21 და 34), მათ შორის აგრო-გარემოსდაცვითი და კლიმატის ღონისძიებების, ორგანული მეურნეობის, ბუნებრივ ან სხვა შეზღუდვებს დაქვემდებარებული ტერიტორიების და ნატურა 2000-ის გადასახადების ხელშესაწყობად.

სასოფლო განვითარების რეგულაციების სატყეო ინსტრუმენტების უმრავლესობა შემოიფარგლება კერძო ტყის მესაკუთრებითა და მათი გაერთიანებებით. აღნიშნული ტყის მესაკუთრებისთვის ხელმისაწვდომი იმ შემთხვევაშია, თუ ეს ღონისძიებები წევრი სახელმწიფოების მიერ შეტანილია მათ სასოფლო განვითარების პროგრამებში. კარგად დასაბუთებულ შემთხვევებში, სხვა ბენეფიციარები შეიძლება იყვნენ აგრეთვე საჯარო ტყის მესაკუთრები, მუნიციპალიტეტები, სხვა კერძო იურიდიული და საჯარო პირები და მათი გაერთიანებები, კერძო პირები და სხვა მიწის მმართველები. მაგალითად, სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული მიწის შემთხვევაში, მხარდაჭერა ტყის გაშენებასა და ტყიანი ტერიტორიების ჩამოყალიბებისთვის (მუხლი 22) და ტყის გარემო / კლიმატის მომსახურებისთვის და ტყის კონსერვაციისთვის (მუხლი 34) მხოლოდ მაშინ შეიძლება იყოს გაწეული, თუ ასეთი მიწის მმართველი კერძო პირი ან მუნიციპალიტეტია.

ტყის გარემო/კლიმატის მომსახურებების და ტყის კონსერვაციის (EAFRD-ის რეგულაციის მუხლი 34) ფარგლებში მხარდაჭერა შეიძლება იყოს გაწეული საჯარო და კერძო ტყის მესაკუთრებისთვის და სხვა კერძო იურიდიული და საჯარო პირებისთვის და მათი გაერთიანებებისთვის, ვინც ნებაყოფლობით განახორციელებს ღონისძიებებს, რომლებიც შედგება ერთი ან მეტი ტყე/გარემოს ან კლიმატთან დაკავშირებული ვალდებულებებისგან. სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული მიწის შემთხვევაში, მხარდაჭერა მხოლოდ მაშინ შეიძლება იყოს გაწეული, თუ ასეთი მიწის მმართველი კერძო პირი ან მუნიციპალიტეტია. ბენეფიციარების კომპენსირება უნდა მოხდეს ყველა დამატებითი ხარჯისთვის ან დაკარგული შემოსავლისთვის, რომელიც განპირობებულია აღებული ვალდებულებებით. საჭიროების შემთხვევაში, შეიძლება ასევე ხარჯების ტრანზაქციის ღირებულების დაფარვა, ტყე-გარემოს ვალდებულებებისთვის გადახდილი პრემიის 20%-მდე. "ტრანზაქციის ღირებულება" ნიშნავს დამატებით ღირებულებას, რომელიც დაკავშირებულია ვალდებულების შესრულებასთან, მაგრამ პირდაპირ არ მოიცავს მის განხორციელებას, ან არ შედადის ხარჯებში ან დაკარგულ შემოსავლებში, რომლებიც პირდაპირ ანაბლავრდება; და რომელთა გამოთვლა შეიძლება სტანდარტული ღირებულების საფუძველზე. თუმცა, ამის შესაძლებლობა რომ იყოს, წევრმა სახელმწიფოებმა შესაბამისობას ინსტრუმენტები უნდა შეიტანონ თავიანთ სოფლის განვითარების პროგრამებში.

53. მხოლოდ ტყის მესაკუთრეების / მმართველების მიერ უნდა მოხდეს დამატებითი ხარჯების ან დაკარგული შემოსავლის ანაზღაურება?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 3, 5, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 23
<p>ვინაიდან კონკრეტული საკონსერვაციო ღონისძიებებიდან მიღებული სარგებელი მთლიანად საზოგადოებას ეკუთვნის, უსამართლო იქნებოდა, თუ ამგვარი ღონისძიებების განხორციელების ხარჯები, ეს იქნება პირდაპირი ხარჯები ან პოტენციური შემოსავლის დანაკარგი, მხოლოდ ტყეების მესაკუთრეებს / მმართველებს დაეკისროთ.</p> <p>წევრ ქვეყნებს შეუძლიათ საკუთარი წესებით გადაჭრან ამგვარი საკითხები და ხშირ შემთხვევაში ისინი ხელს უწყობენ ტყის მესაკუთრეებსა და მმართველებს, სადაც მათ სურთ გარკვეული სახის მართვის წახალისება, რომელიც უკავშირდება დამატებით ხარჯებს ან შემოსავლების დაკარგვას. ასეთი ხარჯების დასაფარად ხელმისაწვდომია ფინანსური რესურსები, მაგ. ევროკავშირის დაფინანსებიდან, კერძოდ, EAFRD-იდან.</p>		

54. ყოველთვის უნდა მოხდეს ნატურა 2000-ის მართვასთან დაკავშირებული ხარჯების ფინანსური კომპენსირება?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 3, 5, 8, 10, 11, 12, 14, 21, 22, 23
<p>საჭიროა შესწავლილი იქნას, შესაძლებელია თუ არა გარკვეული საკონსერვაციო ღონისძიებების ფინანსური კომპენსაცია, კერძოდ, ღონისძიებების, რომლებიც ტყის მესაკუთრის შემოსავლის დანაკარგს იწვევს, როცა ეს შემოსავალი მოსალოდნელი იქნებოდა ტყის მდგრადი მართვის პირობებში, ან იმ ღონისძიებების, რომლებიც მოითხოვს დამატებით ინვესტიციებს სარგებლს მიღების გარეშე. გრანტები, საკონტრაქტო შეთანხმებები, საგადასახადო შეღავათები, ტექნიკური დახმარება და სხვ. წარმოადგენს მესაკუთრეების კომპენსირების შესაძლებელ მაგალითებს, მათი შემოსავლის დანაკარგისთვის, საზოგადოებისათვის გაწეული მომსახურებისთვის და, საჭიროების შემთხვევაში, კაპიტალის გაუფასურებისთვის.</p> <p>გაუარესების თავიდან აცილება ჰაბიტატების დირექტივის სამართლებრივი ვალდებულებაა, რომელიც პრინციპში არ მოითხოვს კომპენსაციას. თუმცა, ეკონომიკური წახალისების ან კომპენსაციის გადახდის შესახებ გადაწყვეტილებები მიიღება წევრი სახელმწიფოს დონეზე, რაც დამოკიდებულია ქვეყნის კონტექსტზე. მაგალითად, იქ სადაც ტრადიციულ ტყის მართვაზე წესდება შეზღუდვები ან ვალდებულებები, რომლებიც შემოსავლის კარგვას ან დამატებით ხარჯებს იწვევს, რეკომენდირებულია მოხდეს ტყის მესაკუთრეების სათანადო ანაზღაურება. ასევე შეიძლება იყოს შემთხვევა, როდესაც გაუარესების თავიდან აცილების ვალდებულება მოითხოვს მნიშვნელოვან პროაქტიურ მართვას (მაგალითად, ფართოდ გავრცელებული ინვაზიური სახეობების მოცილება (მაგ. <i>Prunus serotina</i>), ან მუხნარი კორომის წიფლის კორომად ბუნებრივად გარდაქმნის თავიდან აცილება).</p>		

<p>55. რა მექანიზმების ხელმისაწვდომი ევროკავშირის LIFE ინსტრუმენტის ფარგლებში ნატურა 2000-ის საიტებზე არსებული ტყეების საკონსერვაციო ღონისძიებების დასაფინანსებლად?</p>		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 9, 15, 17, 18, 20, 23
<p>LIFE-ს წარსულში დაფინანსებული აქვს ტყესთან დაკავშირებული ბევრი პროექტი⁶⁸. LIFE-ის ახალი რეგულაციით (2014-2020)⁶⁹ გაგრძელდება ტყესთან დაკავშირებული ბუნების საკონსერვაციო პროექტების დაფინანსება, ძირითადად LIFE-ის ბუნების და ბიომრავალფეროვნების პროექტების მეშვეობით.</p> <p>წინადადებების მიღება ყოველწლიურად ცხადდება⁷⁰. 2014 წელს, თითქმის 100 მილიონი ევრო იყო ხელმისაწვდომი ბუნების და ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის პროექტების მხარდასაჭერად და ეს თანხა მომავალ წლებში უნდა გაიზარდოს. LIFE-ი 60%-მდე თანადაფინანსებას უწევს LIFE-ის ბუნებისა და ბიომრავალფეროვნების შერჩეულ პროექტებს.</p> <p>ასევე შესაძლებელია, თუმცა ნაკლებად ხშირია, ტყის ბუნების კონსერვაცია ისეთი პროექტების საშუალებით, რომლებიც ძირითადად დაკავშირებულია კომუნიკაციასთან, ამ შემთხვევაში განმცხადებლები უნდა გაეცნონ LIFE-ის გარემოსდაცვითი მართვისა და ინფორმაციის აპლიკაციების პაკეტს⁷¹.</p> <p>და ბოლოს, ნატურა 2000-ის საიტების კონსერვაცია შეიძლება ასევე გაცნობიერდეს ნატურა 2000-ის ქსელის გაცილებით მსხვილი პროექტის ნაწილის სახით რეგიონულ ან ეროვნულ დონეზე. უფრო დეტალური ინფორმაციისთვის, განმცხადებლები (ჩვეულებრივ ეროვნული / რეგიონული ადმინისტრაციები) უნდა გაეცნონ LIFE-ის ინტეგრირებული პროექტების აპლიკაციების პაკეტს⁷².</p>		

<p>56. არსებობს თუ არა სხვა ფინანსური საშუალებები და ინიციატივები ნატურა 2000-ისთვის ეროვნულ ან რეგიონულ დონეზე?</p>		
ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 4, 5, 8, 12, 14, 17, 22
<p>დიახ, ეროვნული და რეგიონული პროგრამების მეშვეობით ტყის მართვისა და კონსერვაციის ხელშეწყობის დიდი პოტენციალი არსებობს, ვინაიდან ნატურა 2000-ის დაფინანსების ძირითადი პასუხისმგებლობა ინდივიდუალურად ეკისრებათ წევრ სახელმწიფოებს. ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოს გააჩნია ტყეების მართვის ნებაყოფლობითი შეთანხმებები, რომლებიც ხელსაყრელია საიტის კონსერვაციისთვის</p>		

68. იხ. მაგალითად: http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/lifefocus/documents/forest_lr.pdf

69. Regulation (EU) No 1293/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on the establishment of a Programme for the Environment and Climate Action (LIFE) on the establishment of a Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)

70. იხ. მაგალითად: <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2014/index.htm>, და აპლიკაციის პაკეტი ბუნების დაცვის პროექტებისთვის: <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2014/index.htm#nat>

71. <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2014/index.htm#inf>

72. <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2014/index.htm#integrated>

და / ან სატყეო კონტრაქტები, სახეობებისა და ჰაბიტატების შენარჩუნებლად, რომლებიც ქვეყნის ფონდებიდან ფინანსდება.

ზოგიერთ ქვეყანაში მიწის მესაკუთრეებმა შეიძლება ასევე სარგებელი მიიღონ ინიციატივებით, როგორცაა ქონების გადასახადისგან გათავისუფლება და სხვა საგადასახადო შეღავათები (მაგ., ბელგია).

გარდა ამისა, ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში არსებობს ზოგადი წესი, რომ მიწის მესაკუთრეებს ყოველთვის აქვთ უფლება მიიღონ სრული კომპენსაცია დამატებითი ხარჯებისთვის და ნატურა 2000-ის ტერიტორიებზე დაკარგული შემოსავლისთვის, სადაც ტყის ჰაბიტატების დეზიგნირება ხე-ტყის წარმოების გარკვეულ შეზღუდვებთანაა დაკავშირებული (მაგალითად შვედეთში).

4.8 ახალი აქტივობები ნატურა 2000-ის საიტებზე

- კითხვები:**
57. რა სახის სატყეო ღონისძიებები მოითხოვს მუხლი 6.3-ის პროცედურას? რა მიიჩნევა გეგმად ან პროექტად ჰაბიტატების და ფრინველების დირექტივების ფარგლებში?
 58. ავტომატურად უარყოფილი იქნება თუ არა გეგმა ან პროექტი, რომელსაც სავარაუდოდ მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ექნება ნატურა 2000-ის საიტზე? თუ არა, რა პროცედურები ხორციელდება?
 59. რა ურთიერთქმედებაა მუხლი 6.2-ის გაუარესების პრევენციის მოთხოვნასა და მუხლი 6.3 პროცედურას შორის?
 60. საჭიროა თუ არა მუხლი 6.3-ის პროცედურის განხორციელება ყოველ ჯერზე როცა საჭიროა ხეების მოჭრა / მერქნის გამოტანა ნატურა 2000-ის საიტებზე?
 61. ნატურა 2000-ის საიტების გარეთ განხორციელებადი გეგმები ან პროექტებიც მოითხოვს მუხლი 6.3-ის პროცედურას?

57. რა სახის სატყეო ღონისძიებები მოითხოვს მუხლი 6.3-ის პროცედურას ნატურა 2000-ის ფარგლებში⁷³? რა მიიჩნევა გეგმად ან პროექტად ჰაბიტატების და ფრინველების დირექტივების ფარგლებში?

სამართლებრივი ვალდებულება / რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):13,19
<p>(ვ) ჰაბიტატების დირექტივა არ იძლევა "გეგმის" ან "პროექტის" განსაზღვრებას, მაგრამ იურისპრუდენციამ აჩვენა, რომ ეს ტერმინები ფართო ინტერპრეტაციას მოითხოვს, რადგან ჰაბიტატების დირექტივის 6.3 მუხლის გამოყენების ერთადერთი ფაქტორია, ექნებათ თუ არა მათ სავარაუდო მნიშვნელოვანი ზეგავლენა საიტზე. პროექტის შემთხვევაში, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დირექტივში გამოყენებული განმარტება გამოიყენება ჰაბიტატის დირექტივის შემთხვევაშიც, სადაც პროექტი გულისხმობს სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებას ან სხვა კონსტრუქციებისა და სქემების განხორციელებას და ბუნებრივ გარემოსა და ლანდშაფტში სხვა ნებისმიერ ჩარევას.</p> <p>სატყეო პროექტებისთვის ეს შეიძლება მოიცავდეს ისეთ საქმიანობებს, როგორცაა ახალი სატყეო გზის, ხე-ტყის დასაწყობების ადგილის ან სახერხის მშენებლობა, სადრენაჟე გაყვანილობის მოწყობა, ასევე ტყეების გაშენება ან ტყის კაფვა, მნიშვნელოვანი პირწმინდა ქრები, მნიშვნელოვანი ცვლილებები სილვიკულტურულ რეჟიმში, ან მნიშვნელოვანი ცვლილება მიწათსარგებლობაში.</p> <p>ვადენსის (Waddensea) ქეისი (C-127/02)⁷⁴ განმარტავს საქმიანობებს, რომლებიც პერიოდულად ხორციელდება რამდენიმე წლის განმავლობაში საიტზე, მაგრამ</p>		

73. იხილეთ ნაწილი I, § 2.4.4 ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.3-ის ზოგადი დებულებებისთვის.
 74. ევროპული სასამართლოს სიტუაციური ანალიზები ხელმისაწვდომია: http://europa.eu/eu-law/case-law/index_en.htm

რომელთათვისაც ლიცენზიის მინიჭება ყოველწლიურად ხდება შეზღუდული პერიოდისათვის, სადაც თითოეული ლიცენზია საქმიანობის განხორციელების შესაძლებლობის და თვითონ საიტის განახლებული შეფასების საფუძველზე გაიცემა.

ევროპულმა სასამართლომ⁷⁵ ასევე დაადგინა, რომ პროექტები მოიცავს:

- განმეორებით და მცირემასშტაბიან ღონისძიებებს (ქეისი C-127/02, C-226/08)
- საქმიანობის ინტენსიფიკაციას (ქეისი C-127/02)
- საქმიანობის მოდიფიკაციას (C-72/95)
- საიტის გარეთ არსებულ საქმიანობას, რომელსაც სავარაუდოდ მასზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა ექნება (ქეისი C-98/03, C-418/04)

და რომ:

- კონკრეტული ღონისძიებების მთლიანად გამორიცხვა არ შეესაბამება მუხლის 6 (3)-ის დებულებებს (C-256/98, C-6/04, C-241/08, C-418/04, C-538/09))
- პროექტის ზომას მნიშვნელობა არ აქვს, რადგან ეს თავისთავად არ გამორიცხავს შესაძლებლობას, რომ მას მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება დაცულ საიტზე (ქეისი C-98/03, ქეისი C-418/04).

სიტყვა "გეგმას" მე-6 მუხლის მე-3 პუნქტის მიზნებისათვის, პოტენციურად ძალიან ფართო მნიშვნელობა აქვს. სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების 2001/42 / EC დირექტივის ანალოგის გათვალისწინებით, ამ დირექტივის მუხლი 2 (a) განსაზღვრავს გეგმებსა და პროგრამებს შემდეგნაირად:

„გეგმები და პროგრამები, მათ შორის, ევროპის თანამეგობრობის თანადაფინანსებით, ასევე მათთვის ნებისმიერი მოდიფიკაცია:

- რომლებიც ექვემდებარება უწყების მიერ მომზადებას ან / და მიღებას ეროვნულ, რეგიონულ ან ადგილობრივ დონეზე, ან რომლებიც მზადდება უწყების მიერ, პარლამენტის ან მთავრობის მიერ დასამტკიცებლად საკანონმდებლო პროცედურის მეშვეობით, და
- რომლებიც მოითხოვება საკანონმდებლო, მარეგულირებელი ან ადმინისტრაციული დებულებით“.

ამიტომ, გეგმის სათანადო შეფასების აუცილებლობა უნდა გადაწყდეს გეგმის ბუნების, მიზნისა და შინაარსის მიხედვით და არა უბრალოდ იმის გამო, ერქმევა თუ არა მას "გეგმა". ისეთი გეგმების მაგალითები, რომლებსაც სავარაუდოდ მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ექნება საიტზე: ნატურა 2000-ის ტყეების ახალი ტყის მართვის გეგმები, რომლებიც ტყის კორომების მნიშვნელოვან ცვლილებებს ითვალისწინებს, სახეობრივი შემადგენლობის ან როტაციის პერიოდების თვალსაზრისით, ან სატყეო მეურნეობის რეჟიმის სხვა მნიშვნელოვან ცვლილებებს, მნიშვნელოვან ცვლილებებს სანადირო გეგმებში და ა.შ.

ტყის მართვის გეგმა, რომელშიც სრულად ინტეგრირებულია ნატურა 2000-ის საკონსერვაციომიზნები და ღონისძიებები (ინტეგრირებული ტყის მართვის გეგმა) გარკვეულ საიტზე, სავარაუდოდ მნიშვნელოვან გავლენას არ მოახდენს საიტზე. ობიექტური არგუმენტების საფუძველზე (გეგმის ანალიზი) სათანადოდ დამოწმებული და დოკუმენტირებული უნდა იქნას, რომ მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. თუ ეს პირობა შესრულდა, არ იქნება საჭირო, რომ გეგმა

75. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&td=ALL&jur=C,T,F&num=C-304/05>

დაექვემდებაროს სრულ სათანადო შეფასება ჰაბიტატების დირექტივის მუხლი 6.3-ის თვალსაზრისით (იხ. ასევე კითხვა35).

უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ნატურა 2000-ის საიტის საკონსერვაციო მართვასთან დაკავშირებული ან მისთვის საჭირო (მაგ. ნატურა 2000-ის მართვის გეგმა) გეგმები ან პროექტები არ საჭიროებს ჰაბიტატების დირექტივით გათვალისწინებულ ნებართვის აღების პროცესს. ეს ზოგადად გულისხმობს, რომ ნატურა 2000-ის საიტზე ამგვარი ღონისძიებების ზემოქმედება სრულად განიხილება ნატურა 2000-ის მართვის დაგეგმვის პროცესში და შესაბამისად შეფასების გამეორება საჭირო არ არის. მიუხედავად ამისა, თუ ასეთი გეგმა ან პროექტი შეიცავს არა-საკონსერვაციო კომპონენტს, შეიძლება მაინც გახდეს საჭირო სათანადო შეფასება (C-241/08), თუ მოსალოდნელია საიტზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება.

(რ)ტყის მართვის გარკვეული პერიოდული ღონისძიებები (მაგ., ქერქიჭამია ხოჭოების გავრცელების კონტროლის მიზნით) შეიძლება გავლენას ახდენდეს ნატურა 2000-ის საიტზე. ასეთი მოვლენების ალბათობის გათვალისწინებით, იდეალურ შემთხვევაში ღონისძიებები უნდა დაგეგმოს ტყის მართვის გეგმის ფარგლებში, რომელშიც სრულად ინტეგრირებული იქნება ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნები. მართვის ის ღონისძიებები, რომლებიც მოულოდნელი მდგომარეობის პირობები იგეგმებადა რომლებსაც სავარაუდოდ მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება საიტზე, უნდა დაექვემდებაროს სათანადო შეფასებას (მაგ. ფართომასშტაბიანი ჭრა, ქერქიჭამა ხოჭოს გავრცელების შესაჩერებლად, ინსექტიციდების გამოყენება საჭაერო გზით). მიზანშეწონილია, რომ კომპეტენტურმა ორგანოებმა გადაუდებელ მდგომარეობებთან გასამკლავლებლად შეიმუშავონ სპეციალური პროცედურები, რომლებშიც გათვალისწინებული იქნება ნატურა 2000-ის საიტის საკონსერვაციო მიზნები.

58. ავტომატურად უარყოფილი იქნება თუ არა გეგმა ან პროექტი, რომელსაც სავარაუდოდ მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ექნება ნატურა 2000-ის საიტზე? თუ არა, რა პროცედურები ხორციელდება?

სამართლებრივი ვალდებულება	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 13, 19, 24
<p>გეგმები ან პროექტები, რომლებიც სავარაუდოდ მნიშვნელოვან ზემოქმედებას მოახდენს ნატურა 2000-ის საიტზე, ავტომატურად არ არის უარყოფილი. თუმცა, მათ უნდა გაიარონ შეფასების ყველა ეტაპი, რათა შეფასდეს რა გავლენა ექნებათ მათ საიტზე, საიტის საკონსერვაციო მიზნების თვალსაზრისით.</p> <p>ეს ეტაპებია:</p> <ul style="list-style-type: none"> • პირველი ეტაპი: სკრინინგი - ეს არის პირველი ნაბიჯი, რათა დადგინდეს, უნდა გაიაროს თუ არა შესაბამისმა გეგმამ ან პროექტმა სათანადო შეფასება (appropriate assessment). თუ მოსალოდნელია უარყოფითი ზემოქმედება ნატურა 2000-ის საიტზე, ან მნიშვნელოვანი ზემოქმედების საფრთხის გამორიცხვა ვერ ხერხდება, მაშინ საჭიროა სათანადო შეფასება. სასურველია სკრინინგის ეტაპის ძირითადი ელემენტების დოკუმენტირება ქალაქდებ, იმ შემხვევისთვის თუ მას მოგვიანებით მოითხოვენ. • მეორე ეტაპი: სათანადო შეფასება - თუ გადაწყდა, რომ სათანადო შეფასება საჭიროა, უნდა განხორციელდეს გეგმის ან პროექტის პოტენციური ზემოქმედების 		

დეტალური ანალიზი, ინდივიდუალურად, ან სხვა გეგმებსა და პროექტებთან კომბინაციაში, ნატურა 2000-ის საიტის საკონსერვაციო მიზნების თვალსაზრისით.

- მესამე ეტაპი: გადაწყვეტილების მიღება - თუ სათანადო შეფასებამ დაასკვნა, რომ მოსალოდნელია უარყოფითი ზემოქმედება საიტის ინტეგრირებულობაზე, უნდა შემოწმდეს, რამდენად იქნება შესაძლებელი პრევენციული ან შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება ამ ზემოქმედების აღმოსაფხვრელად.

ეს შემარბილებელი ღონისძიებები პირდაპირ უნდა უკავშირდებოდეს სავარაუდო ზემოქმედებებს, რომლებიც გამოვლინდა სათანადო შეფასებით (AA) და მათი განსაზღვრა მხოლოდ მას შემდეგ შეიძლება, რაც ეს ზემოქმედება სრულად შეფასდება და აღიწერება სათანადო შეფასებაში. შემარბილებელი ღონისძიებების იდენტიფიცირება, ისევე, როგორც თავად ზემოქმედების შეფასება, უნდა ეფუძნებოდეს შესაბამისი სახეობებისა და ჰაბიტატების შესახებ კარგ ცოდნას.

სატყეო მეურნეობის პროექტების შემთხვევაში, შემარბილებელი ღონისძიებები შეიძლება მოიცავდეს, მაგალითად, ცვლილებებს ან შეზღუდვებს პროექტის განხორციელების დროსა და ვადებში (მაგ., ხეების მოჭრა ანდ გზის გაშენება არ მოხდეს კონკრეტული სახეობების გამრავლების სეზონზე). თუ ამ შემარბილებელი ღონისძიებებით წარმატებით მოხდება არასასურველი ზემოქმედების თავიდან აცილება, მაშინ პროექტი შეიძლება დამტკიცდეს. თუ არა, ნებართვის გაცემა შეიძლება მხოლოდ მუხლი 6.4-ით გათვალისწინებული ნაწილობრივ გაუქმების პროცედურით, ან მოხდეს პროექტის უარყოფა.

- მეოთხე ეტაპი: ნაწილობრივ გაუქმების - მუხლი 6.4 ითვალისწინებს გარკვეულ ნაწილობრივ გაუქმებას, რომლის ფარგლებშიც შესაძლებელია ისეთი გეგმებისა და პროექტების განხორციელება, რომლებსაც საიტზე უარყოფითი ზემოქმედება აქვთ. ამრიგად, თუ დადგინდება, რომ გეგმა ან პროექტი ნატურა 2000-ის საიტზე მნიშვნელოვან უარყოფით ზემოქმედებას მოახდენს, გამონაკლის შემთხვევაში, თუ ალტერნატივა არ არსებობს, მაინც შესაძლებელია მისი დამტკიცება, თუ გეგმის ან პროექტის განხორციელება აუცილებლად ჩაითვლება საზოგადოებრივი ინტერესის უპირატესი მიზეზების გამო და თუ საჭირო საკომპენსაციო ზომების მიღება მოხდება ნატურა 2000-ის ქსელის ერთიანობის დასაცავად. ასეთ შემთხვევებში ინფორმირებული უნდა იყოს ევროკომისია, და თუ სატიზე პრიორიტეტული სახეობები ან ჰაბიტატის ტიპებია წარმოდგენილი, საჭირო იქნება კომისიის დასკვნა.

59. რა ურთიერთქმედებაა მუხლი 6.2-ის გაუარესების პრევენციის მოთხოვნასა და მუხლი 6.3 პროცედურას შორის?		
სამართლებრივი ვალდებულება	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 7, 13, 19
<p>ეს ორი დებულება სინამდვილეში "ერთი მედლის ორი მხარეა". ორივე, მუხლი 6(2) და 6(3), მიზნად ისახავს ნატურა 2000-ის საიტზე ნებისმიერი არსებითი უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებას. მუხლი 6(2)-ით გათვალისწინებული ვალდებულებაა შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, რათა თავიდან იქნას აცილებული "გაუარესება ... ან მნიშვნელოვანი შეწუხება". მუხლი 6(3) უფრო კონკრეტულად შეეხება ახალ გეგმებს ან პროექტებს, რომლებმაც შეიძლება "უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს საიტის ინტეგრირებულობაზე". მუხლი 6(2)-ისგან განსხვავებით, სადაც გამონაკლისი შემთხვევებია არ არის დაშვებული, მუხლი 6(4)-ით ითვალისწინებს</p>		

ნაწილობრივ გაუქმების რეჟიმს, რომელიც უარყოფითი ზეგავლენის მქონე გეგმებისა და პროექტების განხორციელების შესაძლებლობას იძლევა, მკაცრად შეზღუდული პირობებით (არ არსებობს ალტერნატივა, საზოგადოებრივი ინტერესის უპირატესი მიზეზები, საკომპენსაციო ზომები და ა.შ.). მუხ. 6.2-ის და 6.3-ის მიზნები მნიშვნელოვნად მსგავსია.

ამრიგად, როდესაც გეგმის ან პროექტის დამტკიცება მოხდა მუხ. 6(3)-ის დაცვის გარეშე, შეიძლება ასევე სახეზე იყოს მუხ. 6(2)-ის დარღვევა. მაგალითად, როდესაც დადგინდება იმ ჰაბიტატის გაუარესება ან სახეობის შეწუხება, რომლის დასაცავადაც დაარსდა საიტი (ქეისი C-304/05⁷⁶, C-388/05⁷⁷, C-404/09)⁷⁸. მუხ. 6(3)-ით და 6(4)-ით დამტკიცებულ ნებისმიერი გეგმა ან პროექტი, თანხმობაში იქნება ასევე მუხ. 6(2)-თან.

60. აუცილებელია თუ არა მუხლი 6.3-ის პროცედურის განხორციელება ყოველ ჯერზე როცა საჭიროა ხეების მოჭრა / მერქნის გამოტანა ნატურა 2000-ის საიტზე?

სამართლებრივი ვალდებულება / რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 13
--	--	---

(ვ) მუხლი 6.3-ით გათვალისწინებული პროცედურა ვრცელდება მხოლოდ იმ შემთხვევებზე, როდესაც გეგმა ან პროექტი სავარაუდოდ მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენს ნატურა 2000-ის საიტზე. ეს ეხება ყველა გეგმას ან პროექტს, მოიხედავად იმისა, ის ხორციელდება ნატურა 2000-ის საიტის შიგნით, თუ მის გარეთ.

(ვ) პირველი ნაბიჯი უნდა გადადგან ტყის მესაკუთრეებმა ან მმართველებმა, იმის დასადგენად, რამდენად მოახდენს ზემოქმედებას გეგმა ან პროექტი ინდივიდუალურად ან სხვა გეგმებსა თუ პროექტებთან კომბინაციაში - ეს გამოვლინდება სკრინინგის ეტაპზე. თუ დასაბუთდება, რომ ეს არ მოხდება, მაშინ ზემოქმედების სრული შეფასება არ იქნება საჭირო და პროექტის დამტკიცება ნებადართული იქნება. ეჭვის არსებობის შემთხვევაში, მკაცრად რეკომენდირებულია კომპეტენტურ ორგანოსთან დაკავშირება ქრის ღონისძიებების დაწყებამდე, რადგან შეიძლება არსებობდეს შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობით გათვალისწინებული დამატებითი მოთხოვნები.

(რ) სკრინინგის ეტაპი შეიძლება სხვადასხვა გზით განხორციელდეს. მიზანშეწონილია, კომპეტენტურმა ორგანოებმა მოახდინონ ტყის მესაკუთრეებისა და მმართველების ინფორმირება იმაზე, თუ რომელი სატყეო ღონისძიებებია თავსებადი საკონსერვაციო მიზნებთან და რომლები არა.

(რ) ცაკლეული საიტებისთვის ადაპტირებული სახელმძღვანელო პრინციპების უზრუნველყოფა ამ თვალსაზრისით ძალიან მნიშვნელოვანი იქნება. ამგვარი ინფორმაციის არარსებობის შემთხვევაში, ტყის მმართველმა, რომელიც სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებებს გეგმავს ნატურა 2000-ის საიტზე, ნებისმიერი სახის ავტორიზაციის გარეშე (მაგ., პირწმინდა ქრა და პლანტაციის გაშენება ტერიტორიაზე, რომელსაც არ გააჩნია ოფიციალურად დამტკიცებული ტყის მართვის გეგმა) უნდა უზრუნველყოს, რომ აღნიშნული საქმიანობა არ გააუარესებს საიტის მდგომარეობას. მუხლი 6.3-ის პროცედურის გამოყენების საჭიროებასთან დაკავშირებული ეჭვების

76. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&td=ALL&jur=C,T,F&num=C-304/05>
 77. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&td=ALL&jur=C,T,F&num=C-388/05>
 78. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&td=ALL&jur=C,T,F&num=C-404/09>

აღმოსაფხვრელად, საქმიანობის დაწყებამდე რეკომენდირებულია კომპეტენტურ ორგანოსთან კონტაქტის გაფორმება.

თუ ქრები გათვალისწინებულია ტყის მართვის გეგმით, რომელიც მთლიანად მოიცავს ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნებსა და ღონისძიებებს (ინტეგრირებული ტყის მართვის გეგმა), პრინციპში ეს ქრები არ იქნება განხილული, როგორც პოტენციურად მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების მომტანი საიტისთვის. თუ ეს პირობა რეალურად შესრულდება (სკრინინგის ეტაპზე ობიექტური კრიტერიუმების საფუძველზე შემოწმებით), შესაბამისი შეფასება ან ნებართვა არ იქნება საჭიროა ჰაბიტატების დირექტივის თანახმად.

ასევე შეიძლება მოსახერხებელი იყოს ეტაპობრივი კომერციული ქრების პროგრამა ტყის ფართობებისთვის, როგორც ერთი პროექტი, რომლისთვისაც მხოლოდ ერთი ნებართვაა საჭირო. ამ შემთხვევაში, უნდა მოხდეს მთელი პროგრამის სკრინინგი, საიტზე უარყოფითი ზემოქმედების რისკთან მიმართებაში და საჭიროების შემთხვევაში, განხორციელდეს შესაბამისი შეფასება.

ბევრი კერძო ტყის ნაკვეთს არ გააჩნია დამტკიცებული ტყის მართვის გეგმა. თუ გათვალისწინებულ ქრებს სავარაუდოდ არ იქნება არსებითი უარყოფითი გავლენა საიტზე, საიტის საკონსერვაციო მიზნების თვალსაზრისით, აუცილებელი არ არის სათანადო შეფასების განხორციელება ან ნებართვის აღება, თუ ეს სავალდებულო არ არის რეგიონული / ეროვნული პროცედურებით. საპირისპირო შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია რომ ქრა მნიშვნელოვნად იმოქმედებს საიტზე, საჭირო იქნება სათანადო შეფასების განხორციელება და ნებართვის აღება.

ბევრი ტრადიციული ან განმეორებადი სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებისთვის (მაგ. გამოხშირვა, ადგილობრივი ხის სახეობების დარგვა, პლანტაციების შენარჩუნება და ა.შ.) ხშირად, ობიექტური სკრინინგის საფუძველზე, შეიძლება დედგინდეს, რომ მოსალოდნელი არ არის არსებითი უარყოფით ზემოქმედება ნატურა 2000-ის საიტზე. თუ მართლაც ასეა, სათანადო შეფასება საჭირო არ იქნება (იხილეთ აგრეთვე კითხვა 35).

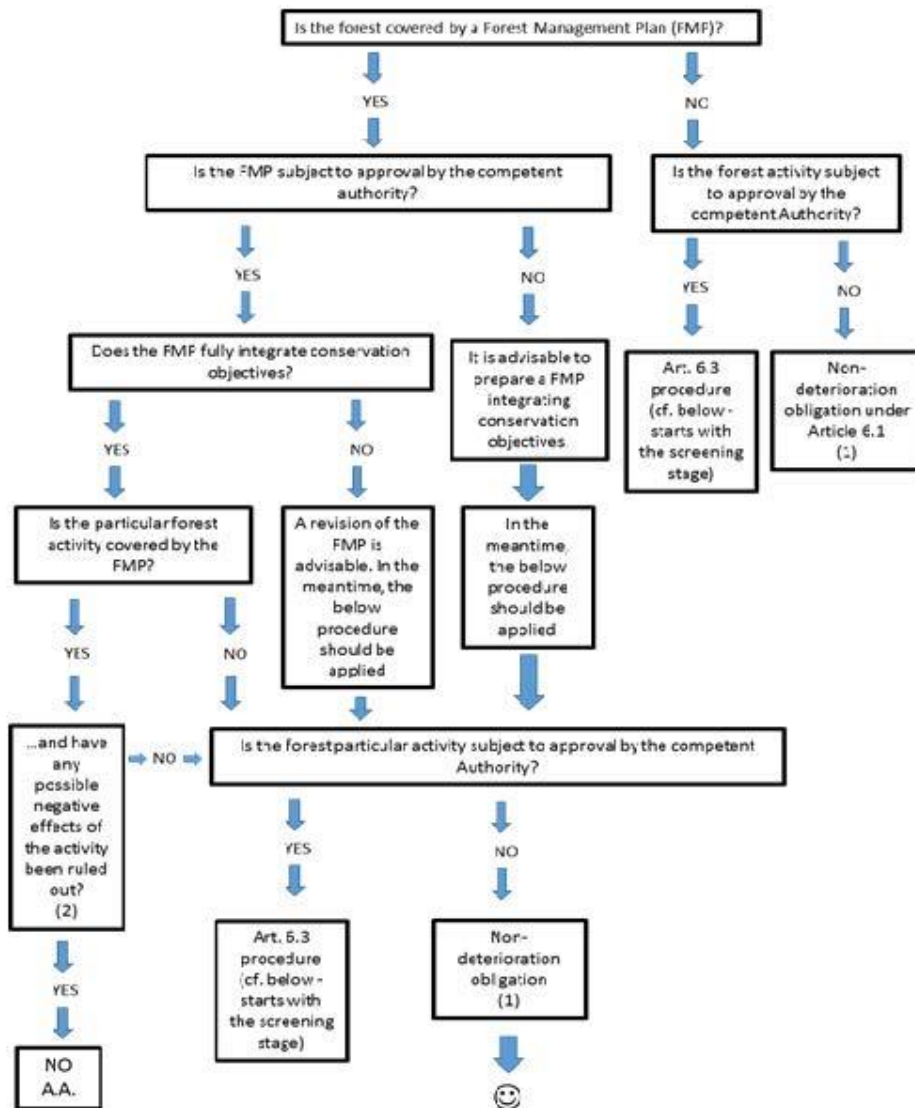
61. ნატურა 2000-ის საიტების გარეთ განხორციელებული გეგმები ან პროექტების მოითხოვს მუხლი 6.3-ის პროცედურას?

სამართლებრივი ვალდებულება	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 13
---------------------------	--	---

ნებისმიერი გეგმა ან პროექტი, რომელიც პირდაპირ არ უკავშირდება ან აუცილებელი არ არის საიტის მართვისთვის, მაგრამ სავარაუდოდ მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება მასზე, ინდივიდუალურად ან სხვა გეგმებსა და პროექტებთან კომბინაციაში, უნდა დაექვემდებაროს საიტის საკონსერვაციო მიზნების თვალსაზრისით მისი ზემოქმედების სათანადო შეფასებას.

მუხლი 6.3-ის პროცედურა ვრცელდება ყველა გეგმასა და პროექტზე, მიუხედავად იმისა, ისინი ნატურა 2000-ის საიტის შიგნით ხორციელდება თუ მის ფარგლებს გარეთ.

How to deal with a particular forest activity under Article 6(3) in the presence or absence of a forest management plan?¶

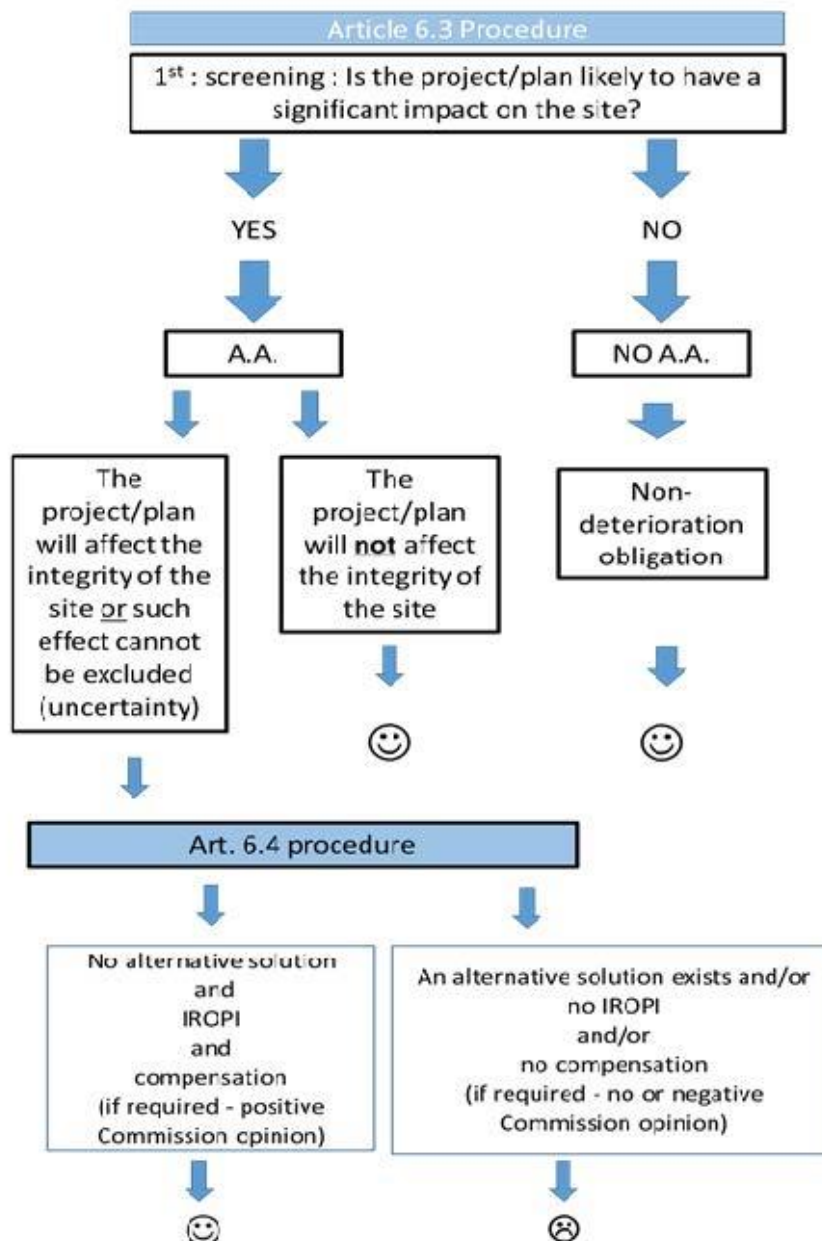

- (1) Compliance can be ensured by different means: guidelines produced by the competent authority, contacts with competent authority prior to the implementation of the activity, etc.
- (2) Which means that either the screening of the FMP including the particular forest activity has demonstrated unlikelihood of negative effects or the FMP including the particular activity has been subject to an AA that has concluded on the absence of significant negative impact.

☺ The activity can be authorised

→ →A.A.: Appropriate-Assessment¶

... → Applying Article 6 of the Habitats Directive to plans and projects ¶

☺ : The activity can be authorised.

☹ : The activity cannot be authorised. An alternative solution or mitigation can be considered where possible. In that case, the Article 6.3 procedure must be applied to the alternative solution or modified activity.

A.A.: Appropriate Assessment ¶

4.9 მონიტორინგი და შეფასება

- კითხვები:**
- 62. როგორ უნდა გავიგოთ, გაუმჯობესდა თუ არა ტყის ჰაბიტატის ან სახეობის საკონსერვაციო სტატუსი ევროკავშირის მასშტაბით მისი მთელი ბუნებრივი გავრცელების არეალში?
 - 63. მონიტორინგის რა ვალდებულებები არსებობს ნატურა 2000-ის ცალკეული საიტებისთვის? ვინ არის ამაზე პასუხისმგებელი? როგორ შეიძლება გავარკვიოთ რომელიმე კონკრეტული სახეობის ან ჰაბიტატის ტიპის უახლესი საკონსერვაციო სტატუსი?
 - 64. რა ვალდებულებები არსებობს ნატურა 2000-ის საიტებზე საკონსერვაციო ღონისძიებების მონიტორინგის თვალსაზრისით?

62. როგორ უნდა გავიგოთ, გაუმჯობესდა თუ არა ტყის ჰაბიტატის ან სახეობის საკონსერვაციო სტატუსი ევროკავშირის მასშტაბით მისი მთელი ბუნებრივი გავრცელების არეალში?

სამართლებრივი ვალდებულება	სამიზნე ჯგუფი: უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№):
<p>ჰაბიტატების დირექტივის მე-11 მუხლის თანახმად, წვერი სახელმწიფოები ვალდებული არიან განახორციელონ დაკვირვება საზოგადოებრივი მნიშვნელობის ბუნებრივი ჰაბიტატების და სახეობების საკონსერვაციო სტატუსზე. ევროკავშირის დონეზე მნიშვნელოვანი ყველა სახეობისა და ჰაბიტატის საკონსერვაციო სტატუსი რეგულარულად ფასდება წვერი ქვეყნების მიერ კომისიისთვის წარდგენილი ექვსწლიანი პროგრესის ანგარიშის ფარგლებში ჰაბიტატების დირექტივის 17-ე მუხლისა და ფრინველების დირექტივის მე-12 მუხლის შესაბამისად. მიზანია თითოეული სახეობის ან ჰაბიტატის ტიპის სტატუსის განსაზღვრა ევროკავშირის მასშტაბით მისი მთლიანი ბუნებრივი გავრცელების არეალში. მიღებული იქნა საკონსერვაციო სტატუსის ოთხი კლასი: Favorable - ხელსაყრელი (FV), Unfavourable-Inadequate - არახელსაყრელი და არაადეკვატური (U1) და Unfavourable-Bad - არახელსაყრელი-ცუდი (U2), Unknown - უცნობი (XX). საბოლოო მიზანი, რა თქმა უნდა, ის არის, რომ ყველა მათგანმა მიაღწიოს ხელსაყრელ საკონსერვაციო სტატუსს⁷⁹. მაგრამ ამას დრო დასჭირდება. კონკრეტული ჰაბიტატის ტიპები და სახეობები შეირჩა იმის გამო, რომ ისინი იყვნენ საფრთხის ქვეშ ან იყვნენ იშვიათები, რაც ნიშნავს, რომ ისინი უკვე უმეტესად ცუდ საკონსერვაციო მდგომარეობაში იყვნენ. შესაბამისად, გარკვეული პერიოდი დასჭირდება, რომ განხორციელებულმა საკონსერვაციო ზომებმა ნაყოფი გამოიღოს, ევროკავშირის მასშტაბით სახეობებისა და ჰაბიტატების ზოგადი საკონსერვაციო სტატუსის გაუმჯობესების თვალსაზრისით.</p> <p>რიგ ქვეყნებში (მაგ., ავსტრია, გერმანია, საფრანგეთი, გაერთიანებული სამეფო) განვითარდა სისტემატიური მონიტორინგის პროგრამა სხვადასხვა საიტებზე საკონსერვაციო სტატუსის მონიტორინგისთვის. ამ თვალსაზრისით შეიძლება სასარგებლო იყოს ტყის ინვენტარიზაციის არსებული მონაცემები, განსაკუთრებით დიდი ტყიანი ფართობებისთვის. მაგალითად, გერმანიის ტყის ეროვნული ინვენტარიზაცია</p>		

79. აღნიშნული ტერმინი განმარტებულია ჰაბიტატების დირექტივაში – იხილეთ ამ ანგარიშის პირველი ნაწილის თავი 3.4

(Bundeswaldinventur, BWI-2012) მოიცავს ტყის ჰაბიტატების ტიპებს, აგრეთვე მათზე უარყოფითი ზემოქმედების ფაქტორებს.

ყველა ძალისხმევა მიმართულია ამ მიზნის მიღწევისკენ და საკონსერვაციო სტატუსის უახლესი შეფასებები გამოქვეყნებულია 2015 წლის მაისში. ეს შეფასებები კარგად ასახავს ამ დროისთვის მიღწეულ პროგრესს⁸⁰

63. მონიტორინგის რა ვალდებულებები არსებობს ნატურა 2000-ის ცალკეული საიტებისთვის? ვინ არის ამაზე პასუხისმგებელი? როგორ შეიძლება გავარკვიოთ რომელიმე კონკრეტული სახეობის ან ჰაბიტატის ტიპის უახლესი საკონსერვაციო სტატუსი?

სამართლებრივი ვალდებულება / ინფორმაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მმართველები / მესაკუთრეები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 5
--	--	--

(ვ) თითოეული წევრი სახელმწიფო თავად ირჩევს როგორ განახორციელოს ევროკავშირის მნიშვნელოვანი ჰაბიტატის ტიპების და სახეობების საკონსერვაციო სტატუსის მონიტორინგი ქვეყნის ნატურა 2000-ის თითოეული საიტის დონეზე. ეს პასუხისმგებლობა ეკისრება თითოეული ქვეყნის კომპეტენტურ ორგანოებს. მონიტორინგის შედეგები ჩვეულებრივ ხელმისაწვდომია საზოგადოებისათვის, მაგალითად, უწყების ვებგვერდზე.

(ი) თუმცა, კერძო ტყის მესაკუთრეებს ან მმართველებს არ ეკისრებათ ვალდებულება, მონიტორინგი გაუწიონ მათ ტყეში წარმოდგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატების ტიპების საკონსერვაციო სტატუსს. რა თქმა უნდა, მათი მხირდან მისასალმებელი იქნებოდა აღნიშნული ნაბიჯი, რადგან ეს ყოველთვის ძალიან ღირებული ინფორმაციაა, მაგალითად, როგორც გამაფრთხილებელი სიგნალების გადაცემის საშუალება, როდესაც მდგომარეობის გაუარესება ფიქსირდება.

ნატურა 2000-ის საიტზე წარმოდგენილი კონკრეტული სახეობის ან ჰაბიტატის ტიპის საკონსერვაციო დონე აღირიცხება და ინახება მონაცემთა სტანდარტული ფორმით, რომელიც საჭაროდ ხელმისაწვდომია ნატურა 2000-ის თითოეული საიტისთვის. კომპეტენტურ ორგანოებსა და საიტის მმართველებს ასევე უნდა შეეძლოთ დეტალური ინფორმაციის მიწოდება ამ თვალსაზრისით.

80. უფრო დეტალური ინფორმაცია ხელმისაწვდომია შემდეგ ვებ-გვერდზე:
<http://bd.eionet.europa.eu/article17/reports2012/>

<p>64. რა ვალდებულებები არსებობს ნატურა 2000-ის საიტებზე საკონსერვაციო ღონისძიებების მონიტორინგის თვალსაზრისით?</p>		
<p>სამართლებრივი ვალდებულება / რეკომენდაცია</p>	<p>სამიზნე ჯგუფი: კომპეტენტური უწყებები, ტყის მმართველები / მესაკუთრეები</p>	<p>შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 20</p>
<p>(ვ) ჰაბიტატების დირექტივის მე-11 მუხლი ავალდებულებს წევრ სახელმწიფოებს, განახორციელონ ბუნებრივი ჰაბიტატებისა და საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობების საკონსერვაციო სტატუსზე დაკვირვება. მუხლი 17.1 წევრი სახელმწიფოებისგან მოითხოვს, წარმოადგინონ ინფორმაცია ნატურა 2000-ის საიტებზე ჩატარებული საკონსერვაციო ღონისძიებების შესახებ, და ასევე ამ ღონისძიებების შედეგების შეფასება.</p> <p>მე-17 მუხლით გათვალისწინებული ანგარიშგების ახალი ფორმატი⁸¹ (რომელიც მიღებული იქნა 2007-2012 წლების ანგარიშგების პერიოდისთვის), ითხოვს ინფორმაციას, რომლითაც შესაძლებელი უნდა იყოს ნატურა 2000-ის ქსელის მიერ ჰაბიტატებისა და სახეობების საკონსერვაციო სტატუსში შეტანილი წვლილის და ქსელის ზოგადი ეფექტურობის შეფასება.</p> <p>ანგარიშგების ეს ახალი ფორმატი მოითხოვს წევრმა სახელმწიფოებმა წარმოადგინონ ინფორმაცია მათ მიერ ნატურა 2000-ის მართვაში გამოყენებული მართვის გეგმების ან სხვა ინსტრუმენტების განხორციელების შესახებ, პროექტების / გეგმების ზემოქმედებას დაქვემდებარებული საიტების შესახებ, რომელთათვისაც საჭიროა საკომპენსაციო ზომების გატარება და მე-10 მუხლის შესაბამისად ნატურა 2000-ის ქსელის ერთიანობის უზრუნველსაყოფად განხორციელებული ძირითადი ღონისძიებების შესახებ.</p> <p>(რ) წევრი სახელმწიფოების მიერ საკონსერვაციო ღონისძიებების განხორციელების და საკონსერვაციო სტატუსზე ამ ღონისძიებების ზემოქმედების შესახებ ანგარიშგების ვალდებულების გათვალისწინებით, რეკომენდირებულია საიტის დონეზე საკონსერვაციო ღონისძიებების მონიტორინგის მექანიზმის დანერგვა. ასეთი მექანიზმი, როგორც წესი, მოიცავს კრიტერიუმებსა და ინდიკატორებს, რომელთა გაზომვა და მკაფიოდ დასაბუთება არის შესაძლებელი და რომლებიც ხელს შეუწყობს შედეგების შემდგომ შეფასებას.</p> <p>ნატურა 2000-ის მონიტორინგი, ჩვეულებრივ, კომპეტენტური ორგანოების პასუხისმგებლობაა. რაც შეეხება ტყის ჰაბიტატებს და სახეობებს, და ტყეებში ჩატარებულ ღონისძიებებს, სასურველია მჭიდრო თანამშრომლობა ტყის და ბუნების კონსერვაციის შესაბამის ორგანოებსა და ტყის მესაკუთრეებსა და მმართველებს შორის.</p> <p>შედეგების მონიტორინგი და შეფასება უმნიშვნელოვანესია საკონსერვაციო მიზნებისა და ღონისძიებების განსაზღვრის თვალსაზრისით, რომლებიც შეეხება ნებისმიერ არსებით ბუნებრივ ან სხვა სახის განვითარებას, რაც გავლენას მოახდენს საიტზე წარმოდგენილი საზოგადოებრივი ინტერესის ჰაბიტატებისა და სახეობების კონსერვაციაზე.</p>		

81. http://bd.eionet.europa.eu/activities/Reporting/Article_17/reference_portal

4.10 დაინტერესებული მხარეების კომუნიკაცია, თანამშრომლობა და აქტიური ჩართულობა

კითხვები:

- 65. რა როლის შესრულება შეუძლიათ ტყის მესაკუთრეებსა და მმართველებს ნატურა 2000-ის განხორციელებაში?
- 66. რატომ არის მნიშვნელოვანი სხვადასხვა დაინტერესებული ჯგუფების ჩართვა ბუნების კონსერვაციის მიზნებისა და ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების შემუშავებაში?
- 67. რა ნაბიჯებს უნდა მოიცავდეს ჩართულობითი პროცესი?
- 68. რა სახის ინფორმაცია უნდა გასატაროვდეს?
- 69. ტყის მესაკუთრეებს ხშირად უჭირთ ნატურა 2000-ის გაგება. როგორ უნდა გაუმჯობესდეს ამ მხრივ მდგომარეობა?

65. რა როლის შესრულება შეუძლიათ ტყის მესაკუთრეებსა და მმართველებს ნატურა 2000-ის განხორციელებაში?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
<p>ნატურა 2000-ის განხორციელება წევრი სახელმწიფოების პასუხისმგებლობაა, მაგრამ ის ძალიან მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს მიწის მესაკუთრეებზე და მმართველებზე. ტყის მესაკუთრეებისა და მმართველების სათანადო მონაწილეობა უმნიშვნელოვანესია. პროცესში ტყის მესაკუთრეებისა და მმართველების ადრეული ეტაპიდან ჩართვას რეალური საჭიროება და ღირებულება აქვს. ტყის მესაკუთრეები იცნობენ თავიანთ საკუთრებას, აქვთ საკუთარი მართვის მიზნები და საკვანძო როლს ასრულებენ მათ ტყეებში მართვის ღონისძიებების განსაზღვრასა და განხორციელებაში. აქედან გამომდინარე, ისინი ძირითად პარტნიორებს წარმოადგენენ ნატურა 2000-ის განვითარებაში და წარმატებით განხორციელებაში.</p>		
<p>მკაცრად რეკომენდირებულია ნატურა 2000-ის საიტებისთვის ისეთი მართვის გეგმების მომზადება და განვითარება, რომლებიც ითვალისწინებს საიტის სპეციფიკურ საკონსერვაციო მიზნებს და მოიცავს საკონსერვაციო ღონისძიებებს. მნიშვნელოვანია ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის ჩართვა და შედეგების დაგვარად ყველა შესაძლო გზის შესასწავლა, რომელიც განსხვავებული მხარეების მოლოდინს დააკმაყოფილებს, შესაძლო კონფლიქტების მოგვარება და თავიდან აცილება, და იმ ეკონომიკური ზარალის (დამატებითი ხარჯები და შემოსავლის დაკარგვა) ანაზღაურების გზების გამონახვა, რომელიც შეიძლება გამოწვეული იყოს კონკრეტული საკონსერვაციო ღონისძიებებით, რომლებიც ტყის მდგრადი მართვის ნორმალურ პრაქტიკას სცდება.</p>		

66. რატომ არის მნიშვნელოვანი სხვადასხვა დაინტერესებული ჯგუფების ჩართვა ბუნების კონსერვაციის მიზნებისა და ნატურა 2000-ის მართვის გეგმების შემუშავებაში?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ფართო პუბლიკა, ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
<p>იმის გათვალისწინებით, რომ ნატურა 2000 მიზნად ისახავს ხელი შეუწყოს ბიომრავალფეროვნების უზრუნველყოფას, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული მოთხოვნების გათვალისწინებით, მკაცრად რეკომენდირებულია, რომ მოხდეს ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის წინასწარ იდენტიფიცირება და ჩართვა ნატურა 2000-ის საიტებზე ტყეების კონსერვაციისთვის გათვალისწინებული ღონისძიებების მომზადებასა და შემუშავებაში.</p> <p>სხვადასხვა ტიპის დაინტერესებული მხარეები შეიძლება მეტ-ნაკლებად პირდაპირ იყვნენ დაინტერესებული ნატურა 2000-ის საიტების მართვით. გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ყველაზე მნიშვნელოვანი მხარეებია შესაბამისი სახელმწიფო უწყებები, ტყის მესაკუთრეები და მმართველები, მაგრამ გათვალისწინებული უნდა იყოს აგრეთვე სხვა დაინტერესებულ მხარეთა შეხედულებებიც, კერძოდ, ადგილობრივი მოსახლეობის და სხვა მიწათმოსარგებლებების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, მონადირეების და ა.შ. რომლებმაც შეიძლება წვლილი შეიტანონ პროცესში მათ ცოდნითა და გამოცდილებით.</p> <p>საზოგადოების მონაწილეობა ნატურა 2000-ის საიტის სპეციფიკური საკონსერვაციო მიზნების და საკონსერვაციო ღონისძიებების დაგეგმვასა და მომზადებაში საშუალებას იძლევა, გათვალისწინებული იქნას იმ ადამიანების შეხედულებები, რომლებიც ცხოვრობენ და მუშაობენ საიტზე ან მისით სარგებლობენ. ეს უზრუნველყოფს შესანიშნავ შესაძლებლობას სოციალური ატმოსფეროს შესაქმნელად, რაც ხელსაყრელია გარემოს კონსერვაციისთვის. წარმატების ალბათობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება, თუ სხვადასხვა დაინტერესებული მხარეების ინფორმირება და კონსულტაციების გაწევა მოხდება საიტის მართვასთან დაკავშირებით. ეს შეიძლება იყოს ასევე მრავალდარგობრივი და პროფესიული მიდგომის განვითარების შესაძლებლობა, ასევე სხვადასხვა მხარეებს შორის თანამშრომლობისა და სინერჯის განვითარების შესაძლებლობა.</p> <p>არა-სატყეო მხარეების ჩართვა შესაძლო კონფლიქტების თავიდან აცილების ან გადაჭრის და სხვების ცოდნისა და გამოცდილების გამოყენების შესაძლებლობაა. იმის გათვალისწინებით, რომ დაცული ჰაბიტატის ტიპების და სახეობების საკონსერვაციო სტატუსზე ხშირად გავლენას ახდენს დაინტერესებული მხარეების საქმიანობა (მეტყვევები, მონადირეები, ტურისტული სექტორი და ა.შ.), მათთან და მათ შორის კომუნიკაციას არსებითი მნიშვნელობა იქნება ინტეგრირებულ მართვაში და საკონსერვაციო და სხვა მიზნების მიღწევაში.</p>		

67. რა ნაბიჯებს უნდა მოიცავდეს ჩართულობითი პროცესი?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ფართო პუბლიკა, ტყის მესაკუთრეები, მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 3, 6, 8, 10, 22, 24
<p>ჩართულობითი პროცესების განხორციელების რამდენიმე მეთოდი არსებობს⁸². ნატურა 2000-ის ტყეების მართვაში ჩართულობითი პროცესი შეიძლება მოიცავდეს შემდეგ ძირითად ეტაპებს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის იდენტიფიცირება. • მრავალი დაინტერესებულ მხარისგან შედგენილი სამუშაო ჯგუფის ან კომიტეტის ჩამოყალიბება. • ღირებულებების, უფლებების, რესურსების, მიწების და ტერიტორიების დარუკება და ზემოქმედებების შეფასება. • ჩართულობითი ზემოქმედების შეფასება - დადებითი და უარყოფითი ზემოქმედებების განსაზღვრა. • დეტალური და საჯარო ინფორმაცია საკონსერვაციო მიზნების შესახებ და დაგეგმილი ღონისძიებების განხილვა. მიზნობრივი ინფორმაცია პირდაპირ დაკავშირებული ყველა დაინტერესებული მხარისთვის. • აუცილებელი ღონისძიებების განხორციელებისთვის საუკეთესო საშუალებებისა და მექანიზმების განხილვა და განსაზღვრა, ფინანსური რესურსების, კომპენსაციის და სარგებლის გაზიარების გათვალისწინებით. • კონფლიქტური პრეტენზიების შემთხვევაში ფასილიტაცია კონფლიქტების გადაჭრის სათანადო პროცედურების გამოყენებით. • ჩართულობითი მონიტორინგის მოდელის შექმნა, რომელიც მოიცავს ყველა დაინტერესებულ მხარეს: რისი მონიტორინგი უნდა მოხდეს, როგორ, როდის, სად, სად, ვის მიერ. • საკონსულტაციო მომსახურების შექმნა. 		

68. რა სახის ინფორმაცია უნდა გასაჯაროვდეს?		
რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 2, 3, 8, 10, 17
<p>ღია, საჯაროდ ხელმისაწვდომი ინფორმაციის არსებობა ძალიან მნიშვნელოვანია, კერძოდ, ინფორმაცია საკონსერვაციო მიზნების, ვალდებულებების, რეკომენდაციების, შეთანხმებების შესახებ, როგორც საიტის და ეროვნულ / რეგიონულ დონეებზე. აუცილებელი კონსულტაციების გარდა, ტყის მესაკუთრეები და მმართველები კარგად ინფორმირებულები უნდა იყვნენ ნატურა 2000-ის ტყის საიტების სპეციფიკური საკონსერვაციო მიზნებისა და ღონისძიებების განმაპირობებელი მიზნებისა და მათი მნიშვნელობის შესახებ. აქედან გამომდინარე, მიზანშეწონილია, საჯაროდ ხელმისაწვდომი გახდეს დეტალური ინფორმაცია საკონსერვაციო მიზნებისა და ღონისძიებების შესახებ, ისევე როგორც შესაბამისი ინფორმაცია ძირითადი ბუნებრივი მახასიათებლების და შესაბამისი საკონსერვაციო მიზნების შესახებ. ზოგიერთი ტყის</p>		

82. <http://www.forestry.gov.uk/forestry/INFD-5XMD58>

მართვის გეგმისგან განსხვავებით (რომელიც შეიძლება შეიცავდეს კერძო და სენსიტიურ ინფორმაციას), ნატურა 2000-ის მართვის გეგმა, ჩვეულებრივ, საჭაროდ ხელმისაწვდომი დოკუმენტია (იხ. აგრეთვე კითხვა 33).

სათანადო და გასაგები ინფორმაციის გაზიარება უმნიშვნელოვანესია ურთიერთგაგების გასაღრმავებლად და დაინტერესებულ მხარეებს შორის დიალოგის ხელშესაწყობად. ეს არის ასევე საკონსერვაციო მიზნებისა და საკონსერვაციო ღონისძიებების შესახებ ნაყოფიერი დისკუსიების გამართვის წინაპირობა. კარგი საკომუნიკაციო გეგმა მოითხოვს სათანადო საკომუნიკაციო და ინფორმაციული სტრატეგიების განვითარებას ნატურა 2000-ის ზოგადი მიზნების შესახებ, საიტების საკონსერვაციო მიზნებისა და საკონსერვაციო ღონისძიებების შესახებ და ა.შ. ეს შეიძლება ითვალისწინებდეს მრავალი დაინტერესებული მხარისგან შედგენილი სამუშაო ჯგუფის ან კომიტეტის ჩამოყალიბებას, თუ ეს შესაძლებელია და შეხვედრებისა და კონსულტაციებისთვის გამჭვირვალე პროცესის განვითარებას (მრგვალი მაგიდის შეხვედრები, საინფორმაციო ბიულეტენები და სხვა). მნიშვნელოვანია, დაინტერესებული მხარეები სათანადოდ ინფორმირებულნი იყვნენ არა მხოლოდ შეზღუდვების, არამედ ასევე იმ შესაძლებლობების შესახებ, რომელსაც ნატურა 2000 მათ სთავაზობს.

69. ტყის მესაკუთრეებს ხშირად უჭირთ ნატურა 2000-ის გაგება. როგორ უნდა გაუმჯობესდეს ამ მხრივ მდგომარეობა?

რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 3, 8, 10
<p>მიუხედავად იმისა, რომ ჰაბიტატების დირექტივით არ არის გათვალისწინებული კომუნიკაციის კონკრეტული ვალდებულებები, კომისია ყურადღებას ამახვილებს ფართო საზოგადოებისთვის, და განსაკუთრებით საიტის მართვასთან პირდაპირ დაკავშირებული დაინტერესებული მხარეებისათვის ნატურა 2000-ის მიზნების ახსნის და კომუნიკაციის მნიშვნელობასა და აუცილებლობაზე. კომისიამ სასარგებლო სახელმძღვანელო შეიმუშავა ფრინველების და ჰაბიტატების დირექტივების ზოგადი დებულებების შესახებ, ასევე ხელმძღვანელო, რომელიც უფრო კონკრეტულად შეეხება გარკვეულ ეკონომიკურ სექტორებს (იხ.:</p> <p>http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm).</p> <p>რამოდენიმე საშუალებაა ხელმისაწვდომი ცნობიერების ამაღლებისთვის, ნატურა 2000-ის საიტის სამართავად ადგილობრივი შესაძლებლობების გაძლიერებისთვის და ჩართულობითი პროცესის განვითარებისთვის (იხ. აგრეთვე კითხვა 25).</p>		

4.11 ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა მათი გავრცელების არეალში, ნატურა 2000-ის საიტების გარეთ

კითხვები:

- 70. ნატურა 2000-ის გარეთ არსებული ტყეები ასრულებენ თუ არა როლს ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობებისა და ჰაბიტატების კონსერვაციაში?
- 71. რა სამართლებრივი მოთხოვნები არსებობს ნატურა 2000-ის გარეთ სახეობების დასაცავად?

70. ნატურა 2000-ის გარეთ არსებული ტყეები ასრულებენ თუ არა როლს ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობებისა და ჰაბიტატების კონსერვაციაში?

ინფორმაცია / რეკომენდაცია	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 12, 16, 22
<p>(ი) დიახ, ნატურა 2000-ის ქსელის გარეთ არსებული ტყეები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ევროკავშირის მნიშვნელოვანი სახეობებისა და ჰაბიტატების კონსერვაციაში, განსაკუთრებით ისინი, რომლებიც მოწყვლადნი არიან ფრაგმენტაციისთვის ან იზოლაციის მიმართ. ასეთმა ტყეებმა შეიძლება არსებითად შეუწყოს ხელი ქსელის ეკოლოგიური ერთიანობის გაუმჯობესებას და ნატურა 2000-ის საიტების ფუნქციურ დაკავშირებულობას.</p> <p>ნატურა 2000-ის ქსელის გარეთ არსებული ტერიტორიები შესაძლოა ასევე რეფუგიუმს/თავშესაფარს უზრუნველყოფდნენ სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპებისთვის საიტების გარეთ. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ ტყის სახეობებისა და ჰაბიტატის ტიპების შემთხვევაში, რომლებსაც ფართო არეალი სჭირდებათ (მაგ., დათვი და ფოცხვერი) ან ფართო გავრცელება ახასიათებთ (მაგ. ქალის ტყეები), რადგან მათი მთლიანი რესურსის მხოლოდ ნაწილია შეტანილი ნატურა 2000-ის ქსელში (ზოგჯერ 50%-ზე ნაკლები). ნატურა 2000-ის ქსელის გარეთ არსებული ეს ტერიტორიები საჭიროა ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსის მისაღწევად.</p> <p>(რ) ჰაბიტატების დირექტივის მე-10 მუხლი ახდენს წევრი სახელმწიფოების წახალისებას, მართონ ლანდშაფტის ის ელემენტები, რომლებიც მნიშვნელოვანია ფაუნისა და ფლორის ველური სახეობების მიგრაციის, გავრცელებისა და გენეტიკური მიმოცვლისთვის. ამგვარი ღონისძიებები შეიძლება ითვალისწინებდეს ასევე ტყესა და ტყის მიწას, რომელიც არ არის შეტანილი ნატურა 2000-ში. მე-10 მუხლს პრაქტიკული დანიშნულება ტყის მესაკუთრებისა და მმართველებისთვის მხოლოდ იმ შემთხვევაში აქვს, თუ წევრ სახელმწიფოებს კონკრეტული ღონისძიებები ექნებათ გატარებული აღნიშნულთან დაკავშირებით. ზოგიერთი ქვეყანა ამ საკითხს ეროვნულ და რეგიონულ სტრატეგიებში ითვალისწინებს (მაგ. ეკო-ტყეები ლატვიაში, "Schémas Régionaux de Cohérence Ecologique" საფრანგეთში). ევროკომისიის მზვანე ინფრასტრუქტურის ინიციატივა მომავალშიც წახალისებს წევრ სახელმწიფოებს მიიღონ ასეთი ზომები.</p> <p>ნატურა 2000-ის ქსელის გარეთ არსებული ტერიტორიების მნიშვნელობა ფრინველებისთვის ასახულია ფრინველების დირექტივის მუხლებში 3 (ბ) და 4, რომელიც მოითხოვს წევრი სახელმწიფოებისგან, დაიცვან და მართონ ჰაბიტატები დაცული ზონების შიგნით და გარეთ, ეკოლოგიური საჭიროებების შესაბამისად და თავიდან აიცილონ ჰაბიტატების დაბინძურება ან გაუარესება.</p>		

71. რა სამართლებრივი მოთხოვნები არსებობს ნატურა 2000-ის გარეთ სახეობების დასაცავად?		
სამართლებრივი ვალდებულება	სამიზნე ჯგუფი: ტყის მესაკუთრეები / მმართველები, უწყებები	შესაბამისი სიტუაციური ანალიზები (№): 12, 16
<p>ევროკავშირის ბუნების ორი დირექტივა მოითხოვს ასევე გარკვეული სახეობების დაცვას ევროკავშირის მასშტაბით, როგორც ნატურა 2000-ის შიგნით, ისე მის ფარგლებს გარეთ, რათა უზრუნველყოს ამ სახეობების კონსერვაცია ევროკავშირში მათი ბუნებრივი გავრცელების ფარგლებში. ეს ეხება ევროკავშირში ყველა ბუნებრივად გავრცელებული ველური ფრინველის სახეობას, ისევე როგორც ჰაბიტატების დირექტივის IV და V დანართებში ჩამოთვლილ სხვა სახეობებს, რომლებიც ასევე ასოცირდება ტყის ჰაბიტატებთან.</p> <p>გარდა ამისა, წევრი სახელმწიფოები ასევე ვალდებული არიან დაიცვან, შეინარჩუნონ ან აღადგინონ ევროპის ტერიტორიაზე არსებული ყველა ფრინველის სახეობის ჰაბიტატების საკმარისი მრავალფეროვნება და საკმარისი ფართობი (ფრინველების დირექტივის მუხლი 3). ეს მოთხოვნა შეიძლება მოიცავდეს ჰაბიტატების დაცვის ღონისძიებებს ნატურა 2000-ის ქსელის გარეთ.</p> <p>რაც შეეხება გავრცელების მთელს არეალში სახეობათა დაცვის დებულებებს, აღნიშნული ორი დირექტივა⁸³ წევრ სახელმწიფოებისგან მოითხოვს აკრძალონ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • დაცული სახეობების ნებისმიერი მეთოდით მიზანმიმართული მკვლელობა ან დაჭერა; • კვერცხების ან ბუდეების განზრახ განადგურება ან ხელყოფა, ან დაცული მცენარეების კრეფა, შეგროვება, ქრა, მოთხრა ან განადგურება; • გამრავლების ადგილები ან მოსასვენებელი ადგილების გაუარესება ან განადგურება; • განზრახ განადგურება, განსაკუთრებით გამრავლების, ჰიბერნაციისა და მიგრაციის პერიოდში; • ველური ბუნებიდან ამოღებული ნიმუშების შენახვა, გაყიდვა და ტრანსპორტირება. • ეს აკრძალვები გადატანილი უნდა იქნას ეროვნულ კანონმდებლობაში და უნდა შესრულდეს ყველა ტყის მესაკუთრის, მმართველის თუ მოსარგებლის მიერ. <p>გარკვეულ გარემოებებში დაშვებულია ამ დებულებების დარღვევა (მაგ. ნათესის, პირუტყვის, ტყეების, თევზის მეურნეობის და წყლის სერიოზული დაზიანების თავიდან ასაცილებლად) იმ პირობით, რომ არ არსებობს სხვა გამოსავალი და ამგვარი დარღვევის შედეგები არ იქნება წინააღმდეგობაში დირექტივების ზოგად მიზნებთან. დებულების დარღვევის პირობები მოცემულია ფრინველების დირექტივის მე-9 მუხლში და ჰაბიტატების დირექტივის მე-16 მუხლში.</p> <p>ჰაბიტატების დირექტივის ფარგლებში სახეობების დაცვის სხვა მითითებები ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე:</p> <p>http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/guidance/index_en.htm.</p>		

83. ზუსტი ტერმინები მოცემულია ფრინველების დირექტივის მე-5 მუხლში (ფრინველებისთვის) და ჰაბიტატების დირექტივის მე-12 (ცხოველებისთვის) და მე-13 მუხლებში (მცენარეებისთვის).

დანართები

დანართი 1: განმარტებითი ლექსიკონი და აკრონიმები

განმარტებითი ლექსიკონი

უძველესი ტყეები/ მერქნიანი მცენარეებით დაფარული ტერიტორიები: იხილეთ მნიშვნელოვანი უხნესი ტყეები.

ტყის გაშენება: ტყის ჩამოყალიბება დარგვით და/ან გამიზნული თესვით მიწაზე, რომელიც იქამდე არ იყო კლასიფიცირებული ტყედ. აღნიშნული მოიცავს ტყითსარგებლობის გარდაქმნას არა-სატყეოდან ტყედ (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, ტყის რესურსების შეფასება (FRA,FAO 2012⁸⁴).

ჰაბიტატების დირექტივის I დანართი: ჩამოთვლილია საზოგადოებრივი ინტერესის ბუნებრივი ჰაბიტატის ტიპები, რომელთა კონსერვაციისთვისაც საჭიროა სპეციალური საკონსერვაციო ტერიტორიების დაარსება.

ჰაბიტატების დირექტივის II დანართი: ჩამოთვლილია საზოგადოებრივი ინტერესის მცენარეთა და ცხოველთა სახეობები, რომელთა კონსერვაციისთვისაც საჭიროა სპეციალური საკონსერვაციო ტერიტორიების დაარსება. ამ დანართში ჩამოთვლილი სახეობების უმეტესობა შეტანილია ასევე IV დანართში.

ჰაბიტატების დირექტივის III დანართი: ჩამოთვლილია კრიტერიუმები სათანადო ტერიტორიების შესარჩევად საზოგადოებრივი მნიშვნელობის უბნების იდენტიფიცირებისთვის და სპეციალური საკონსერვაციო ტერიტორიების დასაარსებისთვის.

ჰაბიტატების დირექტივის IV დანართი: ჩამოთვლილია საზოგადოებრივი ინტერესის მცენარეთა და ცხოველთა სახეობები, რომლებიც საჭიროებენ მკაცრ დაცვას.

ჰაბიტატების დირექტივის V დანართი: ჩამოთვლილია საზოგადოებრივი ინტერესის მცენარეთა და ცხოველთა სახეობები, რომელთა [ველური ბუნებიდან ამოღება?] და ექსპლუატაცია შეიძლება ექვემდებარებოდეს მართვის ღონისძიებებს.

ბიოგეოგრაფიული რეგიონები: ჰაბიტატები და სახეობები, რომლებიც, როგორც წესი, გვხვდება ერთად, და ასოცირებული არიან რეგიონებთან, რომლებიც მსგავსი კლიმატური, სიმაღლებრივი და გეოლოგიური მანგვნებლებით ხასიათდება. ეკოლოგიური თვალსაზრისით, ევროპა შეიძლება დაიყოს ხმელეთის ცხრა და ზღვის ოთხ ბიოგეოგრაფიულ რეგიონად. როდესაც ხორციელდება სახეობის ან ჰაბიტატის საკონსერვაციო სტატუსის შეფასება წევრი სახელმწიფოს მიერ, შესაფასებელი ტერიტორია არის არა შესაბამისი წევრი ქვეყნის [მთელი?] ტერიტორია, არამედ ბიოგეოგრაფიული რეგიონის შესაბამისი ნაწილები ამ ქვეყანაში (EC, 2009⁸⁵).

84 <http://www.fao.org/docrep/017/ap862e/ap862e00.pdf>

85 EC, 2009. Report from the Commission to the Council and the European Parliament. Composite Report on the Conservation Status of Habitat Types and Species as required under Article 17 of the Habitats Directive. COM(2009) 358 final <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0358:FIN:EN:PDF>

საკონსერვაციო სტატუსი: ჰაბიტატების დირექტივის მუხლში 1 განმარტებულია ტერმინი საკონსერვაციო სტატუსი, როგორც ეს გამოიყენება ჰაბიტატებისა და სახეობებისთვის. ბუნებრივი ჰაბიტატის საკონსერვაციო სტატუსი ნიშნავს ბუნებრივ ჰაბიტატზე და მისთვის დამახასიათებელ ტიპურ სახეობებზე ზემოქმედების ჯამს, რამაც შეიძლება გავლენა იქონიოს მის ბუნებრივ გავრცელებაზე გრძელვადიან პერიოდში, სტრუქტურაზე და ფუნქციებზე, ისევე როგორც გრძელვადიან პერსპექტივაში ამ ჰაბიტატის დამახასიათებელი სახეობების გადარჩენაზე იმ წვერი სახელმწიფოების ტერიტორიაზე, რომლებზეც ვრცელდება ევროკავშირის ხელშეკრულება. სახეობის საკონსერვაციო სტატუსი ნიშნავს კონკრეტულ სახეობაზე მოქმედი ზემოქმედების ჯამს, რამაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს გრძელვადიან პერიოდში მისი პოპულაციის განაწილებაზე და სიმრავლეზე იმ წვერი სახელმწიფოების ტერიტორიის ფარგლებში, რომლებზეც ვრცელდება ევროკავშირის ხელშეკრულება. საკონსერვაციო სტატუსი ფასდება, როგორც "ხელსაყრელი", "არახელსაყრელი-არაადეკვატური" და "არახელსაყრელი-ცუდი", ჰაბიტატების დირექტივის პირველი მუხლით განსაზღვრული ოთხი პარამეტრის საფუძველზე. ჰაბიტატების პარამეტრებია გავრცელების დიაპაზონი, ფართობი, სტრუქტურა, ფუნქციები და სამომავლო პერსპექტივები, და სახეობის პარამეტრებია გავრცელების დიაპაზონი, პოპულაცია, სახეობის ჰაბიტატი და სამომავლო პერსპექტივები.

გამხმარი მერქანი: ნებისმიერი არაცოცხალი მერქნული ბიომასა, რომელიც მკვდარ საფარში არ შედის; არის ზეზემდგომი, ძირნაყარი ან ნიადაგში არსებული. გამხმარი მერქანი მოიცავს მიწის ზედაპირზე დაცვნილ მერქანს, მკვდარ ფესვებს და კუნძებს, რომელთა დიამეტრი ტოლია ან აღემატება 10 სანტიმეტრს, ან კონკრეტული ქვეყნის მიერ გამოყენებული დიამეტრის სხვა ზომას (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012). გამხმარი მერქნის რაოდენობა ტყის ბიომრავალფეროვნების მნიშვნელოვანი ინდიკატორია ევროპის ტყეებისთვის. ზეზემდგომი გამხმარი ხეების (snags) და წაქცეული ხეების (logs) მოცულობა ტყის ტერიტორიაზე ან მერქნიანი მცენარეებით დაფარულ სხვა ტერიტორიაზე შეტანილია ბიომრავალფეროვნების პან-ევროპულ ინდიკატორებში (SEBI 018) და ასევე ევროპის ტყეების დაცვის შესახებ მინისტრთა კონფერენციის (MCPFE) ინდიკატორებში, ტყის ბიოლოგიური მრავალფეროვნების არსებული მდგომარეობის შესაფასებლად. ჩვეულებრივ, გამხმარი მერქნის მოცულობის ანგარიშგება ხდება ტყის ტიპის მიხედვით, ზეზემდგომი და წაქცეული ხეების აღრიცხვით, რომელთა მინიმალური სიგრძე შეადგენს 2 მ-ს და მინიმალური დიამეტრი 10 სმ-ს (MCPFE, EEA⁸⁶).

გაუტყეურება/ტყის კარგვა: ტყის გარდაქმნა მიწათსარგებლობის სხვა ტიპად ან ხის ვარჯების პროექციული დაფარულობის მუდმივი შემცირება მინიმალურ 10 პროცენტთან ზღვარზე დაბლა. ტყის კარგვა გულისხმობს ტყის საფარის გრძელვადიან ან სამუდამო კარგვას და მიწათსარგებლობის სხვა ტიპად გარდაქმნას. ეს მოიცავს ტყის ტერიტორიებს, რომელთა გარდაქმნა მოხდა სასოფლო-სამეურნეო ტერიტორიებად, საძოვრებად, წყლის რეზერვუარებად და ურბანულ ტერიტორიებად (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

86 იხილეთ: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/forest-deadwood>

საკონსერვაციო დონე: ამ დოკუმენტის მიზნებისთვის, ეს ნიშნავს საზოგადოებრივი ინტერესის ჰაბიტატის ტიპის ან სახეობის საკონსერვაციო სტატუსს ნატურა 2000-ის საიტზე, როგორც ეს განსაზღვრულია სტანდარტულ მონაცემთა ფორმაში (SDF, იხ. ქვემოთ). სტანდარტული მონაცემთა ფორმა ჰაბიტატის ტიპებისთვის იყენებს სამ კრიტერიუმს (წარმომადგენლითობა ფარდობითი ზედაპირი და საკონსერვაციო დონე; სახეობებისთვის - პოპულაცია, საკონსერვაციო დონე და იზოლაცია), კონკრეტულ საიტზე წარმოდგენილი თითოეული სახეობის და ჰაბიტატის ტიპის გლობალური შეფასების მოსამზადებლად⁸⁷.

ჰაბიტატის ტიპის ან სახეობის ეკოლოგიური მოთხოვნები: ამ დოკუმენტის მიზნებისთვის, ეს მოთხოვნები განსაზღვრულია, როგორც ყველა ეკოლოგიური საჭიროების კომპლექტი, მათ შორის როგორც აბიოტური, ისე ბიოტური ფაქტორების, რომლებიც საჭიროდ მიიჩნევა საიტზე არსებული ჰაბიტატის ტიპის კონსერვაციის უზრუნველსაყოფად (ე.ი. ჰაბიტატის სპეციფიკური სტრუქტურა და მისი გრძელვადიანი შენარჩუნებისთვის საჭირო ფუნქციები, მისთვის დამახასიათებელი სახეობები და ა.შ.) და საიტზე არსებული სახეობების კონსერვაციის უზრუნველსაყოფად, მათ შორის მათი ურთიერთობები ფიზიკურ გარემოსთან (ჰაერი, წყალი, ნიადაგი, მცენარეულობა და ა.შ.).

ექვივალენტი ინსტრუმენტი: (ტყის მართვის გეგმისთვის): ტყის მართვის ან ტყის მართვის ერთეულების კრებით დონეზე (ტყის ბლოკები, ფერმები, მეურნეობები, საწარმოები, წყალგამყოფები, მუნიციპალიტეტები ან უფრო დიდი ერთეულები) ტყის ფართობზე შეგროვებული ინფორმაცია და სტრატეგიები / მართვის ღონისძიებები, რომლებიც დაგეგმილია მართვის ან განვითარების მიზნების მისაღწევად (Forest Europe, MCPFE 2002).

ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსი: „ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსის“ კონცეფცია წარმოადგენს ზოგად მიზანს, რომელიც მიღწეული უნდა იქნას საზოგადოებრივი ინტერესის ყველა ჰაბიტატის ტიპისა და სახეობებისთვის. მარტივი სიტყვებით, ეს შეიძლება შეფასდეს, როგორც სიტუაცია, სადაც ჰაბიტატის ტიპი ან სახეობა სახარბიელო მდგომარეობაშია (როგორც ხარისხის, ისე მასშტაბის / პოპულაციის თვალსაზრისით) და კარგი პერსპექტივა არსებობს, რომ მომავალშიც ასე გაგრძელდება. ის ფაქტი, რომ ჰაბიტატი ან სახეობა საფრთხის ქვეშ არ არის (ე.ი. გადაშენების პირდაპირი რისკის ქვეშ არ არის) არ ნიშნავს, რომ მას ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსი აქვს. ჰაბიტატების დირექტივის პირველი მუხლის თანახმად, ბუნებრივი ჰაბიტატის საკონსერვაციო სტატუსი განიხილება როგორც "ხელსაყრელი", როდესაც:

- მისი ბუნებრივი დიაპაზონი და ტერიტორიები, რომლებზეც ის გავრცელებულია ამ დიაპაზონში, სტაბილურია ან იზრდება
- არსებობს კონკრეტული სტრუქტურა და ფუნქციები, რომლებიც აუცილებელია მისი გრძელვადიანი შენარჩუნებისთვის და სავარაუდოდ, კვლავაც იარსებებს მომავალში

87 http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal

- მისთვის დამახასიათებელ ტიპურ სახეობებს „ხელსაყრელი“ საკონსერვაციო სტატუსი აქვთ.

სახეობის საკონსერვაციო სტატუსი განიხილება როგორც "ხელსაყრელი", როდესაც:

- მოცემული სახეობის პოპულაციის დინამიკის მონაცემები მიუთითებს, რომ იგი შეინარჩუნებს საკუთარ თავს გრძელვადიან პერსპექტივაში, როგორც მისი ბუნებრივი ჰაბიტატების სიცოცხლისუნარიანი კომპონენტი
- სახეობის ბუნებრივი დიაპაზონი არც მცირდება და არც მოსალოდნელია, რომ შემცირდეს ახლო მომავალში
- არსებობს და სავარაუდოდ კვლავაც იარსებებს საკმარისად დიდი ჰაბიტატი, მისი პოპულაციის შესანარჩუნებლად გრძელვადიან პერსპექტივაში.

ტყე: 0,5 ჰექტარზე დიდი მიწის ფართობი, სადაც წარმოდგენილია 5 მეტრზე მაღალი ხეები, 10 პროცენტზე მეტი საბურველის დაფარულობით, ან ხეებით, რომლებიც ინ-სიტუ შეძლებენ ამ მაჩვენებლების მიღწევას. ეს არ მოიცავს მიწას, რომელიც ძირითადად სოფლის მეურნეობის ან ურბანულ მიწათსარგებლობას ექვემდებარება (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

ტყის მართვის გეგმა: მართვის ინსტრუმენტი, რომელიც ორიენტირებულია მართვის განსაზღვრულ მიზნებზე. მისი განახლება ხდება პერიოდულად. მართვის გეგმა უნდა შეიცავდეს სათანადო დეტალებს ცალკეული სამოქმედო ერთეულისთვის (კორომები ან კვარტლები) დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ, მაგრამ შეიძლება ასევე მოცემული იყოს მართვის მიზნების მისაღწევად დაგეგმილი ზოგადი სტრატეგიები და ღონისძიებები. ეს განმარტება მოიცავს ტყის მართვის გეგმის მქონე დაცული ტერიტორიებზე არსებულ ტყის ფართობებს. (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012). „ევროპის ტყის“ პროცესის ფარგლებში, ტყის მართვის გეგმა განსაზღვრულია, როგორც (პერიოდული) ტყის ინვენტარიზაციების დროს შეგროვებული ინფორმაცია (ტექსტის, რუკების, ცხრილების და გრაფიკების სახით), ტყის მართვის სამოქმედო ერთეულის დონეზე (კორომები, კვარტლები) და მართვის მიზნების მისაღწევად თითოეული კორომის თუ კვარტლისთვის დაგეგმილი ღონისძიებები (MCPFE 2002).

ტყის მართვის გეგმა, რომელშიც ინტეგრირებულია ნატურა 2000-ის მიზნები და/ან ღონისძიებები: ამ დოკუმენტის მიზნებისთვის, ეს კონცეფცია განისაზღვრება, როგორც ტყის მართვის გეგმა, რომელიც ასევე მოიცავს ინფორმაციას ამ ტერიტორიაზე არსებული ნატურა 2000-ის საიტის საკონსერვაციო მიზნების შესახებ. გეგმით გათვალისწინებული ყველა ღონისძიება ისეა შემუშავებული, რომ შეესაბამებოდეს საკონსერვაციო მიზნებს. გარდა ამისა, გეგმა შეიძლება ასევე შეიცავდეს სილვიკულტურულ [სატყეო მეურნეობის] ან სხვა ღონისძიებებს, რომლებიც აქტიურად უწყობს ხელს საიტის საკონსერვაციო მიზნების მიღწევას. ნატურა 2000-ის კონკრეტულ ტერიტორიაზე შეიძლება ერთდროულად მოქმედებდეს ერთი ან მეტი ტყის მართვის გეგმა, რომლებშიც ინტეგრირებულია ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო მიზნები, ისე რომ საიტისთვის სპეციალური ნატურა 2000-ის მართვის გეგმა არსებობდეს.

სრულად ინტეგრირებული ნატურა 2000-ის/ტყის მართვის გეგმა: ამ დოკუმენტის მიზნებისთვის, ეს კონცეფცია განისაზღვრება, როგორც მართვის გეგმა, რომელიც მოიცავს დეტალურ ინფორმაციას სატყეო მეურნეობისა და ნატურა 2000-ის კონტექსტში (ტყის ინვენტარიზაციის მონაცემები, ტყის მართვის მიზნები, ჰაბიტატის ტიპები და საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობები, საკონსერვაციო მიზნები, ...), ისევე როგორც ინფორმაციას დაგეგმილი სატყეო ღონისძიებების და ნატურა 2000-ის საკონსერვაციო ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც ასევე შეიძლება მოიცავდეს სპეციფიკურ სილვიკულტურულ/სატყეო სამეურნეო ღონისძიებებს. სრულად ინტეგრირებულ მართვის გეგმაში შეტანილი ყველა ოპერაცია და ღონისძიება შემუშავებულია ისე, რომ შეესაბამებოდეს საიტის საკონსერვაციო მიზნებს. სრულად ინტეგრირებული ნატურა 2000-ის / ტყის მართვის გეგმა წარმოადგენს ერთიან მართვის ინსტრუმენტს მოცემული ტყის ფართობისთვის, რომელიც ერთი მესაკუთრის ან მესაკუთრეთა ჯგუფის მფლობელობაშია, და მთლიანობაში დაარსებულია როგორც ნატურა 2000-ის საიტი. ასეთი საიტისთვის ის ასრულებს როგორც კლასიკური ტყის მართვის გეგმის, ისე ნატურა 2000-ის მართვის გეგმის როლს.

მართვის გეგმის მქონე ტყის ფართობი: ტყის ფართობი, რომელსაც გააჩნია გრძელვადიანი დოკუმენტირებული მართვის გეგმა. მართვის გეგმის მქონე ტყის ფართობი შეიძლება შეესაბამებოდეს ტყის მართვის ერთეულის/უბნის დონის ან გაერთიანებულ ტყის მართვის ერთეულების დონეს (ტყის ბლოკები, ფერმები, საწარმოები, წყალგამყოფები, მუნიციპალიტეტები, ან უფრო ფართო დანაყოფები).

ტყის საკუთრება: ზოგადად შეესაბამება ტყის თავისუფლად და ექსკლუზიურად გამოყენების, კონტროლის, გადაცემის ან ტყით სხვაგვარად სარგებლობის იურიდიულ უფლებას. საკუთრების მოპოვება შესაძლებელია გადაცემით, მათ შორის გაყიდვით, შემოწირულობით და მემკვიდრეობით. ტყის საკუთრება გულისხმობს იმ ხეებზე საკუთრების უფლებას, რომლებიც იზრდება ტყედ კლასიფიცირებულ ფართობზე, იმისდა მიუხედავად, ამ ხეების საკუთრება ემთხვევა თუ არა თვითონ მიწის საკუთრებას (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

მეტყვეობა: პროფესია, რომელიც მოიცავს ტყეების და მათთან ასოცირებული რესურსების შექმნის, მართვის, გამოყენებისა და კონსერვაციის მეცნიერებას, ხელოვნებას და პრაქტიკას, ადამიანის სასარგებლოდ და მდგრადი მეთოდით, სასურველი მიზნების, საჭიროებების და ღირებულებების მისაღწევად. (SAF 2008).....

სახეობის ჰაბიტატი: კონკრეტული აბიოტური და ბიოტური ფაქტორებით განსაზღვრული გარემო, რომელშიც სახეობა ცხოვრობს მისი ბიოლოგიური ციკლის ნებისმიერ ეტაპზე.

საზოგადოებრივი ინტერესის ჰაბიტატის ტიპები: ჰაბიტატები, რომლებსაც ევროპაში წევრი ქვეყნების ტერიტორიაზე: გაქრობის საფრთხე ემუქრება მათ ბუნებრივ დიაპაზონში; ან აქვთ მცირე ბუნებრივი დიაპაზონი, რაც შეიძლება გამოწვეული იყოს მათი რეგრესიით შემცირებით, ან ბუნებრივად შეზღუდული გავრცელებით; ან წარმოადგენენ ერთი ან რამდენიმე ბიოგეოგრაფიული რეგიონის ტიპური მახასიათებლების მქონე გამორჩეულ მაგალითებს. ასეთი ჰაბიტატის ტიპები ჩამოთვლილია ჰაბიტატების დირექტივის I დანართში.

ინტროდუცირებული სახეობა: სახეობა, ქვესახეობა ან უფრო დაბალი რანგის ტაქსონი, რომელიც მისი ბუნების გავრცელების არეალის (წარსული ან თანამედროვე) და დისპერსიის პოტენციალის (ე.ი. იმ დიაპაზონის მიღმა, რომელსაც ის ბუნებრივად იკავებს ან შეიძლება იკავებდეს ადამიანის მიერ უშუალო ან არაპირდაპირი ინტროდუცირების ან მოვლის გარეშე) მიღმა გვხვდება (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

ინვაზიური სახეობები: სახეობები, რომლებიც კონკრეტული ეკოსისტემისთვის არ არის ადგილობრივი სახეობები და რომელთა ინტროდუცირება და გავრცელება იწვევს, ან შეიძლება გამოიწვიოს, სოციალურ-კულტურული, ეკონომიკური ან ეკოლოგიური ზიანი ან საზიანო იყოს ადამიანის ჯანმრთელობისთვის (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

მრავლობითი სარგებლობის ტყე: ტყის ფართობი, რომელიც დაფუძნებულია ერთზე მეტი ძირითადი მიზნის შესასრულებლად და სადაც არცერთი ამ მიზანთაგანი არ განიხილება, როგორც უპირატესი ფუნქციური დანიშნულება. ეს მოიცავს ჩამოთვლილთაგან ნებისმიერის კომბინაციას: პროდუქციის წარმოება, ნიადაგის და წყლის დაცვა, ბიომრავალფეროვნების კონსერვაცია და სოციალური მომსახურებების გაწევა, სადაც არცერთი მათგანი არ განიხილება როგორც უპირატესი ფუნქცია (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

ნატურა 2000-ის ტყე: ამ დოკუმენტის მიზნებისთვის, "ნატურა 2000-ის ტყე" განსაზღვრულია, როგორც ტყე ან ტყის ნაწილი, რომელიც ეკუთვნის ნატურა 2000-ის საიტად დაარსებულ ტერიტორიას. ნატურა 2000-ის ტყე შეიძლება შეიცავდეს როგორც იმ ჰაბიტატის ტიპებს, რომლებიც შეესაბამება ჰაბიტატების დირექტივის I დანართში შეტანილ ჰაბიტატის ტიპებს, ასევე იმ ჰაბიტატებს, რომლებიც არ არის საზოგადოებრივი ინტერესის, მაგრამ აქვს გარკვეული მნიშვნელობა, როგორც საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობის ჰაბიტატს, ან უბრალოდ მნიშვნელოვანი საიტის ან ნატურა 2000-ის ქსელის ერთიანობისთვის (დაკავშირებულობა).

ბუნებრივი ტყე: ტყე რომელიც შედგება ადგილობრივი ხეებისგან და არ არის კლასიფიცირებული, როგორც სატყეო პლანტაცია [ტყის ნარგაობა] (FAO, ტყის რესურსების შეფასება 2000).

ტყის ბუნებრივი გაფართოება / ექსპანსია: ტყის გაფართოება ბუნებრივი სუქცესიით იმ მიწაზე, რომელიც მანამდე მიწათსარგებლობის სხვა ფორმას ექვემდებარებოდა (მაგ. ტყის სუქცესია მიწაზე, რომელიც ადრე სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით გამოიყენებოდა) (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

მართვა ჩარევის გარეშე: მართვის ფორმა, რომელიც მიზნად ისახავს საჭიროების შემთხვევაში საშუალება მისცეს ბუნებრივი პროცესების განვითარებას, ისე რომ თავიდან იქნას აცილებული ანთროპოგენული შეშფოთება, რომელიც სხვა შემთხვევაში არსებით გავლენას მოახდენდა ბიომრავალფეროვნებაზე (*Wilderness guidelines*).

არამერქნული პროდუქტი: ტყიდან მიღებული პროდუქტი, რომელიც წარმოადგენს ბიოლოგიური წარმოშობის არამერქნულ მატერიალურ და ფიზიკურ ობიექტს. ზოგადად მოიცავს არამერქნულ მცენარეულ და ცხოველურ პროდუქტებს, რომელთა შეგროვება ხდება ტყედ განსაზღვრულ ტერიტორიებზე. კონკრეტულად,

ეს მოიცავს შემდეგს, მიუხედავად იმისა, ბუნებრივი ტყეებიდან არის პროდუქტი მიღებული თუ პლანტაციებიდან: გუმბარაბიკი, რეზინი/ლატექსი და ფისი; საშობაო ხეები, კორპი, ბამბუკი და როტანგი (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

მწიფებე უხნესი ტყე: ხნოვანი ტყის კორომები წარმოადგენს პირველად ან მეორად ტყეებში არსებულ კორომებს, სადაც განვითარებულია სტრუქტურები და სახეობები, რომლებიც ჩვეულებრივ უკავშირდება ამ ტიპის ძველ, პირველად ტყეს.

მერქნიანი მცენარეებით დაფარული სხვა ტერიტორია Other wooded land (OWL): 0.5 ჰექტარზე დიდი მიწის ფართობი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული ტყედ. საბურველის დაფარულობა 5%-დან 10%-მდეა; მოიცავს ხეებს, რომელთაც სიმწიფეში 5 მეტრი სიმაღლის მიღწევა შეუძლიათ ინ-სიტუ; ან შეადგენს ბუჩქებისა და ხეების კომბინირებულ საფარს. ეს არ მოიცავს ტერიტორიას, რომელიც ძირითადად სასოფლო-სამეურნეო ან ურბანულ სარგებლობას ექვემდებარება (FAO - ტყის რესურსების გლობალური შეფასება 2015 ტერმინების და განმარტებების სამუშაო ფურცელი 144/E რომი 2012).

მაგნებლის გავრცელება: ტყის სიჭანსადის შესამჩნევი შემცირება, რაც გამოწვეულია მაგნე მწერების რაოდენობის უეცარი [სწრაფი] ზრდით (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012)

დარგული ტყე: ტყე, რომელიც ძირითადად შედგება დარგვის და/ ან გამიზნული თესვის შედეგად გახარებული ხეებისგან (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012)

პირველადი ტყე: ადგილობრივი სახეობებისგან შემდგარი ბუნებრივად განახლებადი ტყე, სადაც არ არის ადამიანის საქმიანობის აშკარად გამოკვეთილი ნიშნები და არ ხდება ეკოლოგიურ პროცესებზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება. პირველადი ტყეების ძირითადი მახასიათებლებია:

- ტყის ბუნებრივი დინამიკა, როგორცაა ხის სახეობების ბუნებრივი შემადგენლობა, გამხმარი მერქნის არსებობა, ხნოვანების ბუნებრივი სტრუქტურა და ბუნებრივი განახლების პროცესები;
- ტერიტორია საკმარისად დიდია, რომ შეინარჩუნოს მისი ბუნებრივი მახასიათებლები;
- ადგილი არ ჰქონია მნიშვნელოვან ანთროპოგენულ ჩარევას რამდენადაც ცნობილია ან ბოლო მნიშვნელოვანი ანთროპოგენული ჩარევა საკმარისად დიდი ხნის წინ იყო, რომ შესაძლებელი გამხდარიყო ბუნებრივი სახეობრივი შემადგენლობის და პროცესების აღდგენა (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

პრიორიტეტული ჰაბიტატის ტიპი: გაქრობის საფრთხის ქვეშ მყოფი ბუნებრივი ჰაბიტატის ტიპები, რომლებიც წარმოდგენილია ევროპის ტერიტორიაზე, წევრი სახელმწიფოების ფარგლებში და რომელთა კონსერვაციისთვისაც საზოგადოებას განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა ეკისრება, ევროპის ტერიტორიაზე, წევრი სახელმწიფოების ფარგლებში მათი ბუნებრივი დიაპაზონის პროპორციის გათვალისწინებით. ასეთი ჰაბიტატის ტიპები ვარსკვლავით აღინიშნება ჰაბიტატების დირექტივის I დანართში.

პრიორიტეტული სახეობები: სახეობები, რომელთა კონსერვაციისთვისაც საზოგადოებას განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა აკისრია, ევროპის ტერიტორიაზე, წვერი სახელმწიფოების ფარგლებში მათი ბუნებრივი დიაპაზონის პროპორციის გათვალისწინებით. ამგვარი სახეობები ვარსკვლავით აღინიშნება ჰაბიტატების დირექტივის II დანართში.

ტყის აღდგენა: ტყის აღდგენა ტყედ კლასიფიცირებულ ტერიტორიაზე დარგების ან / და გამიზნული თესვის განხორციელებით. არ გულისხმობს ცვლილებას მიწათსარგებლობაში (FRA 2015 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2012).

ნახევრად ბუნებრივი ტყე: ტყე / მერქიანი მცენარეებით დაფარული სხვა მიწა, რომელიც შედგება ადგილობრივი სახეობებისგან, გაშენებულია დარგით, თესვით ან ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობით. ეს მოიცავს ინტენსიურ მართვას დაქვემდებარებულ ტერიტორიებს, სადაც ადგილობრივი სახეობები გამოიყენება და მიზანმიმართული ქმედებები ხორციელდება სასურველი სახეობების პროპორციის გაზრდის / ოპტიმიზაციისთვის, რაც შესაბამისად გამოიწვევს ცვლილებებს ტყის სტრუქტურასა და შემადგენლობაში; დარგული/დათესილი სახეობების გარდა, შეიძლება წარმოდგენილი იყოს სხვა, ბუნებრივად განახლებული სახეობის ხეები; ეს შეიძლება მოიცავდეს ინტროდუცირებული სახეობის ხეებით ბუნებრივად განახლებულ უბნებს; მოიცავს ინტენსიურ მართვას დაქვემდებარებულ ტერიტორიებს, სადაც ხორციელდება მიზანმიმართული ღონისძიებები, როგორცაა გამოხშირვა ან სასუქების შეტანა, ტყის სასურველი ფუნქციების გაუმჯობესების ან ოპტიმიზაციის მიზნით. ამ ღონისძიებებმა შეიძლება გამოიწვიოს ცვლილებები ტყის სტრუქტურასა და შემადგენლობაში (FRA 2005 ტერმინები და განმარტებები, FAO 2000).

საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საიტი Site of Community Importance (SCI): საიტი, რომელსაც მის ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში ან რეგიონებში მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს ჰაბიტატების დირექტივის I დანართში შეტანილი ბუნებრივი ჰაბიტატის, ან II დანართში შეტანილი სახეობის ხელსაყრელი საკონსერვაციო სტატუსის შენარჩუნებაში ან აღდგენაში და ასევე შეიძლება მნიშვნელოვანი წვლილი შეჰქონდეს ნატურა 2000-ის ერთიანობაში, ან / და მნიშვნელოვნად უწყობდეს ხელს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებას შესაბამის ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში ან რეგიონებში. საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საიტების სიები მტკიცდება კომისიის გადაწყვეტილებებით. მათ შესახებ ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია შემდეგ ვებ-გვერდზე: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/sites_hab/biogeog_regions/index_en.htm

სპეციალური საკონსერვაციო ტერიტორია Special area of conservation (SAC): საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საიტი, რომელსაც დაარსებულია წვერი სახელმწიფოების მიერ ნორმატიული, ადმინისტრაციული ან / და სახელშეკრულებო აქტის მეშვეობით, სადაც გამოიყენება აუცილებელი საკონსერვაციო ღონისძიებები იმ ბუნებრივი ჰაბიტატების ან / და სახეობების პოპულაციების შენარჩუნებისა და აღდგენისთვის, რომელთა დაცვის მიზნითაც დაარსდა საიტი.

სპეციალური დაცვის ტერიტორია Special protection area (SPA): წვერი ქვეყნის მიერ ფრინველთა დირექტივის 4.1 მუხლის შესაბამისად კლასიფიცირებული

ტერიტორია, რომელიც განეკუთვნება ამავე დირექტივის I დანართში შეტანილი სახეობების კონსერვაციისთვის ყველაზე შესაფერის ტერიტორიებს, რაოდენობასა და ზომის თვლსაზრისით, ასევე იმ რეგულარულად გავრცელებული გადამფრენი სახეობების კონსერვაციისთვის შესაფერის ტერიტორიებს, რომლებიც არ არის შეტანილი ამ დანართში.

საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობა: სახეობა, რომლებიც ევროპის ტერიტორიაზე წევრი სახელმწიფოების ფარგლებში: არის საფრთხის ქვეშ, გარდა იმ სახეობებისა, რომელთა ბუნებრივი გავრცელების დიაპაზონი ამ ტერიტორიაზე არის განაპირა და რომლებიც არ მიეკუთვნებიან საფრთხის ქვეშ მყოფ ან მოწყვლად სახეობებს დასავლეთ პალეარექტის რეგიონში; ან არის მოწყვლადი სახეობა, ე.ი. რომელიც უახლოეს მომავალში სავარაუდოდ გადაინაცვლებს საფრთხის ქვეშ მყოფის კატეგორიაში, თუ ამის გამომწვევი ფაქტორები ისევ იმოქმედებენ; ან არის იშვიათი, ე.ი. წარმოდგენილია მცირე პოპულაციებით, რომლებიც ამჟამად არ არიან საფრთხის ქვეშ ან მოწყვლადები, მაგრამ არიან რისკის ქვეშ. ეს სახეობები იმყოფებიან შეზღუდულ გეოგრაფიულ არეალში ან მეჩხრად არიან მიმოფანტული უფრო ფართო დიაპაზონზე; ან წარმოადგენენ ენდემურ სახეობებს და საჭიროებენ განსაკუთრებულ ყურადღებას, მათი ჰაბიტატის განსამორჩეული ბუნების ან / და შესაბამის ჰაბიტატზე მათი ექსპლუატაციით, ამ სახეობების საკონსერვაციო სტატუსზე პოტენციური ზემოქმედების გამო. ასეთი სახეობები ჩამოთვლილია ჰაბიტატების დირექტივის II დანართში ან / და IV ან V დანართში.

ევროპის დონეზე მნიშვნელოვანი სახეობები: ამ დოკუმენტის მიზნებისთვის, ეს მოიცავს საზოგადოებრივი ინტერესის სახეობებს (იხ. ზემოთ), ფრინველების დირექტივის I დანართში შეტანილ სახეობებს და სხვა მიგრირებად სახეობებს, რომლებიც რეგულარულად არიან წარმოდგენილი ევროკავშირის ტერიტორიაზე და საჭიროებენ სპეციალური დაცვითი ტერიტორიების დაარსებას ამ დირექტივის შესაბამისად.

ტყის მდგრადი მართვა: „ტყეებისა და სატყეო მიწების მართვა და გამოყენება, იმ გზითა და ზომით, რომ შენარჩუნებული იქნას მათი ბიომრავალფეროვნება, პროდუქტიულობა, განახლების უნარი, სიცოცხლისუნარიანობა და მათი პოტენციალი, რომ ახლაც და მომავალშიც, შეასრულონ შესაბამისი ეკოლოგიური, ეკონომიკური და სოციალური ფუნქციები ადგილობრივ, ეროვნულ და გლობალურ დონეზე, სხვა ეკოსისტემებისთვის ზიანის მიუყენებლად“ (მინისტრთა კონფერენცია ევროპის ტყეების დაცვის შესახებ, ჰელსინკი 1993).

აკრონიმები

EAFRD: ევროპის სოფლის მეურნეობის განვითარების ფონდი

EC: ევროპული კომისია

EEA: ევროპის გარემოს სააგენტო

EFFIS: ევროპის ტყის ხანძრების საინფორმაციო სისტემა

EIA: გარემოზე ზემოქმედების შეფასება

ERDF: ევროპის რეგიონული განვითარების ფონდი

ESF: ევროპის სოციალური ფონდი

FAO: გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია

FRA: სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის ტყის რესურსების შეფასების პროგრამა

FSC: ტყის სამეურვეო საბჭო

GIS: გეოგრაფიული საინფორმაციო სისტემა

LIFE: ევროკავშირის გარემოსა და კლიმატის სამოქმედო პროგრამა

MCPFE: მინისტრთა კონფერენცია ევროპის ტყეების დაცვის შესახებ, ასევე ცნობილია როგორც „ევროპის ტყე“

PEFC: ტყის სერტიფიცირების სქემების მხარდაჭერის პროგრამა

RDP: სოფლის განვითარების პროგრამა

SAF: ამერიკელი მეტყვევების საზოგადოება

SEA: სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება

SDF: მონაცემთა სტანდარტული ფორმა, ნატურა 2000-ის საიტების შესახებ ინფორმაციის გადაცემის ფორმა.

დანართი 2: საზოგადოებრივი ინტერესის იმ ტყის ჰაბიტატის ტიპებისა და სახეობების ნუსხა, რომლებიც საჭიროებენ სპეციალური საკონსერვაციო ტერიტორიების დაარსებას ან / და მკაცრ დაცვას ჰაბიტატების დირექტივის თანახმად; ასევე ფრინველთა იმ სახეობების ნუსხა, რომლებიც სპეციალურ საკონსერვაციო ზომებს უნდა დაექვემდებარონ ფრინველების დირექტივების თანახმად

ტყის ჰაბიტატის ტიპები და მათი საკონსერვაციო სტატუსი (CS) ბიოგეოგრაფიული რეგიონების მიხედვით

ლეგენდა: FV Favourable ხელსაყრელი; XX Unknown უცნობია; U1 Unfavourable-Inadequate არახელსაყრელი-არაადეკვატური; U2 Unfavourable-Bad არახელსაყრელი-ცუდი

* პრიორიტეტული ჰაბიტატი

Habitat type	CS in each biogeographical region (2007-2012)								
	ALP	ATL	BLS	BOR	CON	MAC	MED	PAN	STE
9010 - *Western Taiga	U1			U1	U2				
9020 - *Fennoscandian old broad-leaved deciduous forests				U1	U2				
9030 - *Nat forests of primary succession of landupheaval coast				U1					
9040 - Nordic subalp/subarctic forests <i>Betula pub. ssp czerepavoni</i>	FV			U1					
9050 - Fennoscandian herb-rich forests with <i>Picea abies</i>	U1			U1					
9060 - Conif. forests on, or connected to, glaciofluvial eskers				U1					
9070 - Fennoscandian wooded pastures	U2			U1	U2				
9080 - *Fennoscandian deciduous swamp woods				U1	U2				
9110 - <i>Luzulo-Fagetum</i> beech forests	U1	U1		U1	U1		FV	U1	
9120 - Atlantic acidophilous beech forests with <i>Ilex</i>	U1	U1			FV		U2		
9130 - <i>Asperulo-Fagetum</i> beech forests	U1	U1		U1	U1		FV	FV	
9140 - Medio-Europ. subalp. beech woods <i>Acer & Rumex anifolius</i>	U1				XX		FV		
9150 - Medio-European limestone beech forests	U1	U1	U1		U1		U2	FV	
9160 - Sub-Atlantic and medio-Europ. oak/oak-hornbeam forests	U2	U2		U1	U1		XX		
9170 - <i>Galio-Carpinetum</i> oak-hornbeam forests	U1	U2	FV		U1			U2	
9180 - * <i>Tilio-Acerion</i> forest of slopes, screes and ravines	U1	U2	U1	U1	U1		U1	U1	
9190 - Old acidophilous oak woods with <i>Q. robur</i> on sandy plain		U2		U1	U2			U1	
91A0 - Old sessile oak woods with <i>Ilex & Blechnum</i> in British Isl.		U2							
91AA - *Eastern white oak woods	XX		U1		U2		U2		U1
91B0 - Thermophilous <i>Fraxinus angustifolia</i> woods					U2		U1		
91BA - Moesian silver fir forests	U1				U1				
91C0 - *Caledonian forest									
91CA - Rhodopide and Balkan Range Scots pine forests	U1				U1				
91D0 - *Bog woodland	FV	U2		U1	U1	U1		U1	
91E0 - *Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa & F. excelsior</i>	U2	U2	U1	U1	U2		U1	U1	
91F0 - Riparian mixed forest of <i>Quercus robur, Ulmus laevis...</i>	U2	U1	U1	U1	U2		U2	U1	U1
91G0 - *Pannonic woods with <i>Q. petraea & Carpinus betulus</i>	U1		U1		U1			U1	
91H0 - *Pannonic woods with <i>Quercus pubescens</i>	U2		U2		U1			U1	
91I0 - *Euro-Siberian steppic woods with <i>Quercus</i> spp.	FV		U1		U1			U2	U1
91J0 - * <i>Taxus baccata</i> woods of the British Isles		U2							

Habitat type	CS in each biogeographical region (2007-2012)								
	ALP	ATL	BLS	BOR	CON	MAC	MED	PAN	STE
9430 - Subalpine and montane <i>Pinus uncinata</i> forests	U1				FV		U2		
9510 - *Southern Apennine <i>Abies alba</i> forests	U1						U1		
9520 - <i>Abies pinsapo</i> forests							U1		
9530 - *(Sub-)Mediterranean pine forest with endemic black pine	U1				U1		U1		
9540 - Mediterranean pine forests with endemic Mesogean pines					U2		U1		
9550 - Canarian endemic pine forests						FV			
9560 - *Endemic forests with <i>Juniperus</i> spp.	U1	XX			U1	U1	U2		
9570 - * <i>Tetraclinis articulata</i> forests							U1		
9580 - *Mediterranean <i>Taxus baccata</i> woods		U1					U2		
9590 - * <i>Cedrus brevifolia</i> forests (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)							FV		
95A0 - High oro-Mediterranean pine forests	U1						U1		
6310 - Dehesas with evergreen <i>Quercus</i> spp.							U2		
6530 - *Fennoscandian wooded meadows				U1	U2				
2180 Wooded dunes of Atlantic, Continental and Boreal region		U1	U1	U2	U1				
2270 *Wooded dunes with <i>Pinus pinea</i> and/or <i>Pinus pinaster</i>				U2	FV		U1		

ჰაბიტატების დირექტივის II და IV დანართებში შეტანილი სახეობების ნუსხა ⁸⁸

*: პრიორიტეტული სახეობები

ძუძუმწოვრები

Barbastella barbastellus (II, IV)

**Bison bonasus* (II, IV)

**Canis lupus* (II, IV)

Capra aegagrus (II, IV)

Castor fiber (II, IV)

**Cervus elaphus corsicanus* (II, IV)

Dryomys nitedula (IV)

Felis silvestris (IV)

**Gulo gulo* (II)

Lynx lynx (II, IV)

**Lynx pardinus* (II, IV)

Microtus tatricus (II, IV)

Muscardinus avellanarius (IV)

88 ამ ნუსხაში მოცემულია ტყეებთან ასოცირებული ყველაზე მნიშვნელოვანი სახეობები, ევროკავშირის 2010 წლის ბიომრავალფეროვნების საბაზისო ინფორმაციის – III დანართის (სახეობების გამოყოფა თითოეული ეკოსისტემისთვის) მიხედვით. უნდა აღინიშნოს, რომ ზოგიერთი სხვა სახეობა შეიძლება ასევე დამოკიდებული იყოს ტყეებზე გარკვეულ რეგიონებში ან როგორც მათი ჰაბიტატის ნაწილზე.

- Myotis bechsteinii* (II, IV)
Myotis bradti (IV)
Myotis capaccinii (II, IV)
Myotis daubentonii (IV)
Myotis myotis (II, IV)
Myotis nattereri (IV)
Nyctalus azoreum (IV)
Nyctalus lasiopterus (IV)
Nyctalus leisleri (IV)
Nyctalus noctula (IV)
Ovis gmelini musimon (II, IV)
Pipistrellus maderensis (IV)
Pipistrellus nathusii (IV)
Pipistrellus pipistrellus (IV)
Pipistrellus pygmaeus (IV)
Plecotus auritus (IV)
Plecotus teneriffae (IV)
**Pteromys volans* (II, IV)
Rhinolophus blasii (II, IV)
Rhinolophus euryale (II, IV)
Rhinolophus ferrumequinum (II, IV)
Rhinolophus mehelyi (II, IV)
Rousettus aegyptiacus (II, IV)
**Ursus arctos* (II, IV)
Sciurus anomalus (IV)
Sicista betulina (IV)
Tadarida teniotis (IV)
Vespertilio murinus (IV)

ამფიბიები

- Alytes cisternasii* (IV)
Alytes obstetricans (IV)
Bombina bombina (II, IV)

Bombina variegata (II, IV)
Bufo calamita (IV)
Discoglossus montalentii (II, IV)
Discoglossus sardus (II, IV)
Pelobates cultripes (IV)
Rana arvalis (IV)
Rana dalmatina (IV)
Rana graeca (IV)
Rana latastei (II, IV)
Rana lessonae (IV)
Salamandra atra (IV)
Salamandra lanzai (IV)
Salamandrina terdigitata (II; IV)
Triturus carnifex (II, IV)
Triturus cristatus (II, IV)
Triturus dobrogicus (II)
Triturus italicus (IV)
Triturus karelinii (IV)
Triturus marmoratus (IV)
Triturus montandoni (II, IV)
Triturus vulgaris ampelensis (II, IV)

რეპტილიები

Algyroides fitzingeri (IV)
Algyroides marchi (IV)
Algyroides moreoticus (IV)
Algyroides nigropunctatus (IV)
Chalcides sexlineatus (IV)
Chalcides viridianus (IV)
Chamaeleo chamaeleon (IV)
Elaphe longissima (IV)
Lacerta danfordi (IV)
Lacerta vivipara pannonica (IV)

უხერხემლოები

- Agathidium pulchellum* (II, IV)
Anthrenochernes stellae (II, IV)
Apatura metis (IV)
Aradus angularis (II)
Arytrura musculus (II, IV)
Boros schneideri (II)
Buprestis splendens (II, IV)
**Callimorpha quadripunctaria* (II)
Carabus hampei (II, IV)
**Carabus menetriesi pacholei* (II, IV)
**Carabus olympiae* (II, IV)
Carabus variolosus nodulosus (II, IV)
Carabus zawadzskii (II, IV)
Cerambyx cerdo (II, IV)
Chilostoma banaticum (II, IV)
Corticaria planula (II)
Cucujus cinnaberinus (II, IV)
Dioszeghyana schmidtii (II, IV)
Discus guerinianus (II, IV)
Erannis ankeraria (II, IV)
Fabriciana elisa (IV)
Geomalacus maculosus (II, IV)
Graellsia isabellae (II)
Hesperia comma catena (II)
Hygromia kovacsi (II, IV)
Hypodryas matura (II, IV)
Leptidea morsei (II, IV)
Limoniscus violaceus (II)
Lucanus cervus (II)
Mesosa myops (II)
Morimus funereus (II)

**Nymphalis vaualbum (II, IV)*
Odontopodisma rubripes (II, IV)
**Osmoderma eremita (II, IV)*
Oxyporus mannerheimii (II)
Pholidoptera transsylvanica (II, IV)
**Phryganophilus ruficollis (II, IV)*
Propomacrus cypriacus (II, IV)
**Pseudogaurotina excellens (II, IV)*
Pytho kolwensis (II, IV)
Rhysodes sulcatus (II)
**Rosalia alpina (II, IV)*
Stephanopachys linearis (II)
Stephanopachys substriatus (II)
Xestia borealis (II)
Xestia brunneopicta (II)
Xyletinus tremulicola (II)
**Xylomoia strix (II, IV)*

მცენარეები

**Abies nebrodensis (II)*
Adenophora lilifolia (II)
**Arabis kennedyae (II)*
Armeria neglecta (II)
**Asphodelus bento-rainhae (II)*
Bryhnia novae-angliae (II)
Buxbaumia viridis (II)
Calamagrostis chalybaea (II)
Calypso bulbosa (II)
**Centaurea attica ssp. megarensis (II)*
**Cephalanthera cucullata (II)*
Cephalozia macounii (II)
**Chionodoxa lochiai (II)*
Cinna latifolia (II)

- Culcita macrocarpa* (II)
**Cyclamen fatrense* (II)
Cynodontium suecicum (II)
Cypripedium calceolus (II)
Dichelyma capillaceum (II)
Dicranum viride (II)
Diplazium sibiricum (II)
Distichophyllum carinatum (II)
Dracaena draco (IV)
**Dryopteris corleyi* (II)
Herzogiella turfacea (II)
Hymenostemma pseudanthemis (II)
**Laserpitium longiradium* (II)
Mandragora officinarum (IV)
Moehringia lateriflora (II)
Odontites granatensis (II)
Orthotrichum rogeri (II)
Paeonia clusii ssp. rhodia (II)
Paeonia officinalis ssp. banatica (II)
Plagiomnium drummondii (II)
Pulsatilla vulgaris ssp. gotlandica (II)
**Pyrus magyarica* (II)
Ranunculus kykkoensis (II)
Ranunculus lapponicus (II)
Rhododendron luteum (II)
**Scilla morrisii* (II)
Semele maderensis (II)
Senecio jacobea ssp. gotlandicus (II)
Senecio lagascanus ssp. lusitanicus (IV)
**Seseli intricatum* (II)
Syringa josikaea (II)
Veronica micrantha (II)

ფრინველების დირექტივის I დანართში შეტანილ ტყეებთან და ტყიან საძოვრებთან ასოცირებული ფრინველების სახეობების ნუსხა

Accipiter brevipes

Aegolius funereus

Aegyptius monachus

Aquila adalberti

Aquila chrysaetos

Aquila clanga

Aquila heliaca

Aquila pomarina

Ardea purpurea

Ardeola ralloides

Bonasa bonasia

Bubo bubo

Caprimulgus europaeus

Caprimulgus ruficollis

Ciconia colonia

Ciconia nigra

Circaetus gallicus

Columba bollii

Columba junoniae

Columba palumbus azoricus

Columba trocaz

Coracias garrulus

Dendrocopos leucotos

Dendrocopos medius

Dendrocopos syriacus

Dryocopus martius

Elanus caeruleus

Falco tinnunculus

Falco biarmicus

Falco eleonora

Falco peregrinus

Falco vespertinus

Ficedula albicollis

Ficedula parva

Ficedula semitorquata

Fringilla coelebs

Fringilla teydea

Glaucidium passerinum

Grus grus

Haliaeetus albicilla

Hieraaetus fasciatus

Hieraaetus pennatus

Hippolais olivetorum

Lanius collurio

Loxia scotica

Lullula arborea

Milvus migrans

Milvus milvus

Oenanthe leucura

Pandion haliaetus

Pernis apivorus

Picoides tridactylus

Picus canus

Platalea leucorodia

Plegadis falcinellus

Sitta krueperi

Sitta whiteheadi

Sylvia rueppelli

Sylvia sarda

Sylvia undata

Tetrao tetrix

Tetrao urogallus

Tringa glareola

წყარო: Tucker & Evans, 1997. Habitats for Birds in Europe. BirdLife International

ფრინველთა ამ სახეობების შესახებ ინფორმაცია ხელმისაწვდომია შემდეგ ბმულზე: <http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/threatened/>

დანართი 3: ძირითადი ზემოქმედებები და საფრთხეები ევროკავშირის ტყეებისთვის⁸⁹

ქვემოთ მოცემულია ნატურა 2000-ის საიტებზე მოქმედი ძირითადი არსებული და მოსალოდნელი საფრთხეების და ზემოქმედებების მოკლე მიმოხილვა. როგორც ჩანს, ამის იდენტიფიცირება შესაძლებელია ბევრი ტიპის ტყისთვის, ნატურა 2000-ის ქსელში იქნება ის, თუ მის გარეთ. ტყის ჰაბიტატებსა და სახეობებზე მოქმედი საფრთხეების ჩამონათვალი გრძელია. არსებული მტკიცებულებების მიხედვით, მრავალი ბუნებრივი საფრთხე და ანთროპოგენული ზემოქმედება შეიძლება მომავალში უფრო დამძიმდეს და გახშირდეს, ვიდრე როგორც ეს ისტორიულად ხდებოდა. ეს აჩვენებს, რომ სავარაუდო საფრთხეებთან მიმართებაში ქმედებების დაგეგმვა უნდა წახალისდეს. ბუნებრივი საფრთხეები მოიცავს კონკრეტულ ეკოლოგიურ განმაპირობებელ ფაქტორებს, ისევე როგორც ურთიერთდაკავშირებულ ეფექტებს, როგორცაა მაგალითად ქარიშხლით გამოწვეული დაზიანება და გვალვა, რამაც შეიძლება ხელი შეუწყოს ზოგიერთი დაავადების (მაგ. ქერქიჭამია ხოჭოები) გავრცელების პროცესს (FOREST EUROPE, 2011).

ევროპის ტყეების და ნატურა 2000-ის საიტებზე არსებული ტყის ძირითადი ბუნებრივი საფრთხეებია: გვალვა, ტყის ხანძრები, ქარიშხლები, მწერების გავრცელება, დაავადებები, ინვაზიური სახეობები და ტემპერატურის მატება. ადამიანის საქმიანობით განპირობებული ძირითადი ზემოქმედებებია: ტყის კარგვა/გაუტყეურება], ტყეების ფრაგმენტაცია (ნატურა 2000-ის საიტებში და მათ გარეთ), ჰაბიტატების კარგვა, ტყის ჰაბიტატების ხარისხის შეცვლა, მიწათსარგებლობა და მიწის საფარის ცვლილება, დამაბინძურებლები, ტყის კორომების ჰომოგენიზაცია (Hanski 2006, <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1299308/>). ამჟამად არსებულ ვითარებასთან დაკავშირებული ლიტერატურის მიმოხილვის მოკლე შინაარსი მოცემულია ამ დანართში.

ბუნებრივი საფრთხეები / შეშფოთებები

გვალვა: ხმელთაშუა ზღვის რეგიონში ზამთრის ნალექიანობის ცვლილება, უფრო მშრალი პირობების ჩამოყალიბების მიმართულებით, სავარაუდოდ 1902–2010 წლებში მოხდა. სამეცნიერო მტკიცებულებების მიხედვით, გვალვების სიხშირე გაიზარდა დაახლოებით 1970 წლის შემდეგ (Hoerling et al., 2011).

ტყის ხანძრები: ყოველწლიურად დაახლოებით 400,000 ჰა იწვის ევროკავშირის წევრ ხუთ სამხრეთულ ქვეყანაში (რაც წარმოადგენს ევროკავშირის მთლიანი დამწვარი ტერიტორიის 85%-ს). არ არსებობს ამ ქვეყნებში 1980 - 2012 წლებს შორის დამწვარ ტერიტორიებთან დაკავშირებული ტენდენციის (ზრდა ან შემცირება) რაიმე მტკიცებულება. რაც შეეხება ხანძრების რაოდენობას, 90-იან წლებში გამოვლენილი მზარდი ტენდენციის შემდეგ, რაც ასევე ნაწილობრივ აღრიცხვის პროცედურების გაუმჯობესებით იყო გამოწვეული, ხანძრების

⁸⁹ ეს ტექსტი ემყარება ევროპის ლანდშაფტებზე მოქმედი საფრთხეების შესახებ არსებულ სამეცნიერო მტკიცებულებებს და რამდენიმე შემთხვევაში მიზნობრივ კვლევებს ნატურა 2000-ის საიტების შესახებ, სადაც ეს ხელმისაწვდომი იყო

რაოდენობა სტაბილური იყო დაახლოებით ათწლეულის განმავლობაში და ბოლო ათწლეულში შემცირება დაფიქსირდა (ევროკომისია, 2013). კონკრეტულად ნატურა 2000-ის საიტებზე ყოველწლიურად დაახლოებით 80,000 ჰა-ზე იწვის. ხანძრების სტატისტიკა ევროპის ტყის ხანძრების საინფორმაციო სისტემიდან (EFFIS), მიუთითებს, რომ 2000-2012 წლებში ნატურა 2000-ის საიტებზე დაიწვა 1,044,917 ჰა, რაც შეესაბამება ხანძრის გავრცელების ქვეყნებში ნატურა 2000-ის მთლიანი ტერიტორიის 3.28%-ს (San-Miguel-Ayanz et al., 2012). ტყის ზოგიერთ ჰაბიტატში ხანძარი ბუნებრივი პროცესია, რომელიც დადებითად აისახება ბიომრავალფეროვნებაზე.

ქარიშხლები ევროპის ტყეებისთვის სერიოზულ საფრთხეს წარმოადგენს, რომელიც ტყის ჰაბიტატების, ლანდშაფტის ხარისხისა და ტყის მომსახურებების დაზიანებასა და დეგრადაციას იწვევს. 1950 წლიდან 130-ზე მეტმა ქარიშხალმა სერიოზული ზიანი მიაყენა ევროპის ტყეებს, რაც ყოველწლიურად საშუალოდ ორი ძლიერი ქარიშხლით გამოიხატებოდა (Gardiner et al., 2010). ქარიშხლებმა ევროკავშირის ქვეყნებში ტყეების 1.7% დააზიანა 1990-2005 წლებში, რაც საერთო ჯამში 2,5 მილიონი ჰექტარი ტყეა (FOREST EUROPE, 2011). მტკიცებულებებით არ ვლინდება რაიმე ტენდენცია (ზრდა ან შემცირება) ქარიშხლებთან დაკავშირებულ დანაკარგებში (სოციალურ ფაქტორებზე მორგების შემდეგ) და დასტურდება, რომ მზარდი (ნომინალური) დანაკარგები გამოწვეულია საზოგადოებრივი ფაქტორებით (Barredo, 2010) და ტყის მზარდი [მერქნის] მარაგი მატებით (Gardiner et al., 2010). ქარიშხლებს მეორეს მხრივ შეუძლია ბიომრავალფეროვნების პირობების გაუმჯობესება, მაგ., ტყეში გამხმარი მერქნის მარაგის გაზრდით.

ტყის მავნებლები და დაავადებები: მწერების და პათოგენების შემოტევა მნიშვნელოვნად აზიანებს ევროპის ტყეებს და იწვევს ტყის ეკოსისტემების სიჭანსაღისა და სიცოცხლისუნარიანობის დასუსტებას და ტყის მომსახურებების მიწოდების შეზღუდვას. 1990-2005 წლებში ზიანი მიადგა ევროკავშირის ტყეების 2.8%-ს, რაც დაახლოებით 4.4 მილიონ ჰექტარს შეადგენს. ყველაზე მეტად დაზარალებული რეგიონი იყო სამხრეთ-დასავლეთ ევროპა, სადაც ტყის 13.4% (1.7 მილიონი ჰექტარი) დაზიანდა (FOREST EUROPE, 2011). გარკვეული მავნებლებისა და დაავადებების გავრცელებას შეიძლება ხელი შეუწყოს არასათანადო მართვამ, როგორცაა ტყეების გაშენება ისეთი სახეობებით, რომლებიც არ არიან ადაპტირებული შესაბამის ადგილზე, ან კორომის გადაჭარბებული სიმჭიდროვე.

ინვაზიური სახეობები: ინვაზიური სახეობები (Invasive alien species - IAS) წარმოადგენს ნატურა 2000-ის საიტების ტყეების და მათი ბიომრავალფეროვნების ძირითად საფრთხეს. გლობალიზაციამ (საერთაშორისო ვაჭრობის, მოგზაურობის, ტურიზმის, საქონლის ტრანსპორტირების ზრდა) და გლობალური გარემოს ცვლილებებმა დააჩქარა ინვაზიური სახეობების გავრცელება ევროპაში. ინვაზიური სახეობებია მცენარეები, ცხოველები, სოკოები და მიკროორგანიზმები, რომელთა ინტროდუცირება ან / და გავრცელება მათი ბუნებრივი ჰაბიტატის გარეთ საფრთხეს უქმნის ბიომრავალფეროვნებას ან სხვა უარყოფითი შედეგები აქვს ეკოსისტემებზე. ყველაზე აგრესიული ინვაზიური სახეობების ნუსხაში შედის 163 სახეობა, რომლებიც საფრთხეს უქმნის ეკოსისტემებს ევროპაში. ამ ინდიკატორის ლიმიტების მიუხედავად, ის აჩვენებს, რომ ამ სიიდან, 1950 წლის მერე, წელიწადში 1 ზე მეტი სახეობა ფუძნდება (შენდება) ევროპაში (EEA, 2012a).

ტემპერატურის აწევა და კლიმატის ცვლილება: დაკვირვებით მიღებული მტკიცებულებები მიუთითებს, რომ წინა ინდუსტრიულ პერიოდსა და 2003–2012 წლების პერიოდს შორის ტემპერატურა გაიზარდა 1.3°C-ით. ბოლო 50 წლის განმავლობაში მნიშვნელოვანი დათბობა დაფიქსირდა იბერიის ნახევარკუნძულზე, ცენტრალურ და ჩრდილო-აღმოსავლეთ ევროპაში და მთიან რეგიონებში. ბოლო სამი ათწლეულის განმავლობაში დათბობა ყველაზე ძლიერი იყო სკანდინავიაში, განსაკუთრებით ზამთარში, ხოლო იბერიის ნახევარკუნძულზე დათბობა ძირითადად ზაფხულის პერიოდისთვის გამოვლინდა (Haylock et al., 2008; Morice et al., 2012).

ადამიანის საქმიანობით განპირობებული ზემოქმედება

გაურთყურება და ჰაბიტატების კარგვა. ტყის ჰაბიტატების კარგვისა და შემცირების მთავარი მიზეზი გაურთყურებაა. ჰაბიტატების კარგვა აღიარებულია მსოფლიოში ბიომრავალფეროვნების შემცირების მთავარ მიზეზად. მიჩნეულია, რომ სახეობებს გააჩნიათ გავრცელების მინიმალური, ზღვრული არეალი, რომელიც საჭიროა მათი პოპულაციების არსებობისთვის. ამ ზღვარზე ნაკლები ტერიტორია გამოიწვევს სახეობის გადაშენებას. ა.შ.

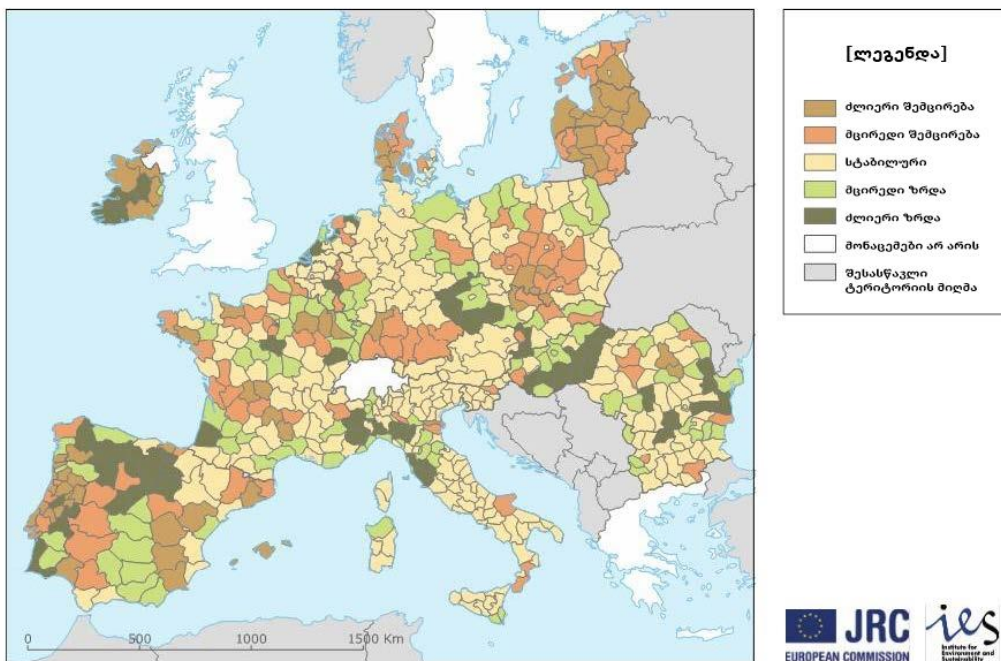
ტყეების ფრაგმენტაცია, დაკავშირებულობის ნაკლებობა, მიწათსარგებლობა და მიწის გარდაქმნა [მიწათსარგებლობის სხვა ტიპად?]. მიუხედავად იმისა, რომ ევროკავშირის ქვეყნებში ტყის მიწების [ფართობი] მუდმივად იზრდება წლიურად [საშუალოდ] 0.4%-ით, რაც გულისხმობს 11 მილიონი ჰექტარით ზრდას 1990-2010 წლებში (FOREST EUROPE, 2011), ევროკავშირის ტერიტორიაზე ტყის ფრაგმენტაცია და დაკავშირებულობის ნაკლებობა საკვანძო საკითხად რჩება. ეკოლოგიურ პროცესებზე ზემოქმედებით, ფრაგმენტაცია გავლენას ახდენს ტყის უნარზე, უზრუნველყოს ეკოსისტემური მომსახურებები, როგორცაა ჰაბიტატების უზრუნველყოფა (გენების დინება, ველური ცხოველების იძულებითი მიგრაცია, დამტვერვა, შეშფოთებების რეგულირება (მაგ. მავნებლების გამრავლება) და კლიმატის რეგულირება. ტყის ფრაგმენტაცია (ნატურა 2000-ის საიტებში და მათ შორის) ადგილობრივი პროცესია, რომელსაც განაპირობებს ადამიანის საქმიანობა - გზების გასაყვანად პირწმინდა ქრა, ურბანული დასახლებები ან ინტენსიური სოფლის მეურნეობა - ან ტყის ხანძრები. ევროპის ტყის მიწების 40% სხვა მიწებიდან 100 მეტრის დისტანციაზე მდებარეობს, შესაბამისად, პოტენციურად ნაკლებად გამოდგება, როგორც ფრაგმენტული ჰაბიტატი. ტყის კიდეები ძირითადად ინტენსიურად გამოყენებულ მიწებს ესაზღვრება. ტყეების 40% კმ კვადრატულ მოზაიკურ ლანდშაფტში მდებარეობს, სხვა ბუნებრივ / ნახევრად ბუნებრივ მიწებთან, სასოფლო მეურნეობის მიწებთან ერთად. ტყის ჰაბიტატების უწყვეტობა, ასევე ბუნებრივი დაცული ტერიტორიების და დაცული ტერიტორიების გარეთ არსებული ბუნებრივი ტერიტორიების სივრცითი და ფუნქციური დაკავშირებულობა, მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ნატურა 2000-ის ტყის ფართობების ერთიანობაში. იმ ლანდშაფტების შესწავლისას, რომლებზეც ტყის ფართობი იზრდება, გამოვლინდა, რომ ტყის ახალი ფართობები ყოველთვის არ აუმჯობესებს დაკავშირებულობას. აღნიშნული მიუთითებს, რომ ტყის აღდგენისას/გაშენებისას საჭიროა ლანდშაფტური დაგეგმვის მიდგომა, ტყის მართვასთან ტანდემში (Estreguil et al., 2012; Estreguil et al., 2013)

დამაბინძურებლები: როდესაც ჰაერის დამაბინძურებლები, როგორცაა აზოტი, გოგირდის დიოქსიდი, მძიმე მეტალები და ოზონი, კრიტიკულ ზღვრებს სცდებიან, მათ პირდაპირი და არაპირდაპირი უარყოფითი ზემოქმედება აქვთ ტყის სიჭანსაღებზე. „ევროპის ტყის“ (2011 წ.) მიხედვით, დღეისათვის სულფატების ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი ევროპის ცენტრალურ ნაწილში და ხმელთაშუა ზღვის რეგიონის რამდენიმე ზონაში ფიქსირდება. ატმოსფერული აზოტის დალექვის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი გამოვლენილია ცენტრალურ ევროპაში ჩრდილოეთ იტალიასა და დანიას შორის და ესპანეთის და რუმინეთის ზონებში. დაბოლოს, კალციუმის დალექვა ყველაზე მაღალია ცენტრალურ ევროპაში და ხმელთაშუა ზღვის რეგიონში.

ტყისა და მიწის არამდგრადი მართვა: ტყის (და მიწის) არამდგრადი მართვის პრაქტიკა სერიოზულ ზეწოლად განიხილება. მათ შორის ყველაზე მნიშვნელოვან პრობლემებს წარმოადგენს გამხმარი მერქნის ქარბი რაოდენობით გამოტანა ტყიდან, ტყის სტრუქტურის გაუარესება (მაგ. კონკრეტული ხის სახეობების ან კონკრეტული ხნოვანების ხეების შერჩევითი ქრა), ტყის საძოვრების მიტოვება, კულტივაციის პრაქტიკის ცვლილება, ნიადაგის არასათანადო გამდიდრება და პესტიციდების გამოყენება (EEA, 2010).

ტყის კორომების ჰომოგენიზაცია: კონკრეტული სტრუქტურული ელემენტების (ხის სახეობები, კონკრეტული ხნოვანების ხეები და ა.შ.) შერჩევითი ამოღება. ერთხნოვანი და ერთი სახეობისგან შემდგარი ტყეები არ უზრუნველყოფენ ხარისხიან ჰაბიტატებს სპეციალიზებული ტყის სახეობებისთვის.

რუკა 2: ცვლილება ევროკავშირის ტერიტორიაზე ტყეების დაკავშირებულობაში, 1990-2000 წლები

Note: Data from Corine Land Cover (CLC) for the years 1990 and 2000; results aggregated per provinces (Nuts 2/3).
Source: Estreguil and Mouton, 2009; Saura et al., 2010.

**გამოყენებული ლიტერატურა (ძირითადი ზემოქმედებები და საფრთხეები
ევროკავშირის ტყეებისთვის)**

- Barredo, J. I. 2010. No upward trend in normalised windstorm losses in Europe: 1970-2008, *Nat. Hazard Earth Sys.*, 10, 97-104.
- Barredo, J. I., Strona, G., de Rigo, D., Caudullo, G., Stancanelli, G., and San-Miguel-Ayanz, J. 2014. Assessing the potential distribution of insect pests under current and future climatic conditions in European forests, *Proceedings of the Joint EFSA-EPPO Workshop on Data collection and information sharing in plant health Parma, Italy, 1-3 April 2014*.
- EEA 2012a. Invasive alien species indicators in Europe - A review of streamlining European biodiversity (SEBI) Indicator 10, European Environment Agency (EEA), Luxembourg.
- EEA. 2012b. The impacts of invasive alien species in Europe, European Environment Agency (EEA), Luxembourg.
- Estreguil, C., Caudullo, G., de Rigo, D., and San Miguel, J.: Forest Landscape in Europe. 2012. Pattern, Fragmentation and Connectivity - Executive report, Publications office of the European Union, Report EUR 25717 EN, Luxembourg.
- Estreguil, C., Caudullo, G., and San Miguel, J. 2013. Connectivity of Natura 2000 Forest Sites - Executive report, Publications office of the European Union, Report EUR 26087 EN, Luxembourg.
- European Commission. 2013. Forest Fires in Europe, Middle East and North Africa 2012, European Commission - Joint Research Centre and Directorate-General Environment, EUR 26048 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- European Commission. 2014. Climate Impacts in Europe - The JRC PESETA II Project, European Commission - Joint Research Centre, JRC Scientific and Policy Reports, Publications Office of the European Union, Luxembourg,
- Feser, F., Barcikowska, M., Krueger, O., Schenk, F., Weisse, R., and Xia, L.: Storminess over the North Atlantic and Northwestern Europe - A Review, *Quarterly Journal of the Royal Meteorological Society*, in press, 2014.
- FOREST EUROPE - UNECE - FAO. 2011. State of Europe's Forests 2011 - Status and Trends in Sustainable Forest Management in Europe., FOREST EUROPE, UNECE and FAO, Oslo.
- Gardiner, B., Blennow, K., Carnus, J.-M., Fleischer, P., Ingemarson, F., Landmann, G., Lindner, M., Marzano, M., Nicoll, B., Orazio, C., Peyron, J.-L., Reviron, M.-P., Schelhaas, M.-J., Schuck, A., Spielmann, M., and Usbeck, T. 2010. Destructive Storms in European Forests: Past and Forthcoming Impacts, European Forest Institute, Atlantic European Regional Office - EFIATLANTIC, Final report to European Commission - DG Environment.
- Haylock, M. R., Hofstra, N., Klein Tank, A. M. G., Klok, E. J., Jones, P. D., and New, M. 2008. A European daily high-resolution gridded data set of surface temperature and precipitation for 1950–2006, *Journal of Geophysical Research: Atmospheres*, 113, D20119,.
- Hoerling, M., Eischeid, J., Perlwitz, J., Quan, X., Zhang, T., and Pegion, P. 2011. On the Increased Frequency of Mediterranean Drought, *J. Climate*, 25, 2146-2161.

Morice, C. P., Kennedy, J. J., Rayner, N. A., and Jones, P. D. 2012. Quantifying uncertainties in global and regional temperature change using an ensemble of observational estimates: The HadCRUT4 data set, *Journal of Geophysical Research: Atmospheres*, 117, D08101.

Netherer, S., and Schopf, A. 2010. Potential effects of climate change on insect herbivores in European forests - General aspects and the pine processionary moth as specific example, *Forest Ecology and Management*, 259, 831-838.

San-Miguel-Ayanz, J., Durrant, T., Boca, R., and Camia, A. 2012. Forest Fire Damage in Natura 2000 sites 2000-2012 - Executive report, European Commission - Joint Research Centre, EUR 25718 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Vautard, R., Gobiet, A., Sobolowski, S., Kjellström, E., Stegehuis, A., Watkiss, P., Mendlik, T., Landgren, O., Nikulin, G., Teichmann, C., and Jacob, D. 2014. The European climate under a 2 °C global warming, *Environmental Research Letters*, 9, 034006.